

Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı

**GÜLTEN DAYIOĞLU'NUN GENÇLİK ROMANLARINDA FANTASTİK
UNSURLAR**

Hazırlayan:

Hülya Sadiye GÖKÇEK

Danışman:

Yrd. Doç. Dr. Şeyma BÜYÜKKAVAS KURAN

Yüksek Lisans Tezi

Samsun, 2013

Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı

**GÜLTEN DAYIOĞLU'NUN GENÇLİK ROMANLARINDA FANTASTİK
UNSURLAR**

Hazırlayan:

Hülya Sadiye GÖKÇEK

Danışman:

Yrd. Doç. Dr. Şeyma BÜYÜKKAVAS KURAN

Yüksek Lisans Tezi

Samsun, 2013

KABUL VE ONAY

Hülya Sadiye GÖKÇEK tarafından hazırlanan “*Gülten Dayıoğlu’nun Gençlik Romanlarında Fantastik Unsurlar*” başlıklı bu çalışma, .../.../ ... tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği/oy çokluğuyla başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan:

Üye:

Üye:

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

.../.../...

Prof. Dr. Mehmet AYDIN

Müdür

BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ

Hazırladığım yüksek lisans tezinde, proje aşamasından sonuçlanmasına kadarki süreçte bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet ettiğimi, tez içindeki tüm bilgileri bilimsel ahlak ve gelenek çerçevesinde elde ettiğimi, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu çalışmamda doğrudan veya dolaylı olarak yaptığım her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu taahhüt ederim.

.../.../...

Hülya Sadiye GÖKÇEK

ÖZET

Öğrencinin Adı- Soyadı	Hülya Sadiye Gökçek
Anabilim Dalı	Türkçe Eğitimi
Danışmanın Adı	Yrd. Doç. Dr. Şeyma Büyükkavas Kuran
Tezin Adı	Gülten Dayıoğlu'nun Gençlik Romanlarında Fantastik Unsurlar

Bu çalışmada Gülten Dayıoğlu'nun fantastik unsurlar içeren Kıyamet Çiçekleri, Alacakaranlık Kuşları, Yada'nın Gizilgücü, Mo'nun Gizemi, Mo'nun Gizemi 2 Otran, Mo'nun Gizemi 3 İkizler adlı gençlik romanları, fantastik unsurlar ve bu unsurların kaynakları dikkate alınarak incelenmiştir.

Çalışmanın ilk bölümünde fantastik, fantezi, fantastik edebiyat, fantastik kurgu kavramları ve fantastiğin tarihçesi üzerinde durulmuştur. Gülten Dayıoğlu ve eserleri hakkında bilgi verilmiştir. Sınırları kesin belirlenemeyen bir tür olan fantastiğin diğer türlerden ayrılan ve bu türlere benzeyen yönleri ortaya konmuştur. Bu bağlamda fantastik; bilim kurgu, gotik roman, masal, efsane, mit, destan, düşü gerçeklik, büyüü gerçeklikle karşılaştırılmış, elde edilen sonuçlar belirtilmiştir.

Çalışmanın ikinci bölümünde yazarın fantastik unsurlar içeren Alacakaranlık Kuşları, Yada'nın Gizilgücü, Kıyamet Çiçekleri, Mo'nun Gizemi, Mo'nun Gizemi 2 Otran, Mo'nun Gizemi 3 İkizler adlı romanları özetlenmiş, materyal unsurlar bakımından incelenip tanıtılmıştır.

Çalışmanın üçüncü bölümünde, eserlerde yer alan fantastik unsurlar tasnif edilip başlıklar belirlenmiş, eserler bu başlıklar altında incelenmiştir. Yazarın gençlik romanlarında görülen fantastik unsurlar, “Şahıslarda Görülen Fantastik Unsurlar”, “Hayvanlarda Görülen Fantastik Unsurlar”, “Doğaüstü Varlıklarda Görülen Fantastik Unsurlar”, “Mekânda Görülen Fantastik Unsurlar”, “Zamanda Görülen Fantastik Unsurlar”, “Cansız Varlıklarda Görülen Fantastik Unsurlar”, “Ağaçlarda ve Bitkilerde

Görülen Fantastik Unsurlar”, “Mekân Değiştirmeler”, “Kararsızlık Durumu”, “Sihir, Büyü, Fal, Kehanet”, “Değişim, Dönüşüm, Başkalaşım”, “Efsanelerden, Kıssalardan, Mitolojiden Yararlanma” başlıkları altında incelenmiştir.

Sonuç bölümünde araştırmalar ve değerlendirmelerden elde edilen sonuç ve bulgulara yer verilmiş, araştırma boyunca yararlanılan kaynaklar, “Kaynakça”da ise yararlanılan kaynaklar sıralanmıştır.

Çalışmanın “Ekler” bölümünde, Gülten Dayıoğlu’yla internet üzerinden yapılan röportaja yer verilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Gülten Dayıoğlu, gençlik edebiyatı, roman, fantastik unsurlar.

SUMMARY

Student's Name and Surname	Hülya Sadiye Gökçek
Department's Name	Department of Turkish Education
Name of the Supervisor	Associated Profeseur Şeyma Büyükkavas Kuran
Name of the Thesis	The Fantastic Components in Gülten Dayıoğlu's Juvenile Fictions

In this study, the fantastic elements including young adult novels; Kıyamet Çiçekleri (Flowers of Doomsday), Alacakaranlık Kuşları (Birds of the Twilight), Yada'nın Gizilgücü (Mystical Power of Yada), Mo'nun Gizemi (Mystery of Mo), Mo'nun Gizemi 2 Otran (Mystery of Mo 2 Otran), Mo'nun Gizemi 3 İkizler (Mystery of Mo 3 Twins) have been analysed in point of the material elements; moreover the fantastic elements seen in these novels and the sources of these elements have been examined.

In the first part of the study, the concepts of fantastic, fantasy, fantasy literature, fantastic fiction and the roots and history of fantasy have been studied. The different and similar aspects between the other genres and the fantasy the limits of which are not certain have been searched, and in the light of the information acquired, the aspects of the fantasy which are different from or similar to the other genres. In this sense, fantasy has been compared with science-fiction, gothic novels, fairy tales, legend, myth, epic, imaginative realism, magic realism; then the results obtained have been stated.

In the second part of the study, the author's fantastic elements including novels "Alacakaranlık Kuşları (Birds of the Twilight) Yada'nın Gizilgücü (Mystical Power of Yada), Kıyamet Çiçekleri (Flowers of Doomsday), Mo'nun Gizemi (Mystery of Mo), Mo'nun Gizemi 2 Otran (Mystery of Mo 2 Otran) and Mo'nun Gizemi 3 İkizler (Mystery of Mo 3 Twins)" have been summarized and they have been examined and presented in point of the material elements.

In the third part of the study, the fantastic elements seen in the author's works have been classified and so the topics have been identified; and these works have been examined under these topics. The fantastic elements seen in the author's young adult novels have appeared as "The fantastic elements seen in the individuals", "The fantastic elements seen in the animals", "The fantastic elements seen in the spiritual beings", "The fantastic elements seen in the places", "The fantastic elements seen in the time", "The fantastic elements seen in the inanimate beings", "The fantastic elements seen in the trees and in the plants", "Replacements", "Doubtfulness", "Magic, witchery, fortune-telling, prophecy", "Evolution, mutation, metamorphosis", and as "Benefitting from legends, tales and mythology".

In the conclusion part, the results and the findings obtained from the researches and the evaluations have been given. The resources used during this study has been added as the references part to the study.

At the end of the study, an interview with Gülten Dayıoğlu which was made on Internet has been added.

Key Words: Gülten Dayıoğlu, young-adult literature, novel, fantastic elements.

ÖNSÖZ

Fantastik eserler, yazarının sınırsız hayal gücüyle oluşan, okuyucusunun da sınırsız hayal gücüne hitap eden eserlerdir. İnsanoğlunu, dili, coğrafyası, gelenekleri ve tarihiyle daha önce hiç tanımadığı âlemlerde gezdiren, yazar marifetiyle yaratılan farklı ırklarla tanıştıran, kimi zaman da bu dünyaya benzer fakat bu dünyadan ayrılan yönleriyle insanı tedirgin bir kararsızlığa sürükleyen fantastik edebiyat, edebiyatın tanımlara uymayan, kesin kurallarla sınırları belirgin olarak çizilemeyen türlerindedir.

Hayali yaratıklar, periler, devler ve cinleriyle masala benzerlik gösteren; içerdiği pek çok olağanüstü öğeyle, taşıdığı mitolojik kavramlarla destan türüyle ilişki kurabilen; vampirler, hortlaklar, şeytanlar ve ürkütücü mekânlarıyla korku romanlarını aratmayan bu tür, benzerlik gösterdiği diğer türlerden beslenen; fakat onlardan daha farklı, gizemli kapıların aralandığı bir türdür.

Türk çocuk ve gençlik edebiyatının yazarlarından Gülten Dayıoğlu, romanlarında fantastik edebiyatın olanaklarından oldukça sık yararlanır. Böylece gençleri düşünmeye, hayal kurmaya yöneltir ve onların duygu ve düşünce dünyalarının sınırlarını geliştirmeye çalışır. Fantastik türü kendi yazarlık anlayışıyla birleştiren Gülten Dayıoğlu'nun gençlik romanlarındaki fantastik unsurlar tezin inceleme konusu olarak belirlenmiştir.

Çalışma sürecinde düşünceleriyle yol gösteren ve beni yüreklendiren değerli danışman hocam Sayın Yrd. Doç. Dr. Şeyma Büyükkavas Kuran'a sevgi, saygı ve şükranlarımı sunuyorum. Hem lisans hem de yüksek lisans döneminde öğrencisi olmak şansına sahip olduğum hocam Sayın Prof. Dr. Mehmet Aydın'a, bölümün tüm değerli hocalarına katkılarından dolayı teşekkür ediyorum. Bu çalışma sayesinde kendisini tanıdığım ve eserlerini incelemekten keyif aldığım Sayın Gülten Dayıoğlu'na saygılarımı sunuyorum. Yardımlarından dolayı Yusuf Aydın'a, sevgili öğrencim Berna Aydın'a, Melih Yılmaz'a, annesini bilimsel bir çalışmayla paylaşmak zorunda kalan sevgili kızım Ayşe Sude Gökçek'e, eşime ve aileme desteklerinden dolayı teşekkürlerimi sunuyorum.

KISALTMALAR

a.i.t. : Arapça İsim Tamlaması

bk. : Bakınız

is. : İsim

İ.S. : İsa'dan sonra

Fr. : Fransızca

mec. : Mecazen

s. : Sayfa

TDK : Türk Dil Kurumu

vb. : ve başkası, ve başkaları, ve benzeri, ve benzerleri, ve bunun gibi.

İÇİNDEKİLER

ÖZET	i
SUMMARY	iii
ÖNSÖZ.....	v
KISALTMALAR.....	vi
İÇİNDEKİLER	vii
GİRİŞ.....	1
A. Problem Durumu	1
B. Araştırmanın Amacı.....	1
C. Araştırmanın Önemi	2
D. Araştırmanın Temel Kavramları (Tanımlar).....	3
E. Araştırmanın Sınırlılık ve Varsayımları	4
F. İlgili Yayın ve Araştırmalar.....	4
G. Araştırmanın Yöntemi.....	9
H. Evren ve Örneklem	9
I. Verilerin Toplanması ve Kaydedilmesi	10
İ. Verilerin Çözümlemesi.....	10
J. Bulgular ve Yorum.....	10

I. BÖLÜM

I. FANTASTİK, FANTASTİĞİN TARİHÇESİ VE FANTASTİĞİN DİĞER TÜRLERLE İLİŞKİSİ	11
I.1. Fantastik	11
I.2. Fantastiğin Kökenleri ve Fantastik Edebiyatın Tarihçesi	21
I.3. Gülten Dayıoğlu'nun Hayatı ve Eserleri	30
I.4. Edebi Tür Olarak Fantastiğin Diğer Türlerle İlişkisi.....	35
I.4. 1. Masal ve Fantastik Eser	35
I.4. 2. Destan- Efsane- Mit ve Fantastik Eser	38

I.4. 3. Gotik Roman-Kara Roman (Korku Romanı) ve Fantastik Eser	39
I.4. 4. Düşü Gerçeklik-Büyülü Gerçeklik ve Fantastik Eser	41
I.4. 5. Bilim Kurgu ve Fantastik Eser.....	44

II. BÖLÜM

II. GÜLTEN DAYIOĞLU'NUN GENÇLİK ROMANLARININ MATERYAL UNSURLAR BAKIMINDAN İNCELENMESİ	48
II.1. Kıyamet Çiçekleri (Dayioğlu, 2006) (Özet).....	48
II.2. Kıyamet Çiçekleri Materyal Unsurlar	54
II.2. 1. Şahıs Kadrosu.....	54
II.2. 2. Mekân.....	59
II. 2. 3. Zaman	60
II. 3. Yada'nın Gizilgücü (Dayioğlu, 2009 a) (Özet)	61
II. 4. Yada'nın Gizilgücü Materyal Unsurlar	64
II. 4. 1. Şahıs Kadrosu.....	64
II. 4. 2. Mekân.....	68
II. 4. 3. Zaman	69
II. 5. Alacakaranlık Kuşları (Dayioğlu, 2009 b) (Özet)	70
II.6. Alacakaranlık Kuşları Materyal Unsurlar	73
II.6. 1. Şahıs Kadrosu.....	73
II.6. 2. Mekân.....	75
II.6. 3. Zaman	75
II.7. Mo'nun Gizemi (Dayioğlu, 2009 c) (Özet)	75
II.8. Mo'nun Gizemi Materyal Unsurlar	78
II.8. 1. Şahıs Kadrosu.....	78
II.8. 2. Mekân.....	81
II.8. 3. Zaman	82
II.9. Mo'nun Gizemi 2 Otran (Dayioğlu, 2009 d) (Özet)	83
II.10. Mo'nun Gizemi 2 Otran Materyal Unsurlar.....	84
II.10. 1. Şahıs Kadrosu.....	84

II.10. 2. Mekân.....	86
II.10. 3. Zaman	86
II.11. Mo'nun Gizemi 3 İkizler (Dayıoğlu, 2011) (Özet).....	87
II.12. Mo'nun Gizemi 3 İkizler Materyal Unsurlar	89
II.12. 1. Şahıs Kadrosu.....	89
II.12. 2. Mekân.....	91
II.12. 3. Zaman	92

III. BÖLÜM

III. GÜLTEN DAYIOĞLU'NUN GENÇLİK ROMANLARINDAKİ FANTASTİK UNSURLAR	93
III. 1. Şahıslarda Görülen Fantastik Özellikler	93
III. 1. 1. Doğaüstü (İnsanüstü) Varlıklarda Görülen Fantastik Özellikler.....	93
III.1. 2. İnsanlarda Görülen Fantastik Özellikler	115
III.2. Hayvanlarda Görülen Fantastik Özellikler	118
III.3. Bitkilerde, Ağaçlarda Görülen Fantastik Özellikler	128
III.4. Cansız Varlıklarda Görülen Fantastik Özellikler	131
III.5. Efsanelerden, Kıssalardan, Mitolojiden Yararlanma	137
III.6. Sihir- Büyü-Fal- Kehanet- Sezgiler.....	145
III.7. Mekân Değiştirmeler.....	151
III.8. Kararsızlık Durumu, Düş Gerçek İkilemi.....	155
III.9. Değişim, Dönüşüm, Başkalaşım, Görünmezlik.....	160
III.10. Mekânda Görülen Fantastik Özellikler	171
III.11. Zamanda Görülen Fantastik Özellikler	186

IV. BÖLÜM

IV. SONUÇ VE ÖNERİLER	190
KAYNAKÇA	199

EKLER.....	207
EK 1: GÜLTEN DAYIOĞLU İLE RÖPORTAJ.....	207

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problem durumuna, araştırmanın amacı, önemi, temel kavramları, sınırlılıklar, varsayımlar, yöntem, evren ve örneklem, ilgili yayın ve kaynaklar, verilerin toplanması ve verilerin çözümlenmesi başlıklarına yer verilmiştir.

A. Problem Durumu

Bu çalışmada "Gülten Dayıoğlu'nun gençlik romanlarında fantastik unsurlar var mıdır, varsa bu unsurlar nelerdir ve hangi başlıklar altında toplanmaktadır? Bu unsurların kaynakları ve özellikleri nelerdir?" sorularına cevap aranacaktır.

B. Araştırmanın Amacı

Çalışmanın amacı öncelikle Gülten Dayıoğlu'nun, gençlik romanlarında fantastik unsurlara yer verip yer vermediğini ve bu unsurların neler olduğunu, hangi özellikleri taşıdığını tespit etmektir. Belirlenen genel amaç doğrultusunda şu alt problemlere cevap aranacaktır:

1. Fantastik, fantezi, fantastik kurgu, fantastik edebiyat ne demektir? Bu kavramların benzer ve farklı yönleri nelerdir?
2. Fantastik türün bilim-kurgu, düşü gerçekçilik, büyülü gerçekçilik, efsane, destan, masal, gotik roman gibi türlerden farklı yönleri nelerdir?
3. Gülten Dayıoğlu'nun gençlik romanlarında fantastik unsurlar var mıdır?
4. Gülten Dayıoğlu'nun gençlik romanlarında hangi fantastik unsurlar vardır?
5. Gülten Dayıoğlu'nun gençlik romanlarındaki fantastik unsurlar ortak birtakım özellikler gösteriyor mu?

6. Gülden Dayıoğlu'nun gençlik romanlarında yer alan fantastik unsurların kaynakları nelerdir?
7. Gülden Dayıoğlu, gençlik romanlarında fantastik unsurlara niçin yer vermiştir? Bu unsurlar eserlere nasıl bir katkı sağlamıştır.

C. Araştırmanın Önemi

Gülden Dayıoğlu'nun eserleri üzerine pek çok çalışma yapılmıştır. Makaleler ve kitaplar yazılmış, yüksek lisans ve doktora tezleri hazırlanmıştır. Aynı şekilde "fantastik" üzerine de makaleler yayımlanmış, yüksek lisans ve doktora tezleri hazırlanmıştır. Ancak Gülden Dayıoğlu'nun gençlik romanlarındaki fantastik unsurlara ilişkin özel bir çalışma yapılmadığı görülmüştür.

Çalışmanın önemli bir yönü, son yıllarda Türk ve dünya edebiyatında çocuk ve gençlere yönelik metinlerde sıklıkla yer alan, okurlar tarafından ilgiyle karşılanan fantastik unsurlar üzerine yoğunlaşmış olmasıdır. Fantastik unsurlar, okumayı kolaylaştırması, çocuğun imgesel gücünü geliştirmesi, zaman içinde dil birikimi ve imgesel birikimi artan çocuğun veya gencin farklı edebiyat türlerine yönelmesinde etkilidir.¹ Bu sebeple ele alınmaları gereklidir.

Türk çocuk ve gençlik edebiyatında çok okunan isimlerden biri olan Gülden Dayıoğlu'nun gençlik romanlarında genç okurların ilgisini çeken fantastik unsurların varlığını tespit etmek, bu unsurların özelliklerini, kaynaklarını ve esere katkılarını belirlemek ve Türk gençlik edebiyatında fantastik unsurların kullanımına ilişkin Gülden Dayıoğlu örneğinden hareketle bir belirleme yapmak, tezin diğer önemli bir yönüdür.

Eserlerinde Türk kültüründen, ulusal ve evrensel değerlere, Şamanizm'den İslamiyet'e kadar pek çok ögeye yer veren, yabancı yazarların fantastik unsurlar içeren metinlerini

¹ Necdet Neydim, fantastik metinlerin okumayı kolaylaştırdığını, çocuğun imgesel gücünün gelişmesini sağladığını belirterek zaman içinde dil birikimi ve imgesel birikimi artan çocuğun veya gencin farklı edebiyat ürünlerine yöneldiğini söyler (2006: 106).

okuyarak farklı kültürlerin etkisi altında kalma riski² taşıyan gençlere, kendi kültürel zenginliklerini de sunan bir yazar olan Gülten Dayıoğlu isminin tercih edilmesi de çalışmanın diğer önemli bir yönüdür.

Yazar, Türk kültürü ve Şamanizm, Budizm, Hinduizm, Konfüçyüs öğretisi, Doğu, Uzak Doğu ve Kızılderili efsaneleri vb. kaynaklardan yararlandığını, bu kültürlerde romanlarına anlam kazandıran, okurları yaşamla ilgili olarak düşünmeye, düş kurmaya yönelten çok ilginç motiflerin var olduğunu belirtir. Oysa yabancı kitaplarda üstü kapalı da olsa, Hristiyanlık propagandası yapıldığını kendisinin böyle bir kaygı ve tutumu olmadığını ifade eder. Yazar, eserleriyle gençleri düş kurmaya yöneltmeyi, düşünmeye sevk etmeyi hedeflemekte, onlar için okumayı ilginç bir serüven haline dönüştürmeyi istemektedir (Bakınız: Ek 1: Gülten Dayıoğlu ile Röportaj).

Fantastik gençlik romanları düşünceyi geliştirmesi, düş gücünü zenginleştirmesi, dil bilinci ve birikimi sağlaması bakımından önemli metinler olarak kabul edildiği için Türk gençlik edebiyatında fantastik unsurlar içeren eserler üreten bir yazar olarak Gülten Dayıoğlu'nun gençlik romanları, içerdigi fantastik unsurlar bakımından incelenmeye değerdir.

D. Araştırmanın Temel Kavramları (Tanımlar)

Fantastik: Gerçekte olmayan, imgelem gücüyle yaratılan, gerçek dışı, gerçeküstü, düşsel. Gerçekliğin mekân, zaman, karakter kavramlarını, canlı cansız ayırımını tanımayan ve bildik dünyanın ötesinde alternatif bir dünya yaratan anlatıların tümüdür.

² Necdet Neydim, son yıllarda gençler tarafından beğeniyle okunan fantastik romanların tehlike mi yoksa yazınsallığa açılan bir kapı mı olduğunu sorgularken tek bir kültürün bombardımanı altında kalan çocukların o kültürün etkisinde kalmasının doğal olduğunu vurgular. Aslolanın ise çocuğun ve gençlerin karşılaştığı kültür ürünlerini çeşitlendirmek, sorgulama becerisini artırmak, didaktik bir yönelimle davranmamak olduğunu belirtir. Tek bir kültürün ürünleriyle karşılaşan çocuk ve gençlerin kendi kültürlerine yabancılaşacağını savunur (2006: 106).

Fantastik edebiyat: Düşe ve doğüstüne başvurarak gerçeğin dışına çıkan edebiyat. Düşsel yaratıkları içine alan edebiyat türü.

Fantastik eser: Konusuyla, zamanıyla, mekânıyla, kurgusuyla kısacası bir eseri var eden bütün yapı özellikleriyle olağanüstülük gösteren eserdir.

Fantastik kurgu: Mitolojisi, coğrafyası, tarihi, ırkları ve kültürü ile yazara ait bir dünya. Sanatçının hayal gücünün ürünü, edebî bir türdür.

Fantezi: Sınır ve kural tanımayan sonsuz hayal.

Gülten Dayıoğlu: bk. I. 3. Gülten Dayıoğlu'nun Hayatı ve Eserleri

Çalışmada Gülten Dayıoğlu'nun gençlik romanları, fantastik unsurlar açısından incelenecektir. Fantastiğin tanımı, sınırları, yazarın romanındaki fantastik unsurların belirlenmesinde Tzvetan Todorov'un "Fantastik Edebi Türe Bir Yaklaşım" adlı eseri dikkate alınacaktır.

E. Araştırmanın Sınırlılık ve Varsayımları

Bu araştırma, Gülten Dayıoğlu'nun okul öncesi, okul çağı, gençlik dönemi için yazılmış eserlerinden fantastik unsurlar içeren gençlik romanlarıyla sınırlandırılmıştır. Araştırmada Gülten Dayıoğlu'nun gençlik romanlarının fantastik unsurlar içerdiği varsayılmıştır.

F. İlgili Yayın ve Araştırmalar

Bu alanla ilgili çalışmalar, iki bölümde ele alınacaktır: Gülten Dayıoğlu ve eserlerine yönelik araştırmalar; fantastik eserlere yönelik araştırmalar.

Gülten Dayıoğlu'na yönelik araştırmalar, yazarın romanlarındaki çocuklara, kahramanlara, cümle anlambilime, sözcük gruplarına, cümle türlerine, değer eğitime, romanların Türkçeye katkısına, temalara, iletilere ilişkin araştırmalardır.

Fantastik türe ilişkin araştırmalar, belli bir döneme ait fantastik romanlara, bir yazarın eserlerine yönelik araştırmalardır.

Bu çerçevede yapılan araştırmalar, şu şekilde özetlenebilir:

Kemal Ateş'in (1997), "*Gülten Dayıoğlu'nun Çocuk Romanları*" adlı çalışmasında Gülten Dayıoğlu'nun 9-14 yaş çocuklarına yönelik on üç eseri incelenmiştir. Yazarın eserleri, eğitim, sanat, dil özellikleri bakımından değerlendirilmiş, çalışmaya alınmayan diğer eserleriyle karşılaştırılmalı olarak ele alınmıştır.

Seda Sanlı Çeloğlu (2007), "*Gülten Dayıoğlu'nun Fadış ve Dört Kardeştiler Adlı Öykü Kitaplarının Tümce Anlambilim Açısından İncelenmesi*" adlı çalışmasında Gülten Dayıoğlu'nun öykü kitaplarını çocukların dil gelişimine katkısı ve anlambilim açısından değerlendirmiştir. Yazarın "*Fadış*" ve "*Dört Kardeştiler*" adlı öyküleri, çocuğa görelik ve anlambilim yönünden incelenmiştir.

Yasemin Alper'in (2008), "*Gülten Dayıoğlu'nun Romanlarında Genç Kız*" adlı çalışmasında, Gülten Dayıoğlu'nun *Yeşil Kiraz*, *Yeşil Kiraz 2*, *Sekizinci Renk*, *Mo'nun Gizemi*, *Yada'nın Gizilgücü* adlı romanlarındaki genç kız kahramanlar incelenmiştir. Çalışmada, bu romanlardaki genç kızlar, karakteristik özelliklerine göre sınıflandırılmış, sınıflandırma sonucu elde edilen bulgular, psiko-sosyal bağlamda ele alınmıştır.

Bekir Gökçe (2008), "*Gülten Dayıoğlu'nun Çocuk Öykülerinde Değer Eğitimi ve Öykülerin Türkçeye Katkısı*" adlı çalışmasında yazarın çocuk öykülerini değer eğitimi ve öykülerin Türkçeye katkısı açısından incelemiştir.

Selin Topçu (2009), "*Gülten Dayıoğlu'nun Fadış Romanında Sözcük Gruplarının Tespiti ve Türkçe Öğretimi Bakımından Değerlendirilmesi*" adlı çalışmasında, Gülten Dayıoğlu'nun "*Fadış*" romanındaki isim tamlamaları, sıfat tamlamaları, karma

tamlamalar, fiilimsi grupları, edat grupları, bağlaç grupları, ünlem grupları, ikilemeler, fiil grupları, unvan gruplarını incelemiş, yazarın dil ve üslup özelliklerine değinmiştir.

Faruk Tozman (2009), “*Gülten Dayıoğlu’nun Çocuk Romanlarında Kullandığı Dil Üzerine Bir İnceleme (Cümle Türleri)*” adlı çalışmada Gülten Dayıoğlu’nun romanlarında kullandığı cümle türlerini ve bu cümle türlerinin çocuklara uygun olup olmadığını ortaya koymuştur. Gülten Dayıoğlu’nun on dört çocuk romanının ilk, orta ve son bölümlerinin otuzar sayfasında yer alan cümleler fişlenmiş, her cümle, yapısına, anlamına, yüklemine yerine ve türüne göre incelenmiştir. Bu incelemelere göre romanların çocuklara uygun olup olmadıkları değerlendirilmiştir.

Feyza Önel (2009), “*Gülten Dayıoğlu’nun Romanlarında Çocuklar*” adlı çalışmasında yazarın 9-14 yaş çocuklarına yönelik çocuk romanlarındaki çocuk kahramanlar incelenmiştir. Romanlarındaki çocuk kahramanlarla yazarın vermek istediğı mesajlar incelenmiştir.

Semiha Ceren Çınar (2010), “*Gülten Dayıoğlu’nun Eserlerindeki Ebeveyn Çocuk İlişkisinin İletiler Açısından Değerlendirilmesi*” adlı çalışmasında Gülten Dayıoğlu’nun on romanını ebeveyn ve çocuk ilişkisi açısından incelemiş, eserlerin bu bağlamda içerdiği iletileri değerlendirmiştir. Eserler, anne-baba ilişkisi, baba-çocuk ilişkisi, anne-çocuk ilişkisi, ebeveyn-çocuk ilişkisi ve eserlerin iletileri yönünden incelenmiştir.

Gamze Özmen’in (2010), “*Gülten Dayıoğlu’nun Çocuk ve Gençlik Yapıtlarında Karakter İncelemeleri*” adlı çalışmasında, Gülten Dayıoğlu’nun *Parpat Dağı’nın Esrarı*, *Mo’nun Gizemi*, *Yada’nın Gizilgücü*, *Kıyamet Çiçekleri* yapıtlarındaki kahramanlar ele alınmış, kahramanlar, karakter çerçeveleri açısından karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiştir.

Münevver Tozlu (2010), “*Gülten Dayıoğlu’nun Eserlerinde Temalar*” adlı çalışmasında Gülten Dayıoğlu’nun çocuk romanlarını işledikleri temalar bakımından incelemiştir. İncelemenin sonunda elde edilen sonuçlar başlıklar altında verilmiş, yazarın eserlerinde işlediğı temalar belirlenmiştir.

Mehmet Dellal'ın (2010), "*Çocuk Edebiyatında Öykü Türünün Çocuğun Kavram Gelişimine Etkileri Üzerine Bir Araştırma (Gülten Dayıoğlu Örneği)*" adlı çalışması, çocuk edebiyatı içinde öykünün işlevine, eğitimde öykü türünün önemine değinir. Çalışmada, Gülten Dayıoğlu'nun *Azat Kuşu*, *Gökçen Kız Çeşmesi*, *Annemin Salataları*, *Ninemin Turpları*, *Neşeli Boyacı* adlı öykülerine yönelik anket çalışması uygulanmış, anketler çözümlenmiştir. Öyküleri okumadan önce ve öyküler okunduktan sonra öğrencilerin kavramlara bakış açısı, tutumları ve davranışları tablolar halinde belirlenmiş, bu tablolar karşılaştırılarak öykülerin çocukların kavram gelişimine katkısı belirlenmiştir.

Mehtap Gölbaşı (2010), "*Türk Edebiyatında Dış Göç ve Gülten Dayıoğlu*" adlı çalışmasında, yazarın yurt dışında çalışmak zorunda kalan Türk işçilerinin ve ailelerin yaşadıkları sıkıntıları işlediği "*Ben Büyüyünce*", "*Yurdumu Özledim*", "*Geride Kalanlar*", "*Geriye Dönenler*" adlı romanlarını incelemiştir.

İbrahim Barut'un (2010), "*Gülten Dayıoğlu'nun Çocuk Romanlarında Dil, Tema ve Eğitimbilimsel Göstergeler*" adlı çalışması, Gülten Dayıoğlu'nun çocuk romanlarındaki eğitimbilimsel göstergeleri tespit etmeyi amaçlamıştır. Bu yöntemle yazarın romanlarında çocuklara yönelik iletiler tespit edilmiş, yazarın çocukları nasıl eğittiği üzerinde durulmuştur. Ayrıca romanlarda işlenen temalar ve romanların dili de bu çalışmada incelenmiştir.

Gökçen Barış'a ait (2011), "*Gülten Dayıoğlu'nun Çocuk Romanlarındaki Eğitsel İletiler*" adlı tez, yazarın çocuk romanlarındaki eğitsel iletilere yönelik bir betimleme çalışmasıdır. Çalışmada romancının hangi millî ve insani değerleri vermeye çalıştığı, bu iletilerin hangi amaca yönelik olduğu, neler içerdiği ve çocuk edebiyatı açısından nasıl işlendiği ortaya konmuştur.

Abdullatif Aydemir'in (2011), "*Gülten Dayıoğlu'nun Çocuk ve Gençlik Edebiyatı ve Fantastik, Bilim-Kurgu Türü Bakımından İncelenmesi*" adlı çalışmasında Gülten Dayıoğlu'nun "*Akıllı Pireler*", "*Alacakaranlık Kuşları*", "*Otran*", "*Midos Kartalı'nun*

Gözleri”, “*Ganga*”, “*Gökyüzündeki Mor Bulutlar*”, “*Kıyamet Çiçekleri*”, “*Parpat Dağı’nın Esrarı*” adlı eserleri yapı, tema, tür, eğitici-öğretici unsurlar bakımından içerik analiz yöntemiyle incelenmiştir.

Başak Sipahioğlu’nun (2006), “*1980 Sonrası Fantastik Türk Romanı*” adlı çalışması, 1980’lerden sonra Türk romanındaki fantastiği incelemeye dönük bir çalışmadır.

Yeliz Özge Toyman’ın (2006), “*Nazlı Eray’ın Roman Dünyasında Düşü ve Büyülü Gerçekliğin Kurgusu ile Fantastik Unsurlar*” adlı çalışmasında Nazlı Eray’ın düşü büyü dünyayı nasıl kurguladığı, fantastik unsurları nasıl ve hangi durumlarda kullandığı incelenmiştir.

Seda Gül Kartal (2007), “*Cumhuriyet Dönemi Türk Çocuk Roman ve Hikâyelerinde Fantastik Ögeler (1923-1960)*” adlı çalışmasında, 1923-1960 yılları arasında Türk yazarlar tarafından yazılan ve fantastik unsurlar barındıran yirmi iki eseri incelemiştir.

İnci Taş (2009), “*1980-2000 Arası Türk Hikâye Kitaplarında Fantastik Unsurlar*” adlı çalışmasında 1980-2000 yılları arasında yazılan hikâyelerin içerdiği fantastik unsurları incelemiştir.

Sıla Akdeniz’in (2010), “*Asaf Hâlet Çelebi’nin Şiirlerinde Ara Konumda Fantastik*” adlı çalışmasında Asaf Hâlet Çelebi’nin şiirlerinin fantastikle ilişkisi üzerinde durulmuştur. Çelebi poetikasının “mücerret” kavramı ve bu kavramın Çelebi şiirlerinin genel izleği olan “ara konum”a etkisi ve bunun sonucunda ortaya çıkan fantastik incelenmiştir.

Nuran Özlük’ün (2010), “*Türk Edebiyatında Fantastik Roman*” adlı çalışmasında fantastik romanın özellikle 2000 yılı sonrasında gördüğü ilgi, bu yükselişin nedenleri, meydana getirdiği kültürel etkiler ortaya konmuştur. 2000 yılı öncesi türün öncülerine yer verilmiş, 2000 yılı sonrasında fantastik türün örnekleri, roman unsurları, şahıs, zaman, mekân gibi unsurlar bakımından incelenmiştir.

Dilek İnneci Bozkaplan'ın (2010), “1990-2008 Arası Çocuk Edebiyatımızda Fantastik ve Bilim-Kurgu Romanlar Üzerinde Bir İnceleme” adlı çalışması, 1990-2008 yılları arasında yazılan çocuk edebiyatında fantastik ve bilim-kurgu romanlarına yönelik bir çalışmadır. Çalışmada 39 yazarın 71 eseri örneklem olarak seçilmiştir.

Yasemin Olur Çeker'in (2011), “Cumhuriyet Dönemi Fantastik Türk Hikâyesi Üzerine Bir İnceleme” adlı çalışmasında Cumhuriyet öncesi ve sonrası fantastik edebiyatın panoraması çizilmiş, Cumhuriyet dönemi Türk öyküleri belirlenen izlekler doğrultusunda incelenmiştir.

G. Araştırmanın Yöntemi

Bu araştırmada “belgesel tarama” yöntemi kullanılmıştır. Bu bağlamda fantastik türün ne olduğunu ortaya koymak, fantastiğin sınırlarını belirlemek ve Gülten Dayıoğlu'nun gençlik romanlarındaki fantastik unsurları tespit etmeye yönelik kaynakları bulma, okuma, not alma ve değerlendirme işlemleri (Karasar, 2012: 183) takip edilmiştir.

Bu çalışmanın yöntemi olan varolan kayıt ve belgelerin incelenerek “veri toplanması” şeklinde tanımlanan "belgesel tarama", “belgesel gözlem”, “doküman metodu”, “kitaplık araştırması” şeklinde farklı isimlerle de ifade edilmektedir (Karasar, 2012: 183).

H. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni, Gülten Dayıoğlu'nun eserleridir. Araştırmanın örnekleme, Gülten Dayıoğlu'nun fantastik unsurlar içeren gençlik romanlarıdır.

I. Verilerin Toplanması ve Kaydedilmesi

Bu araştırma için bu konuda yayınlanmış kaynakların listesi çıkarılmış, “yayın taraması” yapılmıştır. Kitapların kaynakçalarından, bibliyografyalardan yararlanılmış, internet ağları kullanılmış, yayın taraması yapan kuruluşların yardımı alınmıştır (Karasar, 2012: 189).

Yayın taramasının ardından elde edilen bilgiler “not alma” ve “fiş kullanma” (Karasar: 2012: 191) işlemleriyle kaydedilmiştir. İncelenen yazılı belgelerden araştırma için önemli bulunanlar not alınmış, yararlanılan her kaynak için “kaynak fişi” kullanılmıştır.

İ. Verilerin Çözümlemesi

Araştırmada toplanan veriler “betimsel analiz” metoduyla sınıflandırılmış, özetlenmiş, ilişkilendirilmiş, anlamlandırılmış ve değerlendirilmiştir.

J. Bulgular ve Yorum

Araştırma kapsamında Gülten Dayıoğlu’nun gençlik romanlarında fantastik unsurlar tespit edilmiş, tespit edilen bu bulgular değerlendirilmiştir.

Çalışmanın II. ve III. Bölümleri, Gülten Dayıoğlu’nun gençlik romanlarındaki fantastik unsurları belirleme, sınıflama, açıklama ve yorumlamaya ayrılmıştır.

I. BÖLÜM

I. FANTASTİK, FANTASTİĞİN TARİHÇESİ VE FANTASTİĞİN DİĞER TÜRLERLE İLİŞKİSİ

I.1. Fantastik

Fantastik, kavram olarak insan zekâsının sınırlarının zorlanması, başka türlü düşünmeye itilmesidir. Fantastik kurgu, olay, kişi, zaman ve mekânlarıyla olağanüstülük gösteren kurgulardır. Fantastik eserler, sadece gerçekliğin ve gerçek dünyanın değil kurmacanın bile sınırlarının zorlandığı eserlerdir. Fantastik eserlerle kurulan veya kurulmaya çalışılan evren, üst dilin imkânlarıyla yaratılır.

Türkçe Sözlük'te fantastik'in kelime anlamı şu şekilde verilir: "1. Gerçekte var olmayan, gerçek olmayan, hayali. 2. 18. yüzyıldan başlayarak Fransa'da gelişen bir edebi tür." (TDK, 1988: 488).

Ali Püsküllüoğlu fantastiği şöyle tanımlar: "Fr. Her dönemin yazınında görülmekle birlikte Fransa'da 18. yüzyılın sonlarında, İngiliz korku romanlarının etkisiyle başlayan, düş gücünün alabildiğine çalışarak ortaya koyduğu düş ürünü öğelere bolca yaslanan bilimkurgu benzeri bir yazınsal tür." (2009: 54).

Berna Moran, fantastiği bilinen dünyanın alternatifi olarak tanımlar. Gerçek dünyayı tanımayan, zamanıyla, mekânıyla, anlatıcısıyla ve olay kişileriyle bizim tanımadığımız; fakat bu dünyaya alternatif olmak üzere oluşturulmuş bir tür kaçış dünyası olarak niteler. Aynı zamanda fantastiğin sınır tanımama özelliğine de dikkat çeker:

"Gerçekliğin mekân, zaman, karakter kavramlarını, canlı cansız ayrımını tanımayan ve bildik dünyamızın ötesinde alternatif bir dünya yaratan anlatıların tümüne verilen bir addır." (2003: 60).

Jean-Luc Steinmetz, sözcüğün kökenlerinin Yunanca'ya dek uzandığını belirtip fantastiğin gerçekliğin çığnenmesi, hayal ve düşün birleşiminden doğduğunu söyler:

“Sözcük, Latince bir sıfat olan *fantasticum* yoluyla Yunanca bir fiile kadar uzanıyor: *phantasein*: “görünür kılmak”, “gibi görünmek”, aynı zamanda da olağanüstü olaylar söz konusu olduğunda “kendini göstermek”, “görünmek”. *Phantasia* bir hayaldir, tıpkı hortlak, hayalet anlamına gelen *phantasma* gibi, sıfat *phantastikon* (“imgelemi ilgilendiren”) yerini, ad olan ve “temelsiz şeyler hayal edebilme yeteneği” anlamına gelen *phantastiké*'ye bırakmıştır. Sıfat “*fantastique*” Orta Çağ'da kullanılmıştır... Bir başka sıfat *fantasieus*, “kaçık, aldatıcı” anlamlarına gelir. *Fantasie*, klasik Fransızca'da 19.yüzyıla kadar imgelemi belirtmiştir...1831 yılında *Le Dictionnaire de l'Académie*, *fantastique* sözcüğüne “boş düşlere ve kuruntulara dayanan” anlamını verir ve ilave eder: “Ayrıca cismani bir varlığı, bir gerçekliği olmayan görüntü anlamına da gelir. Bizi ilgilendiren kabul *Littré*'de (1863) ortaya çıkar. Sözlük *fantastique*'i “1. yalnızca imgelemde var olan; 2. Yalnızca cismani bir varlığın görüntüsüne sahip olan.” şeklinde tanımlar.

... Tüm bu sözlükbilimsel malzeme karmaşık bir olguyu dile getirmektedir. Bu, öyle görünüyor ki, her şeyden önce imgelemele ilgili, daha doğrusu bu yetinin fazlaca bulunmasıyla ilgili bir varoluş tarzını belirtiyor. Fantastik, mantığın karşıtıdır. Bu anlamda ve sağduyu göz önünde bulundurularak, hayal, yanılsama, hatta delilikten sayılabilir. Sözcüğün kökenbilimi dikkati görsel bir olguya, optik bir yanılsamaya çekiyor. Fantastikte ortaya bir şey çıkar. Hayal ve düş, bütün bunların ancak çığırından çıkmış bir hayal gücünden, alt üst olmuş bir ruhtan doğabileceğinin aşikâr olduğu düşüncesiyle, gerçekliğin çığnenmesi anlamına gelir.” (2006: 7/9).

Fantastik, olayları aklın ve mantığın yasalarına göre açıklayan, bilimin yasalarının egemen olduğu Aydınlanma çağından sonra ortaya çıkmıştır. Dinsel önyargılardan kurtulan insanoğlu, aklın sınırsız gücüyle akıl almaz olana da ulaşmak arzusundadır:

“Düşünce tarihi açısından bakıldığında, 18. yüzyıl sonunda ortaya çıkan bir tür olarak fantastik, akıldışı olanın yeniden doğuşunu temsil eder, Aydınlanma'nın zaferine karşı bir tepkidir.” (Jourde, Tortorese, 2003: 79).

İnsanların gizemli, büyülü, olağanüstü olaylara ilgisi, fantastik eserlerin doğmasına neden olmuştur. İnsanoğlunun ilk çağlardan beri karşılaştığı ve anlam veremediği, akıl yoluyla çözemediği sırlar, onları, olağanüstü dünyalar kurma, korkularını ve kuşklarını keşfetme yoluna itmiştir. Ayrıca son yıllarda bilim ve teknolojidenden, insanoğlunun vardığı bu son noktadan, çağın bunalımlarından, her türlü değerini yitiren insanoğlundan, bilinen dünyadan kaçma tutkusu ve bilinmeyen, gizemli, mistik bir

dünya yaratma ya da böyle bir dünyaya kaçma isteği, insanoğlunu bilinen yasalardan farklı yasalarla yönetilen dünyalara itmiştir. Fantastik eserler, gerçekliği reddeden; kişileri, zamanı, mekânı, dünyanın yasalarına aykırı hareket eden fakat kendi gerçekliğini de kurup kurgulayan eserlerdir:

“Bizim gerçek dünyamızla birlikte, onun ötesinde doğa yasalarından farklı olan ikinci bir dünyanın varlığını kabul eden romanlardır. Olağan ve olağandışı bir aradadır. Olağandışı anlatılarda, doğaüstü varlıklar ve olaylar açıklanmasına gerek görülmeden ve sorgulanmadan kabul edilir.” (Kavcar, 2004: 106).

Bu tanımlarda geçen “fantezi” ise, “hayal, hayal ürünü, kuralsız hayaller” anlamını taşıyan bir sözcüktür. Türkçe Sözlük’te şöyle tanımlanır:

“is. Fr. fantasisie 1.Sonsuz, sınırsız hayal. 2. Değişik heves, değişik beğeni, değişik düşünüş.” (TDK, 1988: 488).

“Fantastik” kavramının tanımı içinde geçen “fantezi” sözü ise Yunanca “phantasia” dan gelir ve “kendini gösterme eylemi, görünme, ortaya çıkma, düşgücü” anlamlarını taşır. “Fantasmagori” sözü ise Latince “hayalet” anlamına gelen “fantasma” ile Yunanca “konuşma” anlamına gelen “agoreuein” sözcüklerinden oluşur ve “ruhlarla, hayaletlerle konuşma, ruh çağırma, ruhları görünür hale getirme eylemi” anlamını taşır (Ertem, 2006: 11).

Gerçek dünyanın, gerçekliğin yasalarını çiğneyen, hayallerin bile sınırlarını zorlayan fantastik kurgunun kökleri destanlara, masallara, mitlere, efsanelere, Orta Çağ romanslarına dek uzanmaktadır. Bugün de düşsü gerçeklik, büyülü gerçeklik, bilim-kurgu gibi türlerle komşu sayılabilecek bir tür olan fantastikte sınırları ve kuralları belirlemek oldukça zordur:

“Fantastik; devlerin, cücelerin, perilerin, cinlerin, büyücülerin, ejderhaların, büyülü tas ya da nesnelere, mucizelerin, ani zaman ve mekân değişikliklerinin, biçim değiştirebilen insan, hayvan ve tabiatüstü varlıkların, insan gibi konuşan ve hissedebilen hayvanların olduğu olağanüstü anlatıların tümünü kapsar. Bir tür olan ‘fantastik edebiyat’ın ise kendine has çeşitli hususiyetleri vardır. Fantastik edebiyatta, olağanüstü bir ortam oluşturmak için kullanılan öğeler, mitolojide, antikçağ hayalet hikâyelerinde, Orta Çağ romanslarında, destanlarda, efsanelerde, halk hikâyelerinde ve masallarda yüzyıllardan beri var olagelmıştır. Fantastik

ögeler, bu türler vasıtasıyla insanların düş dünyasını yüz yıllarca beslemiştir. Fantastik edebiyat, bu türlerin devamı niteliğindedir. Fantastik ögeler, bu türlerdeki görevini fantastik edebiyatta da aynı şekilde devam ettirir. Bu nedenle evrensellik arz ederler. Fantastik ögelerin mühim bir hususiyeti de okuyucuda korku, heyecan, huzursuzluk ve merak hisleri uyandırmasıdır.” (Kartal, 2007: IV).

Todorov’a göre, fantastik kavramı gerçek ve düşsel olana göre yorumlanır. Okuyucunun kendisine anlatılanların gerçek mi, düş mü olduğunu sorması, eserin fantastik olup olmadığını belirlemeye yarar:

“Gerçeklik mi düş mü? Gerçek mi, yanılısana mı? Böylece fantastiğin merkezine ulaşıyoruz. Tümünü kendimize ait, tanıdığımız, şeytanı, hava perileri, vampirleri olmayan bu dünyada öyle bir olay meydana gelir ki, o bildiğimiz dünyanın yasaları bunu açıklamaya yetmez. Olayı algılayan kişi, iki olanaklı çözümden birini benimsemek zorundadır: Ya duyulardan kaynaklanan bir yanılısana, düş gücümüzün yarattığı bir şey söz konusudur ve o zaman yasalar olduğu gibi kalır ya da olay gerçekten olmuştur, gerçekliğin bir parçasıdır, işte o zaman bu gerçekliği bizim bilmediğimiz yasalar yönetir. Fantastik bu kararsızlık süresinde yer alır: Yanıtlardan birini seçtiğimiz anda fantastikten uzaklaşarak komşu bir alana ya tekinsiz ya da olağanüstü türlerin alanına girmiş oluyoruz. Fantastik, kendi doğal yasalarından başka yasa tanımayan bir öznenin görünüşte doğaüstü bir olay karşısında yaşadığı kararsızlıktır. Fantastik kavramı böylece gerçek ve düşsel olana göre tanımlanır.” (1999: 31).

Böylece okuyucunun kararsızlığı fantastiğin ilk koşulu olur. Bu kararsızlık, bir öykü kişisi tarafından da hissedilmelidir böylece fantastiğin ikinci koşulu da yerine getirildikten sonra üçüncü koşulu Todorov, metnin alegorik ve şiirsel okumalara kapalı olması biçiminde ortaya koyar:

“Fantastik, üç koşulun yerine getirilmiş olmasını gerektirir. Metin öncelikle okuyucunun, öyküdeki kişilerin dünyasını canlı kişilerin yaşadığı bir dünya olarak görmesini ve anlatılan olaylarla ilgili olarak doğal bir açıklama ile doğaüstü bir açıklama arasında kararsızlık duymasını sağlamalıdır. Sonra bu kararsızlık bir öykü kişisi tarafından da hissedilmelidir, böylece okuyucunun görevi bir kişiye verilmiş olur, aynı zamanda da “kararsızlık” metin boyutunda ortaya konduğu içindir ki yapıtın izleklerinden biri haline gelir; saf bir okumada gerçek okuyucu öykü kişisiyle özdeşleşir. Son olarak, okuyucunun metin karşısında bir tavır takınması gerekir: Hem alegorik hem de şiirsel türden yorumlamaları reddedecektir.” (1999: 39).

Todorov, fantastik için en önemli koşul olarak benimsediği ‘kararsızlık’ın ihlali durumunda fantastiğe komşu olan iki türe kayılabileceğini söyler. Bu komşu türler

‘olağanüstü’ ve ‘tekinsiz’dir. Todorov böylece ‘olağanüstü’ yü bilinmeyen, ‘tekinsiz’ i açıklanamayan olarak niteler ve tanımlar:

“Fantastik, bir kararsızlık süresi kadardır: algıladıkları şeyin, paylaşılan düşüncenin tanımladığı biçimiyle, ‘gerçeklik’ olup olmadığına karar vermek zorunda kalan okuyucunun ve öykü kişinin ortak kararsızlığı. Öykünün sonunda öykü kişisi değil de okuyucu yine de bir seçim yapar, çözümlerden birini benimser ve fantastiğin dışına çıkar. Gerçekliğin yasaları olduğu gibi duruyor ve anlatılan olayları açıklamaya yarıyorsa yapıt başka bir türe girer: tekinsiz türe. Ya da tersine okuyucu, olayı açıklamak için yeni doğa yasalarını kabul etmek durumundaysa olağanüstü türe girmiş oluruz.” (1999: 47).

Todorov’un bu tanımlamaları, fantastiğin alanını daraltmak, başyapıt sayılabilecek pek çok türü bile dışarıda bırakmak, fantastiğin sınırlarını okuyucuya bırakmak noktasında eleştirilmiştir:

“Todorov’un, fantastiği tekinsiz ve olağanüstü arasındaki bir noktada okuyucunun tereddüde düşme durumu olarak izah etmesi, bazı yazarlar ve kuramcılar tarafından tepkiyle karşılanmıştır. Bu tepkinin nedeni, eserin kahramanıyla özdeşleşen okuyucunun tereddüde düşmesi hadisesinin kişiden kişiye değişebileceği görüşüdür. Her okuyucunun bakış açısı farklıdır ve bir başkası için yaşanması muhtemel bir durum bir başka okuyucu için yaşanması mümkün olmayan olağanüstü bir hadise olabilir. Bu, okuyucunun dinî inancıyla ve yaşam tarzıyla alâkalıdır. Todorov’un fantastik tanımına gösterilen tepkinin diğer bir nedeni de, okuyucuyu gerçekle olağanüstü arasında tereddüde düşürecek hadiselerin yer aldığı eserlerin dünya edebiyatında nadir olarak görülmesidir. Todorov, bu tanımla türü sınırlandırmıştır.” (Kartal, 2007: 7).

Necdet Neydim, fantastiği pek çok türle karşılaştırmalı olarak tanımlar ve fantastiğin masaldan, mitolojiden faydalandığını ifade ederken yazarın fantastik bir eser meydana getirebilmesi için sonsuz bir imgeleme sahip olması gerektiğini vurgular:

“Fantastik, sözlük anlamıyla gerçekte var olmayan, gerçek olmayandır. Edebiyat genel olarak kurmaca olduğuna göre, bütün edebiyat ürünlerine fantastik diyebilir miyiz? Elbette hayır. Bir edebiyat metninin fantastik olabilmesi için gerçek üstü bir düzlemde geçmesi gerekir. Böyle bir metni oluşturabilmek için edebiyatçının fantezisinin (sonsuz, sınırsız hayal gücü) olması önkoşuldur. Bu önkoşulu sağlayabilmek için edebiyatçının çok iyi masal birikiminin olması, bu yetmez aynı zamanda mitoloji bilgisinin oldukça iyi olması gerekir. Bunun da yeterli olduğu söylenemez. Aynı zamanda dönemini de çok iyi kavramış olması gerekir. Fantastik edebiyat, masal değildir, ama masallardan yararlanır. İçindeki birçok öge masal ögesidir. Mitoloji değildir; ama mitolojiden yararlanır. Mitoloji insanoğlunun gerçekleri gerçek üstü bir düzlem taşıyarak saklayıp gelecek kuşaklara

aktarabilme yeteneğinin de bir göstergesidir. Aynı şey masallar için de geçerlidir.” (2006: 99).

Pierre Georges Castex, fantastiği, bilinen düzenin bozulması, günlük yaşamın içine kabul edilemeyecek olanın dâhil edilmesi olarak tanımlar:

“Fantastik, gerçek yaşama birdenbire gizemin girmesiyle belirir. Fantastik anlatı, bizim yaşadığımız gerçek dünyada yaşayan, bizler gibi ancak birdenbire kabul edilmesi olanaksız bir olay karşısında kalmış insanlar sunmayı sever.” (Todorov, 1999: 32).

Roger Caillois de fantastiği, şu şekilde tanımlar: “Tüm fantastik, bilinen düzenin bozulması, gündeliğin değişmez yasallığı içinden kabul edilemeyecek olanın fişkırmasıdır.” (Todorov, 1999: 33).

Nedret Öztokat, fantastik etkinin, bilinen dünyaya bilinmeyen yasalarla aniden giren öğelerin uyandırdığı gerilimle sağlandığını ifade eder:

“ ‘Kabul edilemez’, ‘akıl almaz’, ‘ürpertici’, ‘olağanüstü’, ‘tekinsiz’, ‘kuşkulu’, ‘tuhaf’... Olaylar, kişiler ve uzamlar fantastiği tanımlamada başvurulan terimlere dönüşmüştür. Bu tür olayların fantastiğin dokusunu oluşturması için ansızın ‘ortaya çıkması’ (“apparation”) gerekir. Beklenmedik ögenin ortaya çıkması, olayların düzenini bozması, bir başka deyişle, gizeme geçit vermeyen bir dünyanın doğal düzeni içinde mantığın kabul edemeyeceği bir olayın ansızın ortaya çıkması, fantastiğin izleksel tanımlarının temelini oluşturur. Canavarları, perileri, zebanileri, ejderhaları, tılsımları çok uzaklarda bir dünyaya hapsedmiş imgelem ansızın gündelik yaşamın sıradan düzeni içinde beklenmedik bir olayın meydana gelmesi karşısında şaşırır. Hayaletler resimlerde kalmış şatoların süsleri değil, gerçek dünyaya karışmış anlaşılmasız, açıklanamaz, karanlık varlıklarıyla ortaya çıkarlar. Fantastik etki yasalarıyla ve işleyişiyle bildiğimiz dünyaya ötelere karışan varlıkların uyandırdığı gerilimden kaynaklanır.” (2006: 41- 42).

Fantastik’le ilgili tanımlamalarda, “gündelik yaşam, gizem, kabul edilir olan ve ona eklenen kabul edilemez olan, gerçek yaşamın içine sızan gizem, bilinen dünya ve bu dünyaya eklenen bilinmeyen dünyalar, bize benzeyen insanlar, olağanüstü, hayal ürünü, doğaüstü, tuhaf, gerçektışı, imgelem, ürküntü verici, rahatsız edici, kararsızlık...” kavramları öne çıkmaktadır: Fantastik, gündelik yaşama, aniden, beklenmedik biçimde, kabul edilemez olanın, gizemin, bilinmeyenin sızmasıyla oluşturulur.

Bazı kuramcılar fantastiğin ölçütünü yapıtta değil okuyucuda ararlar. Howard Phillips Lovecraft, okuyucunun okuduğu eserden bir deneyim ve izlenim edinmesi gerektiğini bu izlenim ve deneyimin de korku ve heyecan olduğunu söyler:

“En önemlisi atmosferdir; çünkü fantastiğin özgünlüğünün ana ölçütü olayın yapısından çok yaratılan özel izlenimdir... Okuyucu derin bir korku ve terör duygusuna kapılıyor ve alışılmamış dünyaların ve güçlerin varlığını duyuyorsa o masal fantastiktir, işte bu kadar basit.” (Todorov, 1999: 40).

Todorov, bazı kuramcılar tarafından fantastiğe bağlanan korkunun fantastik eserde zorunlu koşul olamayacağını savunur (1999: 41).

Fantastik eser, oluşturduğu dünyayla okuyucuda korku, gerilim, merak, ilgi, ürküntü ve tüm bunların harmanlandığı bir duygu hali yaratır. Fantastik eserde, gerçek dünyada mantıkla ve zekâyla açıklanabilen olaylar, kişi ve durumlaryer almaz. Okuyucunun bu dünyada yaşadıklarının karşılığı, tam anlamıyla kararsızlık ve şaşkınlıktır.

Bilim ve teknolojideki gelişmeler, gündelik hayatın zorlukları, her geçen gün daha da artan sorumluluklar, zorlaşan yaşam koşulları, sevgi, güven, dostluk gibi duygulara duyulan özlem ama buna zıt olarak gelişen yalnızlık duygusu, insanlarda bu dünyadan uzaklaşıp farklı dünyalara sığınma veya kaçma isteği, yasalara ve mevcut düzene başkaldırma isteği uyandırmıştır. Bunun için fantastik edebiyat, ‘kaçış edebiyatı’ olarak da adlandırılmış; fakat bu durum, pek çok kişi tarafından eleştirilmiştir.

Gülten Dayıoğlu, fantastik edebiyatın kaçış özelliğinin olduğunu; fakat kendisinin fantastik eserler meydana getirmesinde gençlerin düş güçlerini tetikleme arzusunun olduğunu belirtir (bk. Ek-1: Gülten Dayıoğlu’yla Röportaj).

Oylum Yılmaz, fantastik edebiyatı, bir karşı çıkış olarak nitelendirir ve edebiyatın en muhalif kollarından biri olduğunu vurgular:

“Hiç şüphesiz bir karşı çıkıştır fantastik edebiyat. Edebiyat zaten başlı başına bir muhalefet etme biçimiye eğer, fantastik anlatı da onun en muhalif kollarından biridir. Hayal kurmak ne kadar özgürleştiriyorsa benliğimizi, fantezi de o ölçüde özgürlüğün peşindedir. Hayal kurmak ne denli uzaklaştırıyorsa bizi gerçeklerden ve hayattan işte fantezi de ancak o denli kaçış edebiyatı yapıyor demektir.”

(<http://www.sabitfikir.com/dosyalar/fantastik-edebiyat-kara-deligin-icinde-kucuk-oyuncu-isik-toplarnin-pesinde&referer=81590>, 24.05.2007).

Ursula Kroeber Le Guin, insanların fanteziye karşı önyargılarının sebebinin “korku” olduğunu söyler. Erişkinlerin, gerçek yaşamlarında yarattıkları kariyer planlarının yalanlar tarafından tehdit edilmesinden korktuklarını oysa fantezinin gerçekleri anlattığını ve çocukların gerçeklikle fanteziyi rahatlıkla ayırt edebildiğini ifade eder:

“Çünkü fantezi elbette hakikidir. Olgulara dayanmaz ama hakikidir. Çocuklar bilir bunu. Yetişkinler de bilir, zaten çoğu bu yüzden fanteziden korkar. Fantezideki hakikatin, yaşamaya mecbur edildikleri ve kabullendikleri hayatın sahteliğine, kofluğuna, gereksizliğine, sıradanlığına karşı bir meydan okuma, hatta tehdit oluşturduğunu bilirler. Ejderhalardan korkarlar, çünkü özgürlükten korkarlar. Çocuklarımıza güvenmemiz gerektiğine inanıyorum. Normal çocuklar, gerçeklikle fanteziyi birbirinden ayırt etmeyi gayet iyi becerir, yetişkinlerin çoğunlukla yaptığı gibi bunları birbirine karıştırmaz.” (2012: 145).

Ursula Kroeber Le Guin, insanoğlunun gelişmiş en büyük ve en insani yeteneğinin hayal kurma yeteneği olduğunu, bu yeteneği bastırıldığında yetişkinlerin kişiliklerinin sakat kalacağını savunur. Fantezinin, insanoğlunun gerçek özgürlüğü olduğunu belirtir. Fanteziden, hayal gücünden, kurgudan, bilim-kurgudan korkulmamalı aksine çocuklukta ve gençlikte ezbercilik değil hayal gücü teşvik edilmelidir:

“Sonuç olarak, hayal gücünün yararlarıyla ilgili kendi savunmama geliyorum, özellikle edebiyatta ve daha çok peri masalında, efsanede, fantezide, bilimkurguda ve diğer delice şeylerde. Bence olgunluk kabuk değiştirmek değil, serpilip gelişmektir. Yetişkin bir insan ölü bir çocuk değil, yaşamayı başarmış bir çocuktur. Olgun bir insanın tüm gelişmiş yetenekleri bir çocukta vardır, eğer bu yetenekler gençlikte teşvik edilirse yetişkinde iyi ve akıllıca bir noktaya varır; ancak bunlar çocuklukta bastırılır ve yok sayılırsa yetişkin kişilik körlenir, sakatlanır. Sonuç olarak, bu yetenekler içinde en insana özgü ve insani olanın hayal etme gücü olduğuna inanıyorum: O halde kütüphaneciler, öğretmenler, ebeveynler, yazarlar ya da sadece yetişkinler olarak bize düşen mutlu görev, alabileceği en iyi, en saf besinleri vererek bu yeteneğin çocukta özgürce gelişmesini, yeşil defne ağacı gibi serpilmesini teşvik etmektir. Ve hiçbir durumda bunu susturmamalı, küçümsememeli, çocukça olduğunu, erkeğe yakışmadığını, hakiki olmadığını ima etmemeliyiz. Çünkü fantezi elbette hakikidir. Olgulara dayanmaz; ama hakikidir.” (2012: 144- 145).

Fantastik eserlerin yukarıda belirtildiği gibi hayallere yönelik olması ve hayal dünyasını zenginleştirilmesi okurların ilgisini çeker. Fantastik eserlerin tercih edilmesinin başka bir nedeni de dilin kullanımındadır. Dilin kendisinde de zaten doğaüstülük vardır. Gerçekliği zorlayan, okuyucuyu şaşırtıp kararsız bırakan, doğal ve doğaüstünü, gerçeği ve gerçeküstünü kaynaştırıp sunan da dildir.

Cengiz Ertem, fantastik edebiyatın, hayalet ve ruhlarıyla düşsel yaratıkları içine alan bir edebiyat türü olduğunu belirtir ve öykü, roman, masal gibi türleri kapsayan fantastik edebiyatın, zaman içinde yayılım gösterdiğini ifade eder (2003: 73).

Barış Müstecaplıoğlu, fantastik edebiyat ve fantastik kurgunun aynı olmadığını, bunların birbirlerinden farklı kavramlar olduklarını vurgular: Fantastik edebiyatı, ‘gerçek dünyada yaşanamayacak olayları anlatan edebi eserler’ şeklinde tanımlarken; fantastik kurgunun ise bu genel tanımdan bazı noktalarla ayrıldığını belirtir. Barış Müstecaplıoğlu’na göre, bu türün en önemli özelliği, anlatılan öykülerin gerçek dünyada değil, yazarın hayal gücüne dayanan bir dünyada geçmesidir. Mitolojisi, coğrafyası, tarihi, ırkları ve kültürü ile yazara ait bir dünya. Ona göre fantastik ögeler içeren her roman ya da her edebi eser fantastik kurgu romanı değildir (2003: 116-117).

Barış Müstecaplıoğlu, fantastik edebiyatın ve hayallerin, insanoğlunu daima geliştireceği görüşündedir. Düş kurmak, hayal kurmak çocukça değildir, büyüklere de özgüdür ve hem insanlar hem toplumlar için itici bir güçtür. İnsanoğlu, bulunduğu noktadan daha ilerilere gitmek için yine hayal etmek, dilemek ve düşlemek zorundadır:

“Ben, fantastik edebiyat tek başına insanın hayal gücünü geliştirir, onu bir mucide dönüştürür demiyorum, yanlış anlaşılmasın. Yaratıcılık çok daha derin bir konu. Edebiyata böyle bir misyon yüklemek de hiç doğru değil. Fantastik kitapların ilk amacı, okuyucuyu yaşamın rutinliğinden bir süreliğine uzaklaştırmaktır. Gerçek dünyada karşılaşırsa çok seveceği fedakâr, yürekli, temiz ruhlu karakterlerle tanıştırmaktır. Belli bir kültüre odaklanmadan, tüm insanlık için aynı anlama gelecek öyküler anlatmaktır... Ama fantastik öyküler tek başlarına mucit yaratmasa da mucitler ancak fantezinin ‘hayal ürünü’ olduğu için hor görülmediği ortamlarda yeşerebilir. Başka bir deyişle, hayal gücüne değer verilen ortamlarda fantastik edebiyat da hak ettiği saygıyı görür, birey ve toplumu geliştiren keşifler yapılır.” (<http://www.gnoxis.com/fantastik-edebiyat-ve-hayal-gucu17866.html>, 13.03.2008).

Özellikle son yıllarda akla hayale sığmayan kurgular, insanın duygu ve düş dünyasını zorlayan bu tür eserler, gençlerin ilgisini çekiyor. Fantastik kurgunun ve edebiyatın gençlere bu kadar ilgi çekici gelmesini Gönül Yonar Utku şöyle yorumluyor:

“Her şeyin hızla akıp gittiği, yittiği çağın insanlarıyız. Kuşak farkı denen olgunun arası çok kısalmış durumda. Üstelik kitle iletişim araçları geleneği, yerli kültürü ve adabı dışlayan bir başka kültür bombardıman ediyor. Böyle bir ortamda gençler 'gerçek' olan şeyler duymak istemiyor. Çünkü gerçek çok bunaltıcı geliyor. Daha hayali, sorumluluk hissettirmeyecek, algılarını zorlamayacak, onları birtakım şeyleri sorgulamaya itmeyecek ortamlara meylediyorlar. Ebeveynlerin katı modern duruşları da hiç cezp etmiyor gençleri. Kurallı, planlı yaşam artık 'ana kuzusu' olmakla eş değer. Bir başka kapıyı zorlamak, itirmek ve açmak istiyorlar. Fantastik ise bu konuda onları başarıyla bu hayali dünyaya davet eden bir kapı. Ebeveynler statüye, paraya, kariyere kilitlenmiş hayatları için adeta çocuklarını fantastiğe kurban veriyorlar. Kısaca fantastik anlatılar, günümüzde gençlerin psikolojilerini tamir eden bir terapist sıfatına bürünmüş durumdadır. Normal şartlarda sağlıklı bir eğilim olan, insanın 'var olmayı sürdürmek için' yönelmesi gereken fantastik okumalar, günümüzde hayatın sıkıcı formlarından kaçışı ifade eder olmuştur. En bakir alan ise gençler. Çünkü gençler modernizmin katı gerçeklerini kabul etmeye direniyorlar.” (Kaymaz, http://www.haberkultur.net/HD1737_cocuklar-fantastige-kurban.html, 2010).

Necdet Neydim, gençlerin ve çocukların fantastiğe ilgi duymalarını fantastik metinlerin çocuk ve gençlerle daha kolay iletişim kurmasına, gençlerin gerçek düzlemde karşılaştıkları sorunlarla gerçeküstü düzlemde daha kolay yüzleşmelerine, hesaplaşmalarına üstelik bu düzlemin macera dolu ve sürükleyici olmasına bağlıyor (2006: 100).

Hayaletler, büyüler, hayal gücünü zorlayan yaratıklar, devler, olağanüstü yaratıklar ama her şeye rağmen sevgi, aşk, hırs, nefret, intikam, kıskançlık, fedakârlık, dostluk gibi olabildiğine insani durumlar. Fantastik edebiyatı tanımlamak, bu türü bir kalıba sığdırmak kolay değil. J. Malrieu, fantastiğin bu yönüne dikkat çeker ve “tragedyanın tersine, fantastiğin Aristoteles'i yoktur. Bu türle ilgili ne bir kuramcı ne de tam bir başvuru kitabı yoktur.” diyerek fantastiğin tam olarak tanımlanıp sınırlandırılmayacağına vurgu yapar (Öztoğat, 2006: 39).

Sonuç olarak, fantastik türle ilgilenen yazarların ve kuramcılarının da tanımlama söz konusu olduğunda uzlaşmaya varamadığı bu tür metinler, bilinenle bilinmeyen,

gerçekle düşün çatışma halinde olduğu metinlerdir. Bu metinler, okuyucuyu kararsızlığa iter, tedirgin eder, şaşırtır hatta alt üst eder.

I.2. Fantastiğin Kökenleri ve Fantastik Edebiyatın Tarihçesi ³

Düş, doğüstü, dehşet, korku, bilim-kurguya dayandırılarak yaratılan ve gerçeğin dışına çıkan fantastik edebiyat, 16 ve 17. yüzyılın başlarında ortaya çıkmıştır. 17. yüzyılın sonlarında İngiliz korku romanlarının etkisiyle başlı başına bir tür olmaya başladı.

1800'lü yıllarda Ernst Theodor Amedeus Hoffman, Ludwig Tieck, Washington Irving, Nathaniel Hawthorne, Prosper Mérimée, Honoré de Balzac ile birlikte fantastik tür daha da belirginleşti. Edgar Allen Poe ile akla yakın biçimini bulan fantastik, Henry James ile onu diğer türlerden ayıran kurallara da kavuşmuş oldu.

18. ve 20. yüzyıldaki gelişmeleri ve bugünün anlamıyla fantastik edebiyatın tanımlarını göz önünde bulundurarak, fakat sınırları biraz daha geniş tutarak fantastik edebiyatın izlerine antik dönemlerde rastlandığı söylenebilir. Olay, kişi, zaman ve mekân unsurları bakımından olağanüstülükler barındıran destanlar ve mitolojiler; Doğu geleneğinin eserlerinden olan *Binbir Gece Masalları* da fantastiğin başlangıcını işaret eden verimlerdir.

Jean Luc Steinmetz de fantastik edebiyatın, düşünce tarihinin bir aşamasında oluştuğunu ve birden çok ön-örneği olduğunu belirtir (2006: 47).

Jean Luc Steinmetz, fantastiğin ön-örneklerinin İ.S. 2. yüzyıla kadar gittiğini *Apuleius'un L'ane d'or (Altın Eşek* diğer adıyla *Başkalaşım*) adlı eserinin fantastiği andırdığını ifade eder. Eser, Lulus'un büyüyle bir eşeğe dönüşümünü ve sonra tekrar eski haline dönüşünü anlatır (2006: 48- 49). Dante'nin 14. yüzyılda yazdığı *İlahi Komedya*, fantastik unsurlar taşır ve düşsel bir yolculuğu anlatır.

³ Bu bölümde Jean Luc Steinmetz'in "Fantastik Edebiyat" adlı eserinden ve "Fantastik Edebiyata Dair Kısacık Bir Yazı..." <http://birgaripvampir.blogspot.com/2006/08/fantastik-edebiyata-dair-ksack-bir-yaz.html> (26.08.2006) adlı makaleden ve Yeliz Özge Toyman'ın "Nazlı Eray'ın Roman Dünyasında Düşü ve Büyülü Gerçekliğin Kurgusu ile Fantastik Unsurlar", adlı Yüksek Lisans Tezi'nden yararlanılmıştır.

Ortaçağ sonlarında dünyanın ve bedeninin keşfiyle yeni merakların doğması, mucizelerin ve açıklanamayan olağandışı olayların meraklı kişilerce biriktirilmesi 1560'larda "İşitilmemiş Öyküler" in doğmasına neden olur. Pierre Boaistuau, François de Belleforest, eşi benzeri olmayan olayları, kehanetleri, mucizeleri anlatır. Bunları 1600-1620 arasında Simon Goulart tarafından derlenen *Histoires admirables et mémorables* (*Hayran Olunası ve Unutulmaz Öyküler*), kısa bir süre sonra da Rosset'in *Histoires tragiques de nostre temps* (*Zamanımızın Acıklı Öyküleri*) izler (Steinmetz, 2006: 50-52).

Yine 17. yüzyılın başında fantastik öğelerin kullanıldığı tiyatro eserleri, *Bir Yaz Gecesi Rüyası* (1600) ve *Fırtına* (1623) adlı oyunlarıyla Shakespeare, tabiatüstü varlıklarla düşsel bir dünya çizer.

17. yüzyıldan sonra fantastiğin evriminin ve gelişiminin hızlanmasına neden olan zihniyetin değişimine tanık olunur. Bir tarafta akılcılık, bir tarafta dinsel gizemli her şeye duyulan merak, inançları zayıf insanların gizli örgütlerde bir araya gelmesine, büyüye, şeytana, ara varlıklara ilgi duymasına neden olur (Steinmetz, 2006: 52).

Aydınlanma çağı, rönesans, reform hareketleri dini, ekonomik, sosyal hayatta olduğu kadar edebiyat ve sanatta da değişimlere neden olur. İnsanoğlu, bir yandan akılcı bir anlayışla bilime yönelirken bir yandan da bu çağdan önce merak duyduğu masallara, efsanelere, olağanüstülüklerle yeniden ilgi duymaya başlar. Bu çelişki ve kuşku da fantastiğin bir tür olarak doğmasına zemin oluşturur.

Nitekim 18. yüzyılda insanların akla ve mantığa kayıtsız şartsız bağlılığın, tabiatın sırlarını çözmeye yeterli gelmeyeceğine duyduğu inanç, efsanelere, masallara, mitlere dönüşün başlanmasını hızlandırmış, bu dönüş, gotik edebiyatın doğmasına sebep olmuştur.

Her devrin edebiyatında görülmekle birlikte fantastik edebiyatın köklerini Ortaçağ'daki olağanüstü olayları işleyen menkıbelerde, 17. yüzyıl masallarında, Aydınlanma çağında Swedwnborg, Saint-Martin gibi düşünürlerin etkisiyle ortaya çıkmış "kara kitap" larda aramak gerekir. Bu "kara kitaplar" arasında özellikle William Beckford'un *Vathek*

(1786) ve Jacques Cazotte'un *Âşık Şeytan* (1772) eserleri, türün öncü eserleri arasında gösterilir. Jacques Cazotte'un kısa romanı *Le Diable Amoureux* (*Âşık Şeytan*) merakla yanıp tutuşan bir genç olan Alvaro'yla onu baştan çıkarmaya çalışan hava perisi Biondetta'nın büyülerini konu alır. Jean Luc Steinmetz, Cazotte için "tuhaf bir insan" nitelemesini uygun bulur (2006: 52). Fantastiğin henüz başlangıç halinde olduğu bu eserde Alvaro'nun yasaklı bir yabancıya, hava perisine âşık oluşu anlatılır. Fantastik yazarların hayatları ve eserleri arasında ince bir etkileşim olduğunu belirten Todorov da bu konuda "Fantastik öyküleri yazanlar "anlatıcılardır", Balzac, Mérimée, Hugo, Flaubert, Maupassant'tır." diyerek eserle yazar arasındaki tuhaf ilişkiye vurgu yapar.

Leh kökenli Kont Jean Potocki'nin yine Fransızca olarak kaleme aldığı *Manuscrit trouve a Saragosse* (*Zaragoza'da Bulunmuş El Yazması*) adlı eseri, fantastik özelliktedir. Kahramanın sonunda mutluluğa kavuşacağı altmış altı yolculuğu kapsayan eser, Jean Fabre tarafından "hayalet anlatıları seçkisi" olarak nitelendirilmiştir.

Aynı şekilde William Beckford'un *Vathek*'i, Charles Robert Maturin'in *Melmoth*'u, Mary Shelley'nin *Frankenstein*'i, Ernst Theodor Amadeus Hoffman'ın öyküleri (ya da masalları), Nikolay Vasilyeviç Gogol'un bazı öyküleri, Guy de Maupassant'ın pek çok öyküsü, Honoré de Balzac'ın birtakım öyküleri, klasik fantastiğin örnekleri arasında sayılabilir. Daha sonraları Edgar Allen Poe ile fantastik, kimliğini bulmuştur. Poe sadece fantastik türüne değil, bilim kurgu ve polisiye türüne de öncü sayılabilecek eserler yazmış, hatta Jules Verne ve Howard Phillips Lovecraft'a esin vermiştir.

Kont Horace Walpole'un *The Castle of Otranto* (*Otranto Şatosu*) (1764) adlı eseri, gotik edebiyatın ilk romanı kabul edilir. Eser temelde, doğüstü şiddetin anlatır. Entrikaların arasına sıkıştırılmış doğüstü unsurları (mucizeler, kanlı gözyaşları döken heykel, dev bir el...) barındıran bu eser, daha sonraki yüzyıllarda geliştirilerek kullanılacak malzemeleri sunması bakımından da önemlidir.

Birkaç yıl içinde “kara tür”⁴ İngiltere’de kök salmıştır. Ann Radcliffe, *The Mysteries of Udolpho (Udolpho’nun Sırları)* (1794) dehşet havası yaratan, gotik harabeler, kasvetli koridorlar, büyümlü ormanlar, iç karartıcı ve korkutucu heykellerle düşsel bir eser olur.

Maththew Gregory Lewis’in *The Monk (Keşiş)* (1795) adlı eseri, Keşiş Ambrosio’nun Mathilde’ye duyduğu utanılası tutkuyu anlatan romanıdır. Keşiş, büyücü Mathilde’nin suç ortaklarından biri olduğu şeytanın etkisi altındadır. Lewis, eseriyle Fransız romantiklerini etkilemeyi başarır.

Fantastik, asıl atılımı ve gelişimi Alman romantik ortamında yapmıştır. Alman romantikleri de diğer tüm romantikler gibi kendi ulusal kaynaklarına dönmüş, sözlü gelenekte anlatılan *peri masalları (Marchen)*, Johann Wolfgang von Goethe’yi ve Novalis (Georg Philipp Friedrich Freiherr von Hardenberg)’i etkilemiştir. Tieck de başlarda bu efsaneleri kullanmış; fakat daha sonraları yeni konular icat etmiştir. *Die Freunde (Dostlar)*, *Der goldene Topf (Altın Kupa)*, *Der Blonde Eckbert (Sarışın Eckbert)* gibi eserlerinde ailesini, ülkesini terk etmiş ve kendini yabancı ortamda bulmuş, engin bir ormanda elfler ve perilerle karşılaşan ve olağanüstü bir evrenle temasa geçen kahramanlar anlatılır.

İlk defa Clemens Brentano tarafından yazılan ve *Lurlei* adıyla yayımlanan daha sonraları Christian Johann Heinrich Heine ve Guillaume Apollinaire tarafından da ele alınan *Rheinmarchen (Ren Hikâyeleri)* de periler âleminde geçen öyküleri içeren, halk kaynaklarından beslenen eserlerdir.

Hoffmann, 1815’te Berlin’e yerleştiğinde pek çok dostunu etrafında toplamayı başarır. Bunlardan biri, periler âlemini yeniden günışığına çıkaran *Ondine* (1811) in yazarı Friedrich de La Motte-Fouqué, diğeri de şeytanın alışlageldik betimlemesini değiştiren *Peter Schlemihl’in Garip Öyküsü ya da Gölgesini Yitiren Adam*’ın yazarı Adelbert von

⁴ Kara tür (le roman noir): Fransız Devrimi döneminin krizleri içinde gelişmiştir. Bir yandan feodal rejime, bir yandan da yeni doğan kapitalizme karşı koyan “iyi haydut” kahramanları barındıran kara roman, polisiye romanların ve fantastiğin atalarından, öncülerindedir. İlk örneklerine, gotik roman adı verilen esrarengiz, metruk şatolarda geçen kompo hikâyeleri ve dehşet öykülerinde rastlanır. (Bayram, 2004: 12)

Chamisso'dur. Bu eserler, fantastiğin yararlanacağı sayısız entrikalarla dolu olması bakımından önemlidir.

Jean Luc Steinmetz'in kendisine "şeytani" sıfatını uygun gördüğü Hoffmann, *Fantasiestücke*, *Le Chat Murr (Kedi Murr)*, *Mines de Falun (Falun Madenleri)* *Le Vase d'or(Altın Vazo)*, *Nussknacker (Fındıkkıran)*, *Mausekönig(Fareler Kralı)*, *Nachstücke(Gece Öyküleri)*, *Die Serapions-Brüder (Saint-Sérapion Kardeşler)*, *Die Elixiere des Teufels (Şeytan İksirleri)* gibi eserleriyle fantastik romanın ilk yazarlarından olmuştur.

Hoffmann hayranlığı Fransız romantiklerini etkilemiş, Balzac, Jean Charles Emmanuel Nodier, Pierre Jules Théophile Gautier, Prosper Mérimée veya Alexandre Dumas gibi pek çok yazar, olağandışı veya dehşet verici anlatılar kaleme almışlardır.

Aşırı değişken bir mizaca sahip olan Nodier, düşsel nitelikteki ilk romanı *Une Hure ou la Vision (Bir Saat ya da Vizyon)*, vampir söylencelerini anlatan *Smarra, ou les Démons de la nuit (Smarra ya da Gecenin Şeytanları)*, *Le Songe d'or (Altın Düş)*, *La Fée aux Miettes (Yoksul Peri) (1832)*, *L'Histoire du roi de bohème et de ses sept châteaux (Bohemya Kralı Yedi Şatosunun Hikâyesi)* gibi eserleriyle fantastik serüvenin yazarları arasında anılır.

İlk metinlerini Hoffmann çizgisinde kaleme alan Théophile Gautier, *Albertus, ou l'Ame et le Péché (Albertus ya da Ruh ve Günah)*, *Ompale, rêverie rococo (Ompale, Modası Geçmiş Düş)* , *Le Pied de momie (Mumya'nın Ayağı)* ya da Baudelaire'in de çok beğendiği eseri *La morte amoureuse (Ölü Âşık)* eserleriyle gerçekliği alt üst eder.

Bir tılsımı, onu elinde bulunduran kişinin dileklerini yerine getirdikçe küçülen bir yabaneşeği derisini anlatan *La Peau de chagrin (Tılsımlı Deri) (1831)* ya da Don Juan'ın ölümden sonra yaşam iksirini şeytani bir güçle elde edişini anlattığı *L'Elixir de long vie (Uzun Hayat İksiri)* gibi öyküleriyle Balzac, gizemli öyküler yazar.

Bir kadının bir ayıdan dünyaya getirdiği adamın öyküsünü anlatan *Lokis* (1868), Don Juan mitine adanmış *Les Ames du purgatoire* (Araftaki Ruhlar) (1834), kahramanının düş ve gerçek yaşam arasındaki yolculuğunu anlatan *Djoumane* (1873) *La Vénus d'Ille* (Ille Venüsü) (1837) gibi eserleriyle Mérimée de fantastik serüvende adı geçen yazarlardandır. *La Vénus d'Ille* (Ille Venüsü) (1837) adlı eserde müstakbel damadın bir yakan top oyunu sırasında eşine vereceği yüzükten sıkılarak onu bahçedeki bakırdan bir Venüs heykelinin parmağına asması, daha sonra yeni evli delikanlının ertesi sabah yatağında ölü olarak bulunması konu edilir. Adamın sorgulanan karısı, gece odaya esrareniz bir kadının geldiğini, kocasına sarılıp yattığını ve sabahleyin odadan gittiğini anlatır. Anlatıcı, bu ziyaretçinin Venüs heykeli olduğunu anlamıştır; fakat artık heykelin parmağında yüzük yoktur. Yüzük gizemli bir biçimde genç çiftin yatak odasında bulunur.

Fantastik serüven ve fantastik edebiyat, Edgar Allen Poe ile birlikte gelişme gösterir. Amerika'nın ilk başyapıtlarını kazandıran Nathaniel Hawthorne, olağandışı pek çok öyküsüyle Edgar Allen Poe'yu da etkiler. Poe'nun *Altın Böcek*, *Maelströme* (Düşüş), *Bir Uyanık-Uyurla Sohbet*, ve *M. Valdemar Olayındaki Gerçekler* adlı eserleri, gizem dolu eserler olmalarının yanı sıra polisiye romanın da başlangıcı sayılır. "Kara romanın" daha ileri noktalara taşındığı, yazarın kendi deyimiyle "Alman tarzı"nın ileri düzeylere vardırıldığı kimi eserleri pek çok yazar tarafından taklit edilmiştir. *Morella*, *Ligeia*, *Usherlar'ın Çöküşü*, *Oval Portre*, gibi öykülerinde genç kadın kahramanların bir başka kadın kahraman tarafından kanları emilerek öldürülüşlerine, *Kızıl Ölümün Maskesi*, *Kral Veba* gibi eserlerinde gösterişli, olanaksız sahnelere, *Kuyu ve Sarkaç*, *Amontillado Fıçısı* gibi öykülerinde acımasızlığa tanık olunur. Tek romanı *Arthur Gordon Pym'in Öyküsü* ile Jules Verne'e ve Lovecraft'a ilham kaynağı olur. Böylece Edgar Allen Poe, hem polisiye hem fantastik hem de bilim-kurgu romanlarına ve yazarlarına öncü olur.

Poe ile aynı dönemlerde yaşamış olan Sheridan Le Fanu ise hayalet öyküleri yazarıdır. Sheridan Le Fanu'yu asıl ünlendiren eseri, dişi bir vampirin öyküsünü anlattığı *Carmilla*'dır.

Sanayi uygarlıklarının gelişmesi, ilerlemeye ve kaba maddeciliğe duyulan tepki ve öbür dünyalara duyulan ilginin devamı, hortlak anlatıları geleneğini devam ettirdiği gibi satanizmi de en yüksek noktalara ulaştırır. Bu dönemde pek çok öykü ortaya konur. Özellikle Henri de Régnier, dönemin türe örnek gösterilebilecek öykülerinin yazarıdır. Viran bir sarayda oturan kahramanın, akşamın ilerleyen saatlerinde aynada kendi görüntüsünü görmeyip başka yüzyıllarda yaşamış eski evsahibiyle buluşmasını anlatan *L'Entrevue (Buluşma)* adlı öykü, mekân olarak Venedik'i gösterir.

Tanınmış fantastik klasik dönem yazarları arasında şu isimler görülür: Auguste Villiers de l'Isle-Adam, Voltaire, Lord Dunsany, Gustav Meyrink, Arthur Machen, Algernon Blackwood, Ambrose Bierce, Hector Hugh Munro, Rudyard Kipling, Herbert Gerge Wells, Henry James, William Hope Hodgson, Alfred Kubin, Edgar Rice Burroughs, Henry Rider Haggard.

19. yüzyılın sonları dünya fantastik edebiyatının iki önemli eserinin doğuşuna tanıklık eder. Robert Louis Stevenson'un *Dr. Jekyll ve Mr. Hyde*'ı ve Bram Stoker'ın *Dracula*'sı. R.L. Stevenson'un *Dr. Jekyll ve Mr. Hyde*'i, Londralı saygın Doktor Jekyll'ın kendi icadı olan ilacı içerek Hyde'a dönüşmesini anlatan eserin sonunda Jekyll, intihar ederek bedenini teslim alan Hyde'dan kurtulur.

Franz Kafka, fantastiğin kurallarını ters yüz eden isim olmuştur. Klasik fantastikteki Todorov'un deyişiyle okuyucunun yaşadığı kararsızlık duygusu ortadan kalkmış, olağanüstü durumlar Kafka'da sıradan olaylar gibi anlatılmaya başlanmıştır (Steinmetz, 2006: 57- 122).

Aynı yüzyılda *Weird Tales* adlı derginin bünyesinde yazan Lovecraft da klasik fantastiğin kurallarıyla eserler meydana getirmiştir.

Lovecraft dışında *Weird Tales* bünyesindeki başka bir isim, *Kimmeria'lı Conan* öyküleri ile Robert Ervin Howard'dır.

19. ve 20. yüzyılda *Oz Büyücüsü*, *Alice Harikalar Diyarında*, *Peter Pan* gibi çocuklara yönelik fantastik eserler yazılır. Modern fantastiğin başyapıtlarından sayılacak *Yüzüklerin Efendisi* adlı roman John Ronald Reuel Tolkien tarafından kaleme alınır. 17 yıllık bir çabanın ürünü olan üçlemenin ilk cildi 1954'te yayınlanır. Bu eser, modern fantastiğin başyapıtlarından biri olarak kabul edilmektedir. Hobitler, elfler, orklar gibi hayali kahramanlarla kurulan hayali bir dünyayı anlatan eser, "gotik tarzın" da etkisindedir.

1970'lerden itibaren seri kitaplar biçiminde yazılan fantastik öykülerin sayıları bir hayli fazladır. *Narnia Günlükleri (Chronicles of Narnia)* adı verilen fantastik çocuk eserlerinin de yazarı olan Clive Staples Lewis, 20. yüzyılın yazarları arasındadır.

Mervyn Peake'in üç cilt halinde 1946 ve 60 arası kaleme aldığı gotik bir atmosfer üzerinde oluşturulmuş olan *Gormenghast* üçlemesi fantastik yazının eserleri arasında sayılır.

The Left Hand of Darkness (Karanlığın Sol Eli), *The Dispossessed (Mülksüzler)* gibi bilim-kurgu eserinin de yazarı olan Ursula Kroeber Le Guin, 1970'li yıllarda yayıncısının da yüreklendirmesiyle fantastik kurgular yazmaya başlar. *Earthsea (Yerdeniz)* serisi ve *Annals of the Western Shore* serisi, türe örnek gösterilecek eserlerdendir.

Le Guin gibi bilimkurgu türünde de fantastik türde de yazan yazarlardan biri de Marion Zimmer Bradley'dir. Özellikle *The Mist of Avalon (Avalon'un Sisleri)* serisi ve *The Fall of Atlantis (Atlantis'in Çöküşü)* adlı yapıtları, fantastik edebiyatın örneklerindedir (<http://birgaripvampir.blogspot.com/2006/08/fantastik-edebiyata-dair-ksack-bir-yaz.html>, 26.08.2006).

Mercedes Lackey'in *Hanedan Büyücüsü Üçlemesi*, fantastik bir anlatıdır.

Fantastiği bir sistem eleştirisi yapmak için kullanan Terry Pratchett'ın *Diskdünya* serisi fantastik türe örnek olarak gösterilebilecek eserlerdendir.

Robert Anthony Salvatore ve Steven Brust da fantastiği romanlarında kullanan yazarlardandır.

Althalus'un Dönüşümü, *Batının Muhafızları*, *Büyücüler Kraliçesi*, *Büyülü Şato*, *Aarshiva Büyücüsü Malloryon*, *Efsuncunun Son Oyunu*, *Elmas Taht*, *Murgoların Kralı*, *Kehanetin Oyuncağı* eserleriyle David Eddings, fantastik ve bilim-kurgu alanında eser veren bir başka yazardır.

Çizgi romanlarıyla tanınan *American Gods*'ın (*Amerikan Tanrıları*) yazarı Neil Gaiman da fantastiğin ödüllü yazarlarındandır.

Bunların dışında Micheal Moorcock'un *Elric Destanı*, Roger Zelazny'nin *Chronicles of Amber* (*Amber Yıllıkları*) serisi, Stephen Donaldson'ın *Chronicles of Thomas Covenant the Unbeliever* (*İnançsız Thomas Covenant Yıllıkları*), Robert Jordan'ın *The Wheel of Time* (*Zaman Çarkı*) külliyyatı, Anne McCaffrey'nin *Pern* serisi, Robin Hobb'un *Farseer* serisi, George Raymond Richard Martin'in *Song of Ice and Fire* (*Buz ve Ateşin Şarkısı*) gibi eserler, fantastik türe örnek olarak gösterilebilir.

21. yüzyılın fantastik kurguya örneklik edecek eserini, Joanne Kathleen Rowling, *Harry Potter* ile verir. Sihirbazlık Okulundaki öğrencileri ve sihirli bir dünyayı anlatan seri eser, kahramanlarını farklı maceralarla okuyucu karşısına çıkarır.

Türk Edebiyatında ise fantastiğin izlerine dünya edebiyatında olduğu gibi ilk kez, öncü metinlerde, masallarda, destanlarda, sözlü edebiyat ürünlerinde rastlanır. Bunun yanı sıra menkıbelerde, halk hikâyelerinde ve mesnevilerde olağanüstüye, gizemliye rastlamak mümkündür.

1796'da yazılan; ancak 1852'de yayınlanabilen Giritli Aziz Efendi'nin "İlahi Sırlara Ait Hayaller" diye çevrilebilecek *Muheyvelat-ı Ledünn-i İlahi*'si eski gelenek ile Batı geleneklerinden etkilenilerek yazılmış cinler, sihirler, büyüleri, gerçekdışı öğeleri,

masalsı atmosferiyle Türk edebiyatındaki ilk fantastik metinlerden sayılır (Esen, 2006: 5).

Hüseyin Rahmi Gürpınar, *Gulyabani*, *Mezarından Kalkan Şehit* gibi eserlerinde doğüstü olaylara, doğüstü varlıklara yer verir; fakat eserlerin sonunda bunların mantıklı bir açıklamasını okuyucuya yaparak, hurafelere, batıl inançlara, doğüstü güçlere inanmanın ne kadar saçma ve yersiz olduğunu vurgular.

Peyami Safa, Reşat Nuri Güntekin; Halide Edip Adivar, Hüseyin Nihal Atsız, Mustafa Necati Sepetçioğlu, eserlerinde fantastik öğelere yer veren yazarlardandır.

Son dönem Türk edebiyatında Latife Tekin, Nazlı Eray, Murathan Mungan, Barış Müstecaplıoğlu, İhsan Oktay Anar, Gülten Dayıoğlu, Sadık Yemni, Muammer Yüksel, Osman Koca, fantastik türde eser veren yazarlardan bazılarıdır (Toyman, 2006: 54-58).

I. 3. Gülten Dayıoğlu'nun Hayatı ve Eserleri ⁵

Gülten Dayıoğlu, 1935 yılında Kütahya'nın Emet ilçesinde doğar. Babası Lütfü Uyan, Gedizli, yüncü Aliler lakabıyla anılan keçecilikle uğraşan bir aileden gelir. Baba, aileden gelen mesleği sürdürmez, şapka devriminin etkisiyle şapkacı olmaya karar verir. Şapka ticaretiyle birlikte şapka ustalığı da yapar. Anne Emine Hanım, Emetli Hacımemişler lakabıyla anılan aileden gelir. Baba, bir kadın uğruna evi terk edince anne Emine Hanım, yazara hem annelik hem babalık yapar. Gülten Dayıoğlu, öğrenimini Anadolu'nun çeşitli yerlerinde yapar. İstanbul'da Atatürk Kız Lisesini bitirir. Bir süre İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesinde okur. Dışarıdan sınavlara girerek ilkokul öğretmeni olur. On beş yıllık hizmetten sonra 1977 yılında istifa ederek öğretmenlikten ayrılır. Bundan sonra yazarlık çalışmalarına daha yoğun biçimde zaman ayırarak yazmayı sürdürür. Roman, öykü, radyo televizyon oyunları yanında, yurtdışındaki işçi çocuklarının eğitim ve öğretim sorunları ile Türkiye'deki ilköğretim düzenini irdeleyen

⁵ Bu bölümde <http://www.gultendayioglu.com/index.php> sitesinden ve Kemal Ateş'in "Gülten Dayıoğlu'nun Çocuk Romanları" adlı eserinden yararlanılmıştır.

araştırmalar yapar. 1965'ten beri bu konuları Cumhuriyet (1965-1967) ve Milliyet (1967-1987) gazetelerinde ve çeşitli dergilerde yazar.

Yurtiçi ve yurtdışında katıldığı çeşitli oturumlarda, eğitim öğretim sorunları ve çocuk edebiyatı ile ilgili olarak otuza yakın bildiri sunar.

İlkokul üçüncü sınıfta, öğretmeninin yazarlık yeteneğini saptamasıyla yazma bilinci edinmeye başlar. On beş yaşındayken, bir öyküsü, Afyon'da yerel bir gazetede (1950) yayımlanır. İlk eserinin basımı, 1963 yılında gerçekleşir. *Bahçıvanın Oğlu* adıyla okuyucuya sunulan bu eseri, çocuklar için yazar. O zamandan bu yana (1963-2013) kesintisiz olarak, yeni baskılarla kuşaktan kuşağa hizmet veren yüzlerce eser meydana getirir. Bunların dışında radyo ve televizyon oyunu da yazar.

Cevdet Dayıoğlu'yla evli yazarın iki oğlu ve iki torunu vardır.

Gülten Dayıoğlu'nun Eserleri

Yetişkin ve Gençlere Yönelik Eserleri:

Döl

Geride Kalanlar

Geriye Dönenler

Yeşil Kiraz

Yeşil Kiraz 2

Sekizinci Renk

Mo'nun Gizemi

Kıyamet Çiçekleri

Alacakaranlık Kuşları

Yada'nın Gizil Gücü

Mo'nun Gizemi 2 Otran

Yaşadıklarım ve Düşlediklerim

Mo'nun Gizemi 3 İkizler

Çocuk Romanları:

Fadiş
Dört Kardeşiler
Suna'nın Serçeleri
Yurdumu Özledim
Ben Büyüyünce
Dünya Çocukların Olsa
Akıllı Pireler
Işın Çağı Çocukları
Ölümsüz Ece
Parbat Dağının Esrarı
Midos Kartalı'nın Gözleri
Tuna'dan Uçan Kuş
Gökyüzündeki Mor Bulutlar
Ganga
Akgüvercin ile Yeşilsalkım'ın Aşkı

Sekiz Yaş ve Üzeri İçin Hazırlanmış (Gelincik Dizisi) Eğitsel Öykü Kitapları:

Kırmızı Bisiklet
Azat Kuşu
Şenlik Günü
Kır Gezisi
Uçan Motor
Deli Bey
Sıcak Ekmek
Kumluktaki Yavru Martı
Neşeli Boyacı
Küskün Ayıcık
Bahçıvanın Oğlu
Cambaz Parası

Damdaki Korkuluklar
Yalan Üç Ayaklıdır
Yaşanmış Hayvan Öyküleri
Yaşanmış Hayvan Öyküleri 2
Yaşanmış Hayvan Öyküleri 3

Altı-Dokuz Yaş Kesimi İçin Hazırlanmış Öykü Kitapları:

Yirmi Kitaptan Oluşan Bu Dizinin Adı: Ece ile Yüce

Dizideki Kitapların Adları :

Duvardaki Gölgeler
Yüce Kim Biliyor musunuz?
Ece Abla Oluyor
Anneler Çocuklarını Çok Sever
Kıskanç Bebekler
Ah Şu Televizyon
Ece Yazar Olmak İstiyor
Annem Beni Seviyor mu?
Minik Fide Çiçek Açtı
Ece'nin Kardeşi Doğdu
Ablalar Yaramazlık Yapar mı?
Ece'den Mektup Geldi
Ece'nin Turist Arkadaşları
Çok Gülünç Bir Şey Oldu
Aydede Kime Gülüyor?
Ece Kümese Girip Bitlendi
Ece Okula Başladı
Ece Yüce ile Nasıl Baş Edecek?
Ece'nin Çorapları Çok Gülünç
Yüce Nasıl Kanatlandı?
Öyle Eğleniyorum ki!

Leylek Karda Kaldı - Uzun Öykü -
Kırmızı Bisiklet - Uzun Öykü-

Gezi Kitapları:

Kaf Dağı'nın Ardına Yolculuk
Okyanuslar Ötesine Yolculuk
Bambaşka Bir Dünya Amerika'ya Yolculuk
Efsaneler Ülkesi Çin'e Yolculuk
Kangurular Ülkesi Avustralya'ya Yolculuk
Kenya'ya Yolculuk
Mısır'a Yolculuk
Meksika'ya Yolculuk
Tüm Zamanların Gözdesi Hindistan'a ve Nepal'e Yolculuk
Güney Pasifik Adaları'na Yolculuk
Gizemli Buzullar Kıtası Antarktika ve Patagonya'ya Yolculuk

Yazar Tarafından Türkçeye Uyarlanan Yabancı Kitaplar:

Gilbert Delaheye- Marcel Marlier tarafından Fransa'da yayımlanan resimli çocuk kitaplarının ilk on altı sayısı, "Ayşegül" dizisi olarak Türkçe'ye Gülten Dayıoğlu tarafından uyarlandı (1964-1966).

Yazarın Yurt Dışında Yayınlanan Eserleri:

Sık Dişini
Ebem Kuşağı
Küskün Ayıcık
Mo'nun Gizemi 2 Otran
Geride Kalanlar
Yılan Nine

Dünya Çocukların Olsa
Yurdumu Özledim
Geriye Dönerler
Fadış

I.4. Edebi Tür Olarak Fantastiğin Diğer Türlerle İlişkisi

I.4.1. Masal ve Fantastik Eser

Masallar, genellikle olağanüstü olayların anlatıldığı, doğüstü kişilerin, devlerin, cücelerin, konuşan hayvanların ve buna benzer kahramanların yer aldığı, ne zaman ve nerede geçtiği pek belli olmayan genellikle yazarı da belli olmayan, anonim anlatılardır.

A.Ferhan Oğuzkan, masalı, ne zaman, nerede veya nerelerde geçtiği belli olmayan olağanüstü olayların bir hikâyesi olarak tanımlar (2001: 17).

Mustafa Ruhi şirin sanatsal bir ifadeyle masalı, “Çocuk yüzlü tür, çocuk ruhunun balı, şöleni ve sevinci” olarak tanımlar ve masalı sözel dilin var ettiğini belirtir (1998: 143).

Alev Sinar Çılgın ise masalı, hayaldeki hikâye olarak tanımlar ve insanın geniş hayal gücünü yansıttığını ifade eder:

“Masal, içinden çıktığı toplumun yüreğidir. Masallarda bir toplumun gelenekleri, görenekleri, zevkleri, değer yargıları, duyguları, düşünceleri, özlemleri kısaca insanı anlatılır. Masal, sadece ait olduğu toplumun geleneksel değerlerini anlatmakla kalmaz aynı zamanda evrensel doğruları da yansıtır.” Masallarda zaman ve yer kavramının belli olmadığını belirten Çılgın, masal kahramanlarının da diğer türlerdeki kahramanlara göre daha az şahsiyet sahibi olduklarını, sınırlı kişiliklerinin masal boyunca değişmediğini söyler (2007: 96-97).

Masallarda yaratılan hayali dünya, gerçek dünyaya benzer özellikler gösterse de okuyucuda gerçek- düş çatışması yaratmaz. Todorov, gerçek dünya yasalarından farklı yasalara göre işleyen masal dünyasının okuyucuda kaygı yaratmayacağını söyler:

“Masal, kendi dünyamızın yasalarından çok farklı bir dünyaya sokar bizi; bu açıdan meydana gelen doğüstü olaylar kesinlikle kaygı uyandırıcı değildir.” (1999: 165).

Okuyucu, anlatılanların bir düş olduğunu, gerçekte yaşanmadığını kabul ederek metni alımlar, oysa fantastik eserde yaratılan dünya, düşsel bir dünya olmakla birlikte gerçeğe çok yaklaşır, bu da okuyucunun okuduklarının gerçek mi düş mü olduğunu sorgulamasına neden olur. Okuyucu, anlatılanların gerçek mi düş mü olduğunu eser boyunca kendine sormak durumunda kalır. Bu ikilemli durum, fantastiği belirleyen en önemli özelliktir:

“Masalların kurduğu dünya salt düşsel bir kurguda gelişirken, fantastik türlerde sürekli bir gerçek- düş çatışması, gerçek dünya ile düş dünyası arasında bir hesaplaşma vardır. Başka deyişle masalın kurduğu usdışı dünyada gerçek- düş çatışması bulunmaz; tersine en garip olaylar bile sanki gerçekmiş gibi anlatılır. Bu anlamda masal mantığı bütün kurguya ve anlatıya egemendir. Oysa fantastik kitaplardaki öykülerde, gerçek dünyanın değerleri ortaya konan usdışı değerleri sorgular, gerçek dünyaya gidiş- gelişler görülür.” (Dilidüzgün, 1996: 49).

Devler, cüceler, hayaletler, periler, olağandışı olaylar, masalların vazgeçilmez öğelerindedir. Masallar, bu dünyada olması imkânsız olayların gerçekleştiği metinlerdir. Bu metinlerde, sevilen kahramanlar, tüm dünyaya ve doğadışı olaylara hâkim olabilirler. Masal dünyası, okuyucuda kararsızlık yaratmaz. Nedret Öztokat, masalarda yer alan bu öğelerin anlatıdaki düzeni sağlamak üzere yer aldığını ve bunun okuyucuda kararsızlık yaratmayacağını, oysa aynı öğelere fantastik eserlerde rastlanmasının okuyucuda rahatsızlık uyandıracığını vurgular:

“Bu öğelerin temel işlevleri, anlatıda yer alan evrenin düzenini sağlamak, ortaya çıkan sorunlara çözümler getirmektir; alışılmış dünyanın herhangi bir yasasının çiğnenmesini gerektirmez. Okurda da herhangi bir kararsızlık duygusu uyandırmaz, okur kendisine düşsel bir evrenin anlatıldığını bilir. Tılsımın ya da ejderhanın, o düşsel evrenin doğal parçası olduğunun farkındadır. Oysa fantastikte doğüstü olay ya da öğeler evrensel tutarlılıkla çelişir; yasaları belirlenmiş, tutarlı ve nesnel bir dünyanın içinde mucizeler bir tehdit içerir ve bu yönüyle bireyi ürkütür, rahatsız eder.” (2006: 40).

Masalarda zaman ve mekân belirsizdir. Oysa fantastik eserlerde zaman ve mekân belirlidir ve genellikle gerçek dünyanın mekânları seçilir. Yaşanılan çağa ait özellikler de esere dâhil edilerek gerçek/düş çatışması kuvvetlendirilir.

Masalarda kahramanlar, genellikle tek yönlü ve değişmez özellikler gösteren figürlerdir oysa fantastik eserlerde olay kişileri iyi ve kötü yanlarıyla detaylıca tanıtılan kişilerdir.

Selahattin Dilidüzgün, zaman, mekân, şahıs kadrosu gibi unsurların masalı ve fantastiği ayırt etmede önemli olduğunu belirtir:

“Masalarda mekân ve zaman söz konusu değildir. Bu nedenle bütün masallar “bir varmış, bir yokmuş” ya da “evvel zaman içinde kalbur saman içinde” gibi tekerlemelerle başlar. Öte yandan fantastik öykülerde her ne kadar kurmaca bir dünya söz konusu edilse de yer ve zaman gerçekçi bağlantılar içinde çizilmeye çalışılır. Fantastik olarak ortaya konan olaylar, nesnel dünyanın içinde yer alan onun farklı bir boyutu gibidir.

Masalarda yer alan kişilerin karakterleri değişmez olarak biçimlendirilmiştir. Bu figürler her zaman ya iyi ya da kötü olarak çizilirken duygusal tepkileri elverdiğince gizlenir. Anımsadığımız bütün masal kahramanları bu nedenle okurda iyi- kötü, güçlü- güçsüz, haklı- haksız gibi yargıların ve uç tepkilerin gelişmesine ve doğal olarak özdeşleşmeye neden olur. Kahramanların ayrıntılı tanımlaması hiç yapılmaz. Bunlar okura yalnızca masalın kurgusal bütünlüğünü sağlayacak kadar tanıtılır. Fantastik kitaplarda ise ele alınan, anlatılan kişiler oldukça yakından tanıtılır okura. İyi yanları olduğu kadar kötü yanları da çizilirken olaylara karşı verdikleri tepkiler de ayrıntısıyla çizilmeye çalışılır.

Bildiğimiz bütün masallar birkaç sayfayı geçmeyen kısa anlatılardır, oysa fantastik türde, uzun öyküler anlatılır ve roman türünde bol örnekler vardır. Halk masalları çoğunlukla yazarı bilinmeyen anonim anlatılar olmalarına karşın fantastik türde olan yapıtların hepsinin bir yazarı vardır.” (1996: 50/53).

Fantastik eserlerde uzam, masalımsı öğelerden arındırılmıştır; büyüleyici, gizemli, olağanüstü ortamlar yerine gerçekçi mekânlar tercih edilir. Hatta pek çok fantastik eserde gerçek mekân adları, şehir, cadde, sokak adları kullanılır ve gerçeklik duygusu perçinlenir. Okuyucu, mantık dışının, gerçek yaşamın içine birdenbire girdiğine tanık olur. Mantık dışı, bu gerçek zaman ve mekâna dâhil edilerek amaçlanan gerçek- düş çatışması yaratılır. Düşler, farklı dünyalar arasındaki gel-gitler, mekân ve zamanlararası ani yolculuklar, okuyucunun yaşananların gerçek mi düş mü olduğu hususundaki şüphelerini kuvvetlendirir. Aynı şey, zaman için de söz konusudur. Fantastik eserlerde zamanda belirlilik söz konusudur. Okuyucu, uzamda olduğu gibi zamanda da gerçeğin aniden yırtıldığına tanık olur. Masalarda zaman, mekân ve kişilerin ayrıntılı betimlemelerine yer verilmediği halde fantastik eserlerde zaman, uzam, şahıs kadrosu, detaylı olarak okuyucuya tanıtılır:

“Fantastik öykülerde uzam masalımsı öğelerden, olağanüstü, büyüleyici ortamlardan, harikalar ülkesinin sahnelerinden sıyrılarak, gerçekçi bir çerçeveye yerleşmiştir, olaylar gerçek ortamlarda geçmektedir. ‘Bir varmış, bir yokmuş’ ifadesiyle başlayan masallar okuru gerçeküstü belirsiz bir ortama götürürken

fantastik öykülerde mantık dışının gerçek ve günlük yaşama birdenbire giriverdiğini görüyoruz... Fantastik olgu, deyiş yerindeyse, gerçek bir zemin üzerindeki çatlama, delinmeyi gösterir... Zamanda belirsizlik daha çok masalımsı anlatımlarda görülen bir uygulamadır. Fantastik yapıtlarda ise zamanda belirlilik vardır.” (Ertem, 2003: 74/77).

Masal ve fantastik arasındaki diğer bir ilişki de fantastik eserin masal, mitoloji ve destanlardan yararlanmasıdır. Eserin fantastik özellikler kazanmasında yazarının hayal gücü, masal ve mitoloji bilgisi, dönemini kavramış olması etkilidir. Fantastik edebiyat masal ve mitoloji değildir ama içinde pek çok masal ögesi barındırır ve mitolojiden yararlanır (Neydim, 2006: 99).

1.4.2. Destan- Efsane- Mit ve Fantastik Eser

Destanlar, mitler, efsaneler, genellikle insanların ve milletlerin çok eski devirlerine, karanlık devirlere ait olan eserleridir. Kendisinin ve evrenin yaratılışını sorgulayan ve sürekli bunu anlamlandırmaya çalışan ilk insanlar, doğaüstüne ilgi duymuş, bu ilgi, dinsel birtakım uygulamaların, törenlerin doğmasına neden olmuştur. Tören ve büyü ise mitlerin doğmasına neden olmuştur:

“Mitlerin ortaya çıkmasında en önemli etken - özellikle erken devirler söz konusu olduğunda- dindir. Tören ve büyüyle ilgili çeşitli uygulamalar mitlerin oluşumunu besleyen en önemli kaynaklardır.” (Çoruhlu, 2002: 12).

Edebiyat Terimleri Sözlüğü’nde bu türler, şu şekilde tanımlanır:

“Destan: Epope, dâsitân, dâstân. “Toplumu derinden etkileyen tarihî ve sosyal olayları anlatan uzun manzum hikâye.” Daha doyurucu bir tanımla destan, önceleri halk arasında tam estetik hüviyetine kavuşmamış olarak ortaya çıkan ve yaygınlık kazandıktan sonra daha çok manzum bazen de mensur olarak yazıya geçirilen, bir milletin veya kavmin görkemli dönemlerini anlatan kahramanlık hikâyelerine verilen isimdir.” (Karataş, 2011: 131).

“Efsane: Söylence. Gerçekte olmayan fakat insanlarca olmuş gibi tasavvur edilen birtakım olayları anlatan, edebî kıymeti az, bir çeşit masal.” (Karataş, 2011: 169).

“Mitos: Mit, ustûre, efsane. “Tarihî değeri olmayan, güvenilirmez söylenti.” (Heredot) “Gerçeklerle ilişkisiz, uydurma, boş ve gülünç bir masal.” (Platon) “Çok tanrılı bir dinin tanrıları üstüne anlatılan efsane.” (Azra Erhat)” (Karataş, 2011: 403).

“Mitoloji: Efsaneler bilimi. Bir millete ait efsanelerin tümünü içine alan ve onları bir düzen içinde, sistemli bir biçimde inceleyen bilim.” (Karataş, 2011: 403).

Romanlar, zaman zaman mitlerden, efsane ve destanlardan beslenmiştir. Türk, Yunan, İran, Çin vb. mitolojileri, romanlara ilham kaynağı olmuştur. Özellikle fantastik roman yazarları mitolojilerden ve destanlardan beslenerek eserler kaleme almışlardır. Efsane, destan ve mitler, fantastik eserlere kaynaklık eder ama ortaya çıkan eserler, bahsi geçen türlerden farklı, yepyeni bir tür olarak kabul edilir. Sözlü geleneğin bir parçası olan mit, efsane ve destanlar, bir milletin, bir kültürün ortak ürünleridir, çok eski çağlarda oluşmuşlardır ve anonimdirler. Oysa fantastik eserler, yazarlarının ve yazılı geleneğin ürünleridir. Milletin ortak duygu ve düşüncelerini değil yazarının duygu, düşünce ve hayallerini dile getirirler.

Lukâcs, destanı, içinde değişmez kurallara uymak istemeyen bireyin, öğ almaya sürüklendiği ve bu öğ almanın karşılıklı olarak devam ettiği salt bir çocuk dünyası olarak görür. Destanın özünü, kişisel yazgılar değil, toplumun yazgısı belirler. Bu toplumsal yazgı içinde destan kahramanını, epik evrenin bir parçası olarak görür. Oysa roman kahramanı bir bireydir. Lukâcs’a göre destan, suç ve cezanın dünya mahkemesi terazisinde birbirine eşit ağırlıkta dirhemlerle yansıtıldığı, Tanrısal bir dünyadır (1985: 58- 66).

Fantastik eser, olayların bir anlatısı olması bakımından kısa zamanın, günlük tekrarların tarihidir. Destanın büyük insanlarına karşı, roman, küçük insanları anlatır.

I.4.3. Gotik Roman-Kara Roman (Korku Romanı) ve Fantastik Eser

Akla mantığa aykırı unsurlara yer veren romanlardan olan gotik romanlar, hayaletlerin, zombilerin, vampirlerin, korku veren şatoların, esrarengiz olayların anlatıldığı korku dolu romanlardır. 18. yüzyılda İngiltere’de ortaya çıkmıştır.

Doğüstü bir şiddetin anlatıldığı, korkunç ve garip olaylara sahne olan şatolar, hayaletlerin cirit attığı yerler, dehlizlerle dolu eserleri karşılayan kara roman için, Horace Walpole'un (1717-1797) *The Castle of Otranto* yapıtı, başlangıç sayılır.

Horace Walpole, Mary Wallstonecraft Shelley, Beaford, Edgar Allen Poe gibi pek çok tanınmış yazar tarafından örnekleri verilmiştir.

“Fr. gothique, ‘akıl dışı’, ‘barbar’ gibi anlamlara gelir. Gotik romana ‘kara roman’ da denmiştir. Avrupa’da aydınlanma düşüncesi, rasyonalizm, pozitivism gibi dünya görüşleri, akı, somut fiziksel gerçeği, görüneni ve bilineni esas almış; akla, deneye, bilime uymayanı reddetmişti. Bu bağlamda elle tutulup gözle görünmeyenin, peri, hortlak, hayalet, maneviyat, büyü, masalsı motifler gibi metafizik unsurları, Ortaçağ’a özgü anlayış, değer, motif ve figürleri reddetmişti. Korku romanı, bu yaklaşım biçimine tepki olarak doğdu ve Ortaçağ kültürüne egemen olan olağanüstü, insanüstü, soyut, manevi, ruhani, metafizik, akıldışı unsurları, esrareniz mekânları, büyülü ortamları, insan dışı figürleri tekrar edebiyatın konusu haline getirdi.” (Çetin, 2008: 239).

Gotik romanlarda mekân, daima korku verici, gizemli, ürküntü verici ve karanlıktır. Bu mekânlar okuyucudaki korkuyu pekiştirmek için seçilir. Fantastik metinlerde de korku verici, esrareniz mekânlar seçilebilir; fakat sıradan mekânlar da seçilebilir. Sıradan mekânlarda fantastik kurgular meydana gelebilir. Fantastik metinlerde amaç, okuyucuda korku ve gerilim yaratmak değildir, oysa gotik romanlarda amaç, okuyucuda korku yaratmaktır.

Tekinsizlik, korku, ürküntü, gizem ve gerilim korku romanlarının en belirgin özellikleridir. Oysa tekinsizlik, komşu bir tür olduğu halde fantastiğin sınırlarının dışında kalmaktadır.

Korku romanlarında canavarlar, hayaletler, şeytanlar, karanlık pek çok hayvan, insan, büyücü, yaratık ya da varlığa yer verilir. Oysa fantastik eserlerde hem gerçek dünyanın insanlarına benzer insanlara hem de korku romanlarında görülecek türden vampir, şeytan, peri gibi insan dışı varlıklara rastlanır; fakat bunlar okuyucuda korku yaratmak amacıyla kullanılmaz.

“Giovanni Scognamillo’ya göre gotik edebiyat şablonu “atmosfer yaratan mekân kullanışı (yıkık, eski şatolar, dehlizler, gizli geçitler, kuyular), bir duygu çatışması (aşk,

onur, intikam, arzu, günah) ve plastik malzeme, dekor bolluğu (kocaman nesnelere, miğferler, eldivenler, heykeller) olarak ifade edilir.” (Mull Pala, 2006: 63).

Korku romanlarında amaç, gerilimi, korkuyu canlı tutmak olduğu halde fantastik romanlarda amaç, çoğu kez düşünle gerçek arasında insanlara özgürlüklerin kapılarını aralamak, onlara gerçekleştiremediği arzularını gerçekleştirme imkânı tanımak, dış dünyanın mutsuzluğuna, umutsuzluğuna ve zorluklarına karşı insanlara mutluluklar üretmek ve “insandaki katı gerçekliği aşma arzusu”nu yerine getirmektir (Çetin, 2008:242).

Gotik romanın da gotik evrenin de doğuş yeri Avrupa’dır; çünkü Avrupa, eski suçların, gizli kapaklı toplulukların, karanlık ormanların, antik kalelerin, tuhaf el yazmalarının ve kalıntıların merkezi olarak kabul edilir (Mull Pala, 2006: 63).

I.4.4. Düşü Gerçeklik-Büyülü Gerçeklik ve Fantastik Eser

Türkçede “düş” sözcüğü “hayal, rüya, umut ve gerçekleşmesi istenen arzular” anlamlarında kullanılır. Türkçe Sözlük bu sözcüğü “1. Uyurken zihinde beliren olayların, düşüncelerin bütünü, rüya. 2. mec. Gerçek olmayan şey, imge, hayal. 3. mec. Gerçekleşmesi istenen şey, umut.” olarak tanımlar (TDK, 1988: 421).

İnsan zihninin bilinçli ya da bilinçsiz bir şekilde yarattığı düşler, kontrol altına alınamayan hayaller, sınır tanımayan duygu ve arzular, rüyalar, gerçekleşmesi beklenen istekler, sanatçının en büyük malzemesini oluşturur. Bu malzeme dış dünya gerçekliğiyle birleşir, dönüşür ve eserde yer alır.

Düşü gerçeklik, gerçek dünya ve fantezinin, gerçeklerle rüya ve hayalin kaynaşmasıdır. Düş ve gerçeğin, yazarın kurduğu düşsel ortamda yeniden kurgulanması, kurulmasıdır. Kurgu, gerçeklikten tamamen koparılmaz; fakat gerçeklik düşlere sarılarak verilir.

İnsanoğlunun bu dünyada gerçekleştirmek isteyip de gerçekleştiremediği düşleri, sınırsız hayalleri, geçmişteki hatıraları, bilinçaltındaki arzuları sınır tanımaz. Bu özgürlük ve sınırsızlık, yazara engin bir malzeme zenginliği ve geniş bir alan yaratır. Yazar, kurgu, zaman ve mekân yaratmada özgürdür. Zamanda *geri kırılmalar*, *ileri*

kırılmalar, kahramanın iç dünyasını, rüyalarını, hayallerini ortaya çıkaran *iç monolog* ve *bilinç akışı* gibi anlatı unsurları bu özgürlüğü genişletir.

Düşü gerçeklikte her şey, zaman, mekân, anlatıcı, bakış açısı ve kahramanların düşsel ve gizemli olması, düşsellik içermesi beklenir. Düşsellik yapmacıklıktan uzak olursa inandırıcılığı ve doğallığı yakalayabilecektir. Kurgu kahramanlarının gerçek dünyadan rüyalara, hayallerden, gerçeklere geçişi yine bir düşsellik içinde verilir. Okur da kahramanın yaşadıklarına benzer bir durum yaşar. Gerçekten düşe, düşlerden gerçeklere sürekli bir geçiş yaşar.

İlk kez Alman sanat tarihçi ve eleştirmen Franz Roh tarafından kullanılan ‘büyülü gerçekçilik’ terimi ise gerçeküstü olayların, doğüstü olayların gerçek olaylar gibi algılandığı bir dünyayı anlatan, gerçeğin düşselle birleştiği, düşselin ve büyüün alışılmış olaylar olarak algılandığı özel bir anlatı türünü karşılar.

Angel Flores, büyü gerçekçi romanı şöyle tanımlar: “Gerçeğin yanında gerçeküstü oluşumlara da yer veren, bu ikisinin iç içe girdiği ve neyin gerçek neyin gerçeküstü olduğunun kimi zaman ayımsanamadığı özel bir anlatı” (Kütükçü, 2002: 38).

Chanady ise ilk defa Latin Amerika edebiyatında ortaya çıkan bu türü, gerçeküstünün kurduğu masalsiliğin altında eleştirisini kolaylıkla yapan bir ‘alt ses’ olarak görür (Kütükçü, 2002: 38).

Büyülü gerçekçiliğin önemli isimlerinden biri olan Latin Amerikalı yazar Alejo Carpentier, *Bu Dünyanın Krallığı* (1949) adlı eserinin önsözünde ‘büyülü gerçekçilik’ sözü yerine ‘olağanüstü gerçek’ sözünü kullanır. Carpentier’in ‘olağanüstü gerçek’ kavramı gerçeküstücü anlayışın izlerini taşır. Yazar, Latin Amerika’yı olağanüstü gerçeğin kendisi olarak gösterir. Bir tarafta mitlerle, doğüstüyle, efsanelerle günlük gerçekliklerin bir parçasıymış gibi yaşayan yerliler, bir tarafta da onları ezen Avrupalı efendiler (Turgut, 2003: 14/18).

Angel Flores, büyü gerçekçiliği Latin Amerika’nın otantik ifadesi olarak görür ve onu fantezi ile gerçeğin alaşımı olarak tanımlar (Turgut, 2003: 14/18).

Gönül Yonar, büyülü gerçekçiliği, gerçeğin büyük kısmını hayale çevirme ve rüyayla fantastik dünya kurmak, olarak tanımlar ve büyülü gerçekçiliğin, postmodern anlayışın sunduğu imkânlardan yararlandığını ifade eder:

“Bu kulvarın temsilcileri, büyülü gerçekçilik adı ile gerçeğin büyük bir kısmını hayale evirirken aradaki açıda yer alan rüya formundan fantastik dünyalar kurarlar. 60’lı yıllarda Latin Amerikalı yazarların yetkin eserleriyle gündeme gelen bu akım Alejo Carpentier, Jorge Luis Borges, Jacques Stephen Alexis, Juan Rulfo, Gabriel Garcia Marquez gibi yazarların omuzlarında yükselir... Büyüülü gerçekçilik; postmodern akımın dirsek temasından güç alan yapısına, gizemi insanlık tarihi boyunca araştırılmış rüya alanına dâhil ederek gelişir. Postmodern anlayışın edebiyata sunduğu, pastiş, metinlerarası ilişki, neden-sonuç ilişkisinin geçersizliği v.s. gibi özelliklerle bir olağandışı dünya kurar. Kurulan dünya olağanüstülüklerle sahip özne ve nesnelere oluşturmak yerine olasılık kavramını alt üst ederek ilerler. İroninin, absürdün, tekinsizliğin koridorlarında rüyadan rüyaya açılan kapılar vardır.” (2010: 107-108).

Büyüülü gerçekçilik akımının Türk edebiyatındaki temsilcilerinden Nazlı Eray, yazdığı eserlerde ve yarattığı kahramanlarda, gerçeklerden yola çıktığını, gerçek kişileri roman kahramanı yaptığını, gerçek yaşamı malzeme olarak kullandığını vurgular. “*Gerçeğin üstüne büyülü bir tül atmak*” olarak nitelediği tekniğini şu sözleriyle betimler: “*Gerçeğe tuhaf bir zaman çatlağından yoğun duygularıyla bakmak*”:

“Söylediğim gibi benim ‘fantastik’ kahramanlarımın hemen hemen hepsi gerçek. Marilyn Monroe, Robert Kennedy, Laz Bakkal, Mösyö Hristo, Josef Stalin veya Eva Peron gibi... Gerçek olaylardan yola çıkarak, gerçek kişileri romanımın kahramanı yapmak bana daha heyecan verici geliyor. Yüzde 99 gerçeklerle oynuyorsun, elindeki malzeme yaşam, olaylar, hepsi gerçek; üstüne attığın büyülü tül sana ait, o tülü şekillendirip, güzel ve gizemli kılmak senin maharetin; gerçeğe başka bir açıdan bakmak senin ustalığın. ‘Gerçeğe tuhaf bir zaman çatlağından yoğun duygularıyla bakmak’; belki son iki ya da üç romanımı özetleyebilir bu cümle. *Marilyn-Venüs’ün Son Gecesi*’nde bütün yaşanmış ve gerçek olayları kendi ruhumun merceğinden geçirip yazdım. Onun için okur romanda, her zamanki gibi beni, duygularımı hissedebilir. Ama anlattığım Amerikan derin devleti!” (Hamidi, 2010: 106).

Yazar, büyülü gerçekliği, “rüya anlatım” ve “belgesel fantastik” olarak tanımlar. Olaylar gerçeklere dayandığı için araştırmanın olaylara, kişilere ve ayrıntılara hâkim olmanın önemli olduğunu belirtir (Hamidi, 2010: 106).

Büyülü gerçekçilikte fantastikten farklı olarak karakterler de anlatıcılar da hatta okuyucu da doğaüstünü oldukça doğal bir durum gibi algılar. Diğer bir farklılık, bu metinlerdeki gerçekçilik ve gizemlilik düzeylerinin dengeli bir biçimde düzenlenmesidir. Yazar, gerçekçi ve büyülü olanı bütünlük sağlayacak bir biçimde bir araya getirir. Büyülü gerçekçi eserlerde yazarın tarafsızlığı şarttır: Yazar, olaylara, anlatıcıya, kahramanlara, uyumu bozacak şekilde yaklaşmamalıdır, yaklaşamaz.

Büyülü gerçekçi eserlerde gerçek-büyü, şehirli-kırsal, yaşam-ölüm, insanlar-cinler-periler tüm izlekler, olaylar, kişiler melezdir: Zaman, çevrimsel mitsel zamanla, çizgisel zamanın kırmasıdır. Yer ise, ne herhangi bir haritada yer alan, ne de sınırsız bir imgelemin ürünü olan fantastik bir yerdir.” (Turgut, 2003: 25).

Yapıtlardaki düş-gerçek çatışması, gerçek dünya- gizil dünya arasındaki geçişlilik Freud’un ilgisini çeker ve onu bu tür yapıtları “Das unheimliche” (1919) İngilizce ‘The Uncanny’, Fransızca ‘Inquiétante étrangeté’ başlığı altında psikanalitik açıdan incelemeye yöneltir. Bilinmeyen bir olgunun bilinen bir ortama dâhil olmasının insanı nasıl tedirgin ettiğini öte yandan fantastik olgunun insana nasıl yakın olduğunu göstermeye çalışır. Mantık çerçevesinde açıklanamayan bu durumun aslında insana hiç de yabancı gelmediği hissine kapıldığını bu durumun da bilinci alt üst ettiğini ifade eder (Ertem, 2003: 74).

Büyülü gerçekçi yapıtlar, gerçek ve düşün birbirine çok doğal bir biçimde bağlandığı, gerçek dünyadan gizil dünyaya, gerçekten rüyaya geçişlerin çok sık rastlandığı, anlatıcının aklından geçirdikleri, özledikleri ve anılarıyla karşılaştığı, yazarın tüm yaşananlara tarafsız kaldığı, okuyucunun ise okuduklarının düş mü gerçek mi olduğunu çözemediği yapıtlardır.

I.4.5. Bilim Kurgu ve Fantastik Eser

Bilim kurgu, bilimin verilerinden yararlanarak, bilim ve teknikteki gelişmeler doğrultusunda kurgu yoluyla gelecekle ilgili tahminlerde bulunan düşsel edebiyatın bir parçasıdır. Bilim ve teknolojiye gelişmelerden yararlanarak gelecekte olacaklarla ilgili tahminler yürütmek için kurgudan yararlanan film, roman, oyun, öykü vb.’nin genel adıdır.

Bilim- kurgu; fantastikle, hayal gücünü, düş gücünü yoğun bir şekilde kullanması konusunda birleşir; fakat bilim kurgu, düşleri, gelecekle ilgili varsayımları bilimin verilerine dayanarak açıklar oysa fantastik bunu yapmak zorunda değildir:

“Düşsel edebiyatlarda, bilim kurgu, fantastik ve büyülü olanla komşudur. Buna rağmen, Pierre Versins’in tanımıyla, ‘düşsel, mantıklı tahminler’ bütününe dâhil olması itibarıyla kendini bu komşularından ayırır. Oysaki, fantastik ve büyü edebiyatı, gerçeğin doğaüstü, mantıksız, sihirli veya inanılmaz olanla karşılaşabilmesini haklı kılmak zorunda değildir. Zaten bu karışımın kendisi ya da olasılığıdır ki fantastikle büyülüü belirsizlikle oynayarak tanımlar, bilim kurgu ise açıklımlarını oluşturmadan önce mantıklı bir zemine oturmalıdır, bilimsel olmalı ya da öyle görünmelidir... Pierre Versins’in dile getirdiği üzere, düşsel, mantıklı tahminler, mantık denen özel aracı bir kenara bırakmadan, bilinenin ötesine geçmeye çalışan evren hakkında bir bakış açıdır. Bilim kurgunun okurlarını karşı karşıya bıraktığı olağanüstü görünen evrenler, topluluklar, varlıklar, olaylar, mümkün olanın ifadesinden, mantıksal ve haklı bir yaklaşımın sonucundan başka bir şey değildir.” (Baudou, 2005: 10-11).

Bilim-kurgu, bilime, pozitif bilimlere sıkı sıkıya bağlıdır. Bilimin analitikliği ve kurgunun düş zenginliğini birleştirir. Bilimin ve kurgunun sentezidir. Bilim ve teknoloji tabanlı olduğu için, okur, mantığı sarsacak bir durumla karşı karşıya gelmez:

“Bilim-kurguda, tıpkı peri masallarında olduğu gibi akla aykırı gelebilecek hiçbir olay yoktur. Okur, mantığa duyduğu güveni sarsan bir gerçekle karşı karşıya gelmez: Birinde (peri masallarında), inanılmaz olan kabullenilmiş çünkü her zamanki yaşamsal deneyimlerden ayrı tutulmuştur ve kurmacanın iyice belirlenmiş sınırları içerisinde sürdürür varlığını; diğerindeyse (bilim-kurgu) , bilimin güncel verilerinin akla yatkın biçimde geleceğe yansıtılması temelinde kabul görür, Jules Verne’den başlayarak, bilim- kurgu yazarları hâlihazırdaki teknolojiyi geliştirip gelecekteki teknolojiyi tasarlamışlardır ve tasarladıkları her şey olanaklıdır çünkü bilimin önünde, tanımlı gereği, sınırsız bir ilerleme ufku açıktır. Buna karşılık fantastik, öznenin dünyayla kurduğu mantıksal ilişkiyi sarsan bir çatışma, bir yırtılma, bir rahatsızlıkla belirlenir. Fantastikte korku, tehlikenin beraberinde getirdiği bir heyecan değildir yalnızca, gözlerinin önünde olup bitene mantıklı bir açıklama getiremeyen, onu herhangi bir düzenle bağdaştıramayan birisinin duyduğu rahatsızlıktır daha çok.” (Jourde, Tortorese, 2003: 79).

Bilim-kurgu türünde bilim, akıl ve mantık kurallarına bağlılık söz konusu olduğu için gizemle ilgili izlekler, olağanüstülükler, fantastik türe göre daha açıklanabilir mahiyette ve daha azdır:

“Bilim-kurguya kıyasla fantastik daha az genelleştirici, gizemle daha senli benli görünmektedir ve bir izlekler örüntüsüne indirgenebilirse, yine de olağanüstü garip olayları, yeni fizik yasalarıyla, yeni teknik şemalarla onları nasıl açıklayacağını bilmeyen, araya girmiş üçüncü kişilere anlattırmak eğilimindedir... Fantastik, her insanın yüreğinde yatan dehşet ve kaygıları işler. Olağandışılıkla sadece nadiren yakınlık kurar. İnsanın kanını donduran veya yakıcı nitelikte öngörülemeyen oluşumları sunar.” (Steinmetz, 2006: 14).

Bilim kurgu daima geleceğe dair çıkarımlarda bulunur, geçmişe dönüşler yapar; fakat genellikle gelecekle ilgilenir. İlgilendiği zaman dilimi genellikle ‘gelecek’tir. Fantastik ise herhangi bir zaman diliminde gerçekleşebilir:

“Bilim kurgu ne denirse densin, her zaman uzaklara bir bilettir. Maurice Renard’ın dediği gibi, insanı bilinmeze doğru atmaktır.” (Baudou, 2005: 15).

Jean Gattegno, fantastiğin geçmişe, bilim- kurgunun ise geleceğe yönelik gizemleri aralamaya istek uyandırdığını söyler: “Yüzü daha çok geçmişe dönük olan fantastik’in özellikle – ve çoğu zaman korkuyla- merakını çekmekten çok kaygılanmasına yol açan tuhaflik alametleri gördüğü yerlerde, bilim-kurgunun bizi geleceğin gizemlerini aralamaya isteklendiren bir iyimserlikten doğmuştur.” (Steinmetz, 2006: 14).

“Bilim kurgu, önceleme yazın diye adlandırılan türlerin bir uzantısıdır. Ne ki bilimsel bulguların sergilenmesi ya da anlatılması demek değildi. Nasıl öteki yazınsal türlerin (roman, öykü, oyun... gibi) konusu insanın insanla, insanın ve yaratıların konusu da bilimsel buluşlarla insan, bilimsel buluşlarla doğal ve toplumsal çevre arasındaki savaşımdır. Bu yönüyle bilim kurgu yapıtlarının zamansal kuşatımı bugün ve yarınla ilgilidir. Geçmişe yönelik değildir. Ancak zamandan ve çevreden uzaklaşma bilim kurgusal ürünlerin bir başka özelliğidir. Uygulayım bilim (teknoloji) alanındaki gelişmelerin insan yaşamında, insanın doğal ve toplumsal çevresinde yaratacağı değişikliği, gerçek çevreden düş gücüyle uzaklaşarak gösterirler.” (Özdemir, 2002: 331).

Bilim kurgu türünde akla, mantığa, bilime önem verilir, konular da hep bu yönde gelişir, bilim ve teknolojiye akıl almaz gelişmelerin insanoğlunu sürükleyeceği felaketler, genetik bilimi, robotlar ve makineleşme, uzaylı istilas, ütopya (hayali kurulan bir dünya, bilimsel gelişmelerle harikalaştırılmış bir dünya), karşı-ütopya (korkulan dünya), zaman makinesi ve zamanda yolculuk, dünyalar savaşı, ekolojik felaketler, yapay zekâ, siber uzay, bilgisayar ve siber uzayın çöküşü, toplumun çöküşü, gezegenler arası yolculuklar, yıldız savaşları, klonlama, paralel dünyalar, mikroskobik dünyalar,

dönüşüme uğrayan insanlar, insan- makine kırmaları ve daha pek çok konu, mekân, şahıs ve zaman bilim kurgu eserlerde okuyucu karşısına çıkacak kavramlardandır. Oysa fantastik eserlerin akla, mantığa ve bilime önem vermesi, eseri bilimsel gelişmelere göre kurgulamak zorunda olması söz konusu değildir.

“Bilim kurgunun en dikkat çeken özelliklerinden biri, her şeyden önce, çoğunlukla pek çok buluş içeren ve birkaç genel konu etrafında dönen tematik bir edebiyat oluşudur. Hatta fantastik edebiyattan bile fazla. Bu konulardan birkaçı şöyle sıralanabilir: kozmonot öyküleri, başkalaşım öyküleri, dünyanın sonuna ilişkin öyküler, robot öyküleri...” (Baudou, 2005: 68).

“Kurgu bilim romanında mevcut bilimsel gerçekler, veriler ve doğrularla çelişmeyen geleceğe dönük hipotezlere yer verilir. Yani pozitivizme ters değildir. Kurgu bilim yazarı, hayalinin ve düşlerinin ulaşabileceği kadar geniş sınırları olan olağanüstü bir evren kurarken bunu bilimsel bilgi, bulgu ve belgelerden hareketle yapar. Hayali kurgularının, düşsel dünyasının bilimsel gerçeklere ters olmamasına çalışır. Çağın kazanımı olan bilimsel, teknolojik bilgi birikimi romancının öngörülerini için ipuçları sağlar. Mevcut bilimsel verilerin sağladığı imkânlar ve ipuçlarıyla dünyamız gelecekte nasıl bir hal alabilir, gelecekte bilimin şekillendireceği dünyada ne gibi olaylar olabilir? gibi soruların cevabına dayalı dünyalar kurar.” (Çetin, 2008: 250).

Tüm bunlara rağmen, bilimsel ve mantıksal açıklamaların olmadığı, gerekli görülmediği, akıl ve bilim dışı olayların egemen olduğu, düşsel bir dünya kurmanın amaç edinildiği ütopyik mahiyetteki romanlara fantastik kurgu bilim roman adı verilir, bu da bilim kurgu ve fantastiğin kesiştiği noktalardandır (Çetin, 2008: 250).

II. BÖLÜM

II. GÜLTEN DAYIOĞLU'NUN GENÇLİK ROMANLARININ MATERYAL UNSURLAR BAKIMINDAN İNCELENMESİ

II.1. Kıyamet Çiçekleri (Dayıoğlu, 2006) (Özet)

Yirmi birinci yüzyılın ikinci yarısında Yukarı Mezopotamya'da Fırat Nehri yakınlarındaki Sagmana öreninde yapılan arkeolojik kazılarda kıyamet kehanetlerini içeren, garip sesler, titreşimler yayan gizemli bir taş ortaya çıkarılır. Bu taş, dünyanın yok oluşuna dair bilgileri, kehanetleri içeren çok önemli bir belgedir. Okuma yazma bilmeyen Urgaburlu ünlü taş ustası Yahiya tarafından dilsiz işaretleriyle taşa kazınan kıyamet taşının yazılarını çözmek ve bu önemli belgeleri incelemek üzere Sagmana örenine, dünyanın pek çok yerinden dil uzmanları, bilim adamları gelir. Bu belgelerin varlığını bilen birtakım art niyetli kişiler de casuslarıyla olayları yakından takip etmektedir. Bu belgeleri ele geçirmeyi ve kehanetlerin dilini çözmeyi amaçlayan Amerikalı medya patronu John Burton, bu sayede kıyamet kehanetlerine sahip olmayı, insanlığın kıyametten kurtuluşunun gizlerini elde etmeyi ve dünyanın fatihi olma şansını elde etmeyi planlar. Burton'un emriyle, onun adamları, bir gece gizlice ören yerine gelerek, Burton'un casusu Timoty'nin de yardımıyla kazıdan çıkan buluntuların saklandığı depoya girerek yazıtların fotoğraflarını çeker, bu fotoğrafları Burton'a ulaştırırlar.

Sagmana yöresine gelen turistleri minibüsüyle gezdiren Ökkeş, kazı çalışmalarının yapıldığı bölgeye yakın bir köyde, bir mağara evde annesi, babası, eşi ve kızlarıyla oturur. Yine bir turist kafilesini bölgede gezdirirken bir çukurda bir erkek çocuk bulur. Erkek çocuk özlemi çeken Ökkeş, bu çocuğu eve götürür. Çocuğu bir kaza yerinde bulduğunu, ailesinin öldüğünü söyler. Ailesine ve aşiretine çocuğu kabul ettirerek çocuğa sahip çıkar. Ökkeş'in babası, çocuğa, aileye yeni katıldığı için 'Yenican' adını verir. Yenican, gerek davranışları gerekse fiziksel özellikleriyle gizemli bir çocuktur. Çok hızlı koşan, ağaçlara tırmanıp orada uyuyan, dağlara, tepelere, mağaralara ilgi duyan, yaşlılarıyla oynamaktansa kendi başına kalmayı tercih eden bu çocuk, vücudu

ateşler içinde yanan, sezgileri kuvvetli, bilicilik özelliğine sahip biridir. Bu çocuk, aslında kıyamet aşamasında ortaya çıkacak olumsuzluklara karşı insanlığın ve dünyanın güvencesi olarak dünyaya gönderilmiş bir kalkandır. Yaradan tarafından cennetten dünyaya insanlık için kalkan olarak gönderilen on dokuz Fuku'dan biridir.

Olaylar devam ederken Sagmana örenindeki kıyamet taşındaki çizimler, yazılar birdenbire yok olur, eş zamanlı olarak Burton'un elindeki fotoğraflar da silinir ve yine aynı zamanda Yenican da gizemli şekilde ortadan kaybolur. Tüm bilim dünyası, bu gizemli olayları merak ederken Yenican, diğer Fuku'lar tarafından görevlerini yerine getirmek üzere kaçırlır ve Matuva Adası'na getirilir.

Kıyamet kalkanı olarak dünyaya gönderilen Fuku'lar, görevlerini on dokuz Fuku'nun gizemli güçlerinin birleşmesiyle yerine getirebilecekleri için on dokuzuncu Fuku'ya ulaşmalıdırlar. Bunun için zihinsel yoğunluk konumuna geçerek kayıp olan Fuku'yu yani Yenican'ı bularak Matuva Adası'na getirirler. On dokuzuncu Fuku olan Yenican, Matuva Adası'nı ve durumunu yadırgamaz, kısa sürede diğer Fuku'ların da yardımıyla içsel gücüne ve iletişim becerilerine kavuşur.

Fuku'lar, SMZ gizli iletişim ağıyla dünyada insanlardan yayılan tüm olumsuz enerji üretme ve yayma özelliklerini bilmeleri ve tüm haberlere ulaşabilmeleri sayesinde çok korkunç bir bilgi elde ederler. İsveç ve İtalyan bilginlerinin tüm dünyadan gizledikleri kıyametten kaçış projesi üzerine çalıştıklarını öğrenirler. Dünyanın kıyametle sona ereceğine inanan ve bu korkuyla dünyanın en iyi bilim adamlarını uzayda yeni bir yaşam ortamı oluşturmak için bir araya getiren İsveç kralı, yeni gezegene, dünyadan kaçmak isteyen insanları para karşılığında götürecekti böylece yeni gezegenin en güçlü adamı olacaktır. Fakat bu proje teknoloji devi diğer büyük devletler tarafından da fark edilince gezegen projesi beş büyük devlete daha açıklanır. Büyük devletlerin bilginleri, yeni gezegene manyetik çekim çekirdeği oluşturmak için dünyanın merkezinden, magmadan parçalar koparıp yeni gezegene taşımaya uğraşırlar. Bu sırada dünya için büyük bir felaket belirir. Bu felaketi fark eden Fuku'lar, buna engel olmak için yeni gezegeni yok ederler. Hücre çözünümlüyle uzaya açılan Fuku'lar, bu yapay gezegeni bulup eklem yerlerinden ayırır ve parçalarını uzay boşluğuna savurarak parçalarlar.

Fuku'lar, Yenican'ın kimliğini pekiştirme çalışmalarına devam ederken Afrika'nın en güneyinde, Ümit Burnu'nda, Hint Okyanusu'yla Atlas Okyanusu'nun birleştiği yerde büyük bir kasırga kopar. Kasırga, Güney Pasifik Adalarını da mahveder. Bu yıkımdan Matuva Adası da payını alır. Fuku'lar, hücre çözünümü yoluyla dağılarak kasırgadan yaralanan, etkilenen insanlara yardım ederken çamura bulanmış biri kız, biri erkek iki bebek bulurlar. Bebeklerin Yaradan tarafından kıyametle ilgili görevi yerine getirmek üzere gönderildiklerini düşünerek bebekleri alıp onları incelemeye koyulurlar. İnsanın zihinsel, ruhsal, genetik ve bedensel yapısını tanıma fırsatı bulan Fuku'lar, bebekleri Fukulaştırma çalışmalarına başlarlar. Onların soyundan üretilecek olan yeni canlılar, kıyamet kalkını olarak Fuku'lara yardım edeceklerdir. Bebekler, Fukulaştırma işlemlerini başarıyla tamamlayıp Fukulaşmış insan olarak aylar sonra kendilerine gelirler. Fuku'lar, onlara "Fukuya" ve "Fukiyi" adlarını verirler. Fukuya ve Fukuyi erişkin olduklarında Fuku'ların da yürekte istedikleri cinsel birlikteliği gerçekleştirirler. Bu cinsel birliktelikten doğan bebekten, Fuku'lar, klonlama yöntemiyle sekiz yüz doksan dokuz yeni canlı üretirler. Bu yeni canlılar, üçte bir insan, üçte iki Fuku özelliği taşıyan yepyeni bir türdür. Fuku'lar, bu yeni canlılara çok sevdiği yoldaşları "Yenican" adını verirler, bundan sonra, Yenican'ın "Mezopotamyalı Yenican" olarak adlandırılmasına karar verirler. Yenicanlar, Fuku'lar tarafından uzun ve yorucu bir eğitim sürecinden geçerek gelişimlerini tamamlarlar. Zihinsel iletişimle uzaydan yeryüzüne akan enerji kanallarını tanımayı ve ayrıştırmayı, içsel enerjilerini kullanarak bedenlerini hücrelerine ayırabilmeyi, hücresel belleklerini kullanabilmeyi, göksel ve yersel enerjileri özümsemeyi, kafa kafaya verip yıldız şeklini alarak kendilerine enerji yüklemeyi ve bu şekilde birbirlerini tedavi etmeyi öğrenirler. Kısa sürede dil loplarındaki gelişmeyle dünya dillerini çözebilme yetisini de kazanırlar. Dünya ve insanlar hakkında bilgi edinir ve insanların bilinç ışması görevine hazır hale gelirler. Bedensel çözünmeyi gerçekleştirip dünyayı ve insanları tanıma yolculuğuna çıkan Yenicanlar, yeryüzünde pek çok şeye tanık olur, nefreti, öfkeyi, savaşı, sevgiyi ve daha pek çok şeyi tanırlar. Güney Kutbu'nda hücrelerini yakan güneş ışınlarına tanık olurlar. Buna, ozon tabakasında oluşan bir deliğin neden olduğunu öğrenirler. Bu deliğin, insanların kullandığı kimyasallar yüzünden oluştuğunu öğrendiklerinde ise çok şaşırırlar. Bu deliğin onarılması için çare aramaya koyulurlar.

Bu arada Mezopotamyalı Yenican da aklından bir türlü çıkaramadığı Hörü'yü görmek ve onu da Matuva Adası'na getirmek üzere Sagmana'ya gider. Aradan yıllar geçmesine rağmen Ökkeş ve ailesi, oğulları gibi sahip çıkıp sevdikleri Yenican'ın öldüğünü düşünmekte; fakat onu bir türlü akıllarından çıkaramamaktadırlar. Mezopotamyalı Yenican, beş Yenican'ın da yardımıyla Sagmana'ya gelir, hücre halinde anasının, babasının ve yaşlı şeyhin hücrelerine akarak onların yıpranan hücrelerini onarır, onlara olan özlemini giderir. Dedesi ve ninesinin öldüklerini fark ederek üzülür. Sevdiği bu insanlar, onun varlığını insanca bir sezgiyle fark eder. Hörü kız da Yenican'ı hisseder ve onun ölmediğini anlayarak çok mutlu olur. Mezopotamyalı Yenican ve diğer beş Yenican, enerji birliği yaparak Hörü'nün bedeninin çevresinde görünmezlik kılıfı oluştururlar böylece onu da yanlarına alarak Matuva Adası'na giderler.

Dünyayı tanıma yolculuğuna çıkan Yenicanlar, pek çok bilgi edinerek adaya dönerler. Yenicanlar ve Fuku'lar, Hörü'nün eğitimine başlarlar. Hedef, onun "Bilinç Işıması" düzeyine ulaştırılmasıdır. Böylece Hörü, bu düzeye ulaşmış ilk insan olacak ve yaşadığı deneyim sayesinde asla kör, sağır, yoz, yabanıl, duyarsız hale gelmeyecektir. Hörü, eğitimini aşarak istenilen düzeye erişir; fakat bu sırada dünyada korkunç olaylar yaşanmaya başlar. Denizlerdeki kirlilik sonucu oluşan korkunç dikensi yaratıklar, hızla büyüyerek insanlara zarar verir ve kıyılara da ulaşarak karaya doğru yayılır. İnsanlar, bunlardan kaçmak için korku içinde yüksek yerlere ilerlerler. Fuku'lar, insanlara hem durumun ciddiyetini hem de çevreye verdikleri zararı anlatmak için ilk defa, onlarla iletişime geçmeye karar verirler. Yenicanlar, denizin dibinde bu yaratıkları yok etmek üzere beklerken, Fuku'lar da SMZ gizli iletişim ağını kullanarak devletlerle iletişime girerler. Kendilerini insanlara "Kıyamet Çiçekleri" olarak tanıtan Fuku'lar, bu canavarların oluşma sebebinin fabrikalardan atılan kirli atıklar olduğunu söyleyince insanlar, öfkeyle denizleri kirleten patronların karşısına geçerler ve onlardan bu kirliliği yok etmelerini isterler. Yenicanlar, insanların bu olaydan ders aldıklarını görünce denizleri temizleyerek Matuva Adası'na dönerler.

Dünyada, insanlar birbiriyle savaşmakta, savaşlar yüzünden masum insanlar ölmektedir. Fuku'lar ve Yenicanlar, savaşta kullanılan silahları yok ederek insanlara, dünyanın ve atmosferin nasıl kirlendiğini gösterirler. Dünyada silah üretilebilecek hiçbir madde kalmaz. Mevcut silahlar da Fuku'lar tarafından kullanılmaz hale getirilir, hiçbir silah

çalışmaz. İnsanlar, dünyayı temizleme yarışına girer. İnsanlar, dünyanın ve kendilerinin tehlikede olduğunu öğrenince hemen işbirliğine koyulurlar, düşmanlar barışır, silahlar ve savaşlar susunca dünyada çok güzel bir ortam oluşur.

Ozon deliğini onarma işine başlayan Fuku'lar, gökyüzünde arınık ruhlarla tanışır ve onların yardımıyla ozon katmanlarına ulaşarak ozon deliğini tamamen yok etmeyi başarır; fakat bu defa da dünya, depremlerle sarsılmaya başlar. Depremlerin nedenini araştıran Fuku'lar, bulut, hava ve su zerrecikleriyle iletişime girer. Bu depremlerin oluşmasında insanlardan yayılan olumsuz enerjinin etkili olduğunu öğrenirler. İnsanlardan yayılan pozitif enerjinin magmayı beslediğini, olumsuz enerjinin ise dengeyi bozduğunu öğrenerek şaşırırlar. Fuku'lar ve Arınık ruhlar, insanların olumsuz davranışlarının zararlarını göstermek için dolunay zamanı ayın ortasında kocaman bir kara delik açarlar ve insanlarla iletişime girerek bu deliği kendilerinin olumsuz düşüncelerle oluşturduklarını, bu tutumlardan vazgeçerlerse depremlerin ve kara deliğin yok olacağını bildirirler. İnsanlar, el ele vererek, din, dil, ırk farkı olmaksızın kötü duygularından arınarak şenlikler düzenlerler, insanca davranırlar ve kara deliğin yok olduğuna tanık olurlar.

İnsanların sevinci çok uzun sürmez. Bu kez de uzay merkezi, dev bir göktaşının dünyaya çarpmak üzere olduğunu saptar. Devlet başkanları, SMZ gizli iletişim kanalını kullanarak Kıyamet Çiçekleri'ne durumu bildirirler, Fuku'lar bu durumu zaten algılamaktadırlar. Fuku'lar insan hücrelerindeki gizil enerji gücüyle bu çarpışmanın yönünün değişebileceğini düşünerek harekete geçerler. Tüm insanların açık alanlarda toplanmasını isteyen Fuku'lar, varlıklarını oluşturan hücre çekirdeklerinden açığa çıkacak enerji için, insanlardan el ele vererek kendi çevrelerinde dönmelerini ister. İnsanlar bu isteği sorgusuz gerçekleştirir; çünkü insanoğlunun Kıyamet Çiçekleri'ne güvenleri tamdır. Omuz omuz, el ele veren milyarlarca insan, özlerine yoğunlaşarak hücrelerindeki gizil gücü açığa çıkarmayı başarır ve göktaşı, insan kaynaklı gizil enerjiden oluşan hortumla çarpışarak uzayın derinliklerine doğru gider.

Yaşananlar bununla da kalmaz. Tüm sıkıntılar geride kaldı sanılırken, dünya, küremeleri andıran yanardağ patlamaları ile sarsılır. Yanardağ bölgelerine yakın yerlerde yaşayanlar bu bölgelerden başka bölgelere taşınırlar; fakat zehirli gazlar ve küller; havanın, toprağın, denizlerin dengesini bozar. Kuraklık, düzensiz rüzgârlar, dev

hortumlar, eriyen buzullar, sular altında kalan topraklar, kısacası dünyada tüm dengeler alt üst olur. Açlık başlar, tarım yapılamaz hale gelir. Fuku'lar, buna çözüm bulmak için yıllardır kendilerini besleyen ekmek ağacını kullanarak insanlar için doygu kozaları üretirler. İnsanlar, kapsüller içindeki doygu kozalarını günde bir kez dil altlarına koyarak besleneceklerdir. İnsanlar için bu olay gerçek bir mucizedir.

Yaşananlar, büyük devletlerin başkanlarına ders olmaz. Devlet başkanları, ülkelerinin giderek kötüleşen koşullarından kaçmaya uğraşırlar. Kendilerine güvenli yaşama alanları bulmaları için, bilim adamlarına araştırmalar yaptırırlar. Bu ekiplerden biri, Güney Pasifik bölgesinde araştırmalar yaparken, Fuku'lara rastlar. Onların fotoğraflarını çeken bilginler, bu fotoğrafları, toplantıda başkanlara göstermek ister; fakat fotoğraflar ve kamera görüntülerinin gizemli bir şekilde silinmiş olduğunu fark ederler. Fuku'lar, Matuva Adası'na insanların gelmesini engellemek için tüm tabiatın yardımını ister, tüm ağaçlar, kuşlar, örümcekler, tüm canlılar birlik olarak araştırmacıları adadan uzaklaştırmayı başarır. Bu araştırmayı isteyen başkanlardan biri de aniden ölünce diğer başkanlar, bu adadaki gizemli olaylardan korkarlar, geçmişteki söylentilerin gerçek olduğu fikriyle bu adada büyücülerin, zombilerin yaşadığını düşünerek burada araştırma yapmaktan ve adaya yerleşmekten vazgeçerler. Fuku'lar ve adadaki canlılar rahat bir nefes alır.

Fuku'lar, dünyayı yeniden yeşertmeye ve tarım için uygun alanlar yaratmaya çalışırken kızılca kıyamet gelir çatar. Kıyametlerin sonuncusu ve en korkunç olanı kızılca kıyamet, dünyanın güneşe doğru hızla çekilmesiyle yaşanacaktır. Dünya, bu durumdan ancak insanların bağışıklık enerjisiyle kurtarılacaktır. Fuku'lar, insanlardan dağlara, tepelere, doruklara çıkmalarını isterler. İnsanlar, el ele, gönül gönüle vererek yok oluşa karşı direnmeye başlarlar ve bağışıklık sistemlerini devreye sokarlar. Bu eylemde, onlara Yenicanlar, arınık ruhlar, arılar ve Fuku'lar yardım eder. Direnç enerjisi taşıyan insan kaynaklı atomlar, ruhsal enerji atomlarıyla birleşerek gizemli yepyeni bir enerji açığa çıkarırlar. Sonsuzluk enerjisi adını verdikleri bu enerji, dünyayı bir kabuk gibi sarar. Bu görünmez direnç kabuğu başta güneş olmak üzere, dünyayı uzaydan gelecek her türlü tehlikeye karşı sonsuza dek koruyacaktır. Üstelik tarıma geçildiğinde bu kabuk, bitkiler için de çok yararlı olacaktır.

Tüm bu olumsuzlukların ardından insanlar, dünyayı yeşertir, yeniden üretime, tarıma, hayvancılığa başlarlar. Büyük devletlerin başkanları da başka ülkelerin topraklarına göz koyma huylarından vazgeçer, her şey düzene girer, dünyada emek, sevgi, hoşgörü, kardeşlik hâkim olur. İnsanoğlunun kıyamet sürecinde yaşadığı olumsuzlukları köşesinden zevkle seyreden Şeytan, birden ters giden bir şeyler olduğunu sezinleyerek Kafdağı'nın doruğundaki tahtından inerek bu olanları araştırmaya başlar. Kıyamet Çiçekleri'nin varlığını öğrenen Şeytan, Fuku'lar ve Yenicanlar'la yüzleşip onlara yenik düşer ve bu yenilgiye dayanamaz. Beslenecek kaynağı olmadığını fark eden Şeytan, varlığını oluşturan lanetli ateş atomlarının patlamasıyla kendi kendini yok eder.

Fuku'lar ve Yenicanlar, insanlarda bilinç ışmasını tetiklerler. Özlerinden uzaklaşan insanoğlunun beyin katmanlarına gömülen bilinç ışması gizil gücü yeniden canlanır. Kıyamet Çiçekleri, bu düzeye gelen insanların artık evrende her şeyi başarabileceklerini hatta ölümsüzlüğe bile ulaşabileceklerini söyler ve görevlerini tamamladıklarını bildirerek dünyadan ayrılırlar. Yenicanlar, dünyada, insanların arasına karışarak onlarla yaşamaya devam ederler. Mezopotamyalı Fuku Yenican ve Fuku'lar, bir ışık topu halinde uzaya doğru yükselirler.

II.2. Kıyamet Çiçekleri Materyal Unsurlar

II.2.1. Şahıs Kadrosu

Mezopotamyalı Yenican

Beş altı yaşlarında kimseye zararı dokunmayan bir çocuktur. Fırat Nehri yakınlarındaki Gılgaç köyündendir. Babası, köye gelen turistleri minibüsüyle gezdiren Şoför Ökkeş'tir. Geçimini şoförlük yaparak sağlayan Ökkeş, Yenican'ı, Mezopotamya topraklarına turist götürdüğü sırada köyden uzakta Bizans'tan kalma, büyük bir kale yıkıntısının yakınındaki bir çukurun içinde bulur. Erkek evlat özlemi çeken Ökkeş, çocuğu sahiplenir. Çocuk, gizemli bir şekilde bir çukurda ortaya çıkar, gizemli sesler çıkararak Ökkeş'in onu bulmasına neden olur, yine gizemler içinde Ökkeş ve ailesinin hayatına dâhil olur.

Kara gözleri ışık saçan bu çocuk, adeta canı istediğinde bakışlarını değiştirme özelliğine de sahiptir. Kimi zaman şeytansı, ürkütücü olabilen ve karşısındakini etkileyen bu bakışlar, kimi zaman çocuksu bir masumiyettedir. Çocuğun bu bakışları kendiyile ilgili iyi veya kötü planları, düşünceleri görebilmekte, bazen sevgi dolu, bazen nefret ve öfke dolu olabilmektedir. Bazen çocuğun bu olağandışı gözlerinden yayılan enerji, kendisi için olumsuz düşünceler besleyenlerin başına felaketler getirebilecek bir enerji ortaya çıkarabilecek güçtedir.

Çocuğun fiziksel görüntüsünde de tuhaflıklar vardır. Çocuğun başı başta olmak üzere tüm bedeni alevler saçmakta, ateşler içinde yanmaktadır. Ensesinde ele gelen katı bir şişlik dikkat çekmektedir, bu şişlik boyundan kuyruk sokumuna dek devam etmekte ve çocuğu kambur göstermektedir.

Erkek evlat özlemi içindeki Ökkeş, çocuğu bulduktan sonra onu, yaşadıkları mağara eve getirir. Nihayet, uzun yıllar hayalini kurduğu erkek evlat ona gönderilmiştir. Ökkeş ve eşi, oğlan çocuk özlemiyle on kız çocuğunu dünyaya getirmişlerdir. On kızı, karısı, ana ve babasıyla bir mağara evde yaşayan Ökkeş, ailesine çocuğu nasıl bulduyuyla ilgili yalan söyler. Hem ailesinin, aşiretinin ve aşiret liderinin bu sakat görümlü çocuğu kabul etmemesinden hem de devletin bu çocuğu elinden alacağından korkan Ökkeş, çocuğu bir trafik kazasında bulduğunu, çocuğun anne ve babasının mevsimlik işçiler olduğunu, ailenin kazada öldüğünü söyler. Kimsesi olmayan çocuğu ortalarda sürünmekten kurtardığını söyleyen Ökkeş'e ailesi hak verir, bunun bir kader olduğunu düşünerek çocuğu sahiplenir. Ökkeş'in babası, çocuğa aileye yeni katıldığı için, Yenican adını verir. Yenican'ın kız kardeşleriyle kardeş olabilmesi geleneksel bir törenden geçmesi gerekir. Kan kardeşlik töresiyle bileklerinden akıttıkları kanlarla Yenican'ın diğer kızlarla kardeş olması sağlanır. Aile, artık Yenican'ı kendi soylarını devam ettirecek erkek evlat olarak kabul eder. Oysa aile, onun kendilerine evlat olamayacağını, onun, kıyamet kalkanı olarak, insanlığa hizmet için yaratıldığını bilmemektedir.

Başta Yenican'ın kulaklarının sağır, gözlerinin de kör olduğunu düşünen aile, zamanla Yenican'ın ne sağır ne de kör olduğunu, aksine her şeyi çok iyi duyduğunu ve gördüğünü fark eder.

Yenican, hızla gelişir, değişir. Duygu ve düşüncelerini parmağıyla ya da çomakla toprağa şekiller çizerek anlatmaya başlar. Bu çizimleri bir tek, kız kardeşlerinden Hörü kız anlar. Çünkü kan kardeşlik töreninde Yenican'ın bileklerinden tasa sızan kan, kızlarıinkiyle tam olarak karışmaz, üstte kalır ve bu kanı sadece Hörü kız yutar. Bunun için kız kardeşlerden en çok Hörü kız, Yenican'la anlaşabilir, onun çizimlerini bir tek o çözümleyebilir. Fakat bu çizimler, ören yerlerde araştırma yapmak için gelen bir genetik bilgininin dikkatini de çeker, bu çizimleri hiyeroglif yazısına benzetir ve onda tam bir bilim adamı merakıyla Yenican'la ilgili inceleme yapma arzusu belirir.

Yenican'da yeni birtakım gizemli davranışlar, sıradan insanlarda olmayan özellikler belirmeye başlar. Yenican, köydeki diğer çocuklara hiç benzemez. Onlar gibi oynamaz, onların oyunlarına katılmaz, tek arkadaşı sevimli köpeğidir. Babasıyla turist götürmeye gitmediği zamanlarda çevredeki mağaralara girip çıkar, çobanların yanına otlaklara gider, tek başına ağaçlara tırmanır. Ağaçların tepelerinde tek başına oturur. Babası bunu, köydeki çocukların acımasızlığına ve Yenican'la dalga geçmelerine bağlar. Köydeki çocuklar her fırsatta onunla dalga geçer; fakat köyün büyükleri Yenican'ı çok sever. Hatta onun başını her okşadıklarında da çocuğun tepesinin alev alev yanmasını anlamlandırmaya çalışırlar.

Konuşmaz, babası onun kendisine 'baba' diyeceği günleri özlemle bekler. Et yemez, ot, kök, ekmek, sebze, yumurtayla beslenir.

Yardımseverdirdir, yardıma ihtiyacı olanlara yardım eden bir çocuktur. Yardım ederken birtakım gizemli davranışlar, insanüstü nitelikler de sergiler. Bunlardan biri, köyde, anahtarını kaybeden Dila kadının anahtarını çok garip bir şekilde bulmasıdır. Kadını anahtarının bulunduğu yere götüren ve anahtarı eliyle koymuş gibi bulan Yenican, özellikle bu olaydan sonra köyde herkesin umut kaynağı oluverir. Köyde davarını, eşyasını kaybeden herkes, Yenican'a gelir, bebeğinin cinsiyetini öğrenmek isteyenler Yenican'a sorar, fikrini öğrenir. Çocuğun dedikleri de gerçekten çıkar. Halk, onu, "Haktan duygulu" olarak görür ve onun gelecekte ermiş olacağına inanır.

Onun gizemli davranış ve yetenekleri bu kadar değildir. Bilicilik dışında da esrarengiz davranışları ve üstün yetenekleri vardır. Olağanüstü güçlerle, birtakım olağanüstü

yeteneklerle donanmıştır. Çocuk, çok hızlı koşar, köylülerin şaşkın bakışları arasında atlarla yarışır.

Ağaç tepelerine, doruklara, tepelere tırmanmayı hatta oralarda uyumayı sever, hayvanlarla dost olduğu için ağıllarda yemlik yalaklarında bile uyuduğu olur. Başını alıp dağlara gider, birkaç gün ortalarda görünmez. Kulakları ve yuvalarında dönüp duran gözleri çok keskindir. Önsezi ve içgüdüleri de bıçak gibi bileniktir, depremleri, fırtınaları önceden hissedip köylüleri uyarır. Bu ünü diğer köylere ve tüm Türkiye'ye yayılır. Türk ve yabancı haberciler, Yenican'ın peşindedir. Dünya, Yenican'a tüm kutsal kitaplarda bahsedilen ve gelmesi beklenen Mehdi gözüyle bakar.

Ökkeş, bu olanlara kaygıyla bakmaktadır. Bir taraftan onu kaybetme korkusu yaşamakta bir taraftan da onun gerçek kimliğine dair kaygılar taşımaktadır.

Kıyamet Çiçekleri Fuku'lar

Urgaburlu Kötürüm Kâhin'in kehanetlerinde bahsi geçen Fuku'lar, Adem ve Havva zamanında yaratılmış, insan soyunun ve dünyanın güvencesi olarak yeryüzüne gönderilmiş kıyamet kalkanlarıdır. Fuku kapsülleri, bu tarihten kıyamet zamanında insanlığa yardım edecekleri güne kadar açılmadan bekler. İnsanlık üçüncü bin yılın ilk çeyreğini yaşarken bu kapsüller, canlanır ve kıyamet kalkanı görevini yerine getirmeye hazır hale gelir. Enselerinde bir yumru bulunan Fuku'lar, bu yumru sayesinde göksel ve yersel enerjilere ulaşabilir. Dış görünüşleri insana benzeyen, birbirleriyle zihinsel iletişime geçebilen, hücre çözünümüne geçerek tüm dünyaya yayılabilen Fuku'ları insandan ayıran en önemli özellikleri çukura kaçmış, yuvarlak ve iri gözleridir. Fuku'lar, kıyamet sonrasında insanoğluna "Bilinç Işması" ödülünü vererek onları dinginlik içinde, kavgadan, savaşlardan, kötülüklerden uzak bir yaşama bırakarak onlara veda ederler.

Ökkeş

Yenican'ın babasıdır. Yenican Fuku'yu bularak evlat edinir ve onu çocuğu gibi sever. Mezopotamya topraklarında minibüsüyle ören yerlere gezginler taşıyan Ökkeş, erkek evlat hasretiyle yanar ve erkek evladını soyunun devamı olarak gördüğü için kız evlatlarını evlattan saymaz. Yenican'ı bulduğu günden itibaren oğlunu yanından hiç

ayırmaz, turist gezdirmeye, yolcu götürmeye hep yanında taşır. Annesi, babası, eşi ve çocuklarıyla küçük bir mağarada yaşam sürer.

Urgaburlu Kötürüm Kâhin

Kötürüm, sağır ve dilsiz kâhindir. Çağlar önce Urgabur yöresinde yaşayan, sıradan bir insanken başından geçen bir olaydan sonra garip bir kişiliğe bürünen ve kısa zamanda ünü dünyaya yayılan roman kişisi. Kıyametle ilgili kehanetlerde bulunan Kâhin, bu kehanetlerini taş ustası Yahiya aracılığıyla birtakım gizli, şifreli işaret ve simgelerle taşlara döker. Yirmi birinci yüzyılın başında bu kehanetlerin kazıldığı taşlar, Sagmana öreninde ortaya çıkarılır.

Taş Ustası Yahiya

Kötürüm Kâhin'in kıyamete ve kıyamet sonrasına ait kehanetlerini, birtakım simge ve anlaşılmaz işaretler yoluyla taşlara kazıyan, çağlar öncesinde yaşamış taş ustası.

Hörü

Ökkeş'in kızıdır. Yenican, aileye kabul edildiğinde Ökkeş'in kızlarıyla kardeş olabilmesi için ailede bir tören düzenlenir, bu törende çocukların bilekleri çakıyla kesilir, akan kanlar tüm kardeşler tarafından yalanır. Bu esnada Yenican'ın kanı diğer kızların kanına karışmaz, iri bir damla halinde diğer kanların üstünde kalır. Bu kanı da Hörü yalar. Bu yüzden Yenican'ın kızlar arasında en düşkün olduğu kardeşi Hörü'dür. Hörü de Yenican'a çok bağlıdır. Yenican'ın ortadan kaybolmasından en çok etkilenen kişi de yine Hörü olur. Duyarlı bir yaratılışa sahip olan Hörü, Bilinç Işması'nı deneyimleyen ilk insan olur. Zamanla Hörü ve Yenican arasındaki bağlılık, aşka dönüşür.

Ruhlar/ Arınık Ruhlar/ Gizemli Esinti

Ruh kümelerinden oluşan yoğun bir katman. Kıyamet sürecinde insanlara ve Fuku'lara yardım eden ruhlar. İnsan bedeninden ayrılan ruhlar, evrim geçirip ışın konumuna geldiğinde arınık ruhlar adını alır. Yoğunluğu fazla olan ruhlar ise göğün yüksek katmanlarına ulaşamaz alt katmanlarda yeni bir bedene girmek ve zamanı gelince bu bedenlerden kurtulup ışın durumuna gelmek üzere bekler. Gizemli Esinti, ruhlar adına

konuşan gizemli varlıktır. Göğün yüksek katmanlarından Fuku'lara yardım eder, onları onarır, olumsuz enerjilerinden arındırır.

Şeytan/ Şeytancıklar

Bilinmeyen zamanlardan beri insanoğlunun kötülüğü için uğraşan varlık. Kurnaz ve deneyimlidir. Zayıfları güdümüne almayı sever, kıyamet sürecinde insanoğlunun yaşadığı sıkıntılarla sevinir, olumsuz enerjilerle beslenir. Şeytancıklar, Şeytan'ın bedeninden kopma ateş parçacıklarıdır ve onun yardımcılarıdır. Ruhlarını olumsuz, kötü duygulardan arındırmayı başaran insanoğlunun karşısında başarılı olamayacağını anladığında Şeytan, öfkesinden patlar ve Şeytancılarla birlikte yok olur.

Romanda bu şahısların dışında Amerikalı medya patronu John Burton, medya casusu Timoty, Kızılderili dil bilgini, Hintli dil bilgini Konveda, dünyaca ünlü bilici Bayan Silviya, tarihi eser kaçakçısı kadın, Kral Olof, Prof. Michael, Lukas, Prof. Buttler gibi şahıslar da vardır.

II.2.2. Mekân

Romanda birbirinden farklı mekânlar kullanılmıştır. Gerçek mekânlar, düşsel mekânlar, gizemli ve masalsı mekânlar, romanın konusunu destekleyecek şekilde tercih edilmiştir. Olaylar, Güney Kutbu, Pasifik Adaları, Zombi Adası, Mezopotamya, Kaf Dağı, gökyüzünün katmanları, uzay, Nemrut Dağı, Kaliforniya gibi mekânlarda geçmiştir.

Yenicanlar, hücre ayrışımı yoluyla çok hızlı hareket edebilir ve pek çok yere seyahat gerçekleştirebilirler. Pasifik, Adalar, Mars, Güney Kutbu, Kuzey Kutbu, göğün katmanları, toprak ananın koynu gibi pek çok farklı mekâna kısa süre içinde yolculuk yapabilirler. Hem kahramanların bu özellikleri hem de konunun tüm dünyayı ilgilendiren “kıyamet”le ilgili olması nedeniyle mekânlar çeşitlilik gösterir. Dünyanın çeşitli yerlerinden kasırga haberleri, deprem haberleri gelir, Yenicanlar dünyada ve uzayda kısa sürede yer değiştirirler. Nemrut Dağı'ndan Matuva Adası'na, göğün en yüksek katmanlarından yerin alt katmanlarına sık sık geçişler yaşanır.

Roman, Yukarı Mezopotamya'da yapılan bir kazıda çok önemli bilgileri barındıran yazıtların ortaya çıkmasıyla başlar. Burası tarih öncesi dönemlerde de büyük önem

taşıyan Yıldız Tutan Irmağı (Fırat Nehri) ve nehrin iki yanına kurulan görkemli kentleriyle Mezopotamya bölgesidir. Bu bölgede bulunan Sagmana Öreni ve Gılgaç köyü, yazıtların bulunduğu, saklandığı mekânlardır.

Fuku kapsüllerinin varlıklarını sürdürdükleri ve insanoğluna yardım edecekleri günü bekledikleri Matuva Adası, beş adadan oluşur. Zombi Adalarının tam ortasında yer alır. Yenicanlar ve Fuku'lar, bu adada yaşar ve insanoğluna yardım için haber beklerler. Tüm seyahatlerin sonunda yine bu adaya dönerler.

Romanda adı geçen diğer mekânlar, Pasifik Adaları, Atlas ve Hint Okyanusları, Ümit Burnu'dur. Romanda bu bölgelerde görülmemiş kasırgalar patlar, her şeyi yıkar, dalgalar Matuva Adasını dağıtır.

Po Ovası, İtalyan bilim kurulunun gizli çalışmalar yürüttüğü laboratuvarının bulunduğu yerdir. Bu adada tüm dünyadan gizli şekilde kıyametten kaçmak için uzayda yeni yerleşim yerleri kurma çalışmaları yürütülür. Uzayda böyle bir yerleşim merkezi kurulur; fakat bu yeni yerleşim yeri Fuku'lar tarafından yıkılır.

Yenicanlar, göğün katmanlarında, atmosferde Arınık Ruhlar ve Gizemli Esinti'yle tanışır, onların yardımını alır, ozonu onarır, toprak ananın koynunda biriktirdikleri olumsuz enerjilerden arınır, deprem ve kasırga haberleriyle Afrika, Amerika, Kuzey ve Güney Kutbu'na yolculuğa çıkar, Şeytan'la Kaf Dağı'nda buluşur, Everest'in doruklarında Arınık Ruhlar'la toplanırlar. Bu ani ve kısa süreli yolculuklar, mekân değişikliklerini zorunlu kılar.

II.2.3. Zaman

Romanda olaylar, yirmi birinci yüzyılın ilk yarısında geçer. Roman, Sagmana Öreni'nde "kıyamet kehanetleri" ni içeren yazıtların ortaya çıkmasıyla başlar, insanoğlunun kıyamet sürecini yaşaması, tüm bu olumsuzlukları yenip Bilinç Işması evrimiyle ödüllendirilmelerine kadar devam eder. Bu olaylar kesin bir tarih verilmemekle birlikte uzun yıllar sürer. İnsanların kıyamet sürecini yaşamaları, kinden, nefretten, tüm olumsuz duygularından arınıp insani vasıflarla donatılması ve dünyayı yeniden yaşanabilir bir yer haline getirmeye çalışmaları uzun yıllar alır.

Romanda geri kırılmalar yaşanır. “Kıyamet Taşı”nın bulunmasıyla birlikte bu taşın yazıldığı çağlar öncesine gidilir. Kehanetlerde bulunan Urgaburlu Kötürüm Kâhin ve bu kehanetleri taşlara kazıyan taş ustası Yahiya tanıtılır.

II. 3. Yada'nın Gizilgücü (Dayıoğlu, 2009 a) (Özet)

Yada'nın bir bilim adamı olan babası Apam, Altay doruklarında yaşayan efsanevi Yabgu soyundan gelmektedir. Dünyanın çok önemli bilim merkezlerinden Gökbilimleri Merkezi için, Amerika'da manyetik kalkan üzerine çalışmalar yürütmektedir. Apam, bu çalışmalar esnasında tanışıp âşık olduğu Çinli bilim kadını Ying'le evlenir. Aslında Ying, Çinli Beyin Avı Örgütü adına çalışan bir casustur. Ying'in ve örgütün amacı, Apam'ı kaçırmak ve örgüt için çalışmaya zorlamaktır. Örgüt, kitle iletişim araçlarını kullanarak insanların beyinlerini ele geçirmek, böylece onları düşünemeyen robotlara dönüştürmek için çalışmakta ve geniş kitleler üzerinde başarıya ulaşmaktadır. Evliliklerinin ilerleyen günlerinde Apam ve Ying'in bir kızları olur. Gökbilimleri Merkezi, Apam'ın, İstanbul'da kurulan Ortadoğu şubesinin başına geçmesine karar verir. Böylece çift, kızlarıyla birlikte geçici bir süre için İstanbul'a taşınır. Çinli Beyin Avı Örgütü, Apam'ı kaçırp Çin'e getirmek için İstanbul'da harekete geçer. Apam, Ying'in ve beyin avcılarının kendine yönelik kaçırmaya planlarını öğrenir. Gökbilimleri Merkezi tarafından korunan Apam, gizemli bir şekilde ortadan kaybolur. Ne Gökbilimleri Merkezi ne de Çinli Beyin Avı Örgütü, Apam'ın kayboluşuyla ilgili gizemi bilmektedir. Sadece bir Yabgu olan Temir Kâhya, zihinsel iletişim yoluyla Apam'ın Yabgular tarafından, güvende olması için kaçırdığını öğrenir. Ying, örgütün emri üzerine, bebeği bir yetimhaneye terk ederek Çin'e döner. Mehmet Bey ve Ayşe Hanım, eşi tarafından yetimhaneye terk edilen Apam'ın bebeğini bularak onu yetimhaneden kaçıtır ve torunlarına sahip çıkarlar. Yada, büyür ve bir genç kız olur. Fakat Apam'ın güvende olabilmesi için, anne ve babası hakkında kendisine hiçbir şey söylenmez.

Büyükanne ve büyükbabası tarafından büyütülen Yada, anne ve baba özlemi çeken genç bir kız olur. Yada, dedesi Mehmet Bey ve babaannesi Ayşe Hanım'la birlikte kışları İstanbul'da, yazları ise dedesinin Baba Dağları yakınlarındaki çiftliğinde geçirir. Çiftlikte, dedesi, babaannesi, emektar Temir Kâhya ve atlarla zaman geçirmekten çok

zevk alan Yada'nın tek sıkıntısı babası ve annesine duyduğu özlemdir. Özellikle babasını çok merak eden Yada, babasını bulmak ve ona kavuşmak arzusuyla "babamı arıyorum" adlı internet sitesine babasını aradığını bildiren bir yazı yazar. Dedesi ve ninesi, babasının ve kendisinin hayatını tehlikeye attığını söyleyerek Yada'yı uyarır. Bu hareketiyle neden ve nasıl bir tehlike yarattığını anlamayan Yada'nın, babasıyla ilgili kuşkuları daha da derinleşir. Bu kuşkularını ailesinin ve Temir Kâhya'nın tutumları tetiklemektedir. Ailesi ve özellikle de Temir Kâhya, babasının bir gün geleceğini, hayatta olduğunu; ama ortaya çıkmasının tehlikeli olduğunu söyleyerek Yada'ya babası hakkında gerçekleri anlatmazlar.

Öğrenim hayatını başarıyla geçiren Yada, üniversite sınavlarına hazırlanırken bir gün internetten babasıyla ilgili çok önemli bir bilgiye ulaşır. Yıllar önce Gökbilimleri merkezi tarafından yöneltilen bir soruya cevap verenler arasında babasının adına rastlar. Amerika'daki bu merkezden burs kazanan on kişiden birinin babası olduğunu öğrenir. Bu haberle heyecanlanan Yada, babasını bulabilme ve ona kavuşma ümidiyle merkez hakkında araştırmalara başlar ve bu merkeze burs başvurusunda bulunur. Böylece Yada, burs sınavı için Amerika'ya gider. Bu arada Ying de yaptıklarının üzüntüsü ve pişmanlığı içinde kıvrılmakta, Apam'ı ve yetimhaneye bırakarak kaçtığı kızını merak etmektedir. Kızı Amerika'ya giderken, Ying de örgütten izin alarak Yada'yı bulmak için İstanbul'a gelir. Bu arada Merkez, Yada'nın Apam'ın kızı olduğunu anlayarak çok heyecanlanır ve onu Gökbilimleri Merkezi'ne kabul eder, kısa zamanda da babasının projesinin başına getirir.

Ying, Çin'e döndükten sonra kızının Gökbilimleri Merkezi'nde eğitim gördüğünü öğrenir. Bu bilgiye örgüt de ulaşır. Beyin Avı Örgütü, bu kez de Apam'ın kızı Yada'nın peşine düşer, Yada'yı kaçırap büyük bir atılım gerçekleştirmenin hayalini kurar. Örgütün çalışmalarını uzun zamandır onaylamayan ve onların kızına zarar vereceğini düşünen Ying, arkadaşı Yuen'in de desteğini alarak Çin Seddi'nin altındaki ana beyni yok eder. Bu esnada kendi de ölür. Kızına, bağışlanmayı dileyen bir kaset yollayarak ona veda eder.

Yada, doğum gününde onu şaşkınlığa uğratan bir e-posta ve mektup alır. E-postada babası olduğunu söyleyen biri, onun doğum gününü kutlar ve ona havalimanına gidip kendisini babasına kavuşturacak uçağa binmesini söyler. Mektup, Temir Kâhya'dan

gelir. Mektupta Temir, Yada'ya babasını dinlemesini öğütler. Yada, babasına ve Temir'e güvenerek havalimanına gider ve söylenilen uçağa biner. Yada'nın yanında oturan kişi, onun yıllardır merak ve özlemlerle görmeyi arzu ettiği babasıdır. Uzun yıllar sonra birbirine kavuşan Apam ve Yada, Kazakistan'ın başkenti Alma-Ata'ya uçarlar. Apam, Yada'ya yaşananları anlatır ve dünyanın yeni bir tehlikeyle baş başa olduğunu söyler. Baba kız Altay Dağları doruklarındaki mağaralara ulaştıklarında Yabgular, onları büyük bir sevinçle karşılar ve Yada'yı arındırmaya başlar, eğitime alırlar. Yada, hızla gelişir, zihinsel iletişim becerileri kazanır, göksel iletişim kurmayı başarır. Yada, bir yandan dünyanın kurtuluşuyla ilgili proje üzerine çalışmaya devam ederken bir yandan da geçmişte Yabguların yaşadığı yanardağ patlaması esnasında olup bitenlerin gizini çözmeye çalışır. Özel görüş konumunda geçmişteki tüm bilgilere ulaşabilen Yada, atalarının yanardağ patlaması sırasında, mağaralarda yaşadıklarına ve ardından gelişen olaylara tanıklık eder. Atalarının bu patlama esnasında kutsal Yada taşlarından ve katmanlarından yayılan kurtarıcı ışınlar sayesinde sağ kalabildikleri bilgisine ulaşır.

Apam, atalar ve Yada yüz bir kişidir. Hepsi de dünyanın sonuna gelindiğinde, insanlığı kötü sonda korumak için gerekeni yapmak için çalışmaktadırlar. Bu süreçte Yada taşlarının gizli gücüne inanan yüz bir yabgu, beden eşleri aracılığıyla Yada katmanlarına akıp, kutsal Yada molekülleriyle özdeşleşirler ve varlıklarındaki ışınları atmosfere aktararak onarıma başlarlar. Manyetik kalkandaki bozuklukların hızla düzeldiği gözlemlenir. Yüz bir yabgu, beden eşlerini çoğaltarak onları yozlaşan değerleri düzeltmek, doğanın ve manyetik kalkanın bozulmasına neden olan kavgayı, savaşı yok etmek, onun yerine 'sevgi'yi hâkim kılmak üzere insanların arasına gönderirler. Böylece insanlar arasında sevgiye, güzel duygulara doğru bir değişim başlatırlar.

Romanın sonunda Mehmet Bey, Ayşe Hanım ve Temir Kâhya otururken bir toz bulutunun arasından kendilerine yaklaşan iki kişi görürler. Bu kişilerin kim oldukları okuyucuya belirtilmez, roman gizemli şekilde sona erer.

II.4. Yada'nın Gizilgücü Materyal Unsurlar

II.4.1. Şahıs Kadrosu:

Yada

Romanın baş kişisi Yada, babaanne ve dedesiyle yaşayan bir genç kızdır. Yada, dedesi Mehmet Bey ve babaannesi Ayşe Hanım'la birlikte kışları İstanbul'da, yazları ise dedesinin Ege'de Baba Dağı'ndaki çiftliğinde geçirir.

Yada, çiftlik yaşamını, atları ve çiftliğin kahyası Temir Kâhya'yı çok sever. Temir Kâhya'ya sorular sorar, onunla her konuda sohbet etmekten hoşlanır.

Küçük yaşlardan beri dedesinden istediği ve dedesinin beşinci sınıfta ona hediye ettiği bilgisayar, Yada'nın en büyük tutkusudur.

Babası ve annesinin yaşadıklarını bilmek; fakat onlar hakkında hiçbir şey bilmemek ve onlara ulaşamamak onun gururunu kırar. Özellikle babasına duyduğu özlem onu çok etkiler. Babası hakkında kimseden bir şey öğrenemez ve bu giz perdesi onun canını sıkar.

Ayak parmakları, altı tanedir.

Dedesi ve babaannesine akıl almaz rüyalar anlatan Yada, bazen bu rüyaları, isteklerini elde etmek için araç olarak kullanır.

Yada'nın en belirgin özelliklerinden biri, sezgilerinin keskinliği ve duyarlılığıdır.

Başarılı bir öğrenci aynı zamanda sevgi dolu bir kızdır. Aslında Yada, kendilerini insanlığa adayan Yabgulardandır. Kendisi gibi bir Yabgu olan Apam ve Beyin Avı Örgütü için çalışan Çinli bir bilim kadını olan Ying'in kızıdır. Hayatı tehlikeye girmesin diye kendisinden, ailesi ve kendisiyle ilgili gerçekler saklanmıştır. Oysa Yada, Yabguların sonuncusudur, insanüstü özelliklere sahiptir ve o, bu özelliklerinin farkında değildir. Babasıyla ilgili merakları onu, babasının izine kadar götürmüş, babası gibi zeki ve farklı oluşu Gökbilimleri Merkezi'ne alınmasını sağlamıştır.

Yada, babası Apam gibi Altay doruklarında yaşayan kutsal Yabgu soyundan geldiğini, dedesi ve babaannesinin Apam'ı kendi evlatları gibi büyüttüğünü öğrenir. Yıllar

boyunca bu gerçeğin kendisinin ve babasının hayatının tehlikeye girmemesi için kendisinden saklandığını anlar. Uzun yıllar sonra ailesi hakkında gerçekleri öğrenen ve babasına kavuşan Yada, Yabguların verdiği eğitimle sahip olduğu gizil gücü kullanmaya başlar.

Duru görü ve zihinsel iletişim becerilerine sahiptir. Göksel bilgilere erişme yöntemlerini de öğrenir. Ata Yabgular tarafından eğitilen ve arındırılan Yada, Bilge Yabgu olur.

Yabgular

Altay Dağı doruklarındaki mağaralarda yaşayan kutsal İrtiş kavmi mensupları. İrtiş Nehri'nden türediklerine inanan kavmin insanların ilk yurtları İrtiş Nehri kıyılarıdır. Daha sonraları Altay doruklarına yerleşirler. Haklarında pek çok efsane vardır. En belirgin özellikleri ayak parmaklarının altı tane olmasıdır. Işıltılı bir inciye andıran altıncı parmak sayesinde göksel ve gizil bilgilere ulaşabilirler. Ruhsal ve bedensel özellikleri sıradan insanlardan farklıdır.

İnsanlardan uzakta yaşarlar, çünkü insanlarla yaşadıklarında zihinsel ve bedensel yoğunlukları bozular. Dorukta yaşayan Yabgular, bilge ve yaşlı Yabgulardır, dağın eteklerinde aileleriyle yaşayan Yabgular ise eğitimlerine devam eden genç Yabgulardır. Çadırlarda yaşar, hayvancılık, arıcılık ve tarımla uğraşırlar.

Genç Yabgular, Bilge Yabgular tarafından sürekli eğitilir, zihinleri açılır. Bilge Yabgular gizil bilgileri kullanarak insanların daha mutlu, daha düzenli yaşamaları için tüm insanlara her gün dirlik solukları üflerler.

Hiçbir ölümünün başaramayacağı bedenden beden üretme becerisine sahiptirler. Göksel bilgileri kullanarak DNA sarmallarını kontrol altına alabilir ve bunlardan kendilerine beden eşleri üretebilirler. Sahip oldukları beden eşleri sayesinde dünya gezileri yapabilirler. Beden eşleri sayesinde her yere rahatça, kısa sürede akabilir ve insanlar hakkında bilgiler edinebilirler. Dünyadaki bu gezilerinde gördükleri tüm acımasızlıklar, savaşlar, kötülükler karşısında üzülür, sevgi, iyilik, mutluluk karşısında da sonsuz mutluluk duyarlar.

Gizemli güçlerini kullanarak insanlığa yardım edecekleri günleri beklerlerken üç yüz yıl süren bir uykuya dalarlar. Bu durum, dilden dile dolaşarak Bilge Yabgular hakkında

efsanelerin doğmasına neden olur. Efsanelere göre Yabguların yaşadıkları dağlarda bir patlama olur ve bu patlamadan çıkan lavlar, Yabguların mağaralarının ziftle kaplanmasına neden olur; fakat mağaralar karanlıklara gömülmez aksine apaydınlık olur. Mağaranın duvarlarındaki bu aydınlık, gizli güçler barındıran kutsal Yada taşından gelir. Zamanla dünyada pek çok doğal olay meydana gelir ve mağaradaki kalın duvarlar çatlayarak yok olur. Yabgular derin bir uykudan beden, ruh ve zihinleri sağlıklı, bellekleri çok açık bir biçimde, az önce uykuya dalmış gibi uyanırlar. Mağaralardan çıkarlar; fakat Yada katmanları ve bu taşın gizemi, hafızalarından tamamıyla silinir.

Yabgular, yaşadıklarını fazla sorgulamaz. Gelecekte yaşayacaklarını beklemeye başlarlar. Bu arada kendilerini sürekli geliştirirler, zihinlerini açar ve göksel bilgileri elde etme yetisine ulaşırlar. Yabgu bilgelerin belleklerindeki bilgiler kuşaktan kuşağa aktarılarak devamlılığı sağlanır. Yaradan'ı, dünyayı, insanları farklı şekilde algırlar. Yabgu sözcüğü zamanla “bilgelik, üstünlük” anlamları içeren bir ad olur. Fakat tek sorunları soylarının çok yavaş üremesi ve bu yüzden giderek yok olma tehlikesi yaşamalarıdır.

Yabgular, belleklerinde iki önemli kehaneti barındırır: Bunlardan biri dünyanın yok oluşuna, diğeri ise Yabgu soyunun son bireyine dairdir. Yabgu soyunun son bireyi beyin evrimini gerçekleştiren mükemmel insandır. Bu birey ise Apam'ın kızı Yada'dır.

Apam

Yada'nın babasıdır. Orta Asya'daki devlet otoritesinin zayıflaması, devlet yönetimi ve hakanlığın yok olması yüzünden büyük devletler tarafından buradaki halk ve ülkenin yer altı, yerüstü zenginlikleri sömürülmeye başlanır. Bu sömürülere karşı durmak isteyen ve kendilerine Düş Adamları adını veren bir grup, zamanla amaçlarından saparak birer ölüm makinesi haline gelir. Koytu Yaylası'nda uzun yıllar sonra meydana gelen bir erkek çocuk, tüm Yabguların umudu olur. Bu bebek için düzenlenen şenlikler sırasında köy, Düş Adamları'nın önderlerini arayan askerler tarafından gece baskınına uğrar. Aradıkları adamı bulamayan askerler, öfkelenerek köyde genç, çocuk, ihtiyar demeden herkesi öldürür. Baskından sadece bu bebek kurtulur. Ata Yabgular, bebeğe Apam adını vererek onu Temir'e, oradan kaçırması, Türkiye'ye, güvenli bir yere götürmesi için teslim ederler. Temir'e Türkiye'de Orta Asya'dan gelme pek çok

soydaşın olduğunu, onların kendilerine yardım edeceklerini söylerler. Bu bebek güvenli bir yere gitmek zorundadır; çünkü kehanetlere göre bebek, dünya ve insanlık için çok önemli görevlerle dünyaya gönderilmiştir. Temir ve Apam bebek, günlerce süren yolculuğun ardından İskenderun'a ulaşırlar. Oralarda tanınan ve sevilen bir işveren olan Mehmet Bey'le karşılaşır ve ona, Apam'ın, Kutsal Yabgu soyundan gelme bir bebek olduğunu açıklar. Mehmet Bey ve eşi Ayşe Hanım, bebekleri olmadığı için bu bebeği evlatlık edinmek isterler, Temir'in izniyle bebeği evlat edinirler. Apam, hem bedensel hem zihinsel yönden çok hızlı gelişen bir gençtir. Zeki, çalışkan, başarılı biridir. Lise yıllarında Amerika'daki Gökbilimleri Merkezi tarafından düzenlenen bir yarışmada tek köke bağlı üç soru dalından oluşma zor bir sarmal soruyu bilerek bu merkezde eğitim hakkı kazanır ve Çinli Beyin Avı Örgütü'nün hedefi haline gelir. Düşman ülkelerdeki insanların beyinlerini avlayarak onları birer asalak haline getirmeye çalışan Çinli Beyin Avı Örgütü, Apam'ı ele geçirmek üzere onun peşine Çinli Ying'i takar. Ying de Apam gibi Gökbilimleri Merkezi'nin sınavını geçerek Amerika'da okuma hakkı elde eden bir bilim insanıdır. Apam, zaman içinde Ying'e âşık olur ve onunla evlenir. Çiftin Yada adında bir kızları olur. Apam, Ying ve Çinli Beyin Avı Örgütü'nün planlarını fark eder ve Yabgular tarafından güvenli bir yere, ata yurduna, kaçırılır. Tüm dünya onun kaçırıldığını düşünürken güvenliği için bu gerçek, kızı Yada'dan bile saklanır.

Apam, esmer, yuvarlak yüzlü, çekik gözlü ve siyah düz saçlı, uzun boyludur.

Ying

Gökbilimleri Merkezi tarafından düzenlenen yarışmada sorulan sarmal soruyu Apam'dan sonra doğru cevaplamaya yaklaşan ikinci kişidir.

Aslında o, Çinli Beyin Avı Örgütü tarafından Apam'ın ele geçirilmesi için hazırlanan bir ajandır. İçten, neşeli, zeki, disiplinli bir kızdır. Bu özellikleriyle Apam'ın ilgisini çekmeyi başarır.

Ying'ten başka kızla bir ilişkisi olmayan Apam, kısa sürede Ying'e âşık olur ve gençler evlenirler. Örgüt tarafından Apam'ın kaçırılması için sürekli sıkıştırılan Ying, evlendikten ve özellikle de kızları olduktan sonra hırçınlaşır ve bu davranışlarıyla Apam'ın kendisinden şüphelenmesine neden olur. Ying'in gerçek kimliğinin ortaya çıkması ve Apam'ın da Yabgular tarafından gizemli şekilde kaçırılması üzerine Çin'e

geri döner. Örgütün sözlerine uymaz, kızının öldürülme emrini dinlemez ve onu bir yetimhaneye bırakarak kaçar.

Örgütün işlerini zaman içinde yanlış bulan ve kızından ayrılmasına da neden olan bu örgüte kin besleyen Ying, Çin Seddi'nde bulunan örgütün merkezini bombalayarak örgütü yok eder, kendisi de orada ölür.

Mehmet Bey ve Ayşe Hanım

Yada'nın büyükanne ve büyükbabası. Yabguların emriyle Temir tarafından Türkiye'ye kaçırılan Apam'ı evlat edinerek ona öz anne babası gibi bakan, onu büyüten aile. Ying'in yetimhaneye bırakarak kaçtığı torunlarını da arayıp bulan, onu büyüten ve her türlü tehlikeden korumaya çalışan, fedakâr bir çift.

Bilgili, görgülü, okuryazar bir ailedir. Mehmet Bey, sevilen sayılan bir işverendir, veterinerlik öğrenimi görmüştür, kökenleri Asya'ya dayanır, eşi Ayşe Hanım ise çocuk doktorudur, her ikisi de hayatlarını Yada'ya adamıştır.

Temir Kâhya

Ailenin sırdaşı ve tüm işçilerin yöneticisidir. Yabgular tarafından yetiştirilen ve Apam'ı Yabguların emriyle tehlikelerden kaçırıp Türkiye'ye, güvenli bir ortama getiren kişidir. Orta Asya'dan gelmedir. Çekik gözlü, seyrek sakallı, kırışık yüzlüdür, şakacıdır. Gizemli biridir. Zihinsel iletişim becerilerine sahip, sezgileri kuvvetli bir adamdır.

Bu kişilerin dışında romanda Temir'in iş bulmasına yardım eden Yarpuz, Gökbilimleri Merkezinin başkanı Profesör Robinson, Çinli casus Profesör Soljen, koruma görevlisi Erik, Ying'in arkadaşı Yuen gibi kişiler de yer almaktadır.

II.4.2. Mekân

Romanda birbirinden farklı mekânlar kullanılmıştır. Türkiye, Orta Asya, Amerika, Çin, mekân olarak seçilen ülkelerdendir.

Yada'nın yaşadığı ve özellikle kışlarını geçirdiği şehir İstanbul ve Nişantaşı, yaz tatillerini geçirdiği Baba Dağı'ndaki at çiftliği Türkiye'de seçilen mekânlardır.

Romanın bazı bölümlerinde mekân Amerika'dır. Apam, Gökbilimleri Merkezi tarafından düzenlenen sınavı kazanarak Amerika'da okumaya gider, aynı şekilde kızı Yada da yıllar sonra tıpkı babası gibi babasının cevapladığı soruyu bilerek Amerika'ya okumaya gider.

Yabguların yaşadıkları yer, Altay Dağlarıdır. Çinli Beyin Avı Örgütü'nün merkezi Çin'de, Çin Seddi'nin altıdır.

II.4.3. Zaman

Romanda zaman, düz bir çizgi halinde akıp gitmez, ileri sıçramalar, geri kırılmalar ve özetlemelerden yararlanır. Roman, Yada'nın küçük bir çocuk olduğu zamanlardan başlar, lise eğitimini bitirip üniversite eğitimi için Amerika'ya gidişine, çocukluktan beri merak ettiği babasına kavuşmasına ve Bilge Yabgular tarafından eğitilip Bilge Yabgu niteliği kazanmasına kadar devam eder. Bilge Yabgu niteliği kazanan Yada ve diğer Yabgular, dünya ve insanlık için önemli görevler yerine getirirler. Dünyada manyetik kalkan oluşturarak dünyayı yok olmaktan kurtarırlar. Yada'nın babasını aradığı çocukluk günleri, ilk gençlik yılları, lise dönemi, üniversite eğitimi, gizemli bir şekilde ortadan kaybolmasının ardından Yada, eğitimini tamamlayarak Yabgularla birlikte insanlık için çok önemli bu görevi yerine getirir. Romanın sonunda Ayşe Hanım ve Mehmet Bey, bir yaz zamanı köşkün önündeki çardakta otururken bir toz bulutunun arasında iki kişi görürler. Bu iki kişinin Yada ve Apam olduğu hissettirilir.

Romanda Apam'ın dünyaya gelişi, baskından kaçırılışı, Altay Dağları'ndan Türkiye'ye getirilişi, sınavı kazanarak Amerika'ya gidişi ve kaçırılışı, özetlenerek ve geri dönüşlerle anlatılır.

Yabgularla ilgili efsaneler, Yabguların yaşadıkları geri dönüşlerle ve özetlemelerle anlatılır.

Romanda bu bölümlerin dışında da bu tekniklerden yararlanıldığı görülür. Uzun bir zaman dilimi özetlenerek verilir:

“Böylece yedi ay geçti.” (s.243).

“Böylece iki yıl geçti.” (s.292).

“Yada dünyaya, babasını aradığını duyurduğunda, Apam’ın kayboluşunun üzerinden, tam tamına on üç yıl geçmişti.” (s.298).

“Böylece bir yıl daha geçti. Yada artık lise ikinci sınıf öğrencisi olmuştu.” (s.314).

II.5. Alacakaranlık Kuşları (Dayıoğlu, 2009 b) (Özet)

Birleşmiş Milletler Örgütü, dünyanın en başarılı bilim adamlarından oluşan Uluslararası Bilim Kurulu’nu toplayarak bir yarışma düzenlenmesi kararı alır. Yarışmanın amacı, insan yaşama hakkının korunmasına yönelik, başta kimyasallar olmak üzere her türlü silahı etkisiz hale getirecek yeni buluşların gerçekleştirilmesidir. Bu amaçla pek çok ülke yarışma için kendi Ulusal Bilim Kurullarını kurar. Türkiye de bu yarışmaya katılma kararı alır. Özellikle sivil-asker bilim adamlarından oluşan Hakkâri Bilim Araştırma Merkezi, kimyasal silahların etkisiz hale getirilmesiyle ilgili bir çalışmayla bu yarışmaya katılma kararı alır. Bilim ekibi, bu konu üzerinde çalışırken, bir gece gizemli bir olay gerçekleşir. Beşoluk yöresine gökyüzünden ışık topları iner. İri yumurtaları andıran bu cisimler, toprağa değince vücudu gümüş rengi tüylerle kaplı iri kuşlar belirir ve bu kuşlar, göğü delercesine uçarak aniden gözden kaybolur. Ertesi gün yapılan araştırmalarda bu gizemli kuşların ne dışkısına ne tek bir tüyüne rastlanı; fakat toprakta niteliği bilinmeyen gizil bir enerji türü saptanır. Asker kökenli bilim adamları olan Asteğmen Raman ve Sümer Yüzbaşı, bu konuyu araştırmak için bir kuş bilimci olan Elbey’i bulurlar. Asteğmen Elbey, bu kuşun nesli tükenen kuşlar listesinde adı geçen Akilopanta kuşu olduğunu söyler. Ayrıca bu kuşun tüm kültürlerde önemi olan hatta bazı kültürlerde kutsal kabul edilen, beş kıtada yaşayan bir dünya kuşu olduğundan bahseder. Gece uçan, insanlara görünmeyen bu kuşlarla ilgili pek çok efsaneden de söz eder. Sümer Yüzbaşı, Uluslararası Bilim Yarışması’na Akilopanta’ların gizil gücünü keşfederek girmeyi düşler. Kuşların gizil gücünü keşfederek insanoğlunun bu gizil gücü kullanmasını sağlayabilmeyi böylece insanoğlunu bir evrimle özgürleştirmeyi amaçlar. Sümer Yüzbaşı, bu düşlerle Akilopanta Operasyonu adıyla bir araştırma planı oluşturur ve bu planı Bilim Araştırma Merkezi’nin başındaki Albay’a sunar. Albay, bu planı beğenir ve Yüzbaşı’ya bilim

ekibini kurması için izin verir. Yüzbaşı, bu konuyla ilgileneceğine inandığı bilimcilere fikirlerini açar. Ece, Defne, Ata, Güneş, ekibe katılmak için gönüllü olurlar. Sümer Yüzbaşı ve Asteğmen Raman'la birlikte altı kişilik bu bilim ekibi, Akilopanta'lar hakkında araştırmalara başlar ve Akilopanta'ların yaşadıkları ülkelerin listesini çıkarır. İlk olarak Defne, Arabistan'a; Ece ve Raman, Sibiryaya'ya oradan da Yakutistan'a Akilopanta'ların yaşadıkları kuş konaklarını bulmaya ve onları incelemeye giderler. Bu incelemeler sırasında Raman ve Ece arasında bir ilgi uyanmaya başlar.

Bu ekibe kısa süre sonra Avustralya'dan Tan adlı bir bilim adamı da katılır. Ekip, incelemelerine büyük bir heyecanla devam eder. Tan, araştırmacılara elinde Akilopanta'ların yaşadıkları ülkeleri ve yuvaları detaylıca gösteren bir harita olduğunu söyler. Ekip, araştırma programını hazırlayıp pasaportları çıkarır. Araştırmacılar, çalışmaları büyük bir gizlilik içinde yürütmektedir. Bunun için gittikleri ülkelerde kendilerini göçmen kuş bilimci olarak tanıtırlar. Tunus, Madagaskar, Güney Afrika, Zimbabwe, Borneo, Japonya, Kanada, Semerkand, Taşkent, Amerika, Peru gibi pek çok yere Akilopanta yuvalarını araştırmaya giderler. Buralarda pek çok gizemli olaya tanık olurlar. Her ülkede değişik adlarla (Kulaklı Kuş, Taçlı Kuş, Gümüş Bulut...) tanınan bu kuşların insanlar tarafından kutsal kabul edildiklerini öğrenir, onlar hakkında çok ilginç efsaneler dinlerler. Bu kuşların kendilerine araştırmalarında yardım edeceklerini anlarlar. Ancak yapılan araştırmalar sırasında ne bir Akilopanta'ya ne de onların bir izine rastlarlar. Bir yılın sonunda dünyanın dört bir yanındaki yuvaları gezen ve kuşlar hakkında araştırma yapan ekibin elinde Kızılderili Şaman bir büyücü kadının şans için kendilerine hediye ettiği Akilopanta tüyünden başka bir bulgu yoktur. Bu durum, ekibi yılgınlığa sürükler, çabalarının boşa olduğu hissine kapılmalarına neden olur. Fakat Akilopanta'ların Beşoluk'ta kendilerine görünmelerinin bir anlamı olduğunu düşünürler. Akilopanta'lar sayesinde sezgilerinin, duygularının geliştiğini, bilendiğini, insan yönlerinin belirginleştiğini düşünürler. Bu yüzden araştırmaya devam etme kararı alırlar ve Süphan Dağı'nda da Akilopanta yuvaları olduğunu öğrenerek Süphan Dağı'na tırmanmaya başlarlar. Bu esnada Tan, gizemli bir şekilde ortadan kaybolur. Tan'ın ortadan kayboluşunu araştıran ekip, Tan'ın Sidney'deki evini bulup oraya gider. Tan'ın iki buçuk yıldır Türkiye'ye gelmediğini öğrenerek şaşırırlar. Tan, kaybolmadan önce ekibe küçükken başından geçen korkunç olayı ve Akilopanta'lar tarafından kurtarılışını anlatmıştır. Kuşlarla zihinsel iletişim kurabildiğinden bahsetmiştir. Ekip, sonradan ekibe

katılan, tuhaf davranışlarıyla herkesin ilgisini çeken ve gizemli şekilde kaybolan Tan'ın değişim geçirmiş ve aralarına katılmış bir Akilopanta olduğunu anlar. Avustralya'da yaşayan Tan, bilim ekibine katılarak Akilopanta'larla ilgili araştırmalara katılmak üzere kendine sunulan teklifi kabul eder. Birlikte Türkiye'ye gelirler. Tan ve Raman, Süphan Dağı'nda yarım kalan araştırmalarına devam ederken birden bir çukura düşerler ve kendilerini Akilopanta yuvalarında bulurlar. Alacakaranlık bir mağaradadırlar. Mağarada yüzlerce oyuk ve o oyukların içinde yüzleri mağara duvarlarına dönük şekilde duran yüzlerce Akilopanta görürler. Mağaralarda yollarına devam ederlerken bir Akilopanta'nın insana dönüşmesine tanık olurlar. Bu, Tan'ın kendisidir. Raman ve Tan, karşısındaki Akilopanta'yla zihinsel iletişime geçerler. Bir anda görünmez bir kılıfla sarılarak gizil enerjiyle donanırlar. Akilopanta'lar, Tan ve Raman'a donandıkları gizil enerjiyle neler yapabileceklerini gösterirler ve onları kendileri gibi bir Akilopanta'ya dönüştürerek uzayın gizemli katmanlarında bir yolculuğa çıkarırlar. Akilopanta'ların atalarının yaşadıkları Alacakaranlık Gezegeni'ne götürürler. Bu deneyimin başarılı olması halinde tüm insanların da sırayla bu deneyimi yaşayacaklarını söylerler. Yarışmada kendilerine yardım edeceklerini bildirir ve sanal olarak gelecekte yaşanacakları Tan ve Raman'a gösterirler. Raman ve Tan, yarışmayı kazanacaklarını, insanların bir bölümünün gizil enerjiyle donanarak evrim sürecine gireceklerini, bir bölüğünün ise hatalarını anlamak için kendileriyle hesaplaşacaklarını, kısaca gelecekte yaşanacakları görerek heyecanlanırlar. Bu arada onları aramaya gelen ekibin diğer üyeleri de gizil enerjiye uyum sağlar ve dönüşümü başarırlar. Tüm bunlar yaşanırken yurttan Cumhuriyet Bayramı kutlanmaktadır; fakat Hâkkari'de herkes, kaybolduklarını düşündükleri bilim ekibinin yasını tutmaktadır. Bayram gecesi, aynı bir önceki yıl olduğu gibi yüzlerce ateş topunun indiği haberi gelir. Erden General, askerler ve halk, bu kez Akilopanta'ların belirlediği yerde kaybolan ekibin üyelerini, Ece, Defne, Güneş, Raman, Ata, Elbey, Tan ve Sümer Yüzbaşı'yı görürler.

II.6. Alacakaranlık Kuşları Materyal Unsurlar

II.6.1. Şahıs Kadrosu:

Akilopanta'lar

Dünyada soyu tükenmiş kuşlar listesinde yer alan, gizemli güçleri olduğuna inanılan, tüm kültürler için önemli kutsal kuş. Pek çok efsaneye konu olan, haklarında gizemli öyküler anlatılan, insanlara görünmeyen, gece uçan bu kuşlar, dünya kuşları olarak nitelendirilir.

Kanat uçlarında ileri uzanan telekler, uçuş sırasında pervaneye döner. Yerden kalkışlarında başlarının yanında kulaklar belirir. Bu yüzden pek çok kültürde “kulaklı kuş” olarak tanınır. Gülümseyen bir insan yüzünü andıran yüzleri vardır. Tarihin en eski dönemlerinden beri yaşayan bu kuşlar, her dönemde, zorda kalan insanlara yardım etmişlerdir. Mağara duvarlarında resimlerine rastlanan bu kuşların uzun bir zaman ortalarda görünmemesi sonra bir gece aniden Beşoluk'ta ışıklı toplar halinde yeryüzüne inmeleri ve yine aynı şekilde birden ortadan kaybolmaları, Hâkkari Bilim Araştırma Merkezi'ndeki bilimcilerin dikkatini çekmiş ve bilimcileri bu gizemli kuşların gizil gücünü araştırmaya yönlendirmiştir.

Asteğmen Raman

Hâkkari Bilim Araştırma Merkezi'nde çalışanlardan biridir. Belçika'da işçi olarak çalışan bir ailenin tek çocuğudur. Belçika'da öğrenim görmüş, yüksek öğrenimini Nükleer Fizik dalında yapmış, askerlik yapmak üzere Türkiye'ye gelmiştir. Akilopanta Operasyonunda gönüllü olarak yer alan bilim adamlarındandır.

Sümer Yüzbaşı

Devlet desteğiyle İtalya'da eğitim gören asker kökenli bir bilim adamıdır ve Akilopanta Operasyonuna gönüllü olarak katılmıştır.

Ata

Uyduların iletişim düzeneklerinde kullanılan iki buluşu olan genç bir bilim adamıdır, aynı zamanda üniversitede öğretim görevlisidir. Akilopanta Operasyonuna gönüllü olarak katılmıştır.

Ece

Otuz yaşına bile ulaşmadan Profesörlük unvanı olan genç bir bilim adamıdır. Yüksek öğrenimini Rusya'da Uzay Bilimleri Üniversitesi'nde Kozmoloji dalında yapmıştır. Hâkkari Bilim Araştırma Merkezi kurulurken Savunma Bakanlığı tarafından davet edilmiş, bu teklifi kabul ederek Türkiye'ye gelmiş, daha sonra da Akilopanta Operasyonuna katılmıştır.

Defne

İsveç'te Astrofizik öğrenimi görmüş, dünyaca ünlü Astrofizik merkezlerinde öğretim görevlisi olarak çalışmış, genç yaşta pek çok bilim ödülü kazanmış genç bir bilimcidir. Hâkkari Bilim Araştırma Merkezi kurulurken Savunma Bakanlığı tarafından davet edilmiş, bu teklifi kabul ederek Türkiye'ye gelmiş, daha sonra da Akilopanta Operasyonuna katılmıştır.

Güneş

Nasa tarafından yılın en genç bilimcisi seçilen atom mühendisi. Hâkkari Bilim Araştırma Merkezi kurulurken Savunma Bakanlığı tarafından davet edilmiş, bu teklifi kabul ederek Türkiye'ye gelmiş, daha sonra da Akilopanta Operasyonuna katılmıştır.

Elbey

Çocukluğunda kuşlara duyduğu merak ve sevgi, onun Kuş Bilimi üzerine yüksek öğrenim yapmasına neden olmuştur. Diyarbakırlıdır. Kanada'da doktora çalışmasını göçmen kuşlarla ilgili yapmış, kitapları ve çalışmalarıyla dünya çapında ün kazanmıştır. Akilopanta'larla ilgili yürütülen çalışmalara katılmış bir bilim adamıdır.

Tan

Akilopanta Operasyonuna sonradan Avustralya'dan katılmış bir bilim adamıdır. Suskun oluşu, her tartışmada sessiz kalışı, gizemli hali, ekipekilerin dikkatini çeker. Araştırmalar sırasında aniden ve yine gizemli bir biçimde ortadan kaybolur.

Bu kişilerin dışında romanda Yaşlı Şaman, Köy Büyücüsü, Igor, Efser, Toygar, Sarı Dede (Rado), Amerikalı Gezginler gibi roman kişileri de yer almaktadır.

II.6.2. Mekân

Roman, Hâkkari’de başlar. Hâkkari Bilim Araştırma Merkezi tanıtılır. Hâkkari’de Beşoluk yöresine gökten ışık toplarının inmesiyle devam eder. Akilopanta Operasyonu için roman kişilerinin seyahatlere çıkmasıyla mekânlar çeşitlenir. Akilopanta’ların ve yuvalarının izlerini süren bilim ekibi dünyanın dört bir yanına giderler. Arabistan (Cidde- Hurut Dağı) Sibiryaya, Yakutistan, Tunus, Madagaskar Adası, Güney Afrika, Zimbabwe Havalimanı, Borneo, Japonya (Kamakura Tapınağı), Kutup Dairesi, Orta Asya (Semerkand, Taşkent), Amerika (Nevada Çölü), Güney Amerika (Peru), Meksiko, İstanbul, Hâkkari, Süphan Dağı, Alacakaranlık Gezegeni, Hâkkari.

Roman Hâkkari’de başlar ve Hâkkari’de biter. Romanda Amerika, Japonya, Tunus gibi gerçek mekânların yanı sıra Akilopanta’ların atalarının yaşadıkları Alacakaranlık Gezegeni gibi düşsel mekânlar da kullanılır.

II.6.3. Zaman

Romanda olaylar bir yıl içinde gerçekleşir. Olaylar, Akilopanta’ların gizemli bir şekilde Hâkkari’nin Beşoluk yöresine inmeleriyle başlar. Bu olaydan çok etkilenen Hâkkari Bilim Araştırma Merkezi’ndeki bilim ekibinin Uluslararası Bilim Kurulu’nun düzenlediği yarışmaya katılmak ve Akilopanta’ların gizil gücünden tüm insanlığın faydalanmasını sağlayacak bir buluş gerçekleştirmek için Akilopanta’ları incelemeye karar vermeleriyle devam eder. Bilim ekibi, bu efsanevi kuşları incelemek üzere onların yaşadıkları ülkelere inceleme gezileri düzenler. Bu ülkelere gidiş ve bu ülkelerden tekrar yurda dönüş, bir yılda tamamlanır. Romanda ileri sıçramayla Akilopanta’lar tarafından ekipteki bilimcilere bilim ekibinin yarışmayı kazınışı, insanların evrim sürecine girişi gösterilir. Geri dönüşlerle Akilopanta’ların yaşadıkları gösterilir.

II.7. Mo’nun Gizemi (Dayıoğlu, 2009 c) (Özet)

Roman, Gülten Dayıoğlu’nun eşiyle birlikte uçakla Avustralya’ya yaptığı yolculuk esnasında tanıştığı genç genetik mühendisi Burç’la sohbet etmesi ve insan kopyalama, canlı kopyalama üzerine derin sohbetlerinin anlatıldığı bölümle başlar. Yazarda, gencin

garip davranışlar sergilemesi, onun bir insan kopyası olabileceği fikrini uyandırır. Avustralya'dan Türkiye'ye döndükten sonra bu gizemli gençten bir kargo gelir. Paketten altı adet teyp kaseti çıkar. Burç, gönderdiği kasetlerde soluk kesen bir serüvenin anlatıldığını, gerçek adının da Burç olmadığını söyler. Ancak, bu maceradaki gençlerin çok sevdiği Burç ve Defne'nin adlarını taşıyacaklarını açıklar. Yazar, uzun süre düşündükten sonra bu isimlerin yıllar önce medyaya da konu olan ve aniden ortadan kaybolan iki gencin adları olduğunu hatırlar. Gizemli genç adam, yazardan kasette anlatılanlardan bir roman yazmasını; ama bunları kendi kurgusuymuş gibi göstermesini ister. Uzun süren bekleyişten sonra yazar, kasetleri dinleyip romanı yazmaya karar verir. Bu bölümden sonra gelen "İşte Roman" başlıklı kısımda Burç'tan aldığı kasetlerin anlattıkları ve yazarın kendi kurgularıyla oluşturduğu roman anlatılmaya başlanır.

Cennet Adası'na anneleriyle tatile gelen Burç ve Defne, tropikal bir yağmur sonrası tanışır. Adada yalnızlıktan kurtulan gençler, sürekli birlikte vakit geçirmeye başlar, edebiyat, sanat sohbetleri yapar, dalış kurslarına katılırlar. Defne Amerika'dan, Burç ise Türkiye'den buraya tatile gelmiş iki farklı kültürü temsil eden gençler olmalarına karşın çok iyi anlaşır. Zamanla bu dostluk aşka dönüşür.

Bir gün Defne ve Burç, kumsalda vakit geçirirken, şüpheli bir şekilde kumsala inen bir uçak ve uçaktan inen dört gizemli yabancı görürler. Gençler, adaya uzak bungalovlarda kalan, her halleriyle ilgi çeken bu dörtlüyü yakından takip etmeye ve onların ne için buraya geldiklerini araştırmaya karar verirler. İki genç, farkında olmadan hiç ummadıkları bir olayın kahramanı durumuna düşerler.

Dörtlü, çok gizli çalışmalar yürüten bir bilim ekibidir. Ekibin başı Yuma, genetikle uğraşan bir bilim kadınıdır. 2. Dünya Savaşı'nda Hiroşima'ya atılan bomba yüzünden daha küçük yaşlarda insanlardan nefret eden Yuma, kendi gibi bilim adamı olan Çinli Yuen'le tanışır ve evlenir. Çin ve Hindistan'da incelemeler yapan bu iki bilim insanı, Hint okyanusu'nda yüzyıllar önce yaşamış ve soyları tükenmiş olan denizde, karada, havada yaşayabilen efsanevi Mo yaratığı ile tanışır. Mo'larla tanışan sıradan insanların bile kazandığı olağanüstü nitelikler, onların göksel titreşimleri algılayıp yorumlama yetileri, onları Mo'nun izini sürmeye yönlendirir. Amaçları, olağanüstü bir DNA tipi bulmaktır. Zamanla ikilinin arası açılır ve eski eşler birbirlerini bilim

dünyasından silmek için kıyasıya mücadele ederler. İkisi de birbirlerinin Mo'yu bulmasından korkarlar.

Yuma, in-mo-san adı verilen insan-Mo karışımı canlı türünü yaratmayı ve dünyaya egemen olmayı amaçlar. Ekip Defne ve Burç tarafından izlendiklerinin farkındadırlar. Gençleri, Yuen'in peşlerine taktıkları birer ajan olarak düşünen Yuma, onların öldürülmesi gerektiğini düşünür.

Gençler, yanıtlarını bulamadıkları pek çok soruyla ayrılıklarına bile üzülemeden evlerine dönerler. Defne ve Burç ülkelerine döndükten sonra da kâbus ve korku dolu günler yaşarlar. Tüm yaşananları ailelerine anlatırlar. Korkuya kapılan aileler, çocuklarına koruma tutarlar. Böylelikle aradan uzun bir zaman geçer. Tehlikenin artık geçtiği düşünüldüğü bir zamanda iki genç, farklı ülkelerde eş zamanlı kaçırlır.

Bu arada Yuen de gelişmeleri yakından takip eder, Yuma'nın laboratuvarına yerleştirmeyi başardığı kameralarla Yuma'yı izler. Defne ve Burç artık Yuma'nın in-mo-san planının birer parçasıdır. Yuma, yavru Mo'lar üretmeyi başarır. Gençleri bayıltıp onlara fark ettirmeden gençlerin üreme organlarından parçalar alan Yuma, bunları inceler, gençlere Mo geni aşılar.

Gençler, olan bitenden habersiz Yuma'nın elinde tutsak birer kobaya dönüşür. Yuma'nın ürettiği yavru Mo'lardan birini çalmayı başaran ama Mo'nun ölümüne neden olan Yuen, Çin devletinin gözünde küçük düşmeyi hazmedemez, Yuma'nın planlarını bozmak için gençlerin Yuma'nın elinde olduğu haberini tüm dünyaya duyurur. Uzun bir süredir tüm dünya gündemini meşgul eden bu haber yüzünden Amerika, Türkiye ve Japonya arasında bir kriz yaşanır. Baskıya dayanamayan Japonya, Yuma'dan gençleri bırakmasını ister. Gençler serbest bırakılır. Fakat gençler, artık eski gençler değildir.

Gençlerin bedenlerine uyum sağlayan Mo genleri, onlarda değişiklikler meydana getirir. Gençlerin zihinsel yapılarında görülen olağanüstü değişiklik ve cinsel dürtü körelmesi, bu değişikliklerin en önemlileridir. Aldıkları Mo genleri yüzünden fiziksel ve zihinsel açıdan büyük değişiklikler yaşayan gençler, tüm yaşananlara rağmen eğitimlerine kaldıkları yerden başarıyla devam edip New York'ta Genetik Mühendisliği'ni üstün başarılarla bitirirler. Yuen'den Mo üzerine, insanlık için çok faydalı olacak çalışmalar yürütmek için iş teklifi alan gençler, tuzağa düşürüldüklerini bilemeden bu teklifi kabul

ederler. Yuen ve Yuma tarafından gözlemlendiklerini bilmeyen gençler, Yuma'nın adamları tarafından ikinci kez kaçırlırlar.

Roman, Gülten Dayıoğlu'nun notuyla biter. Notta kasette kendine anlatılanların bu kadar olduğu yazılıdır. Gülten Dayıoğlu, kendine bu kasetleri veren gencin ve havaalanında bulunduğu sarışın kızın birer insan mı, in-mo-san mı olduklarını merak ettiğini belirten cümlelerle romanı gizemli bir şekilde bitirir.

II.8. Mo'nun Gizemi Materyal Unsurlar

II.8.1. Şahıs Kadrosu

Defne

On dört on beş yaşlarında Amerikalı, cazibeli, alımlı, savruk, lacivert gözlü bir genç kızdır. Aldığı aile terbiyesi nedeniyle yabancılara yakın olmaktan kaçınır. Hayal kurmayı çok sever. Annesi Jane, tutucudur ve yabancılar için önyargıları olan bir kadındır. Defne'nin annesi profesyonel bir fotoğraf sanatçısıdır. Babası, görevi gereği aileden uzaktadır. Defne'nin ailesi hem eğitim hem ekonomik imkânlar bakımından oldukça iyi konumdadır. Askeri lojmanlarda otururlar. Ailenin tek çocuğudur. Romanda ilk görüldüğünde on dört, on beş yaşlarında bir genç kız olan Defne, daha sonra Amerika'da okulunu birincilikle bitirir ve genetik mühendisi olur. Burç'la birlikte, Yuma ve Yuen'in karşısında, insanlığa hizmet etmek için çalışan, ahlaki değerleri olan bilim adamlarını temsil ederler. Defne, yabancılardan Türkiye'ye ve Türkler'e bakış açısını gösteren tipik bir örnektir. Ailesine, onların koydukları kurallara sıkı sıkıya bağlıdır. Ailesine karşı gelmekten korkar, bunun için Burç'a âşık olmak istemez. Buna rağmen bazen fikirlerinde çelişkiler de yaşayarak, ırkçılığa ve farklılıklara kızan bir kimliğe bürünür. Burç'tan gördüğü yakın ilgi, karşılıksız fedakârlık, onunla sohbetleri ve aralarında dostlukla başlayan ve aşka dönüşen sevgi, onun önyargılarını kırar. Defne, çevreye, insanlara, ailesine ve toplumuna duyarlı bir gençtir. Başta macera ve can sıkıntısından da olsa dünyayı kötülerden temizlemek için sorumluluk almayı bilen ve bir yetişkinden daha cesur davranabilen biridir. Dikkatli ve temkinlidir. Burç'la birbirlerine âşık olmalarına rağmen ailelerini utandıracak ve sonunda pişmanlık duyacakları bir birliktelik yaşamazlar. Zaman zaman Burç'la

evlendiğini hayal eder. Rahat bir yaşam sürer, bazen hayalperest, bazen maceracıdır. Bunda okuduğu gerilim ve polisiye romanların da etkisi vardır. Arkadaşı özellikle de Burç gibi fedakâr, sıcak, yakın bir dostu yoktur. Yuma tarafından kaçırılarak üreme organlarından parçalar alınır ve kendine Mo geni aşılır. Yuma'nın in-mo-san planının bir parçası olur.

Burç

Burç, annesi Sema Hanım'la Cennet Adası'na tatile gelen bir Türk gencidir. Babası Sinan Bey, Türkiye'de Çin firmasının arabalarını üretir. Ekonomik yönden de eğitim yönünden de oldukça iyi durumda bir ailenin tek çocuğudur. Annesi Sema Hanım, Jane gibi yabancılar hakkında önyargılara sahip değildir. Burç, iyi İngilizce konuşabilen yakışıklı, dost canlısı bir delikanlıdır. Defne'yle tanıştığında on altı yaşlarındadır, romanın sonunda Defne ile aynı üniversitenin aynı bölümünü birincilikle bitirir ve genetik mühendis olurlar. Tenis oynayan, şiirden anlayan, kitap okumayı seven, ne istediğini bilen bir gençtir. Hayaller kurar, özellikle Defne'yle ilgili hayaller kurar ve bunları kâğıda döker. Çok iyi bir balıkadamdır. Meraklı ve duyarlıdır. Çevresinde gördüğü kötü insanları topluma verecekleri zarardan alıkoymaya çalışan, sorumluluk sahibi bir gençtir. Defne'yle benzer özellikler gösterirler. İki de babalarına özlem duymaktadır, ikisinin de anne ve babası ayrılma tehlikesi yaşamış ama çocukları için aile bütünlüğünü korumuştur. İki de iyi bir aile terbiyesi almıştır. Farklı ülke, inanç, ırktan da gelseler insan olabilmenin ortak birtakım özelliklerini gösterirler. Defne'ye âşıktır ve onunla evlilik hayalleri kurar. Tutucu, ayrımcı, ırkçı özellikler göstermez. Kuzeni Ece'yle çok iyi anlaşır, Ece'yi ablası gibi sever. Amerika'ya gitmek ve orada eğitim almak hayalleridir ve bu hayal Defne'yle tanışınca çok daha ciddi bir istek haline gelir. Badem ezmesine bayılır. İstanbul'da Sarıyer'de oturur. Defne'yle birlikte Yuma tarafından ayrı zamanlarda iki kez kaçırılır. Yuma'nın in-mo-san planının bir parçası olarak üreme organlarından parçalar alınır ve kendine Mo geni aşılır. Mo geni aşılması sonucu Defne ve Burç'ta zihinsel büyük bir gelişme yaşanırken cinsel duygu ve dürtülerde azalma meydana gelir.

Mo (Efsanevi Mo Yaratığı)

Romana adını veren efsanevi Mo yaratığı eserde okuyucunun gözünde canlandırılacak şekilde verilir. Bir metre boyunda, tombul bir yaratıktır. Karada, havada, denizde yaşayabilir. Balıkların, kuşların, memeli hayvanların, ve sürüngenlerin özelliklerini üzerlerinde taşırlar. Hint Okyanusu'nda dar bir alanda yaşarlar. Erkek ve dişi cinsleri yoktur. Her iki cins tek bedende toplanmıştır. Mo'lar göksel enerji alabilen yaratıklardır. DNA'ları, kromozom sayıları ve dizilişleri çok özel ve farklıdır.

Yuma ve Yuen

Yuma ve Yuen genetikle uğraşan tüm bilim dünyasını ve genel olarak insanları kaygıya sürükleyebilecek ahlaki sorumluluklardan yoksun bilim adamlarıdır. Kıskançlık, çekişme ve hırslarıyla genetik bilim dalına bir fayda getirmeyecekleri bellidir. Yuma'nın büyükannesi ve büyükbabası Hiroşima'ya atılan atom bombasıyla fena şekilde yaralanmış, dünyaya gelen kardeşi radyasyonun etkisiyle yamuk yumuk doğmuş, üç hafta acı içinde yaşayarak ölmüştür. Tüm bunlar, çocuk yaştaki Yuma'yı etkilemiş, daha küçük yaşlarda insanlardan nefret etmesine neden olmuştur. Küçük yaşta şiddet olgusuyla tanışan Yuma, bundan çok etkilenmesine ve nefret etmesine karşın, kendisi de şiddeti, amacına ulaşmak için bir yöntem olarak seçmiştir.

Yuma ve ailesi nefret ettikleri Amerika'ya yerleşmekten başka bir çıkış yolu bulamamışlardır. Yuma, akıllı, zeki, başarılı bir kızdır. İngilizceyi kısa sürede öğrenip öğrenim hayatında tüm okulların burs vermek için yarıştıkları bir öğrenci olur. Koleji bitirip New York Üniversitesi'nde Genetik Bilimleri Bölümünü bitirir. Aynı üniversitede öğretim görevlisi olarak sıra dışı çalışmalara imza atar. En az kendi gibi zeki ve çalışkan olan Pekin'den öğrenim için gelen Çinli Yuen ile tanışıp birlikte çalışmalar yürütürler. Birbirlerine hayranlıkları zamanla aşka dönüşür ve evlenirler. Çin ve Hindistan'da evrimle ilgili araştırmalar yaparlarken Efsanevi Mo yaratığı ile tanışırlar. Yuma ve Yuen büyük bir istek ve hırsla Mo üzerine araştırmalar yaparlar. Amaçları olağanüstü özelliklere sahip bu yaratıklardan alınan genleri insanlara aşılıyarak insan-Mo karışımı yaratıklar oluşturmak ve sıradan insanları avuçlarına alarak tüm dünyaya egemen olmaktır. New York'a dönen karı-koca arasında bazı anlaşmazlıklar meydana gelir ve boşanırlar. Artık iki düşmandırlar. Hem birbirlerinin

çalışmalarını engellemek ve hem de birbirlerini bilim dünyasından silmek için kıyasıya savaşırlar. Ajanlar kiralarak birbirlerinin çalışmalarını takip ederler. Burç ve Defne'yi kaçırmak için kendi amaçları için gençler üzerinde deneyler yaparlar.

Ece

Burç'un kuzeni. Ablası gibi sevdiği, sırdaşı ve dostudur. Burç, kendisine 'abla' diye hitap eder, herkesten çok ona güvenir. Defne ve Burç'la birlikte insanlık için çok önemli olan 'son evrim' için görevlendirilen seçilmiş kişilerdendir.

Romanda, adı geçen şahıslardan başka Naho-bi, Burç ve Defne'nin anneleri Sema Hanım ve Jane, gençleri Papağan Adası'na götüren kaptan, gençlerin kaçırıldığı uçağın kaptanı, Yuma'nın ekibindeki Danny, Tom (Fred), Arthur (Gizemli Dörtlü) gibi şahıslar da yer almıştır.

II.8.2. Mekân

Romanın başında Gülten Dayıoğlu'nun Atatürk Havalimanından Avustralya yolculuğu için uçağa binışı anlatılır. Singapur'da uçak değiştirilerek başka bir jumbo uçağa binilir. Yazar, Avustralya'da Dünya Yazarlar Toplantısına katılarak İstanbul'a döner.

'İşte Roman' başlıklı bölüme bir mekân tasviriyle başlanır. Mekân, Cennet Adası'dır: Cennet Adası, Hint Okyanusu'nda, ekvator kuşağı içinde bulunan, zaman zaman kasırgalara, olumsuz doğa olaylarına sahne olan bir adadır. Başlıca geçim kaynakları turizm olan Maldiv, yıllarca Avrupalıların sömürgesi olmuş bir ülkedir.

Gençlerin hem gezmek hem de Mo'lar hakkında daha fazla bilgi almak için gittikleri Apraka Adası da Maldiv Cumhuriyeti'nde yer alan iki bini aşkın adadan biridir. Adanın etrafı mercan kayalıklarıyla çevrilmiştir. Bu yüzden adaya ulaşmanın tek yolu adaya geçen incecik bir kara şerididir. Gel-git yüzünden bu şeridi bile kullanmak tehlikeli olmaktadır. Zaman zaman sular yükseldiğinde ada ortadan kaybolmaktadır. Adanın ortasında Kutsal Mo Tapınağı vardır.

Cennet Adası'nın doğusunda bulunan Papağan Adası da gençlerin, tatilcilerin piknik yapmak için gittikleri adalardandır. Adada papağan olduğu için değil adanın şekli papağana benzediği için bu ad konulmuştur.

Tatil bittiğinde çevre de değişir. Defne ve annesi Amerika'ya, Burç ve annesi İstanbul'a gitmek için başkent Male'e giderler. Defne ve Burç memleketlerine geri dönerler. Singapur Havalimanına kadar birlikte gidildikten sonra Burç, İstanbul'a; Defne, New York'a döner.

Burç, yaz tatili için gittiği Bodrum'da Yuma'nın adamları tarafından kaçırlır. Aynı gün içinde Defne de dedesinin Wisconsin'deki çiftliğinde kaçırlır ve Japonya'ya götürülür. İki yıla yakın bir zaman Yuma'nın elinde tutsak kaldıktan sonra Malezya yakınlarında bir kauçuk fabrikasında serbest bırakılırlar. Öğrenimlerine kaldıkları yerden devam edip New York'ta Genetik Mühendisliği okurlar. Bu yer değişiklikleri sadece isim olarak verilmiş, detaylı tasvir edilmemiştir. İstanbul, Bodrum, Japonya, Amerika yalnızca mekân ismi olarak yer almıştır. Eserin sonunda gençler yine tatil için gittikleri ve tanışıp âşık oldukları yere, Cennet Adası'na, gider ve orada Yuma'nın adamları tarafından ikinci kez kaçırlılırlar.

II.8.3. Zaman

Mo'nun Gizemi, konusu itibariyle 2000'li yıllarda geçmektedir. Genetik bilimindeki gelişmeler, insan kopyalama, teknolojik gelişmeler romanın hikâyesinin bu yıllarda geçtiğinin göstergesidir. Romanda bahsedilen olaylar Burç on altı, Defne on üç, on dört yaşlarındayken başlar, gençlerin üniversiteyi bitirip Genetik Mühendisi olmalarına ve sonra Yuma tarafından ikinci kez kaçırmalarına dek sürer.

Romanda olaylar, zaman zaman geçmişe dönülerek aktarılır. Yaz tatilinde Cennet Adası'na anneleriyle tatile gelen gençlerin tatilde geçirdikleri birkaç ay daha detaylı verilirken, tatilden dönüp Yuma tarafından kaçırlıncaya kadar geçen zaman, özetlenerek anlatılmıştır. Temmuz sonlarında kaçırlılan gençler yaklaşık iki yıl Yuma'nın elinde tutsak olarak kaldıktan sonra serbest bırakılmışlardır. Yuma'nın elinden kurtulduktan sonra eğitimlerine kaldıkları yerden devam eden gençler, önce dışarıdan sınavlara girerek liseyi bitirirler, daha sonra altı yıl süren üniversite hayatlarını başarılarla bitirirler. Okul bittikten hemen sonra Yuen'den Naho-bi aracılığıyla iş teklifi alırlar. İşe başlamadan önce Maldiv'de tatil yapan gençler tatilde ikinci kez Yuma tarafından kaçırlılırlar.

Olaylar kronolojik bir çizgi takip eder ve yaklaşık on, on bir yıl içinde tamamlanır.

II.9. Mo'nun Gizemi 2 Otran (Dayıoğlu, 2009 d) (Özet)

Mo'nun Gizemi 2 adlı romana serinin birinci eserinin özetiyle başlanır, ilk romanda geçen olaylar kısaca verilir. Başarılı birer bilim adamı olan ve son evrim üzerine çalışan Burç ve Defne'nin ikinci kez ortadan kayboluşları, tüm dünyada yankılar uyandırır, çeşitli yorumların doğmasına neden olur. Çin, Japonya, Amerika, Türkiye, istihbarat, aileler kısaca herkes gençleri aramaktadır.

Gençlerin ikinci kaçırılışında Yuen, Yuma'yla işbirliği yapar. Yuma, gençlere gizli gizli Mo geni aşlamaya devam eder. Mo'larla zihinsel iletişime geçmeyi başaran gençler, onlardan kendilerine Mo geni aşılandığını, onlara da insan geni aşılandığını öğrenirler. Böylece kendilerinde meydana gelen değişikliklere bir anlam vermeye başlarlar. Ayrıca Mo'ların adadan kaçma planı yaptıklarını öğrenirler. Kaçış gününü beklerler.

Güvende olabilmek için Japonya'ya gitme kararı alan Yuma, kendine ayak bağı olan Yuen ve Naho-bi'yi vurdurur. Kendilerini bekleyen denizaltıya binecekken, ikişer yavru Mo, Defne ve Burç'u alır, ayrı denizaltılara bindirerek kaçıtır.

Gençler, Bilge Mo'lar tarafından eğitmek üzere Antarktika'da gizemli mağaralara giderler. Otran tarafından Yuma'nın elinden kaçırılan iki genç, insanlık namına gerçekleştirecekleri 'son evrim' için bir eğitime girerler.

Eğitimi biten gençler, 'son evrim' sınavını da başarıyla tamamlarlar. Yalnız Otran ve Bilge Mo'lar, 'Kutsal İştâ Taşı'yla göksel enerjileri çekebilecek üçüncü bir kişiye daha ihtiyaç olduğunu söylerler. İstanbul'da Burç'un ameliyatı sırasında tanıştıkları ve genetik şifresini kaydettikleri Ece'nin bu iş için uygun olduğunu düşünürler. Burç, insanlık için çok önemli bir çalışma yapacaklarını bildirerek, Ece'yi Antarktika'ya çağırır. Ece, teklifi kabul eder ve gençlerin yanına gelir. Ece de sınavı başarıyla geçer, böylece üç gencin artık görevlerine başlamaları için insan içine çıkmalarına karar verilir.

Gençlerin vücutlarında gümüş rengi benekler oluşmaya, bu beneklerden fosforlu ışıklar belirmeye ve elleri de yanmaya başlar. Otran, insanların da bu beneklere uyumlu

olanlar ve olmayanlar olarak ikiye ayrıldığı, kıyamet sürecinin başladığı ve ‘son evrim’in de hızlanacağına bilgisini gençlere aktarır. Otran, gençlere, ‘son evrim’i tetikleyecek ışınların önce sulara, oradan da insanlara yayılacağını bildirir. Otran’ın önderliğiyle gençler, tüm dünyadaki denizlere, okyanuslara, ırmaklara yolculuğa başlarlar.

Gençlerin bir yıl süren bu yolculuklarının sona erer. Defne’nin Yeni Zelanda’daki dayısı, onlara sürpriz yaparak aileleri çiftliğe davet eder. Uzun yıllar birbirlerini seven ama başlarına pek çok olay gelen Burç ve Defne, burada bir törenle evlenirler. Aldıkları Mo genleri sayesinde zihinsel gelişimleri artan gençlerin bu genler yüzünden azalan cinsel duyguları, normale döner.

Otran, tüm dünyaya gümüş beneklerin bir hastalık olmadığını, bunun Yaradan’ın bir lütfu olduğunu duyurur. Artık insanlar bu insanlardan korkmak yerine onlara gıptayla bakmaya başlarlar. Düğünden sonra Ece, Burç ve Defne İstanbul’a dönerler. Otran, gençlere tüm gizemin çözülmesi için gerekli açıklamaları yapar.

Aileleri geleceği için bahçede hazırlık yapan gençler huş ağacının gövdesinde bir sepet içinde bir erkek, bir kız bebek bulurlar. Otran, bu bebeklerin, Defne ve Burç’tan alınan hücrelerle, laboratuvar ortamında Yuma tarafından üretilen bebekler olduğu bilgisini aktarır. Yuma, bu bebekleri in-mo-san planı için kullanacaktır, fakat Otran, bebekleri onun elinden kaçırarak anne ve babasına getirir. Bebekler gümüş rengi beneklerle dünyaya gelen öncü bebeklerdir, Otran, oradan ayrılarak yıldızlara ulaşır; fakat huş ağacından erkek bebeğe ‘Otran’ adının verildiği bilgisini alarak mutlu olur.

II.10. Mo’nun Gizemi 2 Otran Materyal Unsurlar

II.10.1. Şahıs Kadrosu

Mo’nun Gizemi 2 Otran adlı serinin ikinci romanında efsanevi Mo yarattığı, Defne, Burç ve ilk romandaki şahısların yanında farklı şahıslar da yer alır. Bu şahısların en önemlisi efsanevi Mo yarattığı gibi gizemli bir yaratık olan Otran’dır. Otran’ın dışında Robert Dayı, Sangay da eserin kişilerdendir.

Otran

Otran, ölümsüzlük gücüne sahip çok özel bir varlıktır. Sınırlı bir şekli ve biçimi yoktur. Dilediğinde moleküler, dilediğinde hücresel bir yapıya dönüşebilir. Hücre çekirdeklerindeki kromozom sarmalları, DNA ve genetik şifreleri evrende benzeri olmayan özelliklere sahiptir. Bu nedenle değişim, dönüşüm, başkalaşım konularında ustalığın doruklarına erişmiştir. Kısacası o, istediği her şekle girebilir. İsteddiği her yerde yaşamını sürdürmeyi başarabilen, olağanüstü bilince sahip gizemli bir enerjidir. Otran, yeryüzünün oluşumu aşamasında belirmiştir. O zamandan beri, insanüstü ve doğüstü güçlerini, tüm canlılara özellikle de insanlara yardım için kullanır. Varlığı, elle tutulmaz, gözle görülemez. Bazen, duyarlılık sınırları çok gelişmiş insanlar onu sezinleyebilir.

Defne'nin Dayısı Robert Dayı

Yeni Zelanda'nın saygın işadamlarındandır. Defne, Yuma'nın elinden kurtulduktan sonra kendisine mesaj göndererek yardım ister. Dayısı, yeğenin başına herhangi bir şey gelmemesi için tüm hazırlıkları yapar. Hastaneyi hazırlar. Defne'nin peşindeki Yuma'nın adamlarını tutuklatarak sınır dışı ettirir. Yeni Zelanda'da bir çiftliği vardır. Yeğenine çok düşkün olan dayı, karşılıksız özveri ve sevginin, aile ve akraba sevgisinin timsali bir roman kişisidir.

Ece'nin Ailesi

Ece'nin annesi Güler Hanım, babası Nezih Bey'dir. İstanbul'da yaşarlar. Nezih Bey ışıklardan etkilenmiş, onun da vücudunda gümüş rengi benekler oluşmuştur. Annesi ise ışıklardan etkilenmemiştir. Kırk beş yıllık evlidirler. Baba Nezih Bey, dünyaca ünlü bir beyin cerrahıdır. Çok iyimser ve iyi kalpli bir insandır. Hoşgörülüdür.

Sangay

Hindistan'da Sinan Bey'in gençler için verdiği davete katılan bu genç, Ece'nin çok hoşuna gitmiş, ondan çok etkilenmiştir. Yakışıklıdır. Hindistan'ın en eski ve en güçlü ailelerinden gelmektedir. Sinan Bey ve ortağının yaptığı işi yaptığı için Ece'nin amcası Sinan Bey'le aralarında bir düşmanlık gelişir. Serinin üçüncü romanında Ece'yle evlenir.

II.10.2. Mekân

Romanda pek çok farklı mekân kullanılmıştır. Romanın başında kullanılan ilk mekân, Ece'nin evidir. Ece, Bebek sırtlarında, denize tepeden bakan bir evde yaşamaktadır.

İkinci bölümde gençlerin kaçırılarak götürüldüğü Yuma'nın bilim üssü anlatılır. Aden Körfezi'ne kurulmuş olan bilim üssü, körfezin kuzey yakasında bulunan Fil Adası'ndadır. Kartal yuvasını andıran bir kale sarayı andırır. Her türlü teknik donanıma sahiptir. Otran'ın planıyla gençleri yavru Mo'lar tarafından bu adadan kaçırıldıktan sonra Burç, İstanbul'a; Defne, Yeni Zelanda'ya götürülür. Burç, omurgasındaki izleme halkası ameliyatla çıkarıldıktan sonra Defne'yle buluşmak üzere Yeni Zelanda'ya gider.

Romanda somut, gerçek yer adlarından söz edilir: İstanbul, Aden Körfezi, Yeni Zelanda, Hindistan, Japonya... Fakat adı geçen pek çok yer derinlemesine tanıtılmadan geçilir. İç mekânlardan çok dış mekânlar kullanılır. Yeni Zelanda'dan günlerce süren yolculuktan sonra Antarktika'nın tabanına ulaşılır. Burası Mo'ların ata yurdudur. Teknolojiden uzak, göksel iletişime geçilebilecek dinginliğe sahip bir yerdir. "Dinginlik Diyarı" denilen bu yer, son evrim sınavından sonra gümüş benekli insanların yaşayacakları yerdir: Gençler burada eğitime alınır ve bu eğitimden sonra bir sınavdan geçer, sınavı başarıyla tamamlayıp 'son evrim' için yolculuğa çıkmaya hazırlanırlar. Ece'nin de aralarına katılmasıyla birlikte gençler, son evrimi tetikleyecek ışınları 'su' lara yaymak üzere yolculuğa çıkarlar. Su moleküllerinin iletken olması yüzünden 'su' seçilir. Antarktika Denizi'nden çıkıp Atlantik Okyanusu'yla Pasifik Okyanusu'nun sularının karıştığı Cape Horn Burnu'na, oradan da tüm okyanuslara, denizlere, ırmaklara ulaşılacaktır. Bombay Limanı, İstanbul adı geçen bazı duraklardır. Bir yıl içinde tüm okyanus, deniz, ırmaklara ulaşan ve ışınları yayan gençler, görevlerini bitirdikten sonra İstanbul'a giderler.

II.10.3. Zaman

İlk romanda olduğu gibi bu romanın konusu da günümüzde geçer. Romanın başlangıç bölümünde Ece'ye gelen mesajlardan bahsedildikten sonra bir geri kırılma yaşanır ve ilk romanda yaşananlar kısa şekilde özetlenir. Gençlerin ikinci kez kaçırılışından sonra getirildikleri Fil Adası'ndaki bilim üssünde iki sene kalırlar. Romanda geri kırılmalar,

özetlemeler, zaman atlamalardan yararlanılsa da zaman, kronolojik bir zaman zinciri şeklinde sıralanır. Gençlerin Yuma'nın elinde iki yıl kaldıktan sonra kaçıışı, Bilge Mo'lar tarafından eğitilmesi için geçen iki yıllık süre, son evrimi tetikleyecek ışınları su'lara yaymak için yolculukta geçirdikleri bir yıllık süre, görev sonrasında geçen birkaç günlük süre toplam beş altı yıllık bir zaman dilimini gösterir.

II.11. Mo'nun Gizemi 3 İkizler (Dayıoğlu, 2011) (Özet)

Otran tarafından Defne, Burç ve Ece'ye getirilen ikizler, genç bilimcilere çok büyük keyif vermiştir. İkizler, her yönüyle alışık olduğumuz bebeklerden farklı özelliklere sahip, değişim ve dönüşüm becerileri olan, zihinsel iletişim kurabilen, göksel enerjileri özümseyebilen bebeklerdir. Yuma tarafından laboratuvar ortamında hazırlanan bebeklerin DNA'ları insanlarınkinden farklıdır. Normal bir insan, iki sarmallı DNA'ya sahipken, ikizler üç sarmallı DNA'ya sahiptir. Mo, insan ve dünya dışı gizemli bir varlığın genlerini taşıyan bebeklere Ece, Defne ve Burç, Öz ve Giz adlarını verirler. Otran; Defne, Burç ve Ece'ye ikizlerin Yaradan'ın "Büyük Plan" ve kıyamet sürecinde "Son Evrim"le görevlendirildiğini, büyüyüp bu görevi yerine getireceği güne kadar onları yetiştirmekle sorumlu olduklarını bildirir. Defne, Burç ve Ece, ikizleri çok severler. Onların kendilerini geliştirmesi ve dış tehlikelerden korunmaları için ellerinden geleni yaparlar. Bebeklerin Otran tarafından kaçırılması Yuma'yı perişan eder. Yıllar süren emeklerinin boşa gittiğini düşünen Yuma, komaya girer, bilim adamlarının çabaları ve kendi hırsı sayesinde yavaş yavaş düzelir ve bunca emek vererek ürettiği ikizleri ele geçirmek üzere harekete geçer. Bunun için bir bilim casusu olan Bahadır'la anlaşır. Bahadır ve adamları, çok büyük güvenlik önlemleriyle korunan Sarıyer'deki köşkten ikizleri kaçırmak üzere plan yapar; fakat bunu daha önceden anlayan Defne, Burç ve Ece sayesinde polisler tarafından yakalanır. İkizler, zamanla hem yeteneklerini geliştirir hem de değişik tavırlarıyla etrafındakilerin ilgisini çekerler. Hayvanlarla iletişim kurabilme, istedikleri canlıya dönüşebilme, zihinsel iletişim, durugörü yeteneklerini zamanla geliştirirler. Bu arada ikizler, soydaşları olan Mo'larla da tanışır ve onlarla Antarktika'ya deniz yolculuğu yaparak Bilge Mo'larla buluşurlar, Mo'lar tarafından kendilerine Mo enerjisi aktarılan Öz ve Giz, yine İstanbul'a döner. Ece, Sangay'la Hindistan'da Taç Mahal'de evlenir. Düğün için Hindistan'a giden

ikizlerin gerçek kimliklerini Defne ve Burç, ailelerine açıklar. Hızla büyüyüp gelişen Öz ve Giz, yedi yaşlarına ulaşır. İkizler, Yuma'nın laboratuvarına gidip oluşumlarını sağlayan ortamı, kullanılan araçları, Yuma'nın yöntemlerini öğrenmek ve laboratuvarı incelemek arzusundadırlar. Mo'lar, ikizlere Yuma ve yaşadığı yerle ilgili bilgiler aktarır. Bu bilgilerden biri de ikizlerde genleri bulunan gizemli varlığa aittir. Mo'lar, ikizleri geçmişe doğru gizemli bir yolculuğa çıkarır. İkizler, bu yolculuk sırasında bu gizemli dünya dışı varlıkla tanışır. Yuma'nın kedisi olan Şila, Arka Gezegeni'nden dünyaya gelen Arkalılardandır. Bahadır'ın başarısızlığından sonra yenilgiyi kabul etmiş gibi görünen Yuma, ikizlerin merakla kendisine geleceklerini bilir ve suskunlukla onların kendisine gelecekleri günü bekler. Kendi genlerini taşıyan ikizleri çok seven Şila, bir gece irkilir. İkizlerden ve Mo'lardan gelen zihinsel titreşimleri algılamakta gecikmez, onları gizlice laboratuvara alır. Giz ve Öz, Yuma'nın laboratuvarında oluşum aşamalarını sanal olarak yeniden yaşarlar. Yuma'nın laboratuvara yaklaşmasıyla kapana sıkışan Şila ve ikizler, Otran'ın da yardımıyla oradan kurtulmayı başarır. Uzayın katmanlarında kendini yenilemeye giden Otran, bu gelişmelerden sonra yeniden Giz, Öz, Defne, Burç ve Ece'yle zihinsel iletişime girer. Otran, kendilerine Büyük Plan'ı, kıyamet sürecinde ikizlerin ve Şila'nın görevlerini bildirir, Arka Gezegeni ve Dünya'ya Arka'dan gelen Arkalılardan ve bu süreçte onların rolünden bahseder. Geçmişte olanlar ve gelecekte olacıklardan haberdar olan ikizler, kendilerini geliştirmek üzere Avustralya'daki Ardıçkuşu Okulu'na eğitim almaya giderler. Bu sıra dışı okulda aldıkları eğitimle dünyayı ve insanları tanıma fırsatı bulan ikizler, okuldan evlerine dönerler. Giz ve Öz, kendilerine verilen görevi yerine getirmek için Şila ile birlikte Arka Gezegeni'ne ulaşmak amacıyla birer buğday tanesine dönüşür ve uzaya açılır. Arka Gezegeni'ne ulaşan Şila ve ikizler, Arkalılarla tanışır ve Arkalıların kendilerine Büyük Plan konusunda yardımcı olacaklarını öğrenirler. Arkalılar, kendilerine geçmişte dünyaya gelen Arkalılar ile ilgili bilgi verirler. Kıyamet aşamasındaki Gümüş Benekli İnsanlar'ın, Arkalı melezlerin soyundan geldiklerini anlatırlar. Son Evrim aşaması için Gümüş Beneklilere arka geni aktarımı yapılması gerektiğinden ve zamanı geldiğinde Gümüş Beneklilerin uzay yolculuğuna öncülük ederek onları bu gezegene getireceklerinden bahsederler. İkizler, Şila ve Arkalı gönüllüler birer kelebeğe dönüşerek Gümüş Beneklilere gen aktarımı yaparlar ve yeryüzünde yepyeni bir çağın başlamasına neden olurlar: "Kelebek Çağı". Eser, ikizlerin gidişinden sonra pek çok

bilimsel buluşa imza atan Defne ve Burç'un dinlenmek üzere gittikleri Maldiv'deki Cennet Adası'nda son bulur. Özlemle ikizlere kavuşmayı bekleyen Defne ve Burç 'un yüreklerinin tam üstüne birer kelebek konar.

II.12. Mo'nun Gizemi 3 İkizler Materyal Unsurlar

II.12.1. Şahıs Kadrosu

Mo'nun Gizemi ve *Mo'nun Gizemi 2 Otran* romanlarında yer alan şahısların dışında serinin üçüncü romanında farklı şahıslar okuyucu karşısına çıkar. Serinin ikinci romanının sonunda Otran tarafından Burç ve Defne'ye getirilen İkizler, Giz ve Öz bu romanın başkişileridir. Şila ve Arkalılar, romanın gizemli ve sıra dışı varlıklarıdır. Bunların dışında çocukların bakıcısı İnge, Defne'nin akrabaları Melani ve eşi Doktor Ray, bahçıvan Kadir Efendi, eşi Sevdije Hanım, Kadir Efendi'nin kızları Ayşen ve Gülşen, hastabakıcı ve bilim casusu Bahadır, JIA ajanları romanın kişileridir.

İkizler (Giz ve Öz)

Yuma tarafından laboratuvar ortamında üretilen ikizler, insan, Mo ve dünya dışı gizemli bir varlık olan Şila'nın genlerini taşır. Otran tarafından Defne, Burç ve Ece'ye getirilen bebekler, olağanüstü özelliklere sahiptirler. İstedikleri her varlığa dönüşebilir, zihinsel iletişim kurabilirler. Durugörü yeteneklerine, olağanüstü sezgi ve algılara sahiptirler. Defne, Burç ve Ece erkek bebeğe Otran adını verirler; fakat erkek bebek ona duyduğu saygı nedeniyle Otran adını almak istemez. Bu nedenle Defne, Burç ve Ece, erkek bebeğe Öz, kız bebeğe Giz adını verirler. Doksan iki elementi içeren özel bir mama ile beslenen bebekler, ayağa kalktıklarında dağda, kırdan, doğal ortamlarda kendilerine uygun besinleri bulup beslenme yeteneğine sahip olurlar. Yaradan'ın Son Evrim'le ilgili Büyük Plan'ıyla görevlendirilmişlerdir. Bu yüzden Yaradan'ın da izniyle Yuma tarafından laboratuvar ortamında dünyaya gelmişlerdir. İnsan geni de taşıyan ikizler, insanlardan farklı olarak üç sarmallı DNA yapısına sahiptirler. İçsel güçlerini göbeklerinde toplayabilen ve bu yaşamsal merkezde oluşan enerji sarmalını her türlü eylemlerinde kullanabilen ikizler, ikiz eşler oluşturabilme becerilerine de sahiptirler. Bu ikiz eşler aracılığıyla uzay yolculuklarına çıkabilirler. Mo genleri sayesinde yüzebilir, deniz altında uzun süre yolculuk edebilirler. Tüm canlılarla iletişim kurup onları

yakınlarına getirebilirler. Başlarında bulunan yumrular sayesinde gökyüzünden gelen ışınları net bir şekilde alabilen Giz ve Öz, karşısındakilerin gen belleklerini tarayabilir, çeşitli bilgileri kaydedebilirler. Dış görünüşleri pek de çekici olmayan ikizlerin gözlerinde sürekli bir ışımaya vardır. Yedi yaşına geldiklerinde sahip oldukları tüm dönüşüm, iletişim becerilerini daha da geliştirirler.

Şila

Yuma'nın kedisidir. Şila, ataları başka bir gezegenden gelen gizemli bir yaratıktır. Gri mavi gözlerini diktiği kişileri huzursuz eden, aniden ortadan kaybolan, damağında kara mühür taşıyan bu kedi, uğurlu bir kedi olarak nitelendirilir. Şila'nın ataları, binlerce yıl önce uzay boşluğunda yer alan Arka Gezegeni'nden gelir. Bir buğday tanesine dönüşerek ışın demetlerinin içine sığınır, yıllarca süren yolculuktan sonra dünyaya gelirler.

Arkalılar

Arka Gezegeninin insanlarıdır. Arka insanı, değişim dönüşüm becerileri yüksek, ölümsüzlük geni taşıyan canlılardır. Gezegenin üstüne yağın ışın demetleriyle veya doğada kendiliğinden yetişen sebze ve meyvelerle beslenebilen canlılardır. Can şifresi adı verilen bir gen sayesinde üreyebilirler. Hücrelerindeki enerji tükendiğinde varlıklarında bulunan Can Şifresi geni, ölü bedenden çıkarak bir başka Arka canlına dönüşür. Üremek için bir anne ye ya da babaya gerek duymayan Arkalıların büyüüp gelişmesine tüm Arkalılar yardım eder. Yeni bebeği emzirmek isteyen Arkalı kadının göğüslerinde kısa sürede beliren süt sayesinde geçmişte varlığı tükenen Arkalı yeniden can bulur. Sanatı severler. Gümüş Benekli İnsanlar, Arka soyundan dünyaya gelen Arkalılarla, yaşamlarını birleştirdikleri olumlu enerjilerle yüklü dünyalı kadınlardan olan melez çocuklardır. Arkalıların görevi, kıyamet sürecinde Yaradan'ın "Büyük Plan"ı doğrultusunda "Son Evrim"e ulaşacak Gümüş Benekli İnsanlara gen aktarımı yapmaktır.

II.12.2. Mekân

Romanın büyük çoğunluğu İstanbul'da geçer. İstanbul'da Defne ve Burç'un oturdukları Sarıyer'deki köşkte geçer. Köşk ve köşkü içine alan çiftlik, uçsuz bucaksız bir kuru ve kayalıklardan oluşan deniz kıyısı arasında yer alır. İstanbul'un farklı semtlerinin isimleri romanda geçer: Bebek, Kuytu Limanı, İstinye Koyu...

Romanda, tarihi değer sahip mekânlar da kullanılır. Ece'nin düğünü Hindistan'da Taç Mahal'de yapılır. Defne, Burç, ikizler ve aileler düğün için Hindistan'da buluşurlar. Düğünden sonra Defne ve Burç, yeniden İstanbul'a döner.

Defne'nin ailesini görmek ve ikizlere aileyi tanıtmak üzere Amerika'ya bir yolculuk düzenlenir. Amerika'nın Wisconsin Eyaleti'nde yer alan Rochester Çiftliği'ne gidilir. Los Angeles Havalimanı ve Wellington Havalimanı Amerika'daki adı geçen mekânlardır. Robert Dayı'nın çiftliğinde Defne'nin akrabaları bir araya gelir. Arılar Vadisi arıların yaşadığı Robert Dayı'nın çiftliğine yakın bir mekândır. Bu mekân, ikizlerin gitmekten çok hoşlandığı, arılarla iletişime girdikleri yerdir.

Mo'ların yaşadığı Antarktika, romanda adı geçen ülkelerdendir. İkizler Mo'larla birlikte Antarktika'ya giderler.

Romanda mekânlar, uzun uzun tanıtılmaz, genellikle yer adları verilir ve olayın geçtiği yer olarak belirtilir.

Geçmişe yapılan bir yolculukla fantastik, gizemli bir mekân olan Mısır'a ve piramlara gidilir. İkizler, geçmişe doğru bir yolculuk yaparak Eski Mısır'a ulaşır. Mısır'ın en eski piramitlerinden olan Sakkara Piramitleri'ni karşılarında bulur. Karnak Tapınağı ve tapınağın altındaki gizemli mağaralar, fantastik unsurlar barındıran mekânlardır.

Romanda somut yer adları, bildik mekânlar, ülkeler, şehirler sıkça kullanılır. Bu ülkelerden biri de Yuma'nın evinin ve laboratuvarının bulunduğu Japonya'dır. Yuma'nın çalışmalarını ve kendilerine neler yaptıklarını bizzat görmek isteyen Öz ve Giz, Japonya'ya Yuma'nın laboratuvarına giderler. İkizler, bu yolculuktan sonra tekrar İstanbul'a dönerler.

Romanda gerçek mekânların yanında düşsel, hayali mekânlar da yer alır. Arka gezegeni ve Urbiga gezegeni hayali, düşsel mekânlardır. Bu hayali mekânlardan biri de gerçek bir

mekânda oluşturulan hayali bir okuldur. Avustralya’da yerleşim alanlarından uzakta ıssız bir ormanda yer alan okul, ikizlerin öğrenim görmek için gittiği Ardıçkuşu Okulu’dur.

Serinin daha önceki romanlarında adı geçen Maldiv’deki Cennet Adası, romanın sonunda yer alır. Burç ve Defne’nin tatil yapmak üzere gittikleri Cennet Adası’nda roman sona erer.

II.12.3. Zaman

Romanda zaman genellikle düz bir çizgi halinde devam eder. *Mo’nun Gizemi 2 Otran*’da Otran’ın bebekleri huş ağacının altına bırakmasıyla roman sona erer. *Mo’nun Gizemi 3 İkizler*, buradan başlar ve ikizlerin büyüüp gelişerek Yaradan’ın “Büyük Plan”ı doğrultusunda “Son Evrim”i gerçekleştirmek üzere Arka gezegenine gitmesi ve oradan kelebeklere dönüşerek Gümüş Benekli insanlara Can Şifresi Geni aktarmak üzere dönmesine dek sürer. Romanda geçmişe ve geleceğe yolculuklar sırasında zamanın normal akışında kırılmalar yaşanır. Zaman, uzun uzadıya tasvir edilmez. Zaman anlatımında tasarrufa gidilir ve özetlemelerden, zaman atlamalarından yararlanır.

Akşam saatleri, gece vakti, alacakaranlık gibi vakitler tercih edilir.

III. BÖLÜM

III. GÜLTEN DAYIOĞLU’NUN GENÇLİK ROMANLARINDAKİ FANTASTİK UNSURLAR

III.1. Şahıslarda Görülen Fantastik Özellikler

III.1.1. Doğaüstü (İnsanüstü) Varlıklarda Görülen Fantastik Özellikler

Fantastik eserlerde kişiler, özellikle tabiatüstü varlıklar, okuyucuda yaratılmak istenen tedirginlik duygusunu, ürkü ve korkuyu oluşturan unsurlardandır. Eserdeki kişiler, olayların akışına yön verir, okuyucuları olayların akışında sürükleyerek istenen ilgiyi ve dikkati çeker. Fantastik eserlerde, yaşanılan dünyadaki gerçek kişilere benzer kişilerin yanında, gerçek dünyada görülemeyecek kişiler de yer alır. Okuyucuda yaratılmak istenen gerçek- düş ikilemini gerçekleştiren öğeler arasında bu kişiler de yer alır. Masallardan, halk hikâyelerine; destanlardan roman ve hikâyelere kadar her eserde rastlanabilecek doğaüstü varlıklar; şeytanlar, periler, devler, fantastik eserlerin vazgeçilmez unsurlarıdır:

“Gotik roman, fantastik roman gibi bazı roman türlerinde masallara özgü hayalet, hortlak, peri gibi gerçekliği olmayan ya da cin gibi olsa bile görülmeyen hayali figürlere yer verilir. Bunlar, genellikle korku, ürperti, merak ve heyecan sağlayıcı figürlerdir.” (Çetin, 2008: 169).

İnsana benzeyen ama insan olmayan yaratıklar, değişik ırklar, olağandışı güçlere sahip mitolojik varlıklar, insanın hayal gücünün sınırlarını zorlayan bu kişiler, kendi içinde bütünlük gösteren, kurgulanmış bir dünyanın kurgulanmış kişileridir.

Romanlarını gerçek bir dünyada kurgulayan, gerçek dünyanın kişilerine benzer kişiler oluşturan Gültен Dayıoğlu’nun romanlarında insanlar, hayvanlar, doğaüstü güçlerle donanmış varlıklar, şeytanlar ve ruhlar yer alır. Gerçek roman kişileri ve düşsel roman kişileri romanlarda sentezlenir.

Dünyayı ve insanları kıyamet sürecinde korumak üzere görevlendirilen insan dışı varlıklar, yazarın romanlarındaki fantastik unsurlardandır. *Alacakaranlık Kuşları* adlı romanda Akilopanta'lar, *Yada'nın Gizil Gücü* romanında kutsal Yabgular, *Mo'nun Gizemi* ve *Mo'nun Gizemi 2 Otran* adlı romanlarda Mo ve Otran, *Kıyamet Çiçekleri* adlı romanda Fuku'lar, Yaradan tarafından özel bir görevle, insanlığa hizmet göreviyle, dünyaya gönderilen zihinsel iletişim becerileri olan, durugörü yeteneğine sahip, hızla hareket edebilen düşsel yaratıklardır. Gülten Dayıoğlu, bu roman kahramanlarını yaratmasında genel kültürünün ve hayal gücünün etkili olduğunu belirtir (bk. Ek-1: Gülten Dayıoğlu'yla Röportaj). Bahsi geçen kahramanlar, savaşlardan, kötülüklerden, kin ve nefret gibi olumsuz duygulardan insanlığı arındırmaya çalışan, insanlığa doğru yolu gösteren birer yol göstericidirler. İnsanların her türlü olumsuzluklarına rağmen onlara yardım ederler ve bu görevle dünyaya gönderilirler. İnsanoğlunu hak ettikleri evrimle iyiye, doğruya, sevgi ve anlayışa kavuştururlar ve görevlerini tamamlayarak dünyadan ayrılırlar.

Kıyamet Çiçekleri, fantastik roman kişileri bakımından çeşitlilik gösterir. Adem ve Havva zamanında yaratılan, insanların cennetten kovuldukları dönemlerde insan soyunun ve dünyanın güvencesi olarak yeryüzüne gönderilen kıyamet kalkanı Fuku'lar (*Kıyamet Çiçekleri*), romanın fantastik kişileridir. Fuku'lar, eserde şöyle tanıtılır:

“Dış görünüşleri, tümüyle insana benziyordu. Ancak göz yuvarlakları, göz çukurlarının dibinde bulunuyordu. Bunun dışında enselerinde, kendi yumrukları kadar bir şişlik vardı. Omurgaları kuyruk sokumlarına doğru incelen, dolgun bir kılıfla sarılmıştı. Bu kılıf, ensedeki yumruya bağlıydı. O yumru aslında Fuku'ların olağanüstü güçlerinin kaynağıydı. Dışarıdan ur gibi görülen bu yumrunun bir yanı, Fuku'ların boynundaki atlas kemiğine, halka gibi dolanmıştı. Göksel ve yersel enerjiler, bu halka tarafından emilip değişimden geçiyordu. Fuku varlığına uygun hale gelince, yumruya aktarılıyordu. Yumruda depolanan enerjinin bir bölümü omurgaları saran kılıfa akıp, Fuku'nun kuyruk sokumuna kadar uzanıyordu. Fuku'lar sadece kafatası içindeki beyinle yetinmiyorlardı. Atlas kemiğine halka gibi dolanan, ensede yumrulaşmış omurgayı kılıf gibi saran, enerji sarmalı da, beyin işlevi görüyordu. Bedenlerindeki bu özel yapı, onlara hafif kamburumsu bir görünüm veriyordu.” (s. 75-76).

“Fuku'ların bir başka özelliği de cinsellikleriydi. Onlar erkek görünümündeydiler. Ama cinsel yönden ne erkek ne de dişiydiler. Cinsel organları erkeklerinkini andırıyordu. Ancak üreme yetileri yoktu. Bu organ sadece boşaltıma yarıyordu. Fuku'lar hemen hemen aynı kilo ve aynı boydaydılar. Boyları bir metre altmış santimetre, ağırlıkları elli kilo kadardı. Saçları siyah ve kıvrıkcıktı. Sakalları çıkmıyordu. Dilsel iletişime girdiklerinde, kadın sesine benzer bir ses tonuyla konuşuyorlardı. Onları öteki insanlardan ayıran en belirgin organları, çukura kaçmış, yuvarlak ve iri gözleriydi. Gözlerinin

rengi her an değişebiliyordu. Bir de gözlerinde zaman zaman, hiçbir insanda oluşmayan, garip ışıltılar oluşuyordu. İri burunlu, oval yüzlü, küçük ağızlı ve iri kulaklıydılar. Boyunları, yokmuşçasına kısaydı. Yumurtayı andıran başları, geniş omuzlu bedenlerine, kardan adam başı gibi oturtulmuştu. Gövdeleri de tam yassı değil hafif silindirikti.” (s.78).

Gülten Dayıoğlu, Güney Pasifik Adaları’na gerçekleştirdiği gezi izlenimlerini romana aktarmak istediğini; fakat bu izlenimler roman için yeterli olmayacağından, kendisini çok küçük yaşlardan itibaren çeken “kıyamet” konusunu da bu romanda ele almayı düşündüğünü söyler. Kıyamet konusunun evrensel bir konu olduğunu ve romanda işlemei düşündüğünü belirtir:

“Romanı yazarken elbette sadece Güney Pasifik Adaları’nda edindiğim izlenimler yeterli olamazdı. Genel kültür birikimim de hemen devreye girdi. Dünya kurulumları insanlık tarihinin hep gündeminde olan bir konu var. Gerçekten değişik yorum ve yaklaşımlarla da olsa yeryüzünde gezip gördüğüm her ülkede bilinen bir konuydu ve yavaş yavaş zihnimde yeşermeye başlamıştı. Kıyamet konusuyla altı yedi yaşlarımdayken tanışmıştım. Annem okuma yazma bilmiyordu. Ama dinsel kaynaklardan edindiği bilgilerle kıyameti bana, masal gibi anlatırken adeta yaşatmıştı.” (2010: 182).

“... Kıyamet konusuna gelince, hangi dinden olursa olsun, yeryüzündeki tüm insanların, dünyanın sonuyla ilgili olarak yaratmış oldukları, çok ilginç kültür birikimleri var. İlkel bir kabileden bile Kıyamet, yani dünyanın sonuyla ilgili inanç yer almakta. Kısacası kıyamet olgusu, eserlerimde yer almayı hak eden, evrensel bir düş ve evrensel bir kaygı.” (bk. Ek-1: Gülten Dayıoğlu ile Röportaj).

Gizemli bir mekân olan Matuva Adası’nda yaklaşık üç bin yıl kapsüller içinde yaşayan Fuku’lar, zamanı geldiğinde insanlığa yardım için kapsüllerden çıkarlar. Bedensel yapılarını istedikleri şekle sokabilen Fuku’lar, hücre çözünümü yoluyla her yere kısa sürede ulaşabilir, dünyayı dolaşabilirler. Durugörü yetenekleri sayesinde tüm bilgilere kolaylıkla ulaşabilirler. Göksel ve yersel enerjilerden yararlanabilirler. Enselerinde yumruk büyüklüğünde şişlik bulunan Fuku’lar, bu yumru sayesinde olağanüstü güçlere ulaşabilir, göksel ve yersel enerjileri bu yumru aracılığıyla özümseyebilirler. Enerjileri tükenmeye başladığında baş tarafları bir araya gelecek şekilde toprağa uzanarak yıldız şekli oluşturur, böylece enerji depolarlar. İnsanlığın kötü durumundan, savaşlardan, dünyanın kötü gidişinden mutsuzdurlar:

“Fuku’lara göre insanlar, çalışma, para kazanma, mal edinme, güç edinme, başkalarına egemen olma eylemlerini yaşam biçimi edinmişlerdi. Bu kısır döngü, Fuku’ları hem şaşırtıyor, hem de içlerinde, insana karşı, acıma duygusu uyandırıyor.” (s.100).

Değişik dilleri algılayıp çözümleyebilirler. Her dili konuşabilir, zihinsel iletişim kurabilirler:

“Omurgamızı kuşatan enerji sarmalındaki enerji, yeterli düzeye gelince, beynimizdeki dil lopu, değişik dilleri algılayıp, çözmeye başladı.” (s.137).

Kendi kendilerini eğitebilen, varlıklarındaki güçleri keşfedip geliştirebilen varlıklardır:

“Bizler hep içgüdülerimize uyararak, yeteneklerimizi keşfettik. Kendi kendimizi eğittik.” (s.140).

İnsanların “Bilinç Işınması” evrimiyle görevlendirilmişlerdir:

Geleceği sezinleme, insan belleklerini irdeleme yetilerine sahip olan Fuku’lar, gelecekte olacakları görebilirler. Kıyamet sürecinde insanlara yardım ederek onları “Bilinç Işınması” evrimiyle ödüllendirirler. Fuku’lar, insanlığın ve dünyanın sonuna çare olmak üzere geldikleri için “Kıyamet Çiçekleri” adıyla da anılırlar. Eserin fantastik kişilerinden olan Şeytan, bu adı anlamaya çalışır:

“Kıyamet Çiçeği ne anlama geliyor acaba? Kıyamet, dünyanın sonu demek. Çiçek sözcüğüyse bunun tersini, tohumun çatlayarak yeşerip çiçeklenmesini, canlının bu yolla, soyunu sürdürmesini, akla getiriyor. Üstelik çiçek, renk demek, neşe demek, sevinç ve mutluluk demek. Acaba yok oluşla- yeniden var oluşu simgeleyen, bu birbirine zıt, iki sözcük neyi ya da kimi, kimleri temsil ediyor?” (s.309).

Arınık Ruhlar, romanın fantastik özellikler gösteren diğer roman kişilerindedir. Tasavvufi öğelerden izler taşıyan ruhlar, tasavvuftaki gibi mistik bir yolculuk, bir evrim içindedirler. Ruhlar, yolculuk, kıyamet, arınma gibi kavramlar dini ve tasavvufi kavramlarla benzerlik gösterir. Bu tasavvufi öğeler, çağdaş bir anlayışla sunulur.

Arınık Ruhlar, tasavvufi unsurlar taşımakla birlikte Türk Mitolojisi’nden de izler taşır. Türk Mitolojisi’nde Tanrı ve Ruh’lar önemli yer tutar. İnsanları kötülüklerden koruyan ve hayat veren *Ülgen*’in elçisi *Yayık*, İnsanların arasında yaşayıp onları korumakla

görevli olan, su, ay ve güneşin parçalarından yaratılan *Suyla*, *Suyla* ile birlikte görünen ve insanları korumakla görevlendirilen *Karlık*, *Ülgen*'in baş elçisi sayılan ve Şaman'ın kurbanını Tanrı'ya iletmekle görevlendirilen *Utkucu* bu ruhlardandır (Çoruhlu, 2002: 27/32). Türk Mitolojisi'nde de önemli bir yer tutan ve genellikle insanları korumakla görevlendirilen ruhlarla eserde yer alan "Arınık Ruhlar" arasında bu bakımdan benzerlikler görülür. Türk Mitolojisi'nde adı geçen ruhlar da eserde adı geçen "Arınık Ruhlar" da "Tanrı" tarafından insanları korumakla görevlendirilmiştir.

Atmosferde gizemli göksel enerji katmanları halinde yaşayan ruhlar, insanlar tarafından keşfedilmemiştir. Sürekli bir evrim içindedirler. Bedenden bedene geçerek evrimini tamamlayan ve ışın konumuna gelmeyi başaran ruhlar, arınık ruhlar adını alır, bu konuma gelmeyi başaramayan ruhlar ise ışın konumuna gelecekleri günü beklerler. Kıyamet sürecinde insanlara yardım ederler. Milli, dini ve tasavvufi öğeler barındıran bu ruhlar, göğün katmanlarında yaşarlar:

"Bedenden bedene geçerek, evrimini tamamlamış, gizil güçlerle donanıp, ışın konumuna gelmeyi başaran ruhlara, arı ruh ya da arınık ruh deniliyor." (s.207).

"Ruhlar da sürekli evrim geçiriyordu. Bu evrim, ölümsüz olan ruhun, bir bedenden çıktıktan sonra, yeni bir bedene, daha sonra, başka bedene girmesiyle, çok uzun zaman dilimlerinde gerçekleşiyordu. Ruhların hedefledikleri son evrim, yoğunluklarından kurtulup arınarak, gizil güçlerle donanmış ışınlara dönüşmekti. Bu evreye erişen ruhlar, artık çok çileli ve zor olan, insan bedenlerine hizmet etme görevinden kurtuluyordu. Onlar artık bilgelik düzeyine erişmiş oluyorlardı. Kıyamet kehanetlerinde belirtildiğine göre, ışınsal evreye erişen, bu yüksek düzeyli ruhlar, yine de insanoğlunu terk etmiyorlardı. Çok dara düştüklerinde, uzaktan uzağa, ışınsal güçleriyle onlara yardım ediyorlardı." (s.206).

Arınık ruhlar, göğün altıncı katmanında, uzayın derinliklerinde yaşarlar. İnsanda korku, ürkü yaratmayan ruhların sesi, "Gizemli Esinti", Fuku'lara görevlerinde yardım eder, enerji sarmallarıyla onları sımsıkı kucaklayıp sarar, ışınlarla onların yıpranan hücrelerini onarır, zihinsel iletişim becerilerine sahiptir.

Yenican'lar, romanın fantastik unsurlar taşıyan bir başka kişisidir. Gerçek dünyada olmayan üçte biri insan, üçte ikisi Fuku özellikleri gösteren Yenican'lar, Fuku'lar tarafından klonlama yöntemiyle üretilmiş, onlar tarafından eğitilerek, insanlara yardım etmek için görevlendirilmiştir. Zihinsel iletişimle göklerden gelen enerjileri

çözümleyebilen, hücre ayrışımı yoluyla seyahat edebilen, göksel ve yersel enerjileri yumrularında depolayabilen yaratıklardır. Yenican'lar eserde şu şekilde tanıtılır:

“Fuku'lar bu bebeğin kök hücrelerinden, klonlama yöntemiyle, sekiz yüz doksan dokuz adet, yeni canlı türettiler. Bu dokuz yüz canlı, yeryüzünde yaşamaya başlayan, yepyeni bir türdü. Yeni canlılar üçte bir insan, üçte iki Fuku özelliği taşıyorlardı. Kısacası ne Fuku, ne de insandılar. Fuku'lar, bu yeni canlı türüne, candaşları Yenican'ın adından esinlenip, Yenican adını verdiler.” (s.128).

Şeytan ve onun bedeninden kopan Şeytancıklar, romanın diğer fantastik unsurlar taşıyan roman kişilerindendir. Jean-Luc Steinmetz, konuya katkıda bulunan izlekleri sınıflandırmada güçlükler ve zorluklar olduğunu belirtir ve bazı izlekleri sıralar: “Sınıflandırma burada da karmaşıklığını sürdürmektedir: Yaşayan ölümler, okültizm, canavarlar, hayaletler, şeytan hikâyeleri, hayalet ikizler, sapkınlıklar, karabasanlar, kötü büyüler, sanrılar.” (2006: 30). Kötülüklerle beslenen, insanoğlunun zor duruma düşmesi için fırsat kollayan Şeytan, masallarda adı geçen hayali bir mekânda, Kafdağı'nın doruklarında, yaşar.

İnsanların birbirine düşmesi, birbirleriyle savaşması için yardımcıları Şeytancıklar'ı görevlendiren Şeytan, insanlarda korku ve ürkü uyandıran bir roman kişisidir. Romandan alınan aşağıdaki cümlelerde Şeytan'ın özellikleri ifade edilir:

“Onun yeryüzüne indiği anda, ortalık toz dumana karıştı. Her yeri kuru ve kavurucu bir sıcak sardı. Bu rüzgâr, kimi yerde tozları önüne katarak, insanların gözlerine savuruyordu. Kimi yerde onları sarmal şekilde toplayarak, ürkü verici toz burgaçları oluşturuyordu.” (s.308).

“İnsanoğlu hala avcumun içinde. Hâlâ benden korkuyor.” (s.308).

“İnsanoğluna egemen olmak, benim işim. İşime karışanı, ateşimle cayır cayır yakıp yok ederim.” (s.308).

“Şeytan sözcüğü, kötülük, korku, kavga, kıyım, terslik sözcükleriyle özdeşleşmişti.” (s.311)

Romanın bu korku ve ürküntü meydana getiren roman kişisi, İslami inanışlardan izler taşıdığı gibi millî motiflerden, gelenek ve göreneklerden, deyimlerden yararlanılarak aşağıdaki örnekte olduğu gibi okuyucuya sunulur:

“İnsanlar, akıllarını kullanmaya üşenir, bir işi yapmadan önce, düşünerek, ince eleyip sık dokumaktan sıkılır. O sırada gönlüne uyan, kolayına giden şekilde davranır. Örneğin, bir kız ileriye geriyi, iyiyi kötüyü düşünmeden, gönül verdiği bir erkekle kaçarsa, ona bu çarpık davranışı, Şeytan’ın yaptırdığına inanılır. O yüzden kız, Şeytan’a uydu denir.” (s.313).

Gücünü ve enerjilerini insanların iyiliği için kullanan Fuku’lar ve Ruhlar’ın aksine Şeytan, gücünü ve enerjisini insanların yok olması ve kötülüğü için kullanır. Sonunda öfkesiyle kendi kendini yok eder.

Şeytan, eserin dini özellikler taşıyan fantastik kişilerindendir. İslamiyet inanışlarına uygun bir biçimde çizilen Şeytan, eserde Adem ile Havva’nın önünde eğilmediğini, bu şekilde onların cennetten kovulmalarını sağladığını anlatır:

“Yaradan gelsin de yaratılış döneminde, önlerinde eğilmemi istediği, sevgili kullarını görsün. İyi ki, Adem ile Havva’nın önünde eğilmemiş, onlara saygı göstermemişim. İyi ki onların akıllarını çelerek, cennetten kovulmalarını sağlamışım, diye böbürleniyordu.” (s. 306).

Şeytan, insanların insanlıktan çıkmasına, onların birbirlerine düşmesine de sevinir:

“Hele son dönemlerde, işleri iyice kolaylaşmıştı. İnsanların çoğu nerdeyse insanlıktan çıkmıştı. Onların bu duruma düşmesine pek seviniyor.” (s.307).

Yada’nın Gizil Gücü adlı romanda Yabgu efsanesi ve kutsal İrtiş Yabguları fantastik unsurlar olarak okur karşısına çıkar. Altay doruklarında yaşayan kutsal İrtiş Yabguları, insanüstü özelliklere sahip gizemli insanlardır. Eserde Yabgular şöyle tanıtılır:

“Elmacık kemikler çıkık, gözleri çekik, ağızları küçüktü. En belirgin özellikleri, uzun boyları ve yüzlerindeki aydınlıktı. Gerçekten yüzlerinde belirgin bir ışıltı vardı.” (s.91).

“Yabguların dış görünüşü tipik Asya insanına benzer. Ancak yüzlerini ve bedenlerini saran deri, beyaz, aydınlık ve saydam bir görünümdeydi. Bir de boyları çok uzundu.

Zihinsel ve ruhsal yapıları da öteki insanlardan çok üstündü. Buna karşın onlar öylesine alçakgönüllüydüler ki!” (s.102).

Gülten Dayıoğlu, bu eseri meydana getirmesinde Salihli’ye yaptığı seyahatin etkisinden bahseder. Yazar, Salihli’de Orta Asya’dan göç eden soydaşlarımızla tanışır ve onlardan göç esnasında atalarının yaşadıkları tehlikeleri, sıkıntıları öğrenir. Bu anlatılanları romanlaştırmayı düşünür. Yine bir tatil esnasında Ege’de bir çiftliğe giden Gülten Dayıoğlu, bu çiftliğin Orta Asya’dan göç eden Türkmenlere ait olduğunu öğrenir. Bu çiftlik, çiftlikteki atlar, çadır, yemekler, kısacası her şey yazarın ilgisini çeker. Türklerin Orta Asya’daki yaşamı, kültürü ve Şamanizm hakkında detaylı araştırmalara girer. Bununla da kalmaz, Orta Asya’ya gider. Romanını üç yıla yakın bir araştırma sonunda ortaya çıkarabilir (2010: 198/203). Eserin adı, eserde yaratılan mekânlar, roman kişilerinin adları, kutsal varlıklar bu izlenim ve tecrübelerin ışığında ortaya çıkar. Eser, millî değerlerden, millî inanışlardan, Şamanizm’den pek çok unsuru barındırır. Kutsal Yabgular, Altay doruklarında yaşarlar, keçi kılıyla dokunan çadırlarda oturur, hayvancılıkla, arıcılıkla, tarımla geçinirler, Orhun Yazıtlarında ve eski Türkçe metinlerde geçen, Türklerdeki Tanrı tasavvuruna uygun olan “Tengri”⁶ ye inanırlar. Sezgileri güçlü Yabgular varlığını sezindikleri Tengri diye adlandırdıkları görünmeyen güce yürekten inanırlar (s.105).

⁶ “Eski Türk lehçelerinde *tangrı, tengri, tengere, tangara, ture, tenegere* gibi değişik şekillere bürünen *tengri* sözcüğü hem göğü hem de Gök Tanrı’yı ifade ediyordu.” (Çoruhlu, 2002: 19).

“Bugün kullandığımız tanrı sözcüğü, İslamiyet’teki Allah kavramıyla birleşip yeni bir anlam kazanmıştır. Aslında tanrı sözcüğü, eski Türkçedeki *tengri* sözcüğünden gelmekte ve bu sözcük çeşitli Türk topluluklarında birbirinden küçük farklılıklarla kullanılmaktadır.” (Çoruhlu, 2002: 17).

“Eski Türkçede *tengri* kelimesi göze görünen gök ve Allah anlamlarını ifade etmiştir.” (İnan, 1986: 28).

Yabgu⁷, Türk tarihinde önemli bir unvandır. Eski Türk devletlerinde kağan soyundan gelen üst düzey yöneticilere bu ad verilir.

Yabguların yaşadıkları yer de Türklerin anayurduyla benzerlik gösterir. Romanda Orta Asya, İrtiş Nehri, Altaylar, Yabguların yaşadıkları yerlerdir. Bazı tarihçilere göre Türklerin anayurdu Altay Dağları, bazılarına göre Tanrı Dağları kuzey-batı Asya sahası, bazılarına göreyse İrtiş- Urallar arasındadır. Altay- Kırgız bozkır arası, Baykal Gölü'nün güneybatısı, Altayların doğusu da Türklerin anayurdu olarak gösterilen yerlerdendir (Kafesoğlu, 1994: 47).

Altı parmaklı kutsal Yabgular, bu parmaklar sayesinde göksel ve yersel gizil bilgilere ulaşabilen, Altay doruklarındaki mağaralarda insanlardan uzaklarda yaşayan, bedenlerinden beden eşlerini üretebilen gizemli kişilerdir:

“Yabguların en belirgin özelliği, ayak parmaklarının altı tane olmasıydı. Altıncı parmak, başparmakla orta parmak arasında, ötekilerden oldukça uzun görünümdeydi. Ucundaki tırnak, bir inci tanesi gibiydi. Bu tırnağın üzerinde gökkuşağının renklerinden oluşma, yay şeklinde ince ince kavisler vardı.” (s.102).

Bilge Yabgular, doruklarda mağaralarda; genç Yabgular ise doruğun eteklerinde Koytu Yaylası'nda yaşarlar. Bilge Yabguların beş duyularının yanında altıncı duyuları da gelişmiştir, bu duyular yardımıyla göksel bilgilere ulaşır, göksel varlıklarla iletişim kurarlar. İnsanların mutsuz, dirlikten ve düzenden yoksun bir yaşam sürdürdüklerine inanır, insanlık için üzülmürler. Gizil bilgilerle donanan Bilge Yabgular, her gün bu bilgilerle

⁷ “Eski Türk devletlerinde boy beyleri ile hakan arasındaki bağları sağlayan devlet merkezinin yüksek memurları vardı. Kağanın kardeşi *yabgu* ünvanı ile devletin mühim bir bölgesi ve boy beyleri üzerinde en büyük memuru teşkil eder ve Selçuklular devrindeki melik'lere tekabül ederdi. Bununla beraber Selçuklular, idarelerine aldıkları ana-yurtları Cend şehrinde oturan meliklere de yine eskisi gibi *yabgu* ünvanını veriyorlardı. Devlet imparatorluk hüviyetini kaybedince kağan yerine yabgular hüküm sürüyordu.” (Turan, 1993: 122).

İbrahim Kafesoğlu, *yabgu* ünvanının eski Türk devletlerinde teşkilâtla ilgili bir söz olduğunu belirtir. Devletin kanatlar halinde yönetildiğinde kanatları yöneten ve hakan soyundan gelen yöneticilere bu ismin verildiğini anlatır. Eski Türk devletlerinde ülke, kanatlar halinde idare edildiğinde bir tarafa hâkimiyet üstünlüğü tanınırdı. Başta bir hükümdar bulunur, ülke sağ ve sol kanatlar halinde merkeze bağlı olarak hâkanın kontrolü altında tutulurdu. Kanatların başındaki idareciler, kendi bölgeleriyle ilgili konularda asıl hükümdarın hâkimiyeti altında hüküm yürütür, dış ilişkilerde bulunur, savaşlarda sağ veya sol kanatta yerini alırdı. Kanatların yöneticileri olan yabgular, hükümdar ailesinden seçilirdi (1994: 260).

insanlara “dirlik solukları” üfler, onların mutlu ve düzenli bir yaşam sürmelerini isterler. Fantastik eserlerde sık sık karşılaşılan büyü, sihir ve benzeri gizemli ve mistik kavramlar eserde insanlara iyilik, mutluluk, dirlik ve düzen getirmek için kullanılır.

Beden eşleri sayesinde dünyayı çok kısa sürede dolaşabilir, zihinsel iletişim kurabilirler, evrenle ilgili sahip oldukları tüm bilgileri kendilerinden sonra gelen genç Yabgulara aktarabilirler. Sanal görü yetenekleri sayesinde bilgi ve deneyimlerden yararlanabilirler. İnsanüstü varlıklardır, bu insanüstü özelliklerini insanların yararı için kullanmaya, onları iyiye, güzele ve doğruya yöneltmede kullanırlar.

İnsanlardan uzak yaşarlarken, bir gün şahin yetiştiren bir kuşbaz tarafından keşfedilirler. Bu olaydan sonra herkesin ilgisini çeken Yabgular, Asya’da pek çok hükümdarın çocuklarını eğitir, onları yozluktan, yabaniılıktan uzaklaştırarak bilgeleştirir. Devlet adamlarının yetişmesini sağlayan fantastik bir roman kişisi olarak Yabgular, insanlığa her anlamda hizmet ederler:

“Bilge Yabgular, o zamanki, han hakan çocuklarını iyi, güzel, doğru bilgilerle besleyip eğittiler. Eğer, onlar böyle yapmasalardı, belki de bugünlere kadar, Asya’da taş üstünde taş kalmayacaktı.” (s.118).

Türklerin Tanrı’ya ve atalara kurban sundukları “kutsal törenleri”ne (Kafesoğlu, 1994: 289) benzer törenler düzenlerler: “Zihin Açma Törenleri”. Bu törenlerde geleneksel birtakım uygulamalara yer verirler.

Yabgular, yazarın diğer romanlarındaki fantastik roman kişileri gibi dünyaya belli bir görevle gönderilmişlerdir. Zor durumda bulunan insanlara ve dünyaya yardım etmekle görevlendirilmişlerdir. Manyetik kalkanı onararak, insanlığı evrimle sevgiye ve güzel duygulara yöneltmişlerdir.

Alacakaranlık Kuşları adlı romanda insanlığa hizmet göreviyle dünyaya gönderilen Akilopanta kuşları, romanın fantastik unsurlarındandır.

Gülten Dayıoğlu, bu kuşu hayal etmesinde Mauritius Adaları'na yapmış oldukları gezide, yerlilerden dinlediği Dodo⁸ kuşunun etkisinin olduğunu belirtir.

Kuşların soylarının tükenmesi yazarı etkilediği için, oluşturacağı bu roman kişisini, insanların zararlarından uzaklaştırır, gizemli güçlerle donatır. Yazar, bu gizemli kuşa *Suna'nın Serçeleri* adlı eserindeki kuşun adını verir:

“Öncelikle ölümsüzlük ve kutsallık düzeyine erişmiş bir kuş türü yarattım. Onların soyları hiç tükenmeyecekti. Çünkü onlar acımasız insanlardan kaçıp gizlenmeyi başarmışlardı. Kuşlar ortalıktan yok olunca, kuş bilginleri onları da türü tükenen kuşlar listesine almışlardı. Ama birkaç bilgin onların halen dünyamızda yaşamakta olduğuna inanıyordu. Gizemli güçlere sahip olan bu kuşlar, dünyaya ve insanlara çok yararlı hizmetler verebilecek nitelikteydiler. Ancak, insanlara küsmüşlerdi. Bilginler onları bulup, tükenmeye, yok olmaya yüz tutmuş olan dünyamıza ve insanlığa, yeniden hizmet etmelerini sağlayacaklardı. Gizil güçlerle donanmış olan bu kuşlara, çarpıcı bir ad bulmam gerekiyordu. Epey bir araştırma yaptım. Ama içe siner bir ad bulamadım. Sonunda Suna'nın Serçeleri adlı kitabımdan kopya çekmeye karar verdim. Orada bu kuşlar gibi olağanüstü özelliklere sahip bir kuştan söz ediliyordu. Serçeler bu kuşlardan biriyle tanışmış, ondan öğrendikleri bir masalı Suna'ya anlatmışlardı. Öyküdeki bu kuşun adı, Akilopanta idi. Romandaki gizemli kuşlara da bu adı verdim. İsim kuşlara çok yakıştı.” (2010: 192).

Her dönemde zor durumdaki insanlara yardım eden kuşlar, gülümseyen bir insan yüzüne sahiptir ve kanat çırpmadan uçabilir. Ayak izi, tüy ya da dışkı bırakmayan, insanlara görünmeyen, geceleri uçan bu kuşlar, gizemli varlıklardır. Görünüşleriyle gerçek dünyadaki kuşlardan oldukça farklıdır. Gümüş rengi tüyleri, başlarının yanında beliren kulakları ve insan yüzünü andıran yüzleriyle dış dünya gerçekliğinden bir hayli uzaktır:

“Dünyanın dört bir yanında yaşamış olan Akilopanta'lar, elli yıl kadar ortalarda görülmeyince, türü tükenmiş kuşlar listesine alındı. Uzaktan da olsa elde edilen görüntülerde, bu kuşların kanat uçlarında ileriye doğru uzanan birer tutam telek görülür. Uçuş sırasında bu telekler köklerin çevresinde dönerek, pervaneye dönüşür. Ayrıca yerden kalkışlarında, başlarının iki yanında, bebek eli büyüklüğünde, kulaklar belirir. Bu kulakların çevresi de uçuş sırasında hareketlenen kıllarla kaplıdır. Açık seçik ve net olmasa da kuşların yüzlerinin, gülümseyen bir insan yüzünü andırđı gözlenmiştir. Badem gibi çekik gözleri,

⁸ Ne bulurlarsa onunla karınlarını doyuran ve oldukları yerde uykuya dalan bu kuşlar, kendilerini savunmayı bilmedikleri için adaya gelen denizciler tarafından avlanarak tüketilir ve kısa zamanda kuşların soyları tükenir. Gülten Dayıoğlu, bu kuşlardan esinlenerek eserinde bir kuş oluşturur: “Alacakaranlık Kuşları adlı romanın yazımını tetikleyen nedenlerden biri de, işte bu türü tükenen Dodo kuşları oldu.” (2010: 192).

insan dudaklarını çağrıştıran, düzgün biçimli pembe gagası, gümüş rengi tüyleri, kuşlara ayrı bir özellik katar. Üstelik bu kuşların, tarihin en eski dönemlerinde bile yaşadıkları, kanıtlarla saptanmıştır.” (s.20).

Haklarında efsaneler oluşan ve “Dünya Kuşları” olarak nitelenen Akilopanta’lar, varlıklarında gizil bir enerji taşırlar. Bu enerji sayesinde yeryüzüne ışık topları halinde inerler. Geceleri uçmaları, hiç kanat çırpmadan uçmaları, insanlara görünmemeleri, hiçbir iz bırakmamaları onları daha da gizemli kılar. Gizem, fantastik eserlerin en önemli unsurlarındandır. Gülten Dayıoğlu da, gizem ve her türden merak ögesinin fantastik kurgunun doğası gereği olduğunu belirtir (bk. Ek-1: Gülten Dayıoğlu ile Röportaj).

Eserin pek çok yerinde kuşlar için “gizemli, gizil” sözcükleri kullanılır:

“Bu gizemli kuşlar, insanlık tarihinin hemen her döneminde var olmuşlardır.” (s.21).

“Ben de bu kuşların varlıklarında, kendilerine tüm zamanlarda, olağanüstü nitelikler kazandıran, gizil bir enerji bulunduğuna yürekten inanıyorum.” (s.27).

“Sanırım Raman, Akilopanta’ların varlıklarındaki gizil güce dikkatimizi çekmek için, ışık topları halinde yere indiklerini düşünüyor” (s.72).

“Haklısın, o gizilgücün niteliğini, tek bir boyutta işlemeye koşullanmış olan, insan zihni algılayamaz.” (s.293).

Akilopanta’lar, taşıdıkları bu gizil güç sayesinde insanlık için bir evrim kaynağıdır:

“Kısacası Akilpanta’ların gizilgücü, insanlık için akıl almaz bir evrim kaynağı olabilir.” (s.201).

“Bizleri bu evrime yönlendiren, başarımız için yardımda bulunan Akilopanta’lara insanlık adına teşekkür ediyoruz.” (s.308) vb.

İnsanoğlu var olduğu günden beri insanlara yardım eden Akilopanta’lar, şekil değiştirip başka varlıkların görüntüsüne bürünebilir, insanların rüyalarına girebilir, aniden belirip aniden yok olabilir, zihinsel iletişim kurabilirler.

Akıl karışıklığı, kuşkular, ikilemli durumlar, kararsızlık, fantastik eserlerin en önemli özelliklerindedir. Bilim ekibindeki gençlerden biri olan Tan'ın konuşmaları, Akilopanta'ların zihinsel iletişim becerilerini ortaya koymanın yanı sıra roman kişilerindeki kararsızlık ve tedirginliği de ortaya koyar:

“Bizler Akilopanta'ların türlü şekillerde sergilediği, gizemli davranışların nedenini, tam olarak kavrayamıyoruz. Bu nedenle düşsel yorumlar yapıyoruz. Ayrıca her fırsatta ekibimizi sınavdan geçirdiklerini düşünüyoruz. Bu yorum ve bu düşünceler, kafamızın karışmasına neden oluyor. Bana kalırsa onlar, bizimle zihin ve sezgi yoluyla iletişime girmeye çalışıyorlar.” (s.202).

Akilopanta'ların rüyalara girişi, roman kişilerinden Raman ve Elbey tarafından dile getirilir:

“... Dahası, bu yuvalar ve elbette Akilopanta'lar, zaman zaman düşlerime bile giriyor.”

“Ben de bazen, Akilopanta'ları rüyamda görüyorum. Bir görünüp bir kayboluyorlar. Bir türlü onlara ulaşamıyor, kan ter içinde uyanıyorum.” (s.134).

Yaşanan büyük tufanda Nuh Peygamber'in ve inananların hazırladığı gemiyi kaçırdıkları için Nuh Peygamber'in de emriyle başka bir gezegene gitmişlerdir. Alacakaranlık Gezegeni'nde yıllarca yaşadktan sonra dünyaya dönmüşler ve Nuh Peygamber'in emriyle zor durumda bulunan insanlara yardımla görevlendirilmişler. Nuh Peygamber tarafından gizemli ve doğüstü güçlerle donatılmışlardır. Romanda bu durum, Nuh peygamber tarafından şu cümlelerle belirtilir:

“Hiç zaman yitirmeyin. Ya kayalardaki deliklerden geçip yeraltına sığının ya da hemen, gökyüzünün derinliklerine açılarak, tufandan kurtulun. Korkmayın, sizlere, varlığında taşıdığım doğüstü gizemli güçlerden aktarıyorum. Bu güçlerin etkisiyle yeraltında ya da uzayda, her nerede olursanız olun, her türlü kötülükten korunacaksınız. Soyunuz dünya durdukça sürecek.” (s.287).

Akilopanta'lar, yeryüzünde evrim sürecine giren insanların gizil bir enerjiyle donanmalarını sağlayarak gözden kaybolmuşlardır.

Mo'nun Gizemi ve *Mo'nun Gizemi 2 Otran*'da, Mo, romanların gizemli şahıslarındandır. Mo'lar, denizde, karada ve gökyüzünde yaşayabilen, üç evrim

aşamasını, sürüngen, balık, kuş, hatta memelilerin biyolojik yapılarına ait özellikleri bünyelerinde barındırabilen, başlarındaki iri yumrularla göklerden göksel enerji alabilen yaratıklardır. Bu özellikleriyle gerçek dünyada görülmesi mümkün olmayan, olağanüstü özellikler taşıyan gizemli roman kahramanıdır.

Romana adını veren efsanevi Mo yaratığı, eserde okuyucunun gözünde canlandırılacak şekilde verilir. Romanda Mo'lar şöyle tanıtılır:

“Bir metre boyunda, balık gibi oval ve tombul bir bedeni var. Yuvarlak başının tam ortasında, dokuz küçük tümsekçe çevrili, yumruk kadar bir çıkıntı bulunuyor. Gözleri yuvalarında her yöne dönebiliyor. Arınmki gibi, petek göz niteliği taşıyor. Bu yüzden görüş alanı çok geniş. Denizlerin ve göğün derinliklerini, açık seçik görebiliyor. Onun için uzaklar yakın olabiliyor. Balığınkini andıran ağzı, kıkırdağımsı dolgun dudaklarla çevrili. Yüzün üzerinde, burun yok ama iki iri burun deliği var. Boynu belirgin. Balığa benzeyen gövdesinin iki yanında, kanadı da andıran, yüzgeç katmanları var. Bu yüzgeçlerin altında, kıkırdaktan oluşma, kol gibi iki uzantı bulunuyor. Kolların bitiminde, kuş pençesini andıran organlar var. Mo'nun bedeni, karından aşağı iç gibi inceliyor. Gövdenin bitiminde, kuyruğu andıran yüzgeç katmanlarıyla, ucu pençeli kıkırdaktan çıkıntılar var. Bu çıkıntıların uçları da kuş pençesini andırıyor. Mo, ayağı andıran bu pençeler üzerinde dikilebiliyor. Bu ilginç yaratıkların en göz alıcı yanları derileri, Mo'ların pembe eflatun karışımı derilerinden, gökkuşağı renklerinde, ışıklar saçılıyor. Derinin üzeri ipeksi pullarla kaplı. Mo denizdeyken, bu pullar sertleşiyor. Karaya çıkınca kuruyup, incelenerek adeta tüye dönüşüyor. Mo'ların en şaşırtıcı özellikleri ise, hem derin deniz diplerinde hem karada hem de gökyüzünde yaşayabilmeleri. Mo yaratığı öylesine güçlü ki. Vücudunun bitiminde bulunan, ayak görünümündeki kıkırdak çıkıntılarla toprağı kazıp, bir anda açtığı çukurda yok olabiliyor. Buna karşın istediğı zaman yerçekimini yenip göğe yükselebiliyor. Çok uzun zaman bu şekilde uçabiliyorlar.” (s.103-104).

Mo'lar, Hint Okyanusu'nda bulunan özel bir bölgede dar bir alanda yaşamışlardır. Yosunla beslenirler. Aşırı uysaldırlar. İri bedenleriyle hiç uyuşmayan incelikte ezgiye sahip sesleri vardır (s.105).

Kıyamet Çiçekleri adlı eserdeki Fuku'lar gibi Mo yaratığının da erkek ve dişisi yoktur, her iki cins tek bedende toplanır:

“Belgelerde Mo'ların yumurtayla üredikleri belirtiliyor. Bu belgelere göre, Mo'lar, tek eşliydi. Erkek ve dişi cinsleri yoktu. Her iki cins tek bedende toplanmıştı. Yavrular yumurtadan çıkınca, hemen onları el birlik olup suya taşıyorlardı. Yavru Mo'lar suda geliştiikten sonra, yeniden karaya çıkıyorlardı. O zaman ikinci derileri ya da evleri sayılan kavkılarını oluşturmaya başlıyorlardı. Ağızda oluşan salgılarla yapılan kavkı, deniz minaresini andıran, sarmal biçimde oluyordu. Yetişkin bir Mo'nun kavkı bir metreyi buluyordu.” (s.104).

Mo'lar başlarındaki iri yumrularla göklerden göksel enerji alabilen yaratıklardır. DNA'larında, kromozom sayıları ve dizilişlerinde çok özel bir oluşum vardır. Balık, kuş, memeli, sürüngenlerin özelliklerini üzerlerinde taşırlar. Eserde, Mo'ların soylarının tükenmesi ile ilgili birbirinden farklı görüşler yer alır. Çin ve Hint belgelerine göre Mo'lar bağışıklık sistemleri iyi gelişmediği ve evrimleşme çabası göstermedikleri için, hızla değişen çevre koşullarına uyum sağlayamamış ve tükenmişlerdir (s.102). Bir başka yerde ise Mo'ların ortadan kayboluşuyla ilgili olarak şunlar söylenmektedir:

“Mo'lar çok uzun zaman uçabiliyorlar. Efsanelerde onların, uzayda, dünyadakinden daha iyi bir yaşam ortamı buldukları için, yeryüzünden çekip gittiklerinden söz ediliyor. Kimi efsanelerde ise, Mo'ların, dünyanın gelecekteki kötü günlerini görüp, buradan gitmeye karar verdikleri görüşü savunuluyor.” (s.104).

Gençleri, Papağan Adası'na götüren kaptan ise Mo'ların evrim geçirerek insana dönüştüğünü söyler: “Mo'ların bedenleri şekil değiştirip insan bedenine dönüşmüş olamaz mı? Dikkat ederseniz kimi insanlar çok akıllı, güçlü, yaratıcı... O insanlar varlıklarında yüksek oranda lider Mo izi taşıyorlar.” (s.183).

Olağanüstü özelliklere sahip Mo yaratığının ortadan kaybolma nedenini serinin ikinci eserinde, Otran açıklar, bu açıklamayla bilim ve teknolojinin olumsuz yanlarına, çevre kirliliğine vurgu yapılır:

“Teknolojinin hızla ilerlemesi sonucu çevre kirlenince Mo'lar göksel katmanlarla iletişimde zorlanmaya başladılar. Bu durum da onların ölümlerini hızlandırdı.” (s. 320).

Haklarında efsaneler oluşan efsanevi Mo yaratığı, insanlar arasındaki savaşıardan, kavga ve silahlardan hoşlanmayan, insanları “Son Evrim”le ödüllendirmek üzere görevlendirilen canlılardır. Arıninki gibi petek göz niteliğindeki gözleriyle denizin diplerini göğün derinliklerini görebilen Mo'ların zihinsel becerileri çok kuvvetlidir. Zihinsel iletişim kurabilir, karada, denizde ve havada yaşayabilirler.

Onları görebilen, gözlerine bakabilen insanların dünyanın en akıllı insanları olduğuna inanılır. Efsanelere göre onların gözlerinden insanların gözbebeklerine akan göksel ışık sayesinde bu insanlar bilgin olabilirler (s.145).

Fantastik edebiyat, gerçeküstü, düşsel, olağanüstü bir dünyayı anlatır. Bunu kurmak için de birtakım düşsel öğelerden yararlanmak zorundadır. Romanda bu düşsel yaratıklardan yararlanılmıştır. Karada, denizde, havada yaşayabilen göksel iletişim becerileri yüksek Mo'lar ve ölümsüzlük gücüne sahip, varlığı elle tutulup gözle görülemeyen Otran, romanın düşsel kişilerindedir.

Serinin ilk eseri *Mo'nun Gizemi* adlı yapıtta yer almayan; fakat serinin ikinci eserinde *Mo'nun Gizemi 2 Otran* eserinde yer alan Otran⁹, olağanüstü özellikleriyle gizemli bir fantastik roman kişisidir. Dönüşüm, başkalaşım, fantastik eserlerin en önemli unsurlarındandır. Otran, başkalaşım konusunda ustadır. İsteddiği her şekle girebilir, gizemlidir, olağanüstü özellikler gösterir. Bütün bu özelliklerine rağmen, Otran, okuyucuda korku ve ürküntüye neden olmaz; çünkü tüm enerjisini insanlık için kullanan Otran, karanlık bir varlık değildir:

“Otran, ölümsüzlük gücüne sahip çok özel bir varlıktı. Sınırlı bir şekli ve biçimi yoktu. Dilediğinde moleküler, dilediğinde hücrenel bir yapıya dönüşebiliyordu. Varlığını oluşturan moleküller, niteliği bilinmeyen maddelerin bileşimi idi. Ayrıca molekülleri insanlar tarafından nitelikleri saptanmış olan 92 elementten de izler taşıyordu. Hücre çekirdeklerindeki kromozom sarmalları, DNA ve genetik şifreleri de evrende benzeri olmayan özelliklere sahipti. Bu nedenle değişim, dönüşüm, başkalaşım konularında ustalığın doruklarına erişmişti. Kısacası o, istediği her şekle girebilirdi. İsteddiği her yerde yaşamını sürdürmeyi başarabilen, olağanüstü bilince sahip gizemli bir enerjeydi. Otran, yeryüzünün oluşumu aşamasında belirmişti. O zamandan beri, insanüstü ve doğaüstü güçlerini, tüm canlılara, yardım için kullanıyordu. En çok yardım ettiği canlı da insanoğluydu. Varlığı, elle tutulur, gözle görülemezdi. Bazen, duyarlılık sınırları saydamlaşma yolunda olan insanlar onu sezinleyebilirdi.” (s.60-61).

Büyük bir patlama sonunda denize batan Mu kıtasının halkı, eserin fantastik özellikler gösteren kişilerindedir. Mo'lar tarafından denizden kurtarılarak en yakın adalara taşınan Mu insanları, bilim alanında çok ileri seviyelere ulaşan, hayvan ve insan karışımı canlılar üreten insanlardır. Zihinsel iletişim becerilerine sahip, göksel enerjileri

⁹ Gülten Dayıoğlu, Otran'ın kendisini büyülediği gibi okuyucuyu da büyülediğini ifade eder: “Olaylar akarken yeni bir kahraman yarattım. OTRAN! O, olağanüstü bir varlık. Şekli yok. Ne cin ne peri. Melek de değil. Büyük patlamadan sonra, Dünya oluşurken orataya çıkmış çok özel bir enerji. Her şekle girebiliyor. Geçici olarak insan görünümüne bile girebiliyor. Yeni romanın yeni kahramanı OTRAN, beni büyülediği gibi okurları da gizemli varlığının gücüyle öyle bir sarıp sarmalamış ki! Okurlar, Otran'la ilgili merak ve sevgi dolu yazılar gönderiyor.” (2010: 208).

çekme ve onları ayırma becerilerine sahip Mu'lar, Mo soyunun evrimleşmesine ve Mo'ların başlarındaki dokuz yumrunun gelişip işlerlik kazanmasına da yardım ederler. Mo'lara zihinsel iletişimi, göksel enerjilerden yararlanmayı öğreten de yine Mu bilim adamlarıdır. Mu bilginleri, Pasifik Okyanusu'nda "Şeytan Üçgeni" olarak adlandırılan bölgede batan gemilerden kurtulan insanlar ve adadaki canlılarla insan-hayvan karışımı satirler üretirler. Mu bilginleri, bu canlıları kesip biçmeden, uzaydan çektikleri göksel ışın demetlerini kullanarak üretirler. Fantastik özellikler taşıyan Mu bilginleri, iri yapılı, büyük kafalı, kocaman ellere sahip varlıklardır. Mu bilginleri, olağanüstü nitelikte gizil güçlere sahiptirler. Bilimsel çalışmalarında kullanmak için lapis, lazuli ve elmas madenlerine gereksinimleri olan Mu bilginleri, madenlerde çalıştırmak için insana benzeyen maymunlar üretir; fakat bu canlılar, uzun süre yaşayamaz. Mu bilginleri, ölen maymunların yerine yenilerini üretir, yenilerini üretmek için yine bu madenlere ihtiyaç duyar. Bu madenlerin belli oranlarda birleşmesinden oluşan kutsal işta taşları sayesinde göklerden enerji çeken Mu bilginleri bunlarla yaşamlarını sürdürür. Çok uzun ömürlü olan Mu'lar, ölümsüz değildir. Bu yüzden ölümsüzlük otunun peşine düşerler (s.130/155).

Mo'nun Gizemi 3 İkizler romanında efsanevi Mo yarattığı ve Otran'ın yanı sıra fantastik özellikleriyle yeni roman kişileri okuyucuya sunulur. Romanın başkışileri ikizler, Otran tarafından Defne, Ece ve Burç'a yetiştirilmeleri için bırakılır. Romanın ilk sayfalarından itibaren gizemli ve olağandışı varlıklarıyla dikkat çeken ikizler, insan, Mo ve dünya dışı gizemli bir varlık olan Şila'nın genlerinin karışımı, laboratuvar ortamında oluşturulan bebeklerdir:

"Yuma, ikizleri sadece Mo geni ve dünya dışı canlı özellikleri taşıyan Şila'nın genlerini aşılıyarak elde etmemiştir. İnsan, Şila ve Mo geni taşıyan bu iki insan özünün genetik haritasını çıkarıp kök hücreler ekleyerek yepyeni genetik kodlar da oluşturmuştur." (s.82).

Defne ve Burç'un üreme salgıları, Mo geni ve Şila'nın genlerinin karışımıyla Yuma tarafından laboratuvar ortamında üretilen ikizler, değişim ve dönüşüm konusunda üstün yeteneklere sahiptirler. Değişim ve dönüşüm, fantastik eserlerin en önemli izleklerinden biridir. Romanın ilk sayfalarında bebeklerin sepet içinde bahçeden eve taşınmasıyla birlikte dönüşüm başlar:

“Bu kez, yetişkin insanlar gibi gerinerek ıkımp sıkınmaya girişmişler. Sonra, bir solukluk süre içinde akıl almaz bir değişime uğrayarak kocaman birer tırtıla dönüşmüşler.” (s.10).

Çok kısa bir sürede eski hallerine geri dönebilirler:

“Ece tümcesini tamamlayamadan, kurtçuklar uzayıp kısalmaya başladılar. Kendi çevrelerinde dönerek, kromozom sarmalını andıran bir görünüme büründüler. Sonra birden sarmal çözüldü. Kurtçuklar pide gibi yassılıp yayıldılar. Ardından denizyıldızı gibi beş kollu bir hal aldılar. Bu görünimleri de uzun sürmedi. Yıldızı oluşturan beş uzantıdan her biri, eğilip bükülerek şekil değiştirmeye başladı. Daha sonra çıkıntılardan biri başa, ikisi kollara, ikisi ise bacaklara dönüştü. Ve kısa sürede gövdeleri oluşan bebekler, eski hallerine döndüler.” (s.12).

İkizlerin bu değişim ve dönüşüm becerileri sınırsızdır (s.29).

Bazen değişim ve dönüşüm, vücutlarının tümünde değil sadece bazı organlarında görülür. Bir gün ikizlerde kiraz yeme isteği oluştuğunda kolları istemsiz bir şekilde uzayıverir (s.191).

İkizler, insanoğluna kıyamet sürecinde değişim dönüşüm becerileri kazandırmak amacıyla görevlendirilen öncüler olduklarını şöyle açıklarlar:

“Önce oluşumuzun nedenini belirtelim: İnsanoğlu kıyamete yakın zamanlarda değişim-dönüşüm yeteneği kazanmak üzere planlanmış. Ancak insanlar zamanla duyarlılıklarını yitirip kendilerini dünyadaki bin bir renkli yaşama kaptırmışlar. Bu nedenle değişim-dönüşüm yeteneklerini varlıklarının derinliklerine gömülmüş. Başka bir deyişle biz ikimiz, işte o değişim dönüşümün öncüleriyiz.” (s.91).

Henüz bebekken beyin haritası yapan, var olan zihinsel iletişim becerilerini geliştiren ikizler, insanlar, hayvanlar ve bütün canlılarla iletişim kurabilirler. Daha kırk günlükken algılama kanalı açık insanlarla zihinsel iletişime girebilecek düzeye erişirler. Hayvanlarla da iletişime girebildikleri şöyle anlatılır:

“Kulaklarına önceleri ormandaki kuşlarla börtü böcek sesleri doluyordu. İlerledikçe bitkilerden gelen sesleri de algılamaya başladılar. Daha sonra yuvalarında yaşamlarını sürdüren, tüm orman hayvanlarının solumalarını sezinlediler. Çok geçmeden çevrelerindeki tüm varlıklarla iletişime girebildiklerinin bilincine vardılar.” (s.322).

Ece, Defne ve Burç bebeklerin adlarını Giz ve Öz koyarlar. İsimleri de varlıkları gibi gizem doludur (s.22).

İkizler, üç ay boyunca doksan iki elementi içeren özel bir mamayla beslenirler, üç aydan sonra doğal olan tüm besinlerle beslenebilirler, gökyüzünden ışın çekebilirler (s.32).

Giz ve Öz'ün sezgileri çok kuvvetlidir. Evlerine gelen konuklar arasında varlığı kötü enerjilerle yüklü bir adamı hissedebilirler (s.44).

İkizlerin genetik yapıları da farklıdır:

“Ancak ikizlerin DNA sarmallarının sayısı üç adetti. Üstelik kromozomlarının uçlarındaki “TELOMER” uzantıları düz değil, iplik yumağı şeklinde kıvrılmıştı.” (s.62).

Önemli yaşam merkezlerinden biri olan göbek çukurlarına yaşamsal enerji depolayabilir yine bu enerji sarmalı sayesinde değişim ve dönüşümü başarabilirler. Bu gizil enerji sarmalıyla bir tür beden eşi meydana getirebilirler. Bedensel, ruhsal, zihinsel varlıklarının eşiyle farklı yerlerde dolaşabilirler. İkizler, bir gece kendileri İstanbul'da yataklarında uyurken Defne, Burç ve Ece'nin üzerine beden eşlerini göndererek onları hatta Yeni Zelanda'ya giderek oradaki aile fertlerini de incelerler:

“Biz, ikiz eşimiz konumunda olan enerji sarmalıyla, sadece sizleri incelemedik. Bu bilince erişir erişmez, aile bireylerimizi de incelemeye giriştik. Dün, göbek çukurumuzda oluşan ikiz eşi sarmalıyla gün boyunca hem Hindistan'a hem de Yeni Zelanda'ya ulaştık. Tüm ailenin genetik yapısını inceledik.” (s.90).

Mo genlerinin etkisi nedeniyle yüzebilirler, derileri çok güçlü olduğu için soğuktan etkilenmezler; ama yine Mo genlerinin etkisiyle kavrama yetenekleri zayıftır, konuşmayı zor öğrenirler (s.101).

Giz ve Öz, garip davranışlar sergilerler, otlaklarda kuzularla oğlaklarla oynarken onlar gibi otlarlar. Çiftlikteki sebzeleri, meyveleri bahçeden toplayarak yerler, toprakları ağızlarına doldururlar. Buna engel olmaya kalkışan Defne ve Burç'a kendilerine zarar verecek hiçbir şey yapmayacaklarını belirtirler. İnsanüstü özelliklere sahiptirler. Garip davranışları yüzünden kendilerini “engelli” sanmaları konusunda şunları söylerler:

“Bizim için kim ne derse desin, sakın üzülmeysin. Bizler engelli değiliz. Tersine insanüstü bir yapıya sahibiz.” (s.141).

İkizler, başlarının üstündeki yumrular sayesinde göksel enerjileri, gökyüzünden akan ışınları çekebilirler. Başlarındaki bu yumrular yedi yaşlarına geldiklerinde daha da belirginleşir.

Bu özel yeteneklerle donanmış çocuklar, göksel enerji almalarına engel olan her türlü kıyafetten, başlıktan, ayakkabılardan nefret ederler. Tıpkı Mo’larınki gibi yuvalarında dönen, çevreyi çok iyi görebilen gri mavi gözleri vardır. Fırça gibi fıskıran kumral saçlarıyla pek de çekici değildirler. Yüzleri kedi yüzü gibi oval, burunları iri, kulakları kepeçdir, ağızları ise ufacıktır. Boyları, yaşlarına göre uzundur. Çok güzel olmamakla birlikte vücutlarından yayılan ışık sayesinde yüzleri daima apaydınlıktır, bu yüzden de herkes tarafından sevilirler (s.180). Göksel enerjilerden beslendikleri için ışınların kalitesini düşüren hava kirliliğinden nefret ederler (s.208).

Karşısındaki kötü niyetli kişilerin duygularını dışa vurmalarını sağlayabilirler (s.205).

İkizler, karşısındakine gen taraması yapıp bu bilgileri göz bebeklerine ve belleklerine kaydedebilirler ve bu görüntüleri dışa yansıtarak başkalarıyla paylaşabilirler:

“Her şeyi belleklerimize ve gözbebeklerimize yükledik.” (s.270).

“Gözbebeklerine kaydetmiş oldukları laboratuvar görüntülerini duvara yansıtarak onların belleklerine aktardılar.” (s.283).

Giz ve Öz, Yaradan tarafından kıyamet sürecinde verilen görevi yerine getirmek üzere Arka gezegenine giderler. “Can Şifresi Geni”ni Gümüş Benekli insanlara aşılacak üzere kelebeklere dönüşerek dünyaya dönerler. Yazarın diğer romanlarındaki roman kişileri gibi zihinsel iletişim becerileri yüksek, kıyamet sürecinde özel bir görevle dünyaya gönderilen ikizler, değişim ve dönüşüm yeteneklerine sahip gizemli insanüstü özelliklerle donanmış varlıklardır. Okuyucuda korku, ürkü, rahatsızlık ve tedirginlik yaratmazlar. Aksine insanlara iyilik yapmaları, kıyamet sürecinde insanlara yardım etmek üzere Yaradan tarafından görevlendirilmiş olmaları hoşça giden özellikleridir. Hava kirliliğinden nefret eden, insanların sevgisizliğinden hoşnut olmayan, kötü niyetli

insanlardan uzak kalmayı isteyen Öz ve Giz, fantastik özellikler gösteren roman kişileridir.

Mo'nun Gizemi 3 İkizler romanında Şila, romanın fantastik özellikler gösteren bir başka roman kişisidir. Ataları dünya dışı bir gezegenden, Arka gezegeninden gelen Şila, Yuma'nın gizemli kedisidir. Değişim dönüşüm becerilerine sahip, gizemli, sıra dışı bu canlı, kıyamet sürecinde insanlara yardım eden Arkalıların soyundan gelir. Mısır kökenli bu kedi ve onun soyundan gelen kediler, gizemli güçlere sahiptir.

Şila, zihinsel iletişim becerilerine sahiptir:

“Meğer zihnimize bilgi aktaran, Yuma'nın gözde kedilerinden biri olan Şila'ymış.” (s.124).

Yuma, genç bir bilim adamıyken Mısır Piramitleri'ne araştırma için gider. Burada beyaz bir kedi peşini hiç bırakmaz. Bu kedi gri mavi gözlerini Yuma'ya dikerek uzun uzun ona bakar, aniden ortadan kaybolur, aniden ortaya çıkar. Kedinin bu gizemli ve ürküntü veren davranışları, Yuma'yı çok etkiler. Piramitlerin bekçisi, değişim ve dönüşüm becerilerini kullanarak insan görünümüne bürünen Otran'dır. Yuma, bu gerçeği bilmez. Piramitlerin bekçisi olarak tanıdığı bu adam, kendisine, kedinin sıra dışı bir kedi olduğunu, sütbeyaz tüylerini okşayan kişilerin dileklerinin kabul olduğunu, insanların zihnini okuyabildiğini, gözlerini diktiği kişiyi rahatsız ettiğini söyler:

“Bu çevrede kime sorarsan sor, herkes bu kedinin, doğüstü güçlere sahip olduğunu, bilinmezliklerle dolu, gizemli davranışlar sergilediğini sana söyler. Gri mavi gözlerini, bir insanın üstüne diktiğinde, o kişi tedirgin oluyor. Çünkü kedinin kendi iç dünyasını, zihnini, belleğini okuduğuna inanıyor.” (s.245).

Romanda gizemli özellikler barındıran kediler, mitolojide mistik güçler taşıyan ve hatta bazı inanışlarda Tanrı kabul edilen kedilere benzer.

Şila, Mısır'da ortaya çıkması, gizemli olması, insanüstü niteliklere sahip olması bakımından mitolojideki hayvan Tanrı Bastet'e¹⁰ benzer.

Piramitlerin bekçisi, Otran, Yuma'ya onun çöldeki kasırgalardan sonra kum yığınlarının altından hiçbir şey olmadan çıktığını, damağında gül goncası şeklinde kara bir mührü olduğunu, bu mührün uğurlu olduğunu anlatır. Yuma, kediyi satın almak ister. Bekçi, ona kedinin yavrularını satar, Yuma, bu yavrulardan kopyalama yöntemiyle pek çok kedi üretir.

Şila, insana da dönüşebilen gizemli bir canlıdır. Şila'nın ataları, Arka gezegeninden bir buğday tanesine dönüşerek ve bir ışın demetinin içine sığınarak dünyaya gelirler. Arka gezegeninden dünyaya gelen Arkalılardan bazıları çevrelerindeki kadın ve erkeklere öykünerek insana dönüşür, bir kısım Arkalı ise etraflarında gördükleri kedilere özenerek kediyeye dönüşür. İnsana dönüşen Arkalıların derileri yüksek enerji yüklü göksel ışınları çekecek nitelikte değildir. Bunun için kediyeye dönüşen Arkalılar, göksel enerjileri çekmeye elverişli tüyleri sayesinde insanlara enerji aktarırlar. Tüylerini okşayanlar, enerjyle donandığını hisseder. Uzun yıllar firavunlara enerji aktaran kediler, piramitlerde hem çizimlerde hem hiyerogliflerde yer alır, haklarında efsaneler oluşur (s.302/308).

Arkalılar, romanın fantastik unsurlar taşıyan Arka gezegenin canlılarıdır. Arka gezegeninden dünyaya gelen Arkalılardan bir kısmı kediyeye, bir kısmı insana dönüşür. İnsana dönüşen Arkalılar, az gelişmiş insanları inceleyip halka egemen olurlar, Mısır'da bir uygarlık kurarlar. İlk firavunlar, Arka gezegeninden gelen bu Arkalılardır. Hayalî bir mekânın hayalî insanları olan Arkalılar, dünya gerçekliğinden farklı bir şekil ve yapıdadırlar. Arka gezegeninde yaşayan, değişim dönüşüm becerilerine sahip, ışın demetleri ve doğada kendiliğinden yetişen meyve ve sebzelerle beslenen Arka insanı, dönüştükleri canlının gereksinimi olan besin maddesini de gezegenlerinde bulabilirler. Üremeleri de farklı olan Arkalılar, "Can Şifresi Geni" sayesinde çoğalabilirler:

¹⁰ Mısır mitolojisinde kediler, hayvan tanrılardan kabul edilir, kutsal varlıklardır. Koruyucu bir tanrıçadır. Aynı zamanda doğurganlık tanrıçası olarak da bilinen Bastet, (kedi tanrıça) özellikle bolluk armağanları vermesi için insanlar tarafından yeni yılda ziyaret edilen hayvan tanrılardandır (Kolektif, 2010: 105). "Bastet: Kedi ya da kedi başlı bir kadın şeklinde tasvir edilen Mısırlı tanrıça." (Korkmaz, 2011: 617).

“Hücrelerindeki enerji tükenince, Arka canlısı da tükenmiş oluyor. Dünyada bu olaya, ölüm diyorlar. O canlı tükendiğinde, Can Şifresi taşıyan gen, ölünün bedeninden ayrılıp, özgür kalıyor. Belli bir zaman, o haliyle varlığını sürdürdükten sonra, yeniden Arka canlısı konumuna geliyor. Can Şifresi Geni, başkalaşımını, doğada tek başına geçiriyor. Annenin bebek kesesine gereksinim duymuyor. O gen, başkalaşım, değişim, dönüşüm evrelerini geçirip de bebek haline gelince, tüm Arka halkı onun büyüüp gelişmesine yardımcı oluyor. Onun tek bir ana babası yok. Gezegendeki tüm erkekler onun babası, dişiler ise annesi oluyor. Çünkü dişiler bu bebekleri, üç ay süreyle emzirme görevini üstleniyorlar. Dünyada, bebek doğurmayan kadının göğüslerinde süt oluşmaz. Bizim gezegenimizde, bir bebeği emzirmeye gönüllü olan kadının göğüslerinde, kısa sürede süt belirir. Böylece, varlığı tükenmiş olan Arkalı canlı, tüm özellikleriyle yeniden canlanmış oluyor...” (s.338).

Dinginlik ve huzur içinde yaşayan Arkalılar, zihinsel iletişimle anlaşılır. Ulaşım araçları olmadan değişim ve dönüşümle istedikleri yere gidebilirler. Sanatçıları, hayallerinde ürettikleri her sanat eserini iletişim kanalları açık olan herkesle paylaşırlar, gökyüzünde resim sergileri açarlar. Atmosferde dünyadaki dervişler gibi dönerek Yaradan’a dua ederler.

Kıyamet sürecinde Yaradan tarafından Gümüş Benekli insanlara gen aktarmakla görevlendirilir.

III.1.2. İnsanlarda Görülen Fantastik Özellikler

Gülten Dayıoğlu’nun gençlik romanlarında doğaüstü varlıkların yanında dış dünyadaki insanlara benzer insanlar da fantastik özellikler taşır. Bu şahıslardan bazıları zaman içinde birtakım değişiklikler göstererek, bazıları ise doğuştan getirdikleri bazı farklılıklarla fantastik özelliklere sahiptirler.

Bu şahıslar, yazarın romanlarındaki diğer şahıslardan yetenekleri, bedensel ve zihinsel bazı özellikleriyle ayrılırlar. Kimi doğuştan, kimi sonradan kazanılarak elde edilen bu özellikler sayesinde zihinsel iletişim kurabilir, göksel enerjileri çekebilir, gizemli enerjilerle donanabilir, hatta mekânlar arası olağanüstü yolculuklar yapabilirler. Bu şahısların çoğu, kendilerine dünyayı kurtarma görevi verilen kurtarıcılardır. Beyin evrimini tamamlayıp mükemmel insan olurlar. Gülten Dayıoğlu, özündeki insancıl

duyguları keşfeden beyin evrimi tamamlanmış roman kahramanlarında tasavvuftaki “kâmil insan” ın etkileri olduğunu, bazı noktalarda onu aşan yönlerin de olduğunu söyler (bk. Ek-1: Gülten Dayıoğlu ile Röportaj).

Kıyamet Çiçekleri'nde Hörü, sıradan bir kızken Fuku kanı alarak sıradışı birtakım özellikler gösteren biri haline gelir ve Hörü, Bilinç Işması görevi için seçilmiş insanlardan biri olur. Hörü, Fuku'lar tarafından eğitilir, büyük bir evrim olan Bilinç Işması göreviyle insanlık için Fuku'lara deneklik yapar. Yenican'lar, hücreleriyle Hörü'nün varlığını sararak onun doğuştan gelen; fakat kullanılmadığı için zamanla işlevini yitiren enerji kaynaklarını uyararak onda, bedensel ve zihinsel bir canlanma meydana getirirler. Kendisine, zihinsel iletişim, hücre çözünümü, enerji kaynaklarına ulaşma, onları ayrıştırma, iletişim tüneline girme, dil lopunu kodlama öğretilir. Değişim ve dönüşüm, fantastiğin ortaya çıkmasını sağlayan en önemli unsurlardandır. Hörü, uğradığı değişimle insanüstü özellikler kazanır ve fantastik özellikler gösterir.

Yada'nın Gizilgücü'nde Yada, babası Apam gibi damarlarında gizemli bir kan taşır (s.24). Dedesi, ninesi ve evin kahyası Temir Kâhya'yla birlikte yaşayan babasını ve annesini hiç görmeyen Yada, sezgileri kuvvetli, duyarlı, kavrama yeteneği gelişmiş, başarılı, zeki aynı zamanda sevgi dolu bir kızdır. Yada'nın en belirgin özelliklerinden biri, sezgilerinin keskinliğidir. Herhangi bir konuda bir ya da iki sözcük duysa, davranış hatta mimik görse konuyu hemen kavrar. Çevresine karşı aşırı duyarlıdır. Örneğin, daha küçücük bir kızken, günlük güneşlik bir hava olmasına rağmen o gün yağmur yağacağını anlar (s.34).

İlköğretim yıllarını başarıyla geçirir. Altı, yedi, sekizinci sınıflarda, okullar arası başarı ölçümlerinde, hemen her dersten, Türkiye birincisi olur (s.23).

Yada için, sevgi hava, su, hatta besin gibidir (s.65).

Yada, babası Apam gibi Kutsal Yabgu soyundan gelir. Altı ayak parmağına sahip Yada, bu altıncı parmak sayesinde göksel enerjileri çekebilir ve göksel bilgilere ulaşabilir. Yada, kendisinde bu doğuştan gelen yeteneklerin farkında değildir. Liseyi bitirip babasının eğitim gördüğü Amerika'daki Gök Bilimleri Merkezi'nde eğitim hakkı kazanır. On sekiz yaşına bastığında ilk kez babasıyla buluşur, birlikte Altay doruklarındaki mağaralara giderler. Yada, burada Yabgular tarafından arındırmaya

alınır. Genç kız, taşıdığı özel yetenekleri, özel güçleri fark eder, beyin evrimini tamamlamış ilk insan olduğunu burada öğrenir. Pek çok yeteneğe sahip olan Yada, arınıp aydınlandıkça zihni açılır, genlerinde taşıdığı Yabgulara özgü enerji tohumları açılır. Zihinsel iletişim kurabilir, beden eşini oluşturabilir seviyeye gelir, beden eşi sayesinde seyahatlere çıkar:

“Eğitim sona erince, beden eşiyle ilk iş olarak çiftliğe aktı.” (s.376).

“Yada daha sonra eş bedeniyle Amerika’daki üniversiteye aktı.” (s.377).

Yada, özel görü yetenekleri sayesinde geçmişte yaşananları görebilir, göklerde yaşayan görünmez varlıklarla iletişim kurabilir. Kutsal Yabgularla birlikte kutsal Yada taşları molekülleriyle özdeşleşip donanır ve dünyaya manyetik kalkan oluşturarak dünyayı yok olmaktan kurtarır.

Yada’nın babası Apam da Yada gibi birtakım doğüstü özelliklere sahip bir adamdır. Yabguların uğradığı gece baskınından kurtulan ve Temir ile Türkiye’ye gelen Apam, burada çocukları olmayan Mehmet Bey ve Ayşe Hanım tarafından evlat edinilir ve yetiştirilir. Apam da diğer Yabgular ve Yada gibi altı ayak parmağına sahip, sezgileri kuvvetli, duyarlılıkları gelişmiş, sanal görü yeteneğine sahip, beden eşiyle olağandışı seyahatlere çıkan bir roman kişisidir.

Yazar, Türk tarihinden ve kültüründen esinlenir, Apam ve Yada’yı Göktürk yazıtlarından esinlenerek yarattığını ifade eder:

“Romanda baş kahramanın adı YADA. Babasının adı ise APAM. Bu adı Göktürk yazıtlarından esinlenerek verdim. Yazıtlar, ÖZÜM (ben) ve APAM (atam)... diye başlıyor ya!...” (Dayıoğlu, 2010: 202).

Yada’nın Gizilgücü’nde Apam ve kızı Yada, fantastik özellikleri değişim dönüşüm yoluyla kazanmaz, doğuştan getirirler; fakat bu özellikler kullanılmadığı için körelir ve unutulur. Kutsal Yabgular, baba-kızı eğiterek varlıklarında taşıdıkları gizil gücü fark etmelerine yardımcı olurlar.

Mo’nun Gizemi, Mo’nun Gizemi 2 Otran ve Mo’nun Gizemi 3 İkizler seri romanlarda Defne, Burç ve Ece, sıradan birer insanken aldıkları Mo genleri sonrasında değişime

uğrayarak farklı birtakım davranışlar gösteren, sıra dışı yeteneklerle donanan insanlar olurlar. Yuma'nın laboratuvarında kendilerine Mo geni aşılana gençler, zamanla Mo özellikleri göstermeye başlarlar. Zihinsel yönden bilenen, çok güçlenen gençler, cinsel yönden körelir.

Bu gençler, zihinsel iletişim kurabilir, değişim sayesinde farklı şekillere girebilirler. Son Evrim sürecine giren gençler, bu evrimi tetikleyecek ışınları yeryüzünde tüm sulara yayarlar. İnsanların derilerinde gümüş benekler belirmeye başlar. Bu benekler, Yaradan tarafından Son Evrim sürecinde iyi insanlara verilmiş bir hediyedir:

“Yeni haberler çok etkileyiciydi. Daha şimdiden, derisi gümüş benekli insanlar belirmeye başlamıştı. Bu kişilerin ikinci ortak özellikleri de avuçlarının alev alev yanmasıydı.” (Dayıoğlu, 2009 d: 252).

Bu Gümüş Benekli İnsanlarla hem diğer roman kişilerinde hem de okuyucuda yaratılmak istenen kararsızlık duygusu,

“Haberlerde belirtildiğine göre, toplumlar da açmaza düşmüştü. Derisi benekli olan yakınlarına, hasta gibi mi davranmalıydılar? Yoksa onlar, yeni bir evrim sürecine adım atmış, çok özel kişiler olarak mı değerlendirilmeliydi?” (Dayıoğlu, 2009 d: 253-254) cümleleriyle ifade edilir.

III.2. Hayvanlarda Görülen Fantastik Özellikler

Gülten Dayıoğlu'nun romanlarında büyü, gizemli güçlere sahip hayvanlara veya insan özelliği yüklenen hayvanlara rastlanır. Yılanlar, arılar, kediler, kurtlar, kuşlar gibi pek çok hayvan kimi zaman insana ait vasıflar kazanarak, kimi zaman gizemli birtakım nitelikleriyle okuyucuya sunulur. Bu hayvanlardan bazıları bir roman kişisi olarak romanda düşsel bir dünyanın oluşmasına yardım eder. Bazen sadece ürkü ve gizemin yaratılmasını sağlar, mekânlara gizemli, fantastik, korkutucu bir özellik kazandırır. Bazıları korku ve gizem yaratmadan sadece doğaya bağlılığı, doğa sevgisini, doğanın kendisini temsil eder. Dünyanın kirletilmesi, teknolojinin olumsuz etkileri, sevgisizliğin giderek kökleşmesi ve derinleşmesi neticesinde doğadan uzaklaşan insanların aslında en büyük yardımcılarının, dostlarının hayvanlar oldukları hatırlatılır. Fantastik edebiyatın

bir kaçış edebiyatı olduğu varsayımlarını doğrulayan bir tutum içinde insanların ve dünyanın tek kurtuluşunun doğaya, özüne dönüşle mümkün olduğu vurgulanır. Savaşlar, silahlar, nefret, düşmanlıklar, bilimsel gelişmelerin olumsuz etkileriyle gittikçe kötüye giden ve kıyametin eşiğine gelen insanoğlunun tek kurtuluşunun sevgiye, barışa, hoşgörüye dönerek, doğaya zarar vermeden, onu koruyarak gerçekleştirilebileceğini savunan bu romanlarda hayvanların genellikle doğanın en güzel varlıkları, insanoğlunun en büyük dostu olduğu gerçeği hatırlatılır. Gülten Dayıoğlu, romanlarında hayvanlara yer vermesinin hem doğaya duyduğu sevgiden hem de eserlerine zenginlik katma isteğinden kaynaklandığını belirtir (bk. Ek-1: Gülten Dayıoğlu ile Röportaj).

Bu hayvanlardan bazıları, özellikle olağanüstü güçlere sahip bazı roman kahramanları ile zihinsel iletişim kurabilir, onlara yardım edebilir. Yazarın romanlarında yer alan bu hayvanlar, genellikle Türk mitolojisinde, Türk kültüründe de önemli yere sahip hayvanlardır.

Kıyamet Çiçekleri'nde özellikle arılar, Fuku'lar ve Yenican'larla iletişim kurabilen, onlara yardım edebilen canlılardır. Arılar, eserde kendilerini anlatan, insanlık için önemlerini vurgulayan, gen belleklerinde çok eski ve çok zengin bilgiler saklayan hayvanlar olarak nitelendirilir:

“Kivi çiftliklerinde, insanların arı diye adlandırdığı canlılara rastladılar. Onların, bedensel yapılarına hayran kaldılar. Genlerindeki bellek katmanları, öylesine zengin bilgilerle doluydu ki... Bunca bilgi birikimini nasıl edindiklerini anlamak için, arıları Fuku yöntemleriyle incelediler. O zaman arıların, yeryüzünde, çok uzun zamandan beri, yaşamakta olduğu ortaya çıktı. Bu uzun yaşam sürecinde, pek çok insanlık haline ve dünya olaylarına, tanık olmuşlardı. Bu inceleme aşamasında arılar da çevrelerini saran, Yenican hücrelerinin bilincine vardılar. Onlarla iletişim kurmaya çabaladılar. Yenican'ların yardımıyla bu iletişim gerçekleşti.” (s.146).

İnsanlık tarihi kadar eski arılar, insanlıkla ilgili pek çok bilgiyi barındırmalarının yanı sıra insanların yaşamaları için gerekli besin maddelerinin de döllemesini sağladıkları için önemlidir. Eserde arılar, insana ait özellikler gösterir, insan gibi konuşur ve kendileriyle ilgili bilgi verir. Fantastik eserlerde sık karşılaşılan bir unsur olan hayvanların kişileştirilmesi, konuşturulması, arıların kendilerini tanıtmaları şeklinde

gerçekleşir. Vasıfları aynı kalmakla birlikte arılar, sadece insan gibi konuşurlar. İnsanlar için ne denli önemli canlılar olduklarını kendi ağızlarından anlatırlar:

“Çiçeklerdeki polenleri, ayaklarımızdaki tüycüklere toplayarak, çiçek başlarına taşıyıp, bitkilerin döllenmesine yardım ediyoruz. Elbette bunu yaparken, çiçeklerden bal özü toplayıp, kovanlarımıza taşıyoruz. Başta kiviler olmak üzere, pek çok bitki, bizim bu yardımımız olmadan döllenip üreyemez.” (s.146-147).

Eserde Fuku’lar, arılardan esinlenerek ozon deliğini tamir ederler. Dünyanın yok olmasını engellemek için ozon atomlarını hücre çekirdeklerindeki çekim gücüyle kapıp hücre zarlarına yapıştıran Fuku’lar, bunları ozondaki deliğe taşır. Arıların bacaklarındaki kıllar yardımıyla polenleri dağıtmasından esinlenen Fuku’lar, ozon atomlarını tıpkı arılar gibi taşırlar (s.213).

Eserde arılar, dünyanın kıyametten kurtulması için önemli görevler üstlenen hayvanlardır. Kızılca kıyamete karşı insanların bağışıklık düzeninden kaynaklanan enerjiyi kullanmak isteyen Fuku’lar, özellikle çocuk ve gençlerin dünyanın en yüksek yerlerine toplanmalarını isterler. Amaçları buralarda açığa çıkması beklenen direnç enerjisiyle kızılca kıyamete karşı koymaktır. Bu görevlerinde arılar da onlara yardım eder. Arılar, insanlarda alerjik etki yaratan arı salgılarını Yenican bedenlerine yükler. Yenican’lar bu salgıları gençlere ve çocuklara sıvayarak onlarda direnç gücü üretilmesini sağlarlar. Açığa çıkan enerji gizemli bir direnç kalkanı oluşturur. Bu kalkan, dünyayı her türlü tehlikeye karşı koruyacak olan kalkandır. Arılar, insanlar, Fuku-Yenican’lar, arınık ruhların ortak çabaları, bu kalkanı meydana getirmiştir (s.291/295).

Eserde arıların dışında Yenican’ın iletişim kurduğu köstebekler de fantastik özellikler gösterir. Romanda köstebekler, gerçek dünyadaki hayvanlardan farklı olarak insanlarla iletişim kurar, hatta onlara yardım eder. Bu özellikleriyle köstebekler kişileştirilir. Ökkeş’in evine gitmeden önce ormanda yaşayan Yenican, çoklukla meşe ağacında, çok soğuk havalarda ise köstebek yuvalarında barınır. Köstebeklerle iletişim kuran, onlardan yardım isteyen Yenican, onlarla anlaşmayı başarır. Yenican’ın yardımına koşan köstebekler, kendisine yeraltındaki yuvalarının sıcak olduğunu, kendileriyle kalabileceğini söyler ve Yenican’a yuvalarını açar (s.86).

*Yada'nın Gizilgücü'*nde Temir Kâhya'nın "tılsımlı at"ı Temir Kâhya'nın söylediklerini anlayan, daha ana karnındayken doğüstü güçler tarafından kutsanıp tıslımlandığına inanılan gizemli bir hayvandır. Temir Kâhya, Yada'ya tıslımın ne olduğunu anlatırken evrende yalnız yaşamadıklarını cinler, periler, şeytanlar gibi doğüstü yaratıklarla birlikte yaşadıklarını söyler:

"Biliyorsun, dünyada yalnız değiliz. Göremediğimiz halde, varlıklarına inandığımız melekler var. Şeytan var. Cinler, periler var. Belki daha nice nice, adsız varlıklarla birlikte yaşıyoruz bu evrende. Tıslımların kaynağı, bu gizemli güçler olsa gerek. Asya'da at gebeyken tıslımlı otlar yer, tıslımlı sulardan içer ya da tıslımlı taşlara basarsa, yavrusunun tıslımlı olacağına inanılır." (s.78-79).

Temir Kâhya, tıslımın doğüstü bir güç olduğunu ve bu güce sahip olanların olağanüstü işler yapabileceğini anlatır. Bu tıslımın kötü güçler değil iyi güçler tarafından yapıldığını düşünür:

"Ne bileyim ben! Tıslım, doğüstü bir güç sanırım. Bu güçle olağanüstü, insanüstü işler yapılabiliyor. Bildiğim kadarıyla tıslım, iyi saatte olsun, şeytandan değil de iyi yaratıklardan yayılan, gizil güçlerle ilgili. Çünkü tıslım, insanı, hayvanı kötülüklerden korur. Töremize göre bu böyledir." (s.79).

Temir Kâhya'nın babası, oğluna bu atın tıslımlı olduğunu, ağa duyarsa onun elinden atı alabileceğini, bunun için bu gerçeği ondan saklaması gerektiğini söyler. Temir Kâhya'nın ailesi bu ağanın yanında çalışmaktadır. Temir, babasının söylediklerini unutmaz, atın tıslımlı olduğundan kimselere bahsetmez. Ona çok sevdiği memleketinin çok sevdiği dağlarının adını verir: Altay. Bir gün, dağlarda taylara çobanlık ederken at hırsızları diğer taylarla birlikte Altay'ı da alarak kaçarlar, aradan birkaç gün geçer. Temir'in atı Altay, kapının önünde belirir. Temir buna çok sevinir, aralarında çok güçlü bir bağ kurulur (s.80-81).

Fakat ağanın kızı bu atı çok sever ve bu atı ister. Temir ve ailesi, ağanın bu emrine karşı çıkamaz. Temir, başka bir yere gönderilir. Atı kıza verirler, fakat at, Temir'e bağlı olduğu için yeniden Temir'e döner. Temir ve atı birbirleriyle iletişim kurabilir, birbirlerinin dilinden anlarlar. Temir, ona yeni sahibine iyi davranması gerektiğini öğütler ve atı kızın bulunduğu yere getirir ve olacakları bir kayanın üzerinden

seyretmeye başlar. At, Temir'i dinlemez, sırtına binen kızı sırtından atmak ister; kendi etrafında dönerek ondan kurtulmaya çalışır, kız onu kırbaçladıkça at çığına döner. Kızın ayağı üzengiye takıldığı için kız, yere düşmez, sürüklenir, kızı kurtarmak isteyen köylüler atı öldürür. Köylüler, ağır yaralı kızla ilgilenirler. Bu olanları kayanın üzerinden izleyen Temir, ortalık sakinleşince atın yanına gelerek onun derisini yüzer, onu kendine seccade yaparak çok sevdiği atının derisini hiçbir zaman yanından ayırmaz (s.80/84).

Romanda atlarla ilgili ilginç bir olay da Apam'ın peşine düşen adamların ahırlara girmesiyle yaşanır. Apam'ı ele geçirmek isteyen adamlar, Mehmet Bey'in çiftliğine gelirler. Onun ahıra saklandığını görünce ahıra dalarlar; fakat atlar, gizemli bir şekilde insan sesini andıran kişnemelerle ayaklanır. Temir, ısıklıkla atına işaret verir, at, kişnemeleriyle diğer atları da harekete geçirir, böylece tüm atlar tehlikeye karşı birlik olur. Adamlar, ahırda hareket edemez, ilerleyemez, atlar, arka ayaklarının üzerinde durarak adamların ahırda Apam'ı ele geçirmesine engel olurlar:

“Ayak sesleri ahır kapılarına ulaşınca, Temir ısıklıkla atına tehlike işareti verdi. At da, insan çığlıklarını andıran kişnemelerle, ötekileri ayaklandırdı. Adamlar telaş ve sabırsızlıkla içindeydiler. Kilitleri silahla kırıp, hızla ahırlara daldılar. Apam'ın bulunması için, kesin emir almışlardı. Ancak, değil Apam'ı aramak, ahırlarda bir adım bile ilerleyemediler. Çünkü Temir, tüm at bölmelerinin kapılarını açmıştı. Soylu atlar ortadaki geçite dolmuşlardı. Arka ayaklarının üzerine dikilerek, yabancıların üstlerine gelmeye başladılar. Bir yandan da hırçın kişnemelerle çevreye korku salıyorlardı. İz sürücüler ilk kez böyle bir deneyim yaşıyorlardı. Birkaç el çatıya doğru ateş edip, atları sindirmeyi denediler. Ama ahır içinde ilerlemeyi başaramadılar.” (s.274).

At, romanda önemli bir yer tutar. Yada'nın dedesinin at çiftliğinin olması, o harada dünyaca ünlü atların yetişmesi Türk mitolojisindeki, Türk tarihindeki at sevgisiyle de örtüşür. At, romanda çok sevilen kutsal bir hayvandır. Temir Kâhya, Yada'ya atların önemini, Türkler için değerini de anlatır:

“At, Türkler için kutsal bir varlıktır. Bildiğin gibi eti yenir, sütü içilir, derisi giyilir. Gücünden yararlanır. Uzakları yakın eder. Hasretleri kavuşturur. Dostluğuna, özverisine, duyarlılığına doyum olmaz. Sanırım atalarımız, onu bu yüzden kutsal saymıştır.” (s.78).

Gülten Dayıoğlu, romanında “at” ların önemini, “Bu romanda at önemli bir öğe. O nedenle atlarla ilgili bilgilerimi de tazelemem gerekti.” (2010: 202) diyerek belirtir.

At, Türkler için önemli bir hayvandır.¹¹ Romanda Yada’nın dedesinin at çiftliğinin olması, Temir Kâhya’nın Orta Asya’da at çobanlığı yapması, Türkiye’ye gelince Mehmet Bey’in yanında at çiftliğinde çalışması, atların insanların en yakın dostu olması ve onları koruması, Orta Asya’daki Türkler için atın öneminin belirtilmesi tesadüf değildir. Romanda Türk mitolojisinden, Türk kültüründen izler görölmektedir.

Romanda diğer önemli bir unsur da Temir Kâhya’nın mistik gücüne inandığı ve çok sevdiği atının derisinden yapılmış seccadesi gibi, yanından hiç ayırmadığı kaplumbağa kabuğudur. Temir Kâhya, bunu da atının derisi gibi Orta Asya’dan getirmiştir. Özellikle namaz kılariken yakınında tuttuğu kaplumbağa kabuğunun kendisine güç verdiğine inanır ve: “İnsanların bazı inançları vardır. Ben de gençlik günlerimden bu yana, o kaplumbağanın, bana güç verdiğine inanıyorum. Özellikle namaz kılıp dua ederken, olabildiğince yakınımda bulunmasını istiyorum.” (s.69) der.

Kaplumbağa ve kaplumbağa kabukları Yada taşlarının korunması ve saklanması için bir muhafaza görevi de görür. Altay doruklarında yaşayan Yabguların yeni doğan bebeklerini kutsamak amacıyla yaptıkları tılsımlar için kullanılan Yada taşları, kaplumbağa kabukları içinde saklanır. Bu yüzden kaplumbağa kabukları kutsal bir anlam taşır:

“Doğumun hemen ardından, Ata Yabgular, dorukta türlü törenler düzenliyorlardı. Bu törenlerde, bebekler, atalardan kalma yöntemlerle kutsanıp, tılsımlarla kuşatılıyorlardı. Bu tılsımların kimi üreme, bolluk ve uzun bir yaşam içindi. Bazılarıysa, kötü cinlere, kötü insanlara karşı yapılıyordu. Tılsımların en önemli kaynağı, kaplumbağa kabukları içinde saklanan Yada taşlarıydı.” (s.125).

Romanda çocukların kötölüklerden korunması, bolluk içinde uzun ömür sürmeleri için için yapılan kutsanma törenlerinde kaplumbağa kabukları arasında saklanan Yada

¹¹ “Türklerle ilgili birçok efsane, destan ve hikâyede at, sahibinin yakın arkadaşı, zafer ortağı, en değerli varlığı sayılmıştır. Savaşdaki faydaları dolayısıyla kuvvet ve kudret timsali de olmuştur. At sürüleri ise zenginliğin ifadesi olarak görölmüştür.” (Çoruhlu, 2002: 141).

taşlarının kullanılması Türk mitolojisine de uygundur. Türk mitolojisinde kaplumbağa, uzun ömürlülüğün ve sabrın simgesidir.¹²

Alacakaranlık Kuşları'nda romana adını veren en önemli unsur, Akilopanta adındaki düşsel kuştur. Bilim ekibinin peşine düştükleri Akilopanta kuşları, gizil birtakım enerjilerle donanmış, insanlığa her dönemde yardım etmiş düşsel yaratıklardır. (bk. III. 1. 1. Doğaüstü (İnsanüstü) Varlıklarda Görülen Fantastik Özellikler)

Romanda kuşlardan başka hayvanların da adı geçer. Bunlardan biri kara yılanlardır. Arabistan'da Akilopanta yuvalarını incelemeye giden Defne, Hurut Dağı'nda karşısına birdenbire çıkan yilandan korkar. Kara, iri başlı bu yılanların zehirleri ilaç yapımında kullanılır. Defne'yle birlikte dağa gelen gözcüler, kara yılanlar hakkında Defne'ye bilgi verirler. Şifacıların bu dağa gelerek yılanların zehirlerini aldıklarını ve kendilerini salıverdiklerini anlatırlar. Defne, dikkatini çok çeken bu yılanlar hakkında araştırma yapar ve onlar hakkında bir efsaneyi öğrenir. Efsane, Mısır'ı alan bir krala aittir. Kral, Mısır'dan getirdiği prensesleri haremine kapatır. Bu prenseslerden biri krala âşık olur. Aşık prenses, Kralı öldürmek isteyen diğer prenseslere karşı korunması için krala haftada bir, yılan eti yemesini öğütler. Askerler, dağdaki yılanları tek tek avlarlar. Efsaneye göre bu dağ, yılanların başı Şahmeran'ın ülkesidir. Teker teker avlandıklarını fark eden yılanlar, askerleri takip ederler, kralı yılan eti yerken görürler ve kralı zehirleyerek saraydan kaçarlar. Kralın isteği üzerine kara kayalıklara anıt mezar yaptırılır ve kral oraya gömülür. Onu her gün ziyaret eden ve her gidişinde türlü türlü yiyecekler götüren prenses, kırkıncı ziyaretinden geri gelmez, askerler anıt mezara gittiklerinde hem kralın hem de prensesin iskeletleriyle karşılaşır. Yılanlar böylece arkadaşlarının öçlerini alırlar (s.39/43).

Eserde yılanların kralın askerlerini takip ederek kralı öldürmesi, kralın ve prensesin etlerini yiyerek arkadaşlarının öçlerini alması yılanlara, insana ait birtakım özellikler yükler. Yılanlar kişileştirilir. Fantastik eserlerde hayvanların kişileştirilmesine, onlara

¹² “Bütün kabuklu hayvanların reisi sayılan kaplumbağa, kışın hareketsiz kaldığı ve yazın kabuğunu değiştirip kabuğundan dışarı çıktığı için uzun bir ömre sahip olmuş, bundan dolayı uzun ömürlülüğün ve sabrın simgesi sayılmıştır. Uzun ömürlü oluşu ve sabrından dolayı güçlü bir hayvan sayılmış ve aynı zamanda refahın, barışın ve mutluluğun bir işareti olarak görülmüştür.” (Çoruhlu, 2002: 149-150).

insanlara ait nitelikler kazandırılmasına sık rastlanır. Yılanlar hakkında efsanelere yer verilmesi, kara yılanların yaşadığı dağa efsanevi özellikler kazandırılması, eserde büyü, gizemli bir hava yaratılmasını sağlar. Fantastik eserler, mitolojiden ve efsanelerden sıkça yararlanırlar. Romanda yılanlar, korku ve ürküntü yaratan canlılardır. Kara yılanların dağlarda yaşaması ve kara dağın içinden çıkan acı suyla zehirlerinin daha da güçlü hale gelmesi de dikkat çekicidir. Romanda, kara yılanlar, korku veren, ürkütücü canlıları temsil eder. Kara dağ¹³ ve kara yılan¹⁴, Türk mitolojisinde, Türk edebiyatında yer alan unsurlardandır.

Mo'nun Gizemi 2'de albatroslar, yunuslar ve telli turnalardan söz edilir. Mo'larla iletişim kurma, onlara yardım etme, tehlikeleri haber verme özellikleriyle romanda yer alan bu canlılar, okuyucuda korku yaratmaz. Bu hayvanlar, insanlığa yardım eden, dünyanın kötüye gidişine engel olmak isteyen hayvanlardır ve pek çok toplum tarafından kutsal kabul edilirler.

Romanda albatroslar, foklar, balinalar, deniz filleri, denizde ve buzullarda olup bitenleri Mo'lara haber verirler. İletişim kurar, Mo'lara yardım ederler (s.160).

Eserde Jules Verne'in *Dünyanın Ucundaki Fener* romanından söz edilir. Burç ve Defne, Cape Horn Burnu'ndan geçerken fenerin yanına yapılan albatros heykelini görürler. Gençler, konusu bu fenerde geçen bir roman okuduklarından bahsederler. Jules Verne'in bu romanına gönderme yapılır. Dev albatros heykeli, gençleri çok heyecanlandırır. Kanatlarını açmış, uçar gibi duran dev heykel görkemiyle göz kamaştırır. Gençler, albatroslarla ilgili yazılmış Sara Viral adlı bir şairin şiirini de anımsarlar. Gençlerin içinde bulunduğu denizaltı, derinlere dalmaya hazırlanırken üzerlerinde dev bir albatrosun belirmesi gizemi ortaya çıkarır (s.230/234).

¹³ “Büyük dağlar, diğer medenî milletlerde olduğu gibi, Türklerin de kalplerinde ve dolayısı ile dinî inanışlarında yer tutmuştur... “Gök-Tepe”, “Aladağ” gibi, kutsal renkler taşıyan dağlar da yok değildir. Fakat dağlar, Türk edebiyatında “kara” renkte anılırdı.” (Ögel, 1971: 284/287).

¹⁴ “Yılan Türk Şamanizminde yer altı ilahı Erlik'le ilgili bir simgedir. Onun genellikle kara yılan olarak anılmasının sebeplerinden biri yine Erlik'le ilgilidir, çünkü Türk mitolojisinde ak ya da gök renk Gök tanrı'yı, kara renkte yeri ve yer altı tanrısı Erlik'i temsil eder. Erlik bazı şaman dualarında kara yilandan bir kamçıya sahip olarak tanıtılmaktadır.” (Çoruhlu, 2002: 157-158).

Romanda albatroslarla ilgili ilginç bir olay da Defne ve Burç'un nikâh törenleri sırasında yaşanır. Nikâh töreni başladığında gökyüzünde birdenbire gizemli bir şekilde yüzlerce albatros belirir. Aniden ortaya çıkan kuşlar, tören sonuna değin öylece kalır, tören bittikten sonra konukların meraklı bakışları arasında kaybolur. Romanda, albatrosların, nikâh törenine katılması ve tören sonuna dek öylece kalmaları fantastik unsuru ortaya çıkarır. Gizem dolu bir olayın yaşanmasını sağlar (s.280).

Romanda yunuslar, Mo dostu olarak onlara yardım eder, iletişime geçerek onlara olan bitenleri haber verir: “Yunuslar bizi, buralardaki tehlikeli dip akıntılarından korumak için izliyorlar. Onlar Mo dostları.” (s.198).

Eserde kötülüğe değil genellikle iyiliğe hizmet eden, sevgiyi, iyiliği temsil eden hayvanlar kullanılır. Bu hayvanlar, okuyucuda korku yaratmak için kullanılmaz. Bu hayvanlardan biri de eserde adı geçen telli turnalardır. Eserde, turnaların kutsal kuşlar oldukları, pek çok toplumda saygın bir yerleri olduğundan bahsedilir. Gençler, Otran'la iletişim halindeyken nikâh töreni sırasında gökyüzünde albatros sürüsünün belirmesi gibi gençlerin evlerinin üstünde turnalar belirir. Otran, gençlerin turnaları selamlamasını, onların çok kutsal kuşlar olduğunu söyler. Gençler ayağa kalkar. Önce ellerini göğe doğru uzatırlar. Sonra telli turnaları yürekleriyle selamlarlar. Turnalar, yıldızlarla donanmış olan gökyüzünün derinliklerinde görünmez oluncaya dek, gözlerini onlardan alamazlar (s.342).

Gençler, bu zamana dek şahit olmadıkları böyle bir olay karşısında şaşırırlar. Otran, turnaları gençlerden yayılan olumlu enerjinin çektiğini söyler. Defne, Burç ve Ece'ye ölümsüz ruhların telli turnalara dönüşmesinden şöyle bahseder:

“Onları gecenin bu saatinde buraya, benden ve sizlerden yayılan yoğun ve güçlü enerji dalgaları çekti. Uzak geçmişte, ölümsüz ruhlar zaman zaman telli turnalara dönüşürlerdi. O dönüşüm halindeyken, varlıklarını beslemek için yüksek bilinç sahibi, duyarlı ve seçkin insanlara yönelirlerdi. Onlardan yayılan yoğun enerji dalgalarını kendilerine çekerlerdi. Hâlâ da bazı kültürlerde, ruhların istedikleri zaman kuşa dönüştüklerine inanılır. Bu inanca göre, o tür kuşlar insan konumundayken sevdikleri kişileri görmek için yeryüzüne gelirlermiş. Bu yüzden kimi kuşlar kutsal sayılır. Örneğin, Japon kültüründe, turnalar saygın canlılar olarak değerlendirilir. Gerçekten onlar sevincin, müjdenin, özlemin ve de kavuşmanın sembolüdürler. Ne var ki, çok uzun zamandan beri şiirlere, şarkı ve türkülere konu olan telli turnalar, ortalarda yoktu. Acaba, size bir müjde mi getirdiler!...” (s.342).

Ölümsüz ruhların değişim ve dönüşüm geçirerek telli turnalara dönüşümü, kuşların aniden ve beklenmedik şekilde ortaya çıkmaları fantastik unsurun ve gizemin ortaya çıkmasını sağlar.

Mo'nun Gizemi 3 İkizler'de düşsel bir canlı olan Şıla, kedidir. Arka gezegeninden gelen Arkalıların bir kısmı dünyada insana, bir kısmı ise kediye dönüşür. Şıla, romanın fantastik özellikler gösteren düşsel, sıra dışı, gizemli kahramanlarından. (bk. III. 1. 1. Doğaüstü (İnsanüstü) Varlıklarda Görülen Fantastik Özellikler)

Eserde, bundan başka kelebekler ve puhukuşları, fantastik özellikler gösteren hayvanlardandır. Kişileştirilirler. Romanda puhukuşları, kimi zaman korku veren sesleriyle ürküntü yaratan bir atmosferin oluşmasını sağlar, kimi zaman da ikizlerin ormanda canavarların eline düşmemesi için ikizleri uyarır:

“Gelişigüzel yürümeye başladılar. O sırada puhukuşları telaş içinde, yanlış yöne yürüdüklerini haber verdiler. Aynı yönde yürümeyi sürdürürlerse, ormanın karanlık alanlarında yaşayan canavarlara yem olabileceklerini belirttiler. Sonra çevrelerinde birkaç gece kuşu daha belirdi. Hepsi de önlerinden uçarak, ikizlere doğru yolu gösterdiler.” (s.323).

Eserde, kelebekler, değişim ve dönüşümle birlikte anılır. İnsanlara gen aktarımı, değişim- dönüşüm, kelebeğe dönüşmek bunlar fantezi yaratan ve fantastiği ortaya çıkaran unsurlardır. İkizler, Gümüş beneklilerin de kendileri gibi insanüstü özelliklere sahip olabilmeleri için onlara gen aktarımı yapmak zorundadır. Arka genleri taşıyan İkizler, bu gen aktarımı için kelebeklere dönüşmeyi, kelebek olarak hortumlarını Gümüş beneklilerin derilerine batırıp onlara değişim genleri aşılamayı planlar. Eserde böyle bir dönüşümün yaşanacağı çağın adının da “kelebek çağı” olacağı bildirilir. Bu çağı henüz gelinmemiş olduğu, fakat bu çağın ölümsüz bir çağ olacağı, yoğun duygu seline kapılan insanlar tarafından bu çağda, doyumsuz eserler verileceği okuyucuya bildirilir (s.346/349).

Eser, kuşku yaratan bir sonla bitirilir. Maldiv'e giden Burç ve Defne'nin yüreklerinin üzerine birer kelebek konar. Bu kelebeklerin değişime uğramış ikizler mi olduğu yoksa sadece birer kelebek mi olduğu okuyucuya bildirilmez. Okuyucuda kuşku yaratan bir sonla, eser bitirilir ve bu sonla okuyucuda kararsızlık duygusu yaratılır (s.352).

Özetle, yazarın romanlarında at, arı, yunus, puhukuşu, kedi, kuş gibi pek çok hayvan bazen olay kişisi olarak, bazen olayların gelişmesinde yardımcı bir unsur hatta bir dekor olarak kullanılır. Bu hayvanların çoğu roman kahramanlarına yardım eder, onlara yol gösterir, onlarla iletişim kurar. Yazar, doğanın bu unsurlarını genellikle korku yaratmak için kullanmaz, aksine doğanın ve dünyanın korunmasına katkı sağlayan canlılar olarak gösterir. Çoğunlukla bu hayvanlara insana ait bazı özellikler yükler. Kişileştirmede özellikle “konuşturma”dan yararlanır.

Arılar, atlar, kuşlar, kelebekler, iyiliğin timsali; yılanlar ise kötülüğün ve korkunun timsali olarak kullanılır.

III.3. Bitkilerde, Ağaçlarda Görülen Fantastik Özellikler

Yazarın romanlarında ağaçlar ve bitkiler, doğaya ait unsurlardır. İnsanlara, canlılara yuva olurlar. İnsanların acımasızlıklarına maruz kalmalarına rağmen insanlığa ve dünyaya hizmet ederler. Savaşlar, silahlar ve sevgisizlik yüzünden öldürülür, yok edilirler. Yazarın romanlarında Türk kültürü, edebiyatı ve mitolojisinde de yeri olan, ağaçlar, önemli yer tutar. Yazar, ağaçları zaman zaman kişileştirir, onlara insana ait özellikler kazandırır. Özellikle insanüstü özellikler taşıyan roman kişileriyle iletişime giren ağaçlar, dünyanın yok oluş sürecinde doğaya ait diğer tüm canlı ve cansız varlıklarla birlikte insanlara yardım eder. Yazar, romanın akışına uygun şekilde kullanılan bu unsurların romana renk verdiğini ve bu unsurların genel kültür bağlamında ele alındıklarını belirtir (bk. Ek-1: Gülten Dayıoğlu ile Röportaj). Fantastik eserlerde hayvanların, doğaya ait canlı ya da cansız varlıkların kişileştirildiği görülür.

Kıyamet Çiçekleri'nde Yenican, uzay yolculuğuyla yeryüzüne geldikten sonra bir meşe ağacı ona annelik eder. Ona bakar, dallarında saklar, onu besler, her türlü tehlikeden korur. Yenican, bu meşe ağacına “ana ağacım” der. Meşe, yazar tarafından kişileştirilir. Meşe ağacı bir anne gibi onu özsuğu ve yapraklarıyla adeta emzirir, besler. Yenican ana ağacıyla ilişkisini şöyle anlatır:

“Biraz daha büyüyünce, yaşlı meşeye tırmanmayı başardım. Tepesi evim oldu. O bana, palamutlarından yememi önerdi. İlk günler, acımsı ve buruk tadını yadırgadım ama, sonradan alıştım. Meşe ağacı, şafakta beni uyandırır. Körpe dalların gövdeyle birleştiği yerlere, dişlerimi geçirip, kabuğu yırtmamı, oradan

akan öz sularını emmemi isterdi. Meşenin öz suyunu emmeye başlayınca, daha bir güçlendim.” (s.86).

Ağaç, Türkler için kutsal varlıklardandır. Türkler, hayat ağacı¹⁵ denilen kutsal ağaca büyük bir saygı duyarlar, hayatın ağaçtan geldiğine inanırlar:

Ağaçlar, tüm milletlerin mitolojilerinde özellikle yaratılışla ilgili mitlerde de önemli bir yer tutar.¹⁶

Romanda yazar, ağaçları kişileştirir. Ağaçlar, insanlar gibi acı çekerler ve etrafa acı dolu titreşimler gönderirler. Yenican’lar, Matuva Adası’nda acı dolu titreşimler alırlar. Bu titreşimlerin kaynağını ararlar ve ağaçlardan geldiğini fark ederler. Yazar, doğanın ve ağaçların yok edilmesine dikkat çeker. Ağaçlar, insanlar tarafından elektrikli testerelerle kesilirler. Bu acıya daha fazla dayanamayan Yenican hücreleri, insanların bedenlerini sararak onları rahatsız eder ve bu kesime engel olur (s.146).

Fuku’lar, adada yaşayan tüm canlıları, doğaya zarar vermeye çalışan insanlara karşı birlik olmaya davet eder. Doğadaki tüm canlılar, kötü insanlara karşı birlik olmayı kabul eder (s.276).

Mo’nun Gizemi 2 Otran’da huş ağacı önemlidir. Burç ve Defne’nin İstanbul’daki evlerinin bahçesinde bir huş ağacı vardır. Bu ağaç, dinginliğin, rahatlığın, sessizliğin sembolüdür. Defne ve Burç, göksel ışınlar çekmek için bu ağacın altına, denize bakan yamaca otururlar. Bu ağaç, iletişim kurabilme, bazı evrensel ve ulusal bilgileri saklama özelliklerine sahiptir. Otran, bu ağaçla iletişim kurabilir. Otran, Defne ve Burç’a huş ağacının bu özelliklerini anlatırken bir gün kendilerinin de bu ağaçla iletişime girebileceklerini, eski dönemlerde bu ağacın Türkler için kutsal sayıldığını, Şamanların bu ağaç altında ayinler düzenlediklerini şöyle anlatır:

¹⁵ “Türk Tanrıçılık sisteminde Gök-Tanrı’nın simgelerinden biridir. Bu nedenle Türklerdeki ağaç sevgisi ve saygısını hiçbir zaman tapınmak olarak görmemek gerekir. Ağaca tapınma denilen olay, aslında çoğu zaman Oğuzların ağaca gösterdikleri saygının bir ifadesidir. ‘Bay Terek’, ‘Temir Kavak’ veya ‘Hayat (Dünya) Ağacı’ denilen kutsal ‘Evliya Ağaç’ inanişına, sadece Türk mitolojisinde değil tüm dünya halklarının mitolojilerinde rastlanabilir.” (Beydili, 2005: 25).

¹⁶ Viking mitolojisine göre Viking evreni, Yggdrasil adlı dünya ağacı tarafından birbirine bağlanan dokuz dünyadan oluşur (Kolektif, 2010: 240).

“Türkler, Orta Asya’da yaşarken Şamanlık’a inanırlardı. Şamanlar, göksel güçlerle iletişime girebilmek için dinsel törenler yaparlardı. Bu törenler genelde huş ağacının altında gerçekleştirilirdi. Şamanlara göre, huş ağacı göksel güçlere bağlanmalarını kolaylaştıran, gizemli ve kutsal bir ağaçtı.” (s.340).

Romanda ağaçla ilgili anlatılanlar, Türk mitolojisiyle uyuşmaktadır. Türklerde ağaç, orman ve ağaç sevgisi önemli bir yer tutar. Türk edebiyatında, destanlarda, mitolojisinde, tarihinde ağaç yer alır.¹⁷

Romanda Defne ve Burç, bebeklerini Türk destanlarında olduğu gibi huş ağacının gövdesinde bir sepette bulurlar:

“Birden Defne, huş ağacının üç çatalı gövdesinin orta yerinde, sepet gibi bir karaltı gördü. Önce aldırmadı. Mutfaktan yiyecek taşımayı sürdürdü. Sonra bakışlarını o karaltıya odakladı. Yanlış görmemişti. Ağacın gövdeden çıkararak göğe doğru uzanan üç kalın dalı vardı. Bu üç dalın birleştiği yer, adeta ana kucağı gibiydi. İşte tam orada, iri bir sepet duruyordu. Yumuşak bitki lifleriyle örülmüş olan bu sepet, Defne’yi mıknaş gibi kendine çekiyordu. Defne koşarak bir solukta sepete ulaştı. Hemen uzanıp onu kucağına aldı. Sepetin içi, ipek kumaşlarla kaplanmıştı. Üstüne de ipekten örümcek ağı kadar ince, bir örtü bürünmüştü. O anda Ece de Defne’nin yanına koştu. Birlikte, elleri titreyerek örtüyü açtılar. Sepetin içinde, gözbebekleri pırıl pırıl ışılan iki bebek yatıyordu.” (s.347).

Mo’nun Gizemi 3 İkizler’de Otran’ın yanı sıra artık Defne, Burç, Ece, Giz ve Öz de huş ağacıyla iletişim kurabilir, huş ağacının altında birlikte sohbet eder, orada toplanırlar. Huş ağacı aynı zamanda doğanın sözcüsü gibidir. Bilgi aktarırken, doğadaki tüm canlılar adına konuşur ve Otran’ı çok özlediğini belirtir (s.284).

¹⁷ “Türk boylarının menşeleri hakkında söylenen efsanelerde ağaç önemli yer tutmaktadır. Uygur efsanesinde Uygur hakanlarının ağaçtan türedikleri söylenir. Dede Korkut kitabında adı geçen bir kahraman (Basat) “atam adını sorarsan kaba ağaç, anam adını sorarsan kağan arslan” diyor. Oğuz destanlarında Kıpçak boyunun menşei hakkındaki rivayette de ağaçtan türeme efsanesinin izi mevcuttur. Bu rivayete göre Oğuz Han bir seferden dönüşünde, savaşta ölen bir askerinin eşi ağaç kovuğunun içinde bir oğlan doğurmuştu. Oğuz Han bu çocuğu evlâd edindi ve Kıpçak (yani “ağaç kovuğu”) adını verdi.” (İnan, 1986: 65).

“Şamanist Türklerin en kutsal bildikleri ağaç, “Kayın” ağacıdır. Kutsal saydığı için de “Bay Kayın” denilen bu ağaç, bütün şaman ayinlerinde yer alır. Ağaç motifi olan Kayın, Altaylarda şaman ayinlerinde doğum, düğün ve bayramlarda önemli unsurdu.” (Beydili, 2005: 27).

Yazarın romanlarında tabiata ait unsurlar önemlidir. Bu unsurlara hayvanlar, bitkiler ve ağaçlara zaman zaman insana ait özellikler kazandırılarak zaman zaman bu unsurlara sıra dışı, gizemli bir hava verilerek alışılmışın dışına çıkılır. Romanlarda, doğaya ait unsurlar, sevginin, iyiliğin timsali olarak kullanılır. Ağaçlar, altında toplanılan, sohbet edilen, birlik ve beraberliğin, sevgi ve güvenin tesis edildiği unsurlar olarak görülür. Ağaçlar, romanların doğaüstü kahramanlarıyla iletişim kurabilen, onlara yardım edebilen canlılardır. Tabiatın bu unsurları, destanlardaki gibi insanlara bebeklerini sunan, hayat sunan insan dostlarıdır. İnsanların verdikleri zararlardan dolayı insanlığa sırt çevirmeyen adeta toplumların ve dünyanın gen bellekleri, kutsal varlıklardır.

III.4. Cansız Varlıklarda Görülen Fantastik Özellikler

Gülten Dayıoğlu'nun gençlik romanlarında bazı cansız varlıklar, fantastik özellikler gösterir. Özellikle taşlar, madenler, deniz kabukları, doğaya ait bazı varlıklar, romanlarda bir aksesuar olmanın ötesinde fantastik kurgunun yaratılmasında, gizemin, korkunun, merakın yerleştirilmesinde kullanılır. Bu unsurlar, roman kişilerinin görevlerini yerine getirmesinde, dünyanın kurtarılmasında, zihinsel iletişimde, göksel enerji çekebilmede kullanılan unsurlardır. Fantastik eserlerde cansız varlıkların kişileştirilmesine, konuşdurulmasına tanık olunur. Gülten Dayıoğlu'nun romanlarında ise cansız varlıkların kişileştirilmesine pek rastlanmaz; fakat bunlara birtakım mistik, efsanevi, gizil güçler yüklenir. Bu varlıklar, olayların akışında etkilidir. Genellikle gizemli mekânlarda nadir bulunur. Özellikle elmas, lapis, lazuli, Yada taşı, kıyamet taşı gibi taşlar, fantastik unsurlar taşır.

Kıyamet Çiçekleri'nde gizemli kitap ve kıyamet taşı, fantastik özellikler gösteren cansız varlıklardandır. Eserde bahsedilen kıyamet taşı, günümüzden çok uzun yıllar önce üzerine Urgaburlu Kötürüm Kâhin'in kıyametle ilgili kehanetlerinin kazılı olduğu taştır. Taş ustası Yahya tarafından kehanetlerin birtakım semboller ve bilinmeyen bir yazı diliyle kazındığı taş, insanlık için çok önemli bilgileri içerir. Yıldız Tutan Irmağı'na (Fırat Nehri) atılan ve yirmi birinci yüzyılın başında Sagmana öreninde bulunan taş, duman rengi bir göktaşdır. Bu taş yeryüzüne çıkar çıkmaz yeryüzünde garip bir esinti belirmeye başlar. Bu esinti, gökyüzünde ruhlar katmanında varlığını sürdüren Kötürüm Kâhin'in ruhudur:

“Bu gizil esinti ile kimi insanlarda zihinsel, ruhsal, duygusal, kısacası içsel yönden, bir uyanış başladı. Bu görkemli uyanış, sezgileri bilenik, düşünceleri yoğun, bilinçleri açık, dünya, doğa, evren sevgisi, olağanüstü güçlü insanlarda hızla belirginleşmekteydi. Kehanetlerin yeryüzüne çıkmasıyla beliren garip esinti, başlangıcı belirsiz bir zamandan bu yana, gökyüzündeki ruhlar katmanında, varlığını sürdüren, Kötürüm Kâhin’in ruhuydu.” (s.8).

Kıyamet taşı, gizemli, ürkütücü birtakım özellikler gösterir. Yazıldıktan yıllar sonra bulunması, birtakım garip seslerle yer altından çıkarılması, kendisini insanlardan saklaması, sıra dışı ve gizemlidir. Kıyamet taşının yazısını çözebilmek için dünyaca ünlü pek çok dilbilimci, Türkiye’ye yazıtları incelemeye gelir; fakat taşın üzerindeki yazılar gizemli bir şekilde silinir. Çok büyük titizlikle seçilmiş işçilerin arasına sızan bir casus, yazılar silinmeden önce taşın fotoğraflarını çeker; fakat yazıtın üzerindeki yazı ve semboller silindiğinde, fotoğraflardaki çizimler de esrarengiz bir şekilde yok olur. Baskılar, bembeyaz bir kâğıt şeklinde çıkar (s.44/54).

Eserde kıyamet bilgileri içeren gizemli kıyamet kitabı, yıllar önce İsveç kralı Kral Olof’un eline geçen kitaptır. İstanbul’dan gelen bu kitap, Orhon alfabesiyle yazılmıştır. İsveçli bir tüccarın yolculuk yaptığı gemi, Tunuslu korsanlar tarafından kaçırlır. Korsanlar, tüccarı İstanbul’a götürür ve köle olarak satarlar. Papaz Pavlos, tüccarı satın alır ve kiliseye getirir. Kendisine Aziz Lukas adını verir ve onu kutsar. Çalışkan ve hırslı bir genç olan Lukas, okuma yazmayı öğrenerek kilisenin kütüphanesine yazman olarak atanır. Bir gün kitapları düzenlerken garip bir olay yaşar. Kütüphanedeki raflardan biri çöker. Rafı onarır; fakat raf yeniden çöker, kilisenin marangozunu çağırmaya giden Lukas’ın ayağına kapının eşliğinde bir kitap takılır, Lukas, kitabı alıp öbür kitapların üstüne bırakır, bu kez kitap diğer kitapların üstünden yere düşer. Bu garip olay, Lukas’ın dikkatini çeker, kitabı alır ve inceler; fakat kitap farklı bir alfabeyle yazıldığı için bir şey anlamaz, başpapaza olanları anlatır. Kitabı anlayan birini bulmak için ondan izin alır. Lukas’ın aklına, birden, bir yıl önce gördüğü rüya gelir. Bu rüyada Arap giysileri içinde yüzü görünmeyen bir adam, kendisine bir kitap verir ve kitabı iyice saklamasını, kitabın içinde kıyamet kehanetleri olduğunu, bu kitabı akıllıca kullanırsa bahtının açılacağını söyler. Lukas, kilisede çıkan bir yangından istifade ederek Galata’dan bir gemiye binerek ülkesine kaçmayı başarır. Ülkesine dönünce, kitabı Kral Olof’a hediye eder. İstanbul’da kitabı çözmesi için götürdüğü yaşlı gök

bilgini ve onun kızını saraydaki esirler arasında görünce çok heyecanlanır. Yaşlı gök bilgini ve kızı, kitabı kral, kraliçe ve Lukas'a okur. Kitabın içerdiği bilgiler herkesi dehşete düşürür. Kitap, kıyamet taşı gibi kıyamete dair bilgiler ve kehanetler içerir. Kitabın kendini fark ettirmeye çalışması sadece canlı varlıklarda görülebilecek bir özelliktir. Bu özelliği ve içinde barındırdığı kehanetler, kitabı diğer sıradan kitaplardan ayırır. Kral, dünya yok olmadan önce başka bir gezegen kurulması için bir bilim kurulu oluşturur (s.100/116).

Kıyamet kitabı ve kıyamet taşı, eserde kehanetler içeren, gizemli cansız varlıkları temsil eder. Yazıları silinen, fotoğraflarda yazıları görünmeyen kıyamet taşı, rüyalara girerek varlığını hissettirir, Lukas'a ulaşmak için insan özelliği göstererek dikkatleri üstüne çeker. Bu özellikleriyle kitap fantastik özellikler gösterir.

Yada'nın Gizilgücü'nde Yada taşı, Ata Yabgular için büyük önem taşır. Bilge Yabguların yaşadıkları Altaylar, irili ufaklı dağlardan oluşur. Efsanelere göre Bilge Yabguların yaşadıkları ortamın kuzeyinde bulunan yanardağ, bir gün kızgın lavlar püskürtür. Mağaralarda yaşayan dokuz yüz kadar Yabgu, mağaraların derinliklerine çekilir. Bu sırada mağaraların duvarları yarılıp çatlar ve ortaya renkli ışıklar saçan taşlar çıkar ve mağaralara tertemiz bir hava yayılır. Mağaraların duvarlarından renkli ışıklar saçarak çıkan bu taşlar, kutsal Yada taşlarıdır. Yabgular bu havayı solur ve üç yüz yıl sürecek bir uykuya dalarlar. Fantastik eserler, dinî sembollerden, tarih ve mitolojiden dinî hikâyelerden etkilenir. Gülten Dayıoğlu'nun romanlarında İslamiyet'in ve Kuran-ı Kerim'de yer alan kıssaların etkileri görülür. Bilge Yabguların bir mağarada üç yüz yıl uyuması, Roma imparatoru Dekanus zamanında yaşanan bir olayla benzerlik gösterir.¹⁸ Yabgular uyandıklarında geçen süreyi anlamaz, olup bitenleri de hatırlamazlar. Yada taşları, renkli, tılsımlı, gizil güçlere sahip taşlardır. Yabgular, kutsal saydıkları bu taşları boş kaplumbağa kabuklarının arasında saklar, törenlerde tılsım için kullanır, bebekleri koruması için kırk gün süreyle bebeğin üstünde muhafaza ederler. Hatta bu taşlar sayesinde kar, dolu ve yağmur yağdırırlar, savaşlarda onun gücüyle düşmana üstün gelirler (s.106/127). Gülten Dayıoğlu, romanlarında Türk kültürüne, inanışlarına, mitolojisine yer verir. Yada taşı, Türkler için kutsal sayılan varlıklardandır.

¹⁸ O dönemde Hz. İsa'ya inanan müminlere zulmedilmektedir. Dinlerini terk etmeyip bir mağaraya sığınan Ashab-ı Kehf, Roma İmparatorluğu'nda Hristiyanlık'ın yayıldığı İmparator 1. Theodosius zamanında uyanır (Özsoy, Güler, 1997: 831).

Pek çok Türk topluluğunda Yada taşından, kar ve yağmur yağdırmak, rüzgâr estirmek için yararlanılır.¹⁹

Romanda Altay Dağları dışında dünyanın yüksek dağlarının doruklarında bulunan Yada taşları, dünyanın yok oluşunda ve kıyamet sürecinde ışınlarıyla dünyayı yok olmaktan kurtaracak bir işleve sahiptir. Yabguların bu bilgiye sahip oldukları, “Yok oluş aşamasında dünyayı saracak olan radyasyon bulutları, yeryüzündeki tüm Yada yataklarını tetikleyecek. Aynı, yanardağ patlaması sırasında bu mağaralarda olduğu gibi, tüm Yada katmanlarından ışınlar fişkırmaya başlayacak. Bu ışınlar, kısa sürede dünyamızı çevreleyen, yeni bir koruyucu kalkan oluşturacak.” (s.388) cümlelerinden anlaşılır.

Yabgular, sanalgörü yetenekleri sayesinde gelecekte gerçekleşecek olayları görürler. Buna göre, beden eşlerini Yada katmanlarına göndererek beden eşlerinin Yada molekülleriyle özdeşleşmesini sağlarlar sonra da onları atmosfere göndererek manyetik kalkanda meydana gelen işlevsel bozuklukları onarırlar. Yada ışınları, dünyayı sararak beklenen değişimi ve düzelmeyi sağlar, dünyayı yok oluştan kurtarır (s.381/393).

Gülten Dayıoğlu, Yada taşının Türkler için çok önemli olduğunu belirtir:

¹⁹ “Türk kavimlerinde çok eski devirlerinden beri yaygın bir inanca göre, büyük Türk tanrısı Türkler’in cediti alasına Yada (yahut cada, yat) denilen bir sihirli taş armağan etmiştir ki bununla istediği zaman yağmur, kar, dolu yağdırır, fırtına çıkarırdı. Bu taş her devirde Türk kamlarının ve büyük Türk komutanlarının ellerinde bulunmuş, Şamanistlere göre, zamanımızda da büyük kamların ve Yadacıların ellerinde bulunmaktadır. Bu yağmur taşı muhtelif Türk lehçelerinde, her lehçenin fonetik özelliklerine göre, muhtelif şekillerde ifade olunur. Yakutça’da sata, Altayca’da cada, Kıpçak grubuna dâhil lehçelerde cay söylenir.” (İnan, 1986: 161).

“Yağmur taşı ‘Yada taşı’ yağdırdığı yağmurlarla yaratıklara, bitkilere hayat vermiştir.” (Seyidoğlu, 2011: 48).

Kaşgarlı Mahmud da Yada taşından ve onun gizeminden bahseder:

“yât: Yağmur ya da rüzgâr getirmek için taşlarla yapılan kamlık.

yat: Yağmur, rüzgâr ya da benzer şeyler getirmeye yarayan bazı özel taşlar (Yada) kullanarak icra edilen bir tür kamlık. Bu Türkler arasında yaygın olan bir şeydir. Ben buna Yagma ülkesinde bizzat şahit oldum; her yanı saran bir yangını durdurmak için yapıldı. Cenab-ı Hakk’ın izniyle yazın ortasında kar yağdı ve gözlerimin önünde yangını söndürdü.” (El- Kaşgarî, 2007: 673).

“Yada taşı; Türkler tarafından gizemli ve kutsal bir taş olarak kabul ediliyor. Bu taşla ilgili olarak öylesine şaşırtıcı bilgiler edindim ki!... Daha sonra yazacağım bir kitabın baş kahramanına YADA adını verme kararına vardım.” (2010: 202).

Alacakaranlık Kuşları'nda Akilopanta'ların peşindeki bilim ekibine Kızılderili bir kadın bir deri torba içinde bir Akilopanta tüyü verir. Bu tüy, ayinlerde kullanılan, uğuruna inanılan, kıymetli bir tüydür. Tüy, bir nevi gizil güç taşı ve kutsaldır. Bu tüy, bilim ekibini heyecanlandırır, Güneş'in eline geçer geçmez onun varlığına kaynağını anlamadığı bir aydınlık ve enerji yayılır. Fantastik romanlarda roman kahramanları gizemle karşılaştıklarında birtakım tepkiler verirler. *Alacakaranlık Kuşları*'nda gizemli tüyle karşılaşan Güneş, şöyle tasvir edilir:

“Güneş'in içi apaydınlık kesildi. Elindeki deri torbadan sanki, varlığına enerji ve ışık yayılıyordu.” (s.230).

Bu tüyü bilim ekibine veren Kızılderili kadın, Şaman'ların soyundan gelen ve ata ruhlarla ilişkisi olduğunu söyleyen bir kadındır. Rehber, bu tüyün bilim ekibine verilisinin bir tesadüf olmadığını gizemle açıklar:

“O kadın annemin halasıdır. Annemin ataları arasında, çok değerli Şaman'lar varmış. O torba, Kızılderili kadına o atalardan kaldı. Şamanlık, daha sonra, başka ailelere geçti. Ama bu kadın, ata ruhlarının kendisiyle ilişkide olduğunu söylüyor. Kendisi sadece bu köyün değil, çevre köylerin de falcısı. Ona fal baktırmak için başkent Lima'dan, devlet başkanları bile geliyormuş. Nasıl oldu da bu atadan kalma, kutsal kuş tüyünü size verdi, anlayamadım. Sanırım böyle bir davranışta bulunmasını, ata ruhları istedi.” (s.232).

Yazarın eserlerinde Şamanizm ve Şamanist geleneklerin etkileri görülür.

Türk inanışlarına göre Tanrılar ve insanlar arasında aracılık yapan Şaman'lar²⁰, çeşitli Türk kavimlerinde değişik adlarla anılır.

Mo'nun Gizemi'nde mo taşı, Apraka Adası'nda yıllar önce deniz dibinde bulunan, kaba saba bir heykeli andıran gizemli bir taştır. Taşın yarık olan bir yüzünde Mo kavki görülür. O dönemler adada İngiliz sömürgecileri, denizden çıkarılan her türlü heykele el koyduğu için yerliler, bu taşı İngilizlerden saklar; çünkü bu taşın gizemli olduğuna ve bu taşın bulunmasının İngilizlerden kurtulmak için bir işaret olduğuna inanırlar, nitekim bu taşın bulunmasından kısa süre sonra İngilizler adayı terk ederler. Mo taşının kendi kabilesinde kalmasını isteyen klanlar, kavgaya girer. En sonunda mo taşı için bir tapınak yapılmasına ve yıllık ayinlerin tüm klanlar tarafından bu tapınakta yapılmasına karar verirler. Klan büyücüleri ve Asya'dan gelen bir Şaman, mo kavkısı içinde Mo ruhuyla iletişim kurar. Bu yüzden klanlar arasında mo taşına tapanların sayısı günden güne artar (s.146-147). Gizemli güçler taşıdığına inanılan ve tüm klanlar tarafından kutsal sayılan bu taş, fantastik ve gizemli bir varlıktır. Yuma ve ekibi, mo fosilinden Mo üretmek için tapındaki bu mo taşını çalar ve fosilden Mo üretmeyi başarır (s.244).

Mo'nun Gizemi 2 Otran'da Kutsal İştâ Taşları, lapis- lazuli- ham elmas kristallerinin belli bir oranda karışımından elde edilen, üzerindeki çıkıntılar sayesinde uzaydaki ışın kaynaklarıyla bağlantı sağlayan taşlardır (s.148-149). Göksel enerji kaynaklarına bir aracı olan Kutsal İştâ Taşları, ele alındığında insanın avuçlarını yakan bir ısıya ve güce sahiptir. Burç, Ece ve Defne, bu taşlar ellerindeyken diz çöküp ve ellerini gökyüzüne

²⁰ “Şaman (kam), Şamanistlerin inançlarına göre, tanrılar ve ruhlarla insanlar arasında aracılık yapma kudretine malik olan kişidir. İnsan ufak tefek ruhlara, aileyi koruyan ateş ve iyi yer- su ruhlarına bizzat kendisi de kurbanlar, saçılar sunabilirse de kuvvetli, hele kötü ruhlara doğrudan doğruya başvuramaz. Kötü ruhlar insanların en büyük düşmanlarıdır. İnsanlara ve hayvan sürülerine hastalık göndermek suretiyle “tolu-toluğ” (kurban) isterler. Bunların ne istediklerini harfi harfine yerine getirmek gerekir. Fani insanlar bunların ne istediklerini bilmezler; bunları ancak kudretini göklerden, atalarının ruhlarından alan şamanlar bilirler.” (İnan, 1986: 75-76).

“Varlığına inanılan ruhlar, tanrılar, insanlar arasında aracılık yapan din adamlarına şaman adı verilmektedir. Bunlar her türlü hastalığa çare bulmak, hastanın hastalık esnasında ayrılan koruyucu ruhunu geri getirmek, kısırlık ve zor doğumlarda yardım etmek, verilen kurbanları gök ve yer tanrısına ulaştırmak, çeşitli dinsel törenleri icra etmek, ruhları ait oldukları yere (ölüler âlemine) göndermek, kötü ruhlardan insanları korumak için ayinler düzenlemek, fal bakıp gelecekte haber vermek gibi işleri yaparlar.” (Çoruhlu, 2002: 61).

Kaşgarlı Mahmud da kem gözlere karşı okunan büyümlü sözleri okuyan Şaman'lardan bahseder: “arwaşdı. qâmlar qamug arwaşdı: Şamanlar (kamlar) büyümlü sözler mırıldandı.” (2007: 154).

uzatarak göksel enerjileri çekerler. Göksel enerjiler hücrelere ve kromozomlardaki boşluklara dolar. Böylece belleklerdeki kötü ve kirli anılardan arınırlar (s.176). Kutsal İştâ Taşları aynı zamanda bu göksel enerjileri çekerek Son Evrim sürecini de başlatır.

Mo'nun Gizemi 3 İkizler'de cansız bir varlık, bir istiridye kabuğu değişime uğrar. Değişim, fantastik romanların izleklerindedir. Burç, Ece ve Defne, bebeklerin yataklarının altında bir istiridye kabuğu bulur, bu kabuğu incelerlerken kabuk birden timsah ağzı gibi açılır, Ece, Defne ve Burç bir anda irkilirler. Bu durumun korkulacak bir durum olmadığı, ürkütücü bir olayın meydana gelmeyeceği okuyucuya açıklanır:

“Ece, Defne ve Burç bu durum karşısında irkildiler. Ama korkulacak bir durum yoktu. Kabuğun içinde bir deste kâğıt duruyordu.” (s.24).

Kabuğun içinden çıkan kâğıtlarda Yuma'nın adresi ve bebeklerin nasıl beslenecekleri yazılıdır.

Yazarın romanlarında cansız varlıklardan özellikle taşlar, önemli bir yer tutar. Bu taşlar, büyü, çoğu zaman ışıltılar saçan, gizemli güçleriyle insanlık için önemli görevi olan unsurlardır. Dünyanın kurtuluşu, kıyamet sürecinin durdurulması, ozonun tamir edilmesi, insanlığın kurtulması, sevginin dünyaya hâkim olmasında görevler üstlenirler.

III.5. Efsanelerden, Kıssalardan, Mitolojiden Yararlanma

Gülten Dayıoğlu, romanlarında efsanelerden yararlanır. Yazar, bu efsaneleri oluştururken Türk mitolojisinden, Kuran-ı Kerim'den, İslamiyet'te yaygınlaşan kıssalardan, diğer efsane ve söylencelerden faydalanır. Fantastik romanlar mitolojiden, efsanelerden ve mitlerden beslenir. Buket Akgün, fantastiğin köklerinin mitlere, efsanelere ve peri masallarına dayandığını ve bilerek sıradan gerçeklikten uzaklaştığını söyler (2006: 117). Efsaneler, mitoloji ve destanlar, düşsel dünyaların zengin olduğu anlatılardır. Bu kaynaklar, gizemli romanlara, fantastik kurgunun esas olduğu romanlara malzemeler sunar. Olağanüstü kahramanlar, olağanüstü olaylar, milletin ortak hafızasında önemli yer tutan değerler, yeni bir anlayışla farklı bir türde okuyucuya sunulur. Milli ve dini unsurlar fantastik kurgunun vazgeçilmez unsurları olarak yeni olanla yan yana getirilir.

Kıyamet Çiçekleri'nde Fuku'lar, Kuzey Hindistan'da insan teriyle karılan çamurdan yapılan tapınağın öyküsünü anlatır:

Yıllar önce Allah'ın kendilerini yarattıklarını bilmeden başka tanrılara tapan insanoğlu, yedi yıl süren kıtlığı, tanrıların kendilerini cezalandırması olarak değerlendirirler. Tanrıları memnun etmek için onlara büyük bir tapınak armağan etmeye kalkışır. Kıtlık olduğu için yağmur yağdırmak için terli giysilerini çıkarıp toprağa serer ve yağmur bulutları oluştururlar. Yağmur başladıktan sonra tapınağı inşa ederler (s.300-301).

Eserdeki efsanelerden biri de voodoo büyülerine ve büyücülerine aittir. Efsane, Matuva Adası'ndaki beş adadan birinde yaşanır. Zamanın birinde bu adada birbirine düşman iki kabile yaşar. Bu kabileler adayı kendi aralarında paylaşır, adada üstünlük kurmak ve nehri egemenlik altına almak için sürekli savaşır. Bu düşman kabilelerin reislerinin çocukları birbirlerine âşık olurlar. Tüm engellere rağmen bir gün nehri geçerek sevgilisine kavuşmak isteyen genç, diğer kabilenin gözcüleri tarafından yakalanır. Kızın ısrarlarını dinlemeyen baba, kızını zindana attırır, erkeği de kara büyü yapanların ellerine verir, artık genç, yarı ölü bir zombi olarak toprağa gömülür. Olayları gören fakat tutsak olduğu için kimselere söyleyemeyen genç kızın elinden bir şey gelmez. Oğlanın babası, çocuğunun başına gelenleri öğrenmek için Ulu Şaman'a gider. Şaman, oğlanın başına gelenleri babasına anlatır. Baba, diğer kabileye baskın yapar, taş taş üstünde bırakmaz, kızı da tutsak alır ve kızın, kendi kızlarıyla yaşamasına izin verir. Bu büyüyü bozmak için ünü duyulmuş bir büyücüyü adaya çağırır. Halk, bu büyücünün, reislerinin zombi olan oğlunu mezardan çıkaramayacağını düşünerek onun gücünü hafife alır. Büyücü, halkın kendisiyle dalga geçmesine çok sinirlenir, gücünü göstermeye karar verir. Halktan kendisini izlemeye gelmek isteyenlerle birlikte uzun bir deniz yolculuğuna çıkarlar. Adada üç gün üç gece süren ayinlerden sonra topraktan inilti duyulmaya, yer yarılmaya başlar. Kendisini izleyenler bu sahnelerden korkarak kaçmaya başlar; fakat öfkeli zombilerin saldırısından kaçanların pek çoğu denizde boğulur, bir kısmı köpek balıklarına yem olur. Çok az bir kısmı ise başka adalara yüzerek kurtulmayı başarır. Büyücü, zombi genci babasına teslim eder, diğer zombileri mezarlarına göndermeyi ister, fakat başaramaz, gücü biter, kendisi de tükenir, olduğu yere yığılır. □şık gençler birbirine kavuşur. Zombiler adanın derinliklerine dağılır. Yerli

halk, bu efsaneleri yabancılarla paylaşmaktan pek hoşlanmaz. Beş adadan oluşan Zombi Adaları'ndan uzak kalmayı tercih ederler (s.69/72).

*Yada'nın Gizilgücü'*nde Yabgu efsanesi, Yabguların, bir mağarada üç yüz yıl sürecek derin bir uykuya dalmalarını anlatır. Yabgular, Altaylar'daki bir yanardağdan lavlar püskürmesiyle bundan korunmak üzere mağaraların en derin köşelerine kadar çekilirler. Mağaraların duvarları kızgın lav katmanlarıyla kaplanır, duvarlarda renkli taş katmanları ortaya çıkar ve bu katmanlardan renkli ışıklar saçılmaya başlar. Bu ışıklar, kutsal Yada taşlarından yayılan ışınlardır. Yabgular, Tanrı'ya şükreder, bu taşlardan yayılan temiz havayı soluyarak üç yüz yıl sürecek bir uykuya dalarlar. Uyandıklarında bu olaya dair hiçbir şey hatırlamazlar (s. 106/109). Bu efsane, Kuran-ı Kerim'de geçen Ashab-ı Kehf olayını hatırlatır.²¹

Ayrıca mağarada Yabguların rahatça uyumalarını ve solumalarını sağlayan Yada taşları, Türk mitolojisinde geçer. Altaylar Türk yurdu olarak önemli bir dağdır. Yazar, romanında hem dini hem milli kaynaklardan yararlanır. Gülten Dayıoğlu, eserlerinde bu kaynaklardan yararlanmak için araştırmalar yaptığını belirtir:

“Atalarımızın Orta Asya'daki yaşamı, özellikle inançları, kültürleri de kendimi bildim bileli merakımı çeker. Bu alanlarda da pek çok araştırma yaptım. Merakımı yenemeyip Orta Asya'ya gittim. Atalarımızın yaşadıkları yerlerin bir bölümünü gördüm. Türklerin ilk dini olan Şamanizm'le ilgili kitaplar devirdim.” (2010: 201).

Alacakaranlık Kuşları romanında Akilopanta'ların peşine düşen bilim ekibi, aniden ortadan kaybolan bu kuşlarla ilgili her gittikleri yerde değişik efsaneler duyar. Bu efsanelerden biri Dede Korkut Hikâyelerindeki Tepegöz'ü andıran bir devle ilgilidir. Efsanedeki dev, açgözlü, kötü yürekli bir devdir. Yıllarca etrafında canlı cansız ne varsa her şeyi yemiştir, her yeri kasıp kavurmuş bir devdir. Dev, yıllarca Akilopanta'ları yemeye uğraşır; fakat bunu başaramaz. En sonunda üstünden sürülerle geçen kuşları yemek için öyle bir nefes alır ki ağaçlar köklerinden sökülür ve kayalar parçalanır.

²¹ “18/9 (Ey Muhammed!) Yoksa sen, mağara ve kitabe adamlarının şaşılacak ayetlerimizden olduklarını mı sandın? 10. Hani o gençler mağaraya sığınmış ve “Rabbimiz katından bize bir rahmet ver ve işimizde bize yol göster” demişlerdi. 11. Bunun üzerine Biz de onları mağaranın içinde yıllarca derin bir uykuya daldırmıştık.” (Özsoy, Güler, 1997: 832).

Kayaların altında kalan tek gözlü canavar can verir (s.22-23). Bu devin Tepegöz²² gibi alınının ortasında bir gözü vardır ve yine onun iştahı gibi bitmek tükenmek bilmeyen bir iştahı vardır. Romanda dev, şöyle anlatılır:

“Geçmiş zamanlarda, anayurdumuz olan Orta Asya’da, acımasız bir dev belirmiş. Bu dev öyle güçlüymüş ki! Soluğunu içine çektiğinde, çevresinde canlı cansız ne varsa, ağzına doluşup, boğazından karnına kayıyormuş. Hiçbir güç ona karşı duramıyormuş.” (s.22).

“Alnının ortasındaki patlak gözünü göğe dikip, hiçbir şey yiyip içmeden, Akilopanta’ların yeniden geçmesini beklemeye başlamış.” (s.23).

Romandaki efsanelerden biri de kuşların puta tapan kavimlerin zulmü karşısında bir anda gökyüzünde belirivermesidir. Bu efsane, dünyanın değişik ülkelerinde değişik şekillerde anlatılan bir efsanedir. Efsaneye göre, Allah’a inanmış kimselere puta tapan kavimler saldırdığında bu kuşlar gökyüzünde belirip bu kavimlerin üstlerine pençelerinde taşıdıkları kızgın taşları atarlar, bu taşlar, puta tapan askerlerin başlarından girip dışkılama yollarından çıkar, böylece inanan askerler kurtulur (s.28).

²² Dede Korkut Kitabı’nda Tepegöz, alnında gözü olan, önüne gelen her şeyi yiyen ve herkesi canından bezdiren bir yaratıktır: “Meğer o sırada Bayındır Han beylerle gezinti için ata binmişlerdi. Bu pınarın üzerine geldiler. Gördüler ki bir alâmet şey yatıyor, başı kıcı belirsiz. Etrafına toplandılar. İndi bir yiğit bunu tepti. Teptikçe büyüdü. Birkaç yiğit daha indiler teptiler. Teptiklerinde büyüdü. Aruz Koca da inip tekmeledi. Mahmuzu dokundu, bu kütle yarıldı. İçinden bir oğlan çıktı, gövdesi adam, tepesinde bir gözü var.” (Ergin, 1971: 170).

Türklerde Tepegöz, bir nevi “Bir Yeraltı Ruhu” gibi görünüyordu. Yeraltından gelen bu ruh, insanlara türlü kötülükler veriyordu (Ögel, 1971: 339).

“Beslediler büyüdü, gezer oldu, oğlancıklar ile oynar oldu. Oğlancıkların kiminin burnunu, kiminin kulağını yemeğe başladı. Hâsılı halkın bunun yüzünden çok canı yandı, âciz kaldılar.” (Ergin, 1971: 170-171).

Yunan mitolojisinde Tepegöz gibi alınının ortasında tek gözü olan Kykloplar, tanrıların üstünlük mücadelesinde önemli rol oynayan yaratıklardandır (Kolektif, 2010: 175).

Bu efsane, Kuran-ı Kerim’de yer alan “Fil Olayı”na benzer. Bu hadisede Ebrehe’nin ordusunun üzerine Allah tarafından ateşten taşlar atan kuşlar gönderilir ve Ebrehe’nin ordusu darmadağın edilir.²³

Romanda kara yılanların öçlerini anlatan efsane ürkütücüdür. Efsane, Hurut Dağı’nda yaşayan kara yılanlarla ilgilidir (bk. III.2. Hayvanlarda Görülen Fantastik Özellikler).

Sibirya’daki Akilopanta yuvalarını incelemeye giden bilim ekibi, orada ülkenin en ünlü Şaman’ıyla tanışır. Şaman, Akilopanta kuşlarının kendileri için çok kutsal olduklarını, bu kuşların her dönemde darda kalan insanlara yardım eli uzattıklarını şöyle anlatır:

“Atalarımız, Akilopanta’ların kutsallığına inanırlardı. Bizler de inanıyoruz. Hatta, eski Şaman’lar, ayın külahlarına, Akilopanta kuşunun kanadından düşme, gümüş renkli bir telek takarlarmış. Söylentiye göre, bu teleği kuşlar kendiliklerinden, insan içine atarlarmış. Kim bulursa, bunu uğur sayarmış. Onu alıp, toplumun din başkanı olan, Şaman’a götürürmüş.” (s.48).

Şamanizm’de ve Türk mitolojisinde kuşlar²⁴, önemli hayvanlardır:

²³ “Habeşistan Necaşisi tarafından Yemen’e vali olarak atanan Ebrehe, Mekke’nin dinî ve ticarî prestijini kıskanarak Sana’da ‘Kulleys’ adını verdiği bir kilise yaptırdı. Hicaz Araplarından Kinane kabilesinden bir kişi, geceleyin kilisenin içine pisledi. Ebrehe bu olaya kızarak Fil ordusuyla Mekke’ye yürüdü ve Kâbe’yi yıkmaya yeltendi. Bu sure, Ebrehe ordusunun bozgununu anlatmaktadır.

105/1. (Ey Muhammed) Rabbin’in, Fil sahiplerine ne yaptığını görmedin mi? O onların düzenlerini boşa çıkarmadı mı? 3-5. Onların üzerine ateşten çıkmış taşlar atan sürülerle kuşlar gönderip, onları yenilmiş ekin yaprağına çevirmedi mi?” (Özsoy, Güler, 1997: 838-839).

²⁴ “Şamanlar zaman zaman bir kartal şekline girer, gökleri dolaşır ve ondan sonra da yere inerlerdi. “Her Şamanın, şekline girebileceği bir hayvan vardı. Ama büyük Şamanların eşleri, daha çok “kuşlar” idiler.” (Ögel, 1971: 110).

“Şaman birkaç ruha hitabederek ilahiler okuduktan sonra tahnit edilmiş kaza binerek göklere doğru uçmayı temsil eder.” (İnan, 1986: 104).

Altay Türklerine ait efsanelerde tanrı Ülgen ve insanoğlu bir kuş gibi sürekli uçarlar ve yere konmazlar:

“Yerin yer olduğunda, sular yeri sarardı,
Ne gök ne ay ne güneş, ne de bir dünya vardı.
Tanrı uçar dururdu, insan oğluydu tekti,
O da uçar, uçardı, sanki, Tanrıyla eşti.
Uçar, hep uçarlardı, yer yoktu konmazlardı.” (Ögel, 1971: 98).

Sibirya'daki Yakut köyünün en yaşlı insanı olan Sarı Dede, gençlere Akilopanta'larla ilgili bir başka efsane anlatır. Bu efsaneyi anlatırken efsanelerin özellikleriyle de ilgili şu bilgiyi verir:

“Zaten efsaneler tüm insanların ürünüdür. Bu nedenle olayların nerde geçtiği pek de önemli değildir.” (s.57).

Gençlere anlattığı efsaneye göre zamanın birinde Kulaklı Kuşlar, bir kartal tarafından bebeği kaçırılan bir kadına bebeğini geri getirir (s.57- 58).

Eserde bilim ekibindeki gençlere kuşların ata ruhları taşıdığı, yeryüzüne kendi nesillerini görmeye geldikleri, insanlara yardım ettikleri, yeniden gökyüzündeki tanrılar katına döndükleriyle ilgili değişik yerlerde birbirlerine benzer efsaneler anlatılır (s.108/121). Kuşların ruhlar dünyasından geldiklerine dair inanışlara rastlanır:

“Atalarımız, buraya göçmen olarak gelen Kulaklı Kuşlar'a taparlar. Onlar da çok uzaklardaki ruhlar dünyasından, kendilerini görmeye gelen, ata ruhlarının bulunduğu inanırlar.” (s.108).

Ruhlar dünyası²⁵, tasavvufta ve hatta Kuran-ı Kerim'de de geçer. Kuşların ruhun simgesi olarak kabul edilmesine Türk mitolojisinde rastlanır.²⁶

Romandaki efsanelerden biri, bilim ekibindeki gençlere Eskimolar tarafından anlatılır: Efsaneye göre melekler, kuşa dönüşerek insanları gözlemler, kötülerini doğru yola getirir, doğru yola gelmeyenleri ise cezalandırmış. Efsanede balık tutan Eskimoları dolandıran, onları sömüren gemi sahibinin bu melekler tarafından cezalandırılışı

²⁵ “Bezmielst (Bezm-i Elest) a.i.t. Elest bezmi. Allah ruhlar âlemini yarattığı zaman bütün ruhlara hitaben “Elestü bi- Rabbiküm (ben sizin Rabbiniz değil miyim?)” buyunca ruhlar “Kâlû: Bela (Evet, Sen bizim Rabbimizsin dediler).” İşte o zaman ikrâr vermiş olan insanoğlu, dünya hayatına geldiği zaman bu verdiği söze sadık kalmalıdır. Çünkü Allah sözünden dönen olmasın diye ruhları birbirine şahit tutmuştur. Bu olay, Kur’ân’da da anlatılır. (râf/171 2). Bu meclis, “bezm-i ezel” olarak da bilinir. Tasavvufta ve İslâm edebiyatlarında en eski zaman, en eski meclis olarak değişik biçimlerde çokça kullanılmıştır.” (Pala, 1989: 85).

²⁶ “İslamiyetten önceki devirlerde bazı Türk toplulukları kuşları ongun saymışlardır. Kuşun ruhun simgesi olduğu, Orhun yazıtlarındaki ölümlerle ilgili ifadelerden anlaşılmaktadır. Türkçede ‘uçmak’ sözcüğü ölümü ima ediyordu. Aynı zamanda cennetin ifadesi olan kuşların, şamanlar tarafından suretine bürünülen ve yardım alınan ya da koruyucu ruh olarak edinilen hayvanlardan sayıldığı anlaşılmaktadır.” (Çoruhlu, 2002: 151).

anlatılır. Adamın üç gemisi, limanda bağlı oldukları yerden kurtularak kayıplara karışır. Adam, fakirlik içinde yaşamaya mecbur olur ve bir daha da ülkesine dönemez (s.166/168).

Bilim ekibi, Semerkand'a geldiğinde, camilerde, çinilerde, seccadelerde, günlük yaşamda, her yerde Akilopanta izleriyle karşılaşır (s.180/183). Burada rehberden bu kuşların darda kalanlara yardım ettiklerini, kuşların istedikleri görünüme bürünebildiklerini ve halkın bu efsanelere inandıklarını öğrenir (s.183-184). Kızılderililer, bilim ekibindeki bilim adamlarına bu kuşların kendileriyle iletişim kurabildiklerini, yıllar önceki büyük bir patlamayı haber vererek onları kurtardıklarını anlatır (s.210-211). Ekip, Maya efsanelerinde de Akilopanta'lara rastlar. Bu efsanelerde kuşların yaptıkları, insanlara yardım eden, onları koruyan kuşlar oldukları ve bu görevleri yerine getirirken çeşitli kılıklara girdikleri anlatılır (s.236).

Mo'nun Gizemi'nde Defne, Burç'a büyükannesinin kendisine anlattığı korkunç hayalet efsanelerinden bahseder. Efsaneye göre, Kanlı Gabriel adında bir düğ, canlarını yaktığı ruhlar tarafından lanetlenir. Pek çok insanın canını yaktığı için sonunda tüm ruhlar birleşip bu adamdan intikam almaya karar verir. Adam ne kadar kuru kıyafetler giyinse de üstü başı hep ıslak kalır, zamanla bu durum yüzünden Kanlı Gabriel, itibarını, aklını kaybeder. Efsaneye göre adamın mezarı bile bu lanetin tesiri altındadır ve aradan geçen bunca zamana rağmen ıslaktır (s.59).

Eserde Naho-bi yaratılışla ilgili bir efsane anlatır. Buna göre denizin dibinde meydana gelen bir patlama sonrasında deniz önce bataklığa dönüşür, sonrasında berraklaşır bu olaydan sonra denizde ilk canlılar belirir. Tek hücreli bu canlılardan sonra insanlar, hayvanlar türemeye başlar (s.119).

Türklerin ve diğer milletlerin yaratılış efsanelerinde de su²⁷ önemlidir. Su, hayatın başlangıcıdır. Başlangıçta sadece su vardır:

²⁷ "Yaratılışın başlıca unsuru olarak görünen su, çeşitli mitolojik sistemlerde ilk başlangıçla bağlıdır." (Beydili, 2005: 501).

Altay yaratılış mitinde de başlangıçta sadece su vardır. Tanrı Kудay ve Kişi su üzerinde uçurlar (Seyidoğlu, 2011: 39).

Eserdeki efsanelerden biri de Mo efsanesidir. Efsaneyi, gençleri adalara götüren kaptan anlatır. Efsane, Mo'ların evrimle değişik canlılara dönüşümü özellikle insana dönüşümünü anlatır (s.181/183).

Mo'nun Gizemi 3 İkizler, Nuh Tufanı'ndan bahseder. Giz ve Öz'ün görevi Nuh'un görevine benzetilir; fakat ikizlerin bir peygamber olmadıkları belirtilir. Onlar, dünyanın sonunda tüm insanlığı kötülüklerden ve yok oluştan kurtarmakla görevli hizmetlilerdir. Bu tufan, romanda şu şekilde anlatılır:

“Geçmişte büyük bir tufanla, dünya sular altında kalma aşamasına geldi. Bu tufanla başta insanlar olmak üzere, tüm canlıların türleri de yok olacaktı. O zaman Yaradan kendine yakın bulduğu Nuh kuluna insanüstü güçler verdi. Kendi buyruklarını sezinleyip algılamasını sağladı. Sonra da onu, tufan sürecinde insanların ve öteki canlıların, yeryüzünden silinip gitmemesi için görevlendirdi. O da büyük bir gemi yaptı. Kendi sözlerine ve görüşlerine inanan insanlarla hayvan türlerinden, birer çifti gemiye yerleştirdi. Yeryüzü sular altında kaldığında, Nuh'un gemisine sığınanlar kurtulup, bugünkü insanlığı oluşturdu. Hayvan türleri de gemiden dünyaya yayıldılar. Yani insan soyu yok olmaktan kurtuldu. Bu örneği verirken, ikizleri Nuh peygamberle bir tutmuyorum. Zaten son peygamber Hazreti Muhammed olduğuna göre, başka bir peygamber hiçbir zaman söz konusu olamaz.” (s.143).

“Evet, bir dönem dünyada Nuh Tufanı diye anılan akıl almaz bir felaket olmuştu. Yerküre sular altında kalmıştı. Yüce Yaradan sevgiyle yarattığı, yaratırken de kendi varlığından katkıda bulunduğu insanoğlunun, tufanla yok olup gitmesini istemiyordu. İnsan soyunun sürmesi için, elbette öteki canlıların da tufandan kurtulması gerekiyordu. Nuh adında duru görüye sahip, sıra dışı bir kişiye tufana direnme görevi verdi. Sonradan insanlar tarafından, peygamber olarak kabul edilen Nuh, gerçekten sınırsız bir beyin gücüne sahipti. Aşırı duyarlıydı. Sıradan insanların göremediği görür, işitmediğini işitirdi. Yaradan onun zihnini uyararak büyük bir gemi yapmasını buyurdu. Bu gemiye, Allah'a inanan insanlarla, onlar için gerekli olan hayvanlardan birer çift yerleştirmesini istedi. Nuh peygamber hemen gemi yapımına girişti. Bir yandan da çevresindeki insanları tufan konusunda uyarıp, gemi yapımında yardıma çağırıyordu. Yaradan'ın birliğine inananlar Nuh'un çağrısına uyup gemi yapımında yardıma koyuldular. İnançsızlar ise Nuh ve yandaşlarıyla alay etmekten başka bir işe yaramıyorlardı. Sonunda Nuh peygamber, inanan insanlarla birlikte hayvanlardan erkek-dişi, birer çifti gemiye yerleştirdi. Geminin ambarına da her türden canlının beslenmesine yarayan yiyecekler depoladı. Tufan belirip de dünya sular altında kaldığında, inançsızlar sular altında boğulurken acı dolu çığlıklar atıyorlardı.” (s.294-295).

Nuh Tufanı, kutsal kitapların yanı sıra mitolojilerde ve destanlarda geçer.²⁸ Nuh Tufanı, Kuran-ı Kerim’de Kamer, A’raf, Furkan, Şu’ara, Yunus, Hud, Saffat, Zariyat, Nuh, Enbiya, Mü’minun, Hakka, Ankebut surelerinde geçmektedir (Özsoy, Güler, 1997: 730/738). Gülten Dayıoğlu, eserlerindeki efsaneleri, tarihten, mitolojilerden, efsanelerden ve dinî hikâyelerden esinlenerek yeniden düzenler.

III.6. Sihir- Büyü-Fal- Kehanet- Sezgiler

Fantastik romanlarda fal, büyü, sihir, sezgi, kehanet gibi ögeler sık kullanılır. Roman kişilerinin fal yardımıyla geleceklerine dair bilgiler edinmesi, sihir ve büyü yardımıyla güç elde etmeleri, birtakım sezgiler yoluyla başlarına gelecekleri hissetmeleri fantastik kurgunun yaratılmasını sağlayan unsurlardandır. Masal, destan, efsane gibi bazı anlatılarda da kullanılan bu ögeler, romanda kullanıldığında okuyucuda ürküntü, şaşkınlık, huzursuzluk hissi meydana getirir. Fantastik edebiyat, akıl yoluyla algılanamayan varlıklara, büyülere, gizeme, kehanetlere, fallara yer verir ve bunlarla gizemli dünyalara açılmayı hedefler. Fantastik kurguda, bu gizemli dünyada yeni varlıklar yaratmak, o varlıklarla iletişime geçerek bu dünya gerçekliğinden kaçmak, bilinen dünyayla bilinmeyen bu dünyayı sentezlemek, tüm bu yeni evrenler arasında geçişlilik sağlamak söz konusudur:

²⁸ “Tufan çeşitli Sümer, Babil ve İbrani efsanelerine konu olmuştur. Olay örgüsü her zaman aynıdır ama ayrıntılar değişir. Tanrılar (ya da tek bir Tanrı) yeryüzünü baştan başa sular altında bırakarak insanları yok etmeye karar verir. Yalnız bir kişi, tanrılar tarafından korunduğu için, ailesini ve hayvanlarını kurtarmayı başarır. Kitab-ı Mukaddes’te bu kişi, tufandan sonra gemisinin Ağrı Dağı’nda karaya oturduğu söylenen Nuh’tur. Sümer efsanesinde olayın kahramanı Ziusudra (uzun süreli bir hayat); Babilliler aynı kişiye Atramkhasis (“yaman akıllı”) der. Gılgamış Destanı’nda tanrılar kahraman Utnapiştim’e (“hayat buldum”) ebedi hayat bahşeder.” (Kolektif, 201: 28).

Gılgamış Destanı’nın son bölümünde tufan, insanların gürültüsünden bunalan tanrıların insanları yok etmeye karar vermesi ve bu karara dayanamayan Bilgelik tanrısı Enki’nin Utnapiştim’e bir gemi yapmasını söylemesiyle başlar. Utnapiştim, gemiyi yedi günde tamamlar, içine sevdiklerini, sanatçıları, hayvanları alarak kapıları kapatır ve tufan başlar. Tufanın şiddetinden tanrılar bile korkar. Altı gün altı gece süren tufandan sonra yedinci gün gemi, Nisir Dağı’na oturur. Gemidekiler dışarı çıkar, ziyafetler verilir, insanların ölmediğini gören Tanrı Enlil çok kızar, Bilgelik Tanrısı onu yatıştırır. Utnapiştim ve karısı ölümsüz bir yaşam ile nehrin ağzındaki Tanrılar bahçesine yerleştirilir. (Çığ, 2011: 55-56).

“Fantastik edebiyat 19. yüzyıldaki biçimiyle büyü gibi, yıldız falı gibi bilim dışı yollarla algılanabileceğine, ilişki kurulabileceğine inanılan varlıkları konu alır.” (Ertem, 2003: 74).

Gülten Dayıoğlu'nun romanlarında Şamanlar, Kızılderili büyücüler, fal bakan kadınlar, köy büyücüler, kehanetlerde bulunan yaşlı ve bilge insanlar, muska, büyü, tılsımlar ve inanışlardan yararlanır. Okuyucuda zaman zaman korku ve ürküntü yaratacak kimi zaman merak uyandıracak bu öğelerde Türk adet ve inanışlarının, Şamanizmin, Türk mitolojisinin etkileri görülür.

Kıyamet Çiçekleri'nde kıyamet taşı adı verilen taşlara kıyametle ilgili kehanetler kazıyan kişi, çok uzun yıllar önce yaşamış olan Kötürüm Kâhin'dir. Kâhin, çocukluğunda kapıldığı kasırganın etkisiyle başını kara kayaya çarptığında zihninde beliren kıyamet kehanetlerini dilsiz işaretleriyle dağa taş kurda kuşa açar (bk. III.4. Cansız Varlıklarda Görülen Fantastik Özellikler).

Eserdeki bir başka kehanet, Şeyh tarafından dile getirilir: Ökkeş, ören yere turist taşırken bulduğu çocuğu, duasını almak için kabilenin sevip saydığı Şeyh Efendi'ye götürür. Şeyh, çocuğun kabileye kabul edildiğini söyledikten sonra çocuk hakkında birtakım kehanetlerde bulunur:

“Bana kalırsa, bu yetim, ilerde herkese yararlı bir insan olacak. Belki gelecekte, dili bile çözülür.” (s.31).

Yenican, garip davranışlarıyla köydeki herkesin dikkatlerini çeken bir çocuktur. Köyde bir gün, Dila adlı bir kadının anahtarı kaybolur. Yenican, anahtarı eliyle koymuş gibi ormandan bulup getirir, bu olaydan sonra köyde herkes onu “dilsiz bilici” olarak adlandırmaya başlar. Halk, onun gelecekte ermiş olacağını düşünür; çünkü Yenican'ın tüm söyledikleri bir bir çıkar:

“Yenican, kendisinden yardım isteyen kimseyi boş çevirmiyordu. Kayıpları buluyor, olacakları, gidecekleri, gelecekleri Hörü'nün yardımıyla, bir bir açıklıyordu.” (s.38).

Beş adadan oluşan Matuva Adası, halk tarafından uğursuz, lanetli olarak nitelendirilen adalardır. Bunun nedeni bu adalarda karabüyü yapan korkunç büyücülerin ve büyülerin

varlığıdır. Eserde karabüyü ve bu büyüü yapan büyücüler, korku yaratan unsurlar olarak kullanılır. Zombi Adaları da denilen bu adalardaki gözle görülmeyen canlıların varlığını çok eski zamanlarda ağaçlara, kayalara, deniz kaplumbağalarına tapan kavimlerin din başkanı ulu Şaman anlamış ama bu varlıkların niteliklerini kestiremediği için halkına bu adalardan uzak durmasını tavsiye etmiştir. Adalarda büyüler ve büyücülerle ilgili korkunç efsaneler dolaşır. Romanda bu korkunç büyü ve büyücüler şu şekilde anlatılır:

“Ulu şaman, durugörü sahibiydi. Halkın göremediğini görür, duyamadığını duyardı. Dinsel törenler sırasında kendinden geçip, ruhlarla ve gizil güçlerle iletişime girmeyi başaran biriydi. Gizil güçlerden yararlanarak, taşları yerinden oynattığı bile olurdu. İşte bu ulu Şaman, beş adada, gözle görülmeyen, bazı canlıların varlığını sezinlemişti. Ancak bu canlı varlıkların niteliklerini kestirememiş, bu yüzden insanlara o adalardan uzak durmalarını öğütlemişti. Halk, onun bu görüş ve önerilerini hiç yadırgamamıştı. Çünkü o dönemde, yörede bulunan, insan ayağı değmemiş birçok adada, karabüyü yapan, korkunç büyücüler yaşamaktaydı.

Voodoo büyücüleri, türlü nedenlerle cezalandırılması gereken insanları, karabüyü ile yarı ölü hale getiriyorlardı. Sonra onları bambudan yapılmış hasırlara sarıp, toprak altına gömüyorlardı. Bu yarı ölü insanlar, mezarlarda büyücülere tutsak olarak, öylece kalıyordu. Ne ölebiliyor, ne de canlanmayı başarabiliyorlardı. İnsanlar, zombi denilen bu yarı ölü tutsaklardan, ölesiye korkuyordu.” (s.69-70).

*Yada'nın Gizil Gücü'*nde tılsımlı bir muskadan bahsedilir. Bu muskayı Yabgular, Apam'ı tüm kötülüklerden koruması için Temir Kâhya'ya verir. Temir Kâhya, onu Apam'ın boynuna asar. Apam, bu muskayı iki kez kaybeder; fakat hiç zorlanmadan bulur. Yedinci yaş kutsaması esnasında takılan muska tılsımlıdır. Bu törende Apam'ın kıyafetleri çıkarılır, başından aşağıya bir sıvı dökülür, okunup üflenildikten sonra Apam'ın boynuna Yabgular tarafından hazırlanan bu tılsımlı muska takılır, bu muskanın boynundan çıkarılmaması tembihlenir. Bu tören ve muska, romanda esrarengiz ve gizemli bir ortam meydana getirir:

“Apam:

-Elbette her şeyi anımsıyorum. Önce giysilerimi çıkarmıştın... Kafa kadar bir taş kabın içinden, başımdan aşağıya su gibi bir şey dökmüştün. Sonra okuyup üflemiş, boynuma muska...

Temir sözünü kesti:

-Evet, boynuna da tılsımlı muskayı takmıştım. O gün Yabgu törelerine uyararak, seni kutsadım. Buna, yedinci yaş kutsaması deniliyor. Başına döktüğüm o sıvıyı ve muskayı, onlarla yaptığım son buluşma sırasında, Ata Yabgular vermişti. Sen o gün, gerçek bir Yabgu oldun.” (s.263).

Alacakaranlık Kuşları'nda roman kahramanları, yolculukları sırasında fal, büyü, büyücü ve kehanetlerle karşılaşır. Ece ve Raman, Yakutistan'da ülkenin en ünlü Şaman'ıyla tanışır, onların ayinine katılırlar. Bu ayin hem gizemli hem de Ruslar tarafından yasaklandığı için gizli bir ayindir:

“Birkaç din adamı ve Yakut Şaman'la birlikte, ulu bir dağın doruğuna tırmandılar. Orada bulunan Huş ağacının altına, keçeden yapılmış bir çadır kuruldu. Kurbanlık koyunlar kesildi. Şaman ayine başladı. Tokmağı, kutsanmış davula vurup, hopluyor, zıplıyordu. Bu arada ağzından aralıksız olarak, anlaşılması zor sözler dökülüyordu.” (s.47).

Yazar, Türk mitolojisinden yararlanır. Bu ayin, çeşitli Türk kavimlerindeki Şamanist ayinlerle benzerlik gösterir.²⁹

Buradan ayrılan gençler, Şaman'ın verdiği rehber yardımıyla bir başka köye gelirler. Bu köyün en yaşlısı doksan iki yaşında bir Yakut Şaman'la tanışır. Asıl adı Rado olan bu yaşlı insana köydekiler “Sarı Dede” diye hitap ederler. Sarı Dede, gençlere Akilopanta hakkında bazı efsaneler anlatır, onlar hakkında bilgiler verir. Gençler, ertesi gün köyden ayrılmak için Sarı Dede'yle vedalaşırken Sarı Dede, kendilerine şu kehanetlerde bulunur:

“Dün gece, sizin niyetinize yıldızlara baktım. Bana çok şey söylediler. Sizler, erinde gecinde, Akilopanta'ları göreceksiniz. Hatta görmeye kalmayıp, onlarla yakın ilişkiye gireceksiniz. Merak etmeyin, emekleriniz boşa gitmeyecek. Yolunuz açık olsun.” (s.67).

²⁹ Şamanistler kurbanlı ayin yapmaz. Şaman, ayin yapılacak yeri belirler, oraya özel bir çadır kurulur, bu çadırın tam orta yerine yeşil ve taze kayın ağacı dikilir. Her ayin için kanlı veya kansız kurban bulunması gerekir. Kurbanı yıkar, efsun okur, davuluna vurarak ateşe tutar, davulunu otlar yakarak tütsüler. Hem davuluna vurur hem de manzum dualar okur, bildiği tüm ruhları adlarıyla çağırır. Göklere yaptığı ziyaretleri anlatır, üç gün üç gece süren törenlerin özeti bu şekildedir. (İnan, 1986: 97/107).

Buradan ayrılıp aynı yolları geçerek tekrar Yakutistan'a dönerler, Şaman Ata da onlara bir gün Akilopanta'ları göreceklerini söyler. Ece, bunun daha önce kendilerine söylendiğini belirtir. Bu durum gençleri şaşırtır ve ürkütür:

“Her şeyde bir hayır var. Kulaklı Kuş'u göremediğinize üzülmeyin. Bir gün onu göreceksiniz. Ama bu, epey zor olacak.” (s.67).

Ece, Defne, Güneş, Ata, Tan, Elbey, Raman ve doktorlardan oluşan bilim ekibi, Madagaskar Adası'nda kuş yuvalarından gelen garip seslerle irkilir. Ormanda yol alırken yaşadıkları da onları korkutur. Onlar ormanda yol alırken hava iyice kararır, yağmur yağar, arkasından ormandaki tüm hayvanlar garip sesler çıkarıp bağırmaya başlar. Ekip, tüm bu olanların anlamını ormandaki büyücüye sorar. Büyücü, kırk yaşlarında, kızıl kıvrık saçlı, cüce bir erkektir. Gözlerinden garip pırıltılar yayan bu büyücü, korku vericidir. Hayvanların çıkardığı seslerin Akilopanta'ya saygı için olduğunu söyler. Uzun zamandır adalarına uğramayan Akilopanta sürülerinin adalarının üstünden geçmiş olabileceğini, vahşi hayvanların da onlara olan saygılarını sunmak için bağırmış olabileceklerini söyler. Ekiptekiler büyücünün sözleriyle irkilir. Büyücü, Akilopanta'ların atalarının ruhlarını taşıdıklarını, onlar hakkında olumlu şeyler düşünürlerse kendilerine belki görünebileceklerini söyler ve kendisinin bu kuşlarla karşılaşmasını anlatır. Büyücünün anlatımı, kuşların aniden ortaya çıkıp aniden ortadan kaybolması, olayın geçtiği zaman ve mekân da ürküntü verici, tedirgin edicidir:

“Aysız bir geceydi. Türlü ot ve köklerle yaktığım büyü ateşi, karanlıkta şeytan gözü gibi parlıyordu. Alevlere bakarken birden Kulaklı Kuş'ların üstümde bulunduğunu sezinledim. Gözlerimi ateşten ayırıp, gökyüzünün derinliklerine baktım. İşte o anda, bulutların arasında gümüş rengi tüyelerinin ışıdığını gördüm. Ve hemen yok oldular.” (s.118).

Bilim ekibi, Taşkent'te bir medreseyi gezerken Güneş, birden fenalaşır, yüzü bembeyaz olur, olduğu yere çöküverir. Rehber, medresenin dışında bir adamı göstererek onun Tacikistan'dan gelen bir büyücü ve ot uzmanı olduğunu söyler, büyücüden bir tutam ot alarak onun ucunu yakar. Güneş'in bunu solumasını ister, Güneş önce inanmak istemez; ama tütsüyü sık sık solurken birden canlanır ve iyileşir (s.184-185).

Bilim ekibi, Cusco kenti yakınlarındaki Uçan Puma adlı kaleye gider. Akilopanta'lar hakkında efsaneler anlatan bir Kızılderili kadın, Güneş'e fal bakmak karşılığında ondan gocuğunu ister. Genç bilimciler, bunun için zamanlarının olmadığını, Güneş'in gocuğunu veremeyeceklerini; çünkü Güneş'in hasta olduğunu ve ondan başka giyecek gocuğu olmadığını söylerler. Kadın, kızın hastalığını falda söyleyeceğini belirtir ve gözlerini Güneş'in gocuğuna dikerek ürküntü veren şu sözleri söyler:

“Fal bakmak için önce, köpek ya da keçi kurban edilir. Bu kurban kesme olayı, gecenin koyu karanlığında, kutsal ateşin çevresinde yapılır. Kurban edilen hayvanın karnı yarılr. İç organları çıkarılır. Alevlerin ışığında incelenir. Organların duruşuna, eğilip bükülüşüne, yayılışına, bağırsakların kıvrımlarına bakılır. Sonra dikkatle koklanır. Bu sırada falcı, hayvanın hangi organında hastalık belirtisi görürse, kurban sahibinin de aynı organında, hastalık olduğu, ortaya çıkar.” (s. 228-229).

Güneş, fal baktırmaz; fakat gocuğunu kadına verir, kadın bunun karşılığında Güneş'e deri bir torba verir. Güneş, torbayı açınca çok şaşırır, torbanın içinden gümüş rengi bir telek çıkar. Falcı kadının akrabası olan rehber ve ekiptekiler, falcı kadının, atalardan kalma kutsal tüyü Güneş'e vermesine çok şaşırırlar (s.230).

Eserde Ece, Akilopanta'ların kendilerini izlediklerini, karşılıklarına çıkıp kendilerine yardım edeceklerini sezinler. Sezgilerine inanır. Eserde sezgiyle bilim karşılaştırılır. Ece'nin sezgileriyle hareket etmesi, Raman'ı şaşırır. Bir bilim adamının sezgilerine kapılmaması gerektiğini söyler. Ece, sezginin bilime ilham olacağını, birçok bilim adamının sezgileri sayesinde pek çok buluşa imza attığını belirtir:

“Ben sezgilerime güvenirim. Sezginin bilimde de yeri vardır. İnsan önce bir olayı ya da konuyu sezinler, sonra bu sezginin gerçekliğini arar. Bu arayış aşamasında, birçok bilgin, pek çok buluş gerçekleştirmiştir.” (s.53).

Sümer Yüzbaşı da sezgilerine, gizemli birtakım olaylara, güçlere inandığını şöyle ifade eder:

“Akilopanta'larla ilgili gelişmeler, giderek daha da ilginçleşiyor. Dilerim içimizde filizlenen tüm sezgiler, düşler gerçek olur. Sezgilere, gizemli güçlere ben de inanıyorum. İki hafta önce başıma gelen bir örneği anlatmadan duramayacağım. Cipimle dağdaki komando eğitim merkezine gidiyordum. Her zaman kestirme yolu yeğlerdim. Hatta sadece ben değil, komandolar da birliğe gidip gelirken, hep bu kestirme yolu kullanırlardı. O gün, içimden kestirme yola

girmek gelmedi. Ndense uzun yolu seçtim. Sonradan öğreniyorum ki, yol üstündeki tahta köprü, üzerinden at arabası geçerken, çökmüş. Arabada bulunan üç kişiden biri nehre düşünce başını taşa çarpıp ölmüş. İkisi de yaralı. Beni uzun yola yönlendiren sezgiydi. Eğer bu sezgiye uymayıp, kestirme yola sapsaydım, belki de bu felaketi ben yaşayacaktım.” (s.73).

Tan da Akilopanta’ların bilim ekibiyle sezgi yoluyla iletişime girmeye çalıştıklarını düşünür ve bu fikrini ekiptekilerle paylaşır (s.202).

Mo’nun Gizemi’nde kutsal Mo yarattığı için düzenlenen Mo ayinlerinden bahsedilir. Apraka Adası’nda yaşayan yerli halk, tapınak duvarlarına çizilmiş olan Mo yaratığının resimlerine bakarak topluca ayin yapar. Ayinin sonunda halk, kutsal Mo taşına yüz sürerek oradan ayrılır. Eserde gizemin oluşturulmasına katkı sağlayan bu ayin, okuyucuda korku yaratmaz (s.146-147).

Mo’nun Gizemi 3 İkizler’de ikiz kardeşlerin sezgileri güçlüdür. Geleceğe yolculuk yapan ikizler, dünya dışında bir galakside yer alan bir gezegene ulaşır. Bu gezegenin gelecekte ulaşacakları gezegen olduğunu sezinler:

“Giz:

-O görkemli gezegenin, gelecekte ulaşacağımız bir yer olduğunu sen nasıl anladın?

Öz:

-Buna anlamak denmez. Sezgi denir. Ben o gezegende kendimi, şimdiki ya da geçmiş zamanda değil, gelecek zamanda duyumsadım.” (s.219).

III.7. Mekân Değişirmeler

Gülten Dayıoğlu, gençlik romanlarında çok farklı mekânlar kullanır. Amerika, Türkiye, Japonya, Çin, Maldivler gibi gerçek mekânların yanı sıra düşsel, masalsı, hayali mekânlara da yer verir. Yazar, mekânlar arası sıradan yolculuklara yer verdiği gibi mekânlar arasında aniden gerçekleşen düşsel yolculuklara da yer verir. Ani mekân değişiklikleri, uzaya yolculuk, geçmişe ya da geleceğe yolculuk, zihinsel yolculuk gibi gerçek hayatta var olmayan yer değişirmeler, fantastiğin ortaya çıkmasını sağlar. İnsanoğlunun düşsel olana merakı, bu dünyadan kaçma, başka evrenler keşfetme isteği

romanlarda ifadesini bulur. Kaçış edebiyatı olarak da nitelenen fantastik edebiyatın özünde bu dünyadan, dünyanın kötülüklerinden, teknolojiden, sevgisizlikten kaçma, farklı diyarlara yolculuk etme istekleri ve çabaları görülür. Hiçbir açıklama olmaksızın gerçekleşen ani mekân değişiklikleri düşsel olandan gerçek dünyanın iç veya dış mekânlarına, gerçek mekânlardan hayali olana sürekli devam eder.

*Yada'nın Gizil Gücü'*nde mekân değiştirme ögesi, uykuyla birlikte ortaya çıkar. Bir mekândaiken ani bir uykuya dalan kahraman, uyanıp kendine geldiğinde kendini farklı bir mekânda bulur. Temir Kâhya, yıllar sonra Altay Dağları'na Ata Yabguları görmeye gider. Koytu Yaylası'na ve mağaralara ulaşır. Mağaraların çevresinde gezinip içeriye girmek için bir geçit, bir delik, bir yarık bulmaya çalışırken birden kayalardan yuvarlanır. Ata Yabgular, kendilerini güvene almak için tüm yaylayı, yayladaki hayvanlarını, mağara girişlerini bir görünmezlik kılıfıyla sardıkları için Temir, mağaraların girişini bulamaz. Gözlerini açtığı anda kendini mağaralarda Ata Yabguların karşısında bulur. Bu ani yolculuk, Temir'i korkutur:

“Gözlerini açtığı anda, kendini alacakaranlık bir mağarada buldu. Karşısında Ata Yabgulardan biri vardı. Kırık bacağını, bitki liflerinden dokunmuş bir çaputla sarmaya çalışıyordu. Az sonra Ata Yabgulardan biri daha ortaya çıktı. Temir, acı ve korkudan, tir tir titriyordu.” (s.162).

Temir, Apam'ın yedinci yaş kutsamasıyla ilgili bilgileri almak için yanlarına gittiği Ata Yabguları dinlerken birden istem dışı gevşemeye, uyumaya başlar, uyandığında kendini Altay Dağları'nın eteklerinde bir kasabanın tren istasyonunda bulur. Rüya ile gelen bu mekân değiştirme, Temir'de geçici bir korkuya neden olur:

“Ata Yabguları dinlerken, Temir öyle bir gevşedi ki! Sanki göz kapaklarının üzerine, birer değirmen taşı konulmuştu. Nice direndiyse de derin bir uykuya dalmaktan, kendini alamadı. Kulak zarlarını zorlayan, tiz bir düdük sesiyle uyandığında, kendini küçük bir istasyonda buldu. Burası Altay Dağları'nın eteğinde yer alan bir kasabanın tren istasyonuydu. Temir korkuyla yerinden fırladı.” (s.169).

Eserde görülen diğer mekân değiştirmeler, Ata Yabguların beden eşleri sayesinde çıktıkları yolculuklardır. Ata Yabgular, beden eşleri sayesinde istedikleri her yere çok kısa sürede ulaşabilir, isterlerse göz açıp kapayıncaya kadar geçecek sürede dünyayı

dolaşabilirler. Asıl bedenleri Altay Dağlarındaki mekânlarında dururken beden eşleri farklı mekânlarda dolaşabilir:

“Bilge Yabgular asıl bedenleri dorukta dururken, beden eşleriyle dünyanın dörtbir yanına akabiliyorlardı. Beden eşleri, hem oluşma sürecinde hem de asıl bedenden ayrıldıktan sonra, Yabguların hücre enerjilerini emiyorlardı. Bu yüzden, uzun süre asıl bedenden ayrı kalamıyorlardı. Bu görünmez vücutlar isterlerse, ışık hızıyla yol alabiliyorlardı. Kısa sürede dünyayı gezebiliyorlardı. Ancak, belli bir süre sonra, asıl bedene geri dönmek zorundaydılar. Bilge Yabgular beden eşleriyle yaptıkları bu dünya gezileri sırasında, insanoğlunun acınası durumlarını görüp, üzüyorlardı.” (s.104).

Apam’ı kaçırmak için peşine düşen beyin Avı Örgütü’nün iz sürücüleri onu kaçırmak üzereyken Apam, aniden ortadan yok olur. Olay, çiftlikte yaşanır. Gizlice çiftliğe giren ve Apam’ı kaçırmak için örgüte teslim etmek isteyen adamlar, banyodan çıkan Apam’a silahlarını doğrulttuklarında namlunun ucundaki Apam, birden yok olur. Adamlar, korkuyla çiftlikten kaçarlar. Bu mekân değiştirme, Ata Yabguların beden eşleri sayesinde meydana gelir. Apam’ı görünmezlik kılıfıyla saran Ata Yabguların beden eşleri, onu oradan uzaklaştırarak Ata Yabguların yaşadığı Altay Dağları’nın doruklarına götürürler. Kimse, bu olayın nasıl gerçekleştiğini anlamaz:

“Tam Apam, banyodan çıkıp giyindiği sırada, karşısına dikilip silahlarını üstüne doğrultmuşlardı. Aslında silahlar ateşlenmeyecekti. Çünkü, örgüt onu sağ ve sağlıklı olarak teslim almak istiyordu. Ne var ki, birdenbire, namluların hedefindeki genç adam yok olmuştu. Saldırganlar ne yaptılarsa onu bulamamışlardı. Apam’ın bu akıl almaz biçimde yok oluşu, üç adamın yüreğine dayanılmaz bir korku salmıştı. Bu korkunun etkisiyle hemen çiftlikten kaçmışlardı.” (s.282).

Alacakaranlık Kuşları’nda bilim ekibi, Akilopanta’larla ilgili bilgi toplamak, onları görmek için dünyanın çeşitli yerlerindeki Akilopanta yuvalarını gezer. Bu yuvalardan birini daha incelemek için gittikleri Madagaskar’da yerli halktan bir sürücü, onlara dedesinin küçük bir çocukken yaşadıklarını anlatır. Anlattıklarına göre dedesi, Akilopanta’ları selamlamaya giden din adamlarının peşine gizlice takılır ve bir ağaca tırmanarak onları izlemeye başlar. Din adamları, nehre inen kuşları selamlarken birden Akilopanta’lardan biri ağaçtaki çocuğu görür, ağaca çocuğun yanına gelir, kanadını ona doğru uzatır, çocuk onun kanadını okşarken kendini birden yatağında bulur. Ağaçtan aniden kendi yatağına giden çocuğun düş gördüğünü zanneden büyüklere, sürücünün

dedesi, tırmandığı ağacı ve ağacın dibinde kalan ayakkabılarını gösterir, böylece anlattıklarının gerçek olduğuna herkes inanır. Gerçek dünyaya ait bir mekândan yine gerçek dünyadaki bir mekâna yolculuğun gizemli yanı bu yolculuğun bilinçdışı, istem dışı ve aniden meydana gelmesidir (s.112-113).

Eserdeki mekân değişikliklerinden biri de uzay yolculuğudur. Bilim ekibi, bilinen dünyadan, gerçek bir mekândan hayali bir mekân olan Alacakaranlık Gezegeni'ne, Akilopanta'ların atalarının yaşadığı düşsel mekâna yolculuk yapar. Bu yolculuk için Raman ve Tan'ın vücutları gizil enerjiden oluşan bir saydam kılıfla örtülür, genç bilim adamları, birdenbire ışık toplama dönüşerek uzayda yol almaya başlarlar. Alacakaranlık Gezegeni'ne vardıklarında vücutlarındaki kılıf yavaş yavaş yok olur. Bu uzay yolculuğu Akilopanta Tan'ın gönderdiği zihinsel titreşimler aracılığıyla başlar ve istemsiz bir şekilde gerçekleşir. Akıl almaz bir hızla ilerleyen gençler, geçtikleri tüm ortamları beş duyu organlarından daha farklı bir yolla algılarlar (s.299).

Mo'nun Gizemi 3 İkizler'de mekân değiştirme uzay yolculuğu şeklinde gerçekleşir. İkizler Giz ve Öz, durugörü yetenekleri sayesinde geleceğe yolculuğa çıkarlar ve bu yolculuk esnasında bir gezegene ulaşırlar. Yolculuk, ikizler, Amerika'ya giderlerken uçakta meydana gelir:

“İki kardeş, aynı anda geleceğe giderek, aşırı bir korku yaşadıklarının bilincine varmışlardı. Duru görüyle ulaştıkları gelecek boyutunda kendilerini, dünyadan çok uzakta, adı sanı bilinmedik bir gezegende bulmuşlardı.” (s.218).

Bu olaydan sonra ikizler böyle bir deneyimi bir daha yaşayıp yaşayamayacaklarını düşünürlerken dönüşte yine bir uçak yolculuğu sırasında yeniden geleceğe yolculuk deneyimini yaşarlar. Bu kez uyku ve rüyayla gelen mekân değiştirme esnasında ikizler, aynı gizemli gezegene giderler. Bu yolculuklar hep uçakta meydana gelir:

“İkizler, oraya gelirken uçakta yaşadıkları deneyimi bir daha yaşayıp yaşayamayacaklarını düşünürken, uykuya daldılar. Bu kez yine, aynı gezegende buldular kendilerini.” (s.224).

Geleceğe yolculuğu gerçekleştiren ikizler, geçmişe yolculuğa da çıkarlar. Zihinleri aracılığıyla gerçekleşen bu yolculuk sırasında ikizlerin gözleri kapalıdır, yolculuk birdenbire gerçekleşir:

“İkizler, gözlerini kapatıp, tanımsız bir keyif içinde, geçmişe doğru yola çıktılar. Kendilerini birden eski Mısır’da buldular.” (s.242).

Eserdeki bir başka yolculuk ve mekân değiştirme, uzay yolculuğu şeklinde görülür. İkizler ve eserin fantastik kahramanlarından olan Şila, buğday tanesine dönüşerek ışın demetlerine karışır ve Arka Gezegeni’ne giderler. Fantastik kurguda kaçış, başka gezegenlere ulaşma isteği en sık görülen izleklerdendir. Arka gezegeni de dünya bozulup yok olduğunda iyi insanların yani Gümüş Beneklilerin yaşayacağı yerdir. Arkalılar, Dünya gezegeni bozulduğunda dünyada değişime uğrayan Gümüş Benekli İnsanların da bir gün bu gezegene gelecekleri haberini verir:

“Dünya gezegeninin her geçen gün biraz daha yozlaşıp, hiçliğe doğru savrulmasına tanık olarak da acı çekeceksiniz. Zamanı geldiğinde Gümüş Benekli İnsanlar’ın uzay yolculuğuna öncülük ederek yeniden buraya döneceksiniz.” (s.347).

III.8. Kararsızlık Durumu, Düş Gerçek İkilemi

Kararsızlık hali, ikilemde kalma durumu, fantastik eserlerin en önemli unsurlarındandır. Roman kahramanlarının biri veya birkaçı tarafından hissedilen bu durum, okuyucuda yaratılmak istenen “gerçek-düş” ikilemini, okuduklarının hayal mi gerçek mi olduğu şaşkınlığını da gerçekleştireceği için önemlidir. Todorov, fantastiğin en önemli şartlarından biri olarak kabul ettiği kararsızlık durumunu, aynı zamanda fantastiğin tanımı için de kullanır: “Fantastik, bir kararsızlık süresi kadardır: algıladıkları şeyin, paylaşılan düşüncenin tanımladığı biçimiyle, “gerçeklik” olup olmadığına karar vermek zorunda kalan okuyucunun ve öykü kişinin ortak kararsızlığı.” (Todorov, 1999: 47).

“Metnin anlattığı dünyada doğüstü (ya da doğüstü gibi duran) bir olay -bir eylem- meydana gelir; sırası geldiğinde bu olay örtük okuyucuda (ve genellikle öykünün kahramanında) bir tepki uyandıracaktır: İşte bu tepkiyi “kararsızlık” diye adlandırıyoruz ve bu tepkiyi uyandıran metinlere “fantastik” diyoruz.” (Todorov, 1999: 104) gibi.

Fantastik eserler, okuyucunun kafasında birtakım sorular yaratmayı hedefler. Olay kahramanları tarafından hissedilen bu kararsızlık hali, onlardan okuyucuya geçerek onu gizemli bir dünyada bir çatışma içinde bırakır. Okuduklarının gerçek mi, düş mü olduğu sorusuna cevap arayan okuyucunun masallar veya onun gibi düşsel dünyalar kuran diğer türler, efsaneler, destanlar, mitler karşısındaki güçlü duruşu zedelenir. Okuduklarının bir yalan olduğunu bildiği türleri okuyan okuyucu, aynı tavrı bu tür romanlarda kolay kolay koyamaz.

Gülten Dayıoğlu'nun romanlarında oluşturduğu ortamlar, yarattığı kahramanlar, okuyucu tarafından gerçek olarak düşünülmüş, okuyucular, kafasındaki sorular karşısında yazarın cevaplarıyla bile yeterince tatmin olmamışlardır. Yazar, okuyucularının verdiği tepkilerden bazılarını şu şekilde anlatır:

“Kitapta anlatılanlar, pek çok okur tarafından gerçek olarak algılanmış. Beni arayıp ya da e-posta göndererek *Alacakaranlık Kuşları*'nın yuvalarına nasıl ulaşabileceklerini soran genç ve yetişkin okurlar var. Kitap fuarlarındaki imza günlerimde bile hâlâ bu soru soruluyor.” (2010: 197).

“Bu romanla ilgili olarak, en çok sorulan soruların başında, “Mo yarattığı gerçek mi?” sorusu geliyor. Öyle bir yaratık olmadığımı söylediğimde de Mo'yu nasıl yarattığımı soruyorlar.” (2010: 179).

“Bursa Kitap Fuarı'nda okurlarıma kitaplarımı imzalıyordum. Gençten bir hanım yanıma sokuldu. ‘Kıyamet Çiçekleri adlı romanınızı okudum. Arkadaşlarımdan da okuyanlar var. Bizim görüşümüze göre bu kitap size yazdırıldı.’ dedi. Dikkatle kadının yüzüne baktım. Çünkü kalabalığın etkisiyle sözlerini kavrayamadığımı sanmıştım. ‘Özür dilerim. Uğultudan sözlerinizi tam anlayamadım sanırım. Ne demek istediniz?’ Kadın anlamlı bir ifadeyle gülümseyerek gözlerini gökyüzüne çevirdi. ‘Yani oradan size gelen bilgilerle bu kitabı yazdığınızı düşünüyoruz. Başka türlü, böyle bir kitabın yazılması olanaksız.’ ‘Böyle bir şey söz konusu olamaz. Bu kitap benim uzun yıllar araştırıp soruşturarak okuyup düşünerek elde ettiğim, bilgilerle yazıldı,’ dedim. Kadın üstelemedi. Ama yüz ifadesinden bana inanmadığı belli oluyordu.” (s.188).

Okuyucu, okuduklarının gerçek mi, düş mü olduğuna kesin karar veremez. Bu durum, fantastiğin ortaya çıkmasını sağlar.

Kıyamet Çiçekleri'nde Ökkeş, oğlu Yenican'ın sahip olduğu birtakım olağanüstü nitelikler karşısında kararsız kalır. Ökkeş, oğlunun şeytan olabileceği ya da küçükken dinlediği masal ya da destan kahramanlarından biri olabileceği hususunda şüpheye düşer. Bu şüphe, onda büyük bir tedirginlik ve korku yaratır:

“Kadın gidince Ökkeş'in içini katran koyusu bir korku sardı. Bu oğlan neyin nesi, Allah'ın kıraç dağına, nereden geldi? Bu bilicilik halleri neydi böyle? Bacaklarının gücü, korkusuzluğu ve akıl almaz huyları da neydi? Bu oğlanı ilk gördüğünde, aklına ilk gelen, onun şeytan olmasıydı. Acaba bu ilk izlenim, ilk duygu gerçek miydi? Şeytanın işi yoktu. Camı bir süre de böyle, insan içinde yaşamak, insanları şaşırtmak, ürkütmek, korkutmak istemiş olamaz mıydı?

Bu arada, küçüklüğünde masal analarından dinlediği masalları anımsıyordu. Dedesinin anlattığı efsaneler, belleğinde diriliyordu. Bu masal ve efsanelerde, destanlarda, Yenican gibi olağanüstü işler yapan, kahramanlar vardı. Oğuz Kağan kırk günlükken yürümüştü, küçücük çocukken ejderhaları yenmişti. Ağaç kovuğundan ya da gök yeleli kurttan doğan atalarına ne demeliydi! Yoksa Yenican da onlar gibi, masal ve efsane kahramanı mıydı.

Belki o da o çukurun içinde, toprağın karnında türeyip, dünyaya gelmişti. İnsanın ilk atası sayılan Adem de topraktan yaratılmamış mıydı. Ölüler toprağa karışıp yok olmuyor muydu? Toprakta yok olmak varsa, yepyeni bir insanın var olması da gerçekleşebilirdi. Neden olmasındı! Yenican pekâlâ topraktan türemiş olabilirdi. Ökkeş bunları düşünürken, aklını yitirmekten korkuyordu. Çünkü her geçen gün, kafası biraz daha karışıyordu.” (s.42-43).

Ökkeş, Yenican'daki tuhaf durumlar, olağanüstü tutumlar nedeniyle tedirginlikler yaşar, korkar ve olanları algılamaya çalışır. Aklıyla bir cevap bulmaya çalışır, bunu başaramaz. Aynı soruları Yenican da kendi kendine sorar, kim olduğunu merak eder. Bu düşünceler onu tedirgin eder. Ökkeş'in yaşadığı bu tedirginlik ve kararsızlık, Yenican tarafından da yaşanır. Yenican da kendindeki bu olağanüstülükleri sorgular. Todorov'un kararsızlık ilkesi ve bu durumun okuyucu ve roman kişileri tarafından hissedilmesi ilkesi böylece Yenican'da da belirir:

“Yenican da bu gelişmeler nedeniyle sık sık, kendini irdelemeye başlamıştı. Zihninde sık sık, ben kimim sorusu beliriyordu. Bu sorunun yanıtını aramak için düşünceye daldığında varlığı garip titreşimlerle sarılıyordu.” (s.44).

Eserde bu türden başka bir ikilem de Yenican'ın babasıyla turist götürdükleri otelde meydana gelir. Eserde bu türden bir ikilemi Yenican yaşar. Olay, Yenican'ın babasıyla turist götürdükleri otelde gerçekleşir. Yenican, otelin havuzunun kenarında kendine

benzeyen birini görür. Bu genç, garip sesler çıkararak Yenican'a bir şeyler anlatmaya çalışır. Ona, ensesindeki yumruya yoğunlaşmasını söyler. Aniden beliren bu çocuk, aniden ortadan kaybolur. Yenican, otele döner, yatağına girer ve uyur. Sabah uyandığında bir gece önce yaşadıklarının gerçek mi düş mü olduğuna karar veremez:

“Gece yaşadıklarımı anımsadı birden. Düş mü gördüm yoksa gerçek mi? diye geçirirken, elleri kendiliğinden ensesindeki yumruya gitti.” (s.61).

Yada'nın Gizilgücü'nde Yada, çok özel bir görü yeteneği sayesinde geleceği görür; fakat bu durum uyku ile uyanıklık durumu arasında yaşanır (s.379).

Yada, bu sanal görü sayesinde gördüğü görüntülerin etkisiyle tedirginlikler yaşar (s.393). Fantastik eserlerde roman kahramanlarından biri veya birkaçı tarafından algılanan bu kararsızlık durumu veya düş gerçek ikilemi, hem kahramanlarda hem okuyucuda tedirginlik yaratır.

Alacakaranlık Kuşları'nda Güneş'in elini kara yılan ısırır. Genç kızın eli şişer ve kendisi de fenalaşır. Güneş, kampta yattığı yerden kalkar, arkadaşları çok şaşırır. Güneş'in bir anda durumunun iyileşmesi hayret vericidir. Güneş, bir uyku halinde çadıra giren iri bir kelebek tarafından yılanın soktuğu yerden ısırılır ve bu olay onun iyileşmesini sağlar. Güneş, bu durumu bir karabasana benzeter. Hiç ses çıkaramadığını, kelebeğin hortumunu soktuğu anda çok acı duyduğunu, bağırarak istediğini; fakat bağırarak istemediğini anlatır (s.92-93).

Ata, taş yontarken midesi bulanır, tepeden aşağı yuvarlanacakken bir çift kanat onun aşağı düşmesini engeller. Ata, bunun bulut mu kanat mı olduğunu anlayamaz (s.91). Ata'nın yaşadığı duruma benzer bir olay, Ece tarafından yaşanır. Ece, Yakut ülkesinden dönerken Akilopanta'ların da kendileriyle birlikte uçakla yan yana uçtuklarını zanneder. Fakat kendini toplayarak baktığında bulut kümelerinden başka bir şey göremez. Bu olay uyku ile uyanıklık arasında gerçekleşir.

Akilopanta kuşlarının yuvalarını görmek üzere gittikleri Yakutistan'dan ayrılırken Şaman Ata, bilim ekibinin düşleri ve işlerini kutsar. Şaman Ata ve köylülerle vedalaşan ekip, uçağa biner ve oradan ayrılır. Ece, uçakta uyuyakalır. Rüyasında Akilopanta'ların uçağın çevresini sardığını ve gülümseyen yüzlerle kendilerini seyrettiklerini görür,

onlara uzanmak ve dokunmak ister ama ulaşamaz ve sert bir sarsıntıyla uyanır. Ece, uyansa da yüzündeki gülümseme geçmemiştir. Raman, bu gülümsemenin nedeninin sorar ama Ece bu soruya cevap vermez. O, kuşların uçağın çevresinde kendileriyle uçtuklarına dair içindeki tuhaf sezgiye inanır:

“Yakut yurdundan dönerken, bir an, ben de buna benzer bir sanrı yaşadım. Pencereden bakarken bir sürü Akilopanta'nın, uçakla birlikte uçmakta olduğunu gördüm. Hatta sanki, pencereye yaklaşmış içeri bakanlar bile vardı. Uyku ile uyanıklık arasında beliren bu görüntüler beni çok etkiledi.” (s.91).

Bilim ekibi, kuş yuvalarını incelemek için gittiği Japonya'da gizemli bir adamla bir rahibenin konuğu olur. Yaşlı adamın insan kılığına giren bir Akilopanta olduğundan şüphelenen ve onlarla geçirdiği gizemli gecenin etkisinde kalan ekip, yaşadıklarının gerçek mi düş mü olduğunu ayırt edemez:

“Dün gece olanlar, sanki düşte yaşanmış gibiydi. Hepsi de bu konuda aynı görüşteydiler. Defne: ‘Dün gece rahibe ve o gizemli adamla yaptığımız konuşmalardan, çok etkilendim. Her şey rüyama girdi. Yoksa diyorum, olanlar rüya mıydı?’” (s.160).

Defne, Akilopanta'ları Arabistan gezisi sırasında gördüğünü iddia eder; ama o ana kadar bu kuşların varlığına dair hiçbir somut bilgiye ulaşamayan bilim ekibi, Defne'nin hayal gördüğünü, düş gücünün kendisine oyun oynadığını söyler. Defne, gördüklerinin gerçek olduğunu savunsa da ekipteki arkadaşları onun düş gördüğüne inanır (s.177).

Mo'nun Gizemi'nde yazar Gülten Dayıoğlu tarafından duyumsanan tedirginlik ve kuşku duyguları, gerçek dünyaya ait bir kişi tarafından yaşandığı için okuyucuda daha büyük bir kararsızlığa sebep olur. Gülten Dayıoğlu, uçakla Avustralya'ya giderken yanına oturan ve kendisine insan kopyalamayla ilgili garip hikâyeler anlatan gencin kopyalanmış bir genç olduğundan kuşku duyar:

“Düş gücüme tutsak olmuşum: Yoksa bu adam, kopyalanmış biri mi, diye düşünmeye başladım.” (s.14).

Mo'nun Gizemi 3 İkizler'de Giz ve Öz'ün zihinsel iletişim becerileri, ailelerini düş gerçek ikilemi içinde bırakır. Aileleri, çocuklardan gelen bilgiler, onların zihin tarama

becerileri karşısında bir kararsızlık durumu yaşarlar, yaşadıklarının gerçek mi düş mü olduğuna karar veremezler (s.56/ s.98/ s.230).

III.9. Değişim, Dönüşüm, Başkalaşım, Görünmezlik

Bir roman kişinin bir anda ya da zamanla bir başka yaratığa dönüşmesi, yine aynı şekilde bir kahramanın zihinsel, bedensel birtakım değişimler yaşaması, aniden gözden kaybolması, görünmez olması, fantastik eserlerde sıkça görülen unsurlardandır.

Bir kahraman, kendi iradesiyle ya da iradesi ve isteği dışında bir başka yaratığa, hayvana, canlı ve cansız varlığa dönüşebilir. Fantastik bir roman kahramanı, bir yaratık da aynı şekilde insana dönüşebilir, insan gibi konuşup bir insan şekline girebilir. Bu değişim ve dönüşüm kısmi olarak da görülebilir. Roman kahramanları, kendi özelliklerinin tamamını veya bir kısmını kaybederek bir başka duruma geçebilir. Çok farklı bir varlığa dönüşüm gerçekleştirebildiği gibi bir olayın etkisiyle kısmi bir değişim de yaşayabilir. Bedensel veya zihinsel farklılıklar geçirebilir.

Yine fantastik eserlerde en çok görülen öğelerden biri de “görünmezlik”tir. Roman kahramanının aniden ortadan kaybolması, görünmez olması aynı şekilde aniden görünür olması okuyucuda yaratılmak istenen gerilimi gerçekleştirir.

Jean Luc Steinmetz, fantastiğin en önemli izleklerinden birinin “dönüşüm, başkalaşım” olduğunu belirttikten sonra fantastiğin, dönüşümün olduğu anla değil, ondan sonraki anla ilgilendiğini söyler. Ona göre “dönüşüm” gerçekten gerçeküstüne geçiştir, algıyı değiştirir:

“Fantastik ortamda en etkin dinamik izlek, öyle görünüyor ki, gerçeklikten gerçeküstüne geçişi sağlayan ve mucizeye izin veren başkalaşımdır. Bununla birlikte gerçek bir nedensel “doğüstü” koleksiyonu olan Ovidius’un antik *Başkalaşım*’ını anlamsızın kavranamaz bir tarzda ortaya çıktığı ve metnin sonunda bir haşere gibi dışarı süpürüldüğü Kafka’nın aynı adı taşıyan eserlerinden ayırt eden nitelikleri çok iyi hesaplamak gerekir. Fantastik bundan başka, dönüşümün sonuçlarıyla, gerçeklik düzeninin sarsıldığı zaman dilimi olan değişim anının kendisinden daha az ilgilenir. Kapılardan, eleklerden, eşiklerden atlatır. Mantığı ve ikircimlikleri sorgular: Bir anlam kaydırma vesilesidir ve bozan, ayrılıp giden, düzenini altüst eden, doğasını değiştiren (*défait, déloge, dérangé, dénaturé*) dé öneki üzerinde oynar. Bir şey net algıyı değiştirir. Sanrı egemen olur, yanılısama ya da gerçeküstü utku kazanır.” (Steinmetz, 2006: 42).

Başkalaşım, Gülten Dayıoğlu'nun romanlarında fantastiğin ortaya çıkmasını sağlayan unsurlardandır. Yazarın romanlarında dönüşüm, bir insanın evrimle insanüstü özellikler kazanması, zaman içinde bazı özelliklerini yitirip farklı özellikler kazanması, bir yaratığın insan şekline bürünmesi, insanüstü özellikler gösteren bir varlığın istediği her canlıya dönüşmesi, cansız varlıkların dönüşmesi, bir varlığın aniden ortadan kaybolması şeklinde görülür.

Kıyamet Çiçekleri'nde, zaman içinde, sıradan bir insanın, başından geçen bir olayla insanüstü özellikler kazanması, Fuku'ların insan kılığına bürünmesi, fantastik unsurlar barındıran bir roman kişisinin ışıklara dönüşmesi söz konusudur.

Bu dönüşümlerden biri Kötürüm Kâhin'de görülür. Urgaburlu Kötürüm Kâhin, sıradan, özürlü bir çocukken başından geçen sıra dışı bir olayla sıra dışı bir kâhine dönüşür. İnsanları bazen sevindiren, bazen korkutan bilicilik yeteneğine sahip, insanüstü biri olur. Olayın gerçekleştiği an da gizemli ve sıra dışıdır:

“Bir gün evinin önünde otururken, deli bir rüzgâr çıktı. Onu önüne katarak, derin bir uçurumun kıyısındaki, kara kayaya kadar sürükledi. Kasırganın içinde, top gibi yuvarlanırken, taşlara çarpan başı, bedeni, öylesine acıdı, belleği, bilinci öylesine birbirine karıştı ki! ... Kara kayanın dibinde, kendinden geçerek, yarı ölü halde yatıp kaldı. Onu, fırtınada yiten koyunlarını aramak için, dağ bayır dolaşan, bir çoban buldu. Özürlü çocuğu tanıyordu. Onu götürüp ailesine teslim etti. Kötürüm, sağır, dilsiz çocuk, işte bu olaydan sonra, insanları şaşırtan, bazen korkutup bazen sevindiren, garip bir kişiliğe büründü. Bilicilik aşamasına varan zihinsel yapısı nedeniyle, herkes ona insanüstü bir yaratık gözüyle bakmaya başladı.” (s.9).

Romanın fantastik özellikler taşıyan kişileri Fuku'lar, değişim-dönüşüm becerilerine sahip varlıklardır. İnsan görünümüne bürünebilen Fuku'lar, bu özellikleriyle insanlar arasına karışabilirler:

“Fuku'lar hücre çözünümünden çıkıp, sıradan insan görünümüne dönüşerek, insan içine katılma gücüne sahiptiler.” (s.82).

Eserdeki değişimlerden biri “hücre değişimi” olarak yaşanır. Fuku'lar, uzayın derinliklerine yolculuk ederken Gizemli Esinti, Fuku'ların hücrelerini sarar. Varlıkları, çok gizemli bir enerji sarmalıyla kuşatılan Fuku hücrelerinde bir değişim meydana gelir:

Hücreler, ortamdaki enerji yoğunluğunun etkisiyle, varlıklarında oluşan olağanüstü değişim sonunda, ölçsüz bir duyarlılığa erişir (s.209).

Yada'nın Gizilgücü'nde Yabguların Yada ışınlarıyla donanan beden eşleri, değişim geçirerek güç kazanır: "Yabguların Yada ışınlarıyla donanan beden eşleri, kısa bir süre sonra, değişim geçirerek öylesine güçlendiler ki!..." (s.391).

"Değişim geçirerek, insanüstü güçlerle donanmış olan beden eşlerini çoğaltmayı denediler." (s.394).

Eserde, insanların da bir gün değişimi başarıp insanüstü kimliklere kavuşacağı ve bu değişimin aşama aşama kaydedileceği, insanların değişimle iyiye güzele ulaşacağı şöyle belirtilir:

"O süreç başladığında, insanlar da değişimi başarıp insanüstü kimliklere kavuşacaklardı." (s.396).

"Başka bir deyişle insanları insanüstülüğe yücelten değişim, hemen bir solukta olmayacak, aşama aşama gerçekleşecekti." (s.396).

"Değişimi başaran insanlar, dünyaya, doğaya, yaşama ve birbirlerine sahip çıktıkları için yeryüzünde hiçbir zaman geçiş döneminin acıları da yaşanmayacaktı." (s.396).

Alacakaranlık Kuşları'nda dönüşüm, sık görülen unsurlardandır. Eserde dönüşüm ve değişim, farklı biçimlerde okuyucu karşısına çıkar. Akilopanta'ların peşine düşen bilim ekibi, bir köyde, sararmış yüzlü zayıf bir adamla karşılaşır. Roman kişilerinden Ece, onun bakışlarından ürker. Bu adamın bir Akilopanta olacağını düşünür. Kararsızlık hali, fantastiğin ortaya çıkması için gereken unsurlardandır. Ece'nin karşılaştığı adam hakkında düştüğü kararsızlık durumu, fantastiğin meydana çıkmasını sağlar. Adamın gerçekten insan kılığına bürünmüş bir Akilopanta olup olmadığı belirtilmez. Bu durum, gizemi ortaya çıkarır: "Onun kristal gibi parlayan gözbebekleri, kendi gözbebekleriyle karşılaşınca, Ece tepeden tırnağa ürperdi. Çünkü bu garip adamın, insan görünümüne bürünmüş, bir Akilopanta olabileceği kuşkusu, tohumdan çıkan filiz gibi, içinde yeşermeye başlamıştı." (s.159).

Eserde efsanelerden yararlanılır. Bu efsanelerden birinde Akilopanta'ların dönüşüm becerilerinden bahsedilir. Taşkent'e giden bilim ekibine rehberin anlattığı efsaneye göre, Akilopanta'lar, yılan, peri kızına, kelebeğe veya herhangi başka bir yaratığa dönüşebilirler: "Size belki masal gibi gelecek, günümüzde hâlâ bu kuşun kılıktan kılığa girdiğine inananlar var. Özellikle kırsal kesimlerde, bu kişilerin sayısı az değil. Onların inancına göre, Kulaklı Kuş'lar bir silkinişte, dünya güzeli bir peri kızına dönüşebiliyor. Ya da bir silkinişte yılan, aslan, güvercin ya da kelebek görünümüne bürünebiliyor." (s.184).

Bilim ekibinden Güneş'i bir yılan sokar, eli kolu şişen Güneş, çadırında yatarken çadıra, süt beyaz bir kelebek girerek Güneş'in şişen eline konarak onu iyileştirir. Bu durum, bilim ekibinde kararsızlığa yol açar. Bilim ekibinde meydana gelen kuşku, okuyucuda da meydana gelir. Gizemli bir şekilde çadıra giren, yılanın soktuğu eli hortumuyla emerek iyileştiren bu kelebeğin, şekil değiştiren bir Akilopanta olduğu izlenimi yaratılır. Olay, Güneş tarafından aktarılır:

"Bitkin durumda yatıyordum. Gözlerim yarı açıktı. O sırada çadıra, süt beyaz kanatlarını çırparak, iri bir kelebek girdi. Doğruca gelip, davul gibi şişmiş olan elime kondu. Bir süre hortumuyla elimi taradı. Yılanın soktuğu deliği bulunca, hemen hortumunu oraya soktu. Bir anda orada, dayanılmaz bir acı belirdi. Elimi kaldırıp kelebeği savacak oldum. Ama karabasanlara tutsak olmuş gibiydim. Elimi kımıldatacak halim yoktu. Üstelik ses de çıkaramıyordum. Hani rüyalarda olur ya!" (s.92).

Bunları söyledikten sonra kelebeğin, elindeki zehri emdiğini, yok ettiğini anlatır (s.93).

Eserde, Akilopanta'lar, değişim dönüşüm becerileriyle insan kılığına bürünebilirler. Akilopanta'ların izini süren bilim ekibi, Tan'ın insan kılığına girmiş bir Akilopanta olduğundan şüphelenir. Bilim ekibinin şüpheleri doğrudur. Tan, insan kılığına girmiş bir Akilopanta'dır. Oysa bir kuş bilimci olan gerçek Tan, Avustralya vatandaşıdır ve Avustralya'da yaşar. Onun kimliğine bürünen Akilopanta Tan, gerçek Tan ve Raman'a gizil bir enerji aktararak onların bir evrimle insanüstü bir canlı olmasını sağlar. Raman ve Tan, kuşa dönüşmeyi başarırlar. Böylece insan dışı bir varlığın insana dönüşmesi gibi insanın da insan dışı gizemli bir kuşa dönüşümü söz konusu olur. Bu değişim ve dönüşümler, sürekli olur ve insandan kuşa, kuştan insana dönüşümler devam eder:

“Raman ve Tan, bir an kuşa dönüşüp dönüşemeyeceklerini düşündüler. O anda vücut yoğunlukları hızla azaldı. Akilopanta’ya dönüşerek yerçekiminden kurtuldular.” (s.299).

“Tan ile Raman, kuş haline pek alışamadıkları için, hemen insana dönüştüler.” (s.300).

“O anda Tan ile Raman, bekledikleri yanıtı alabilmek için, kuşa dönüşerek, Akilopanta Tan’ın çevresinde süzölmeye başladılar.” (s.313).

“Tan ile Raman yere inip insana dönüşerek, tepeye tırmanmakta olan arkadaşlarına seslendiler.” (s.314).

“Merak içinde yeniden kuşa dönüşüp, dağdan aşağılara doğru süzöldüler.” (s.314).

Akilopanta’lardan biri, bu değişimi tüm insanların yaşayacağını bildirir: “İnsanoğlu pek değişmemiş. Biz dünyadan ayrıldığımızda da aynı görünümdeydiler. Ama bundan sonra, değişimi yaşayacaklar.” (s.300).

Dünya Bilim Merkezi’ndeki yarışmaya Türkiye’den katılan bilim ekibindeki bilim insanları, yarışmaya gelen seçici kurul üyeleri, gözlemci ve yarışmacıların gözleri önünde Akilopanta’ya dönüşür:

“Sözleri sona ererken, birden oturduğu koltukta, Akilopanta’ya dönüştü. Ardından Raman da aynı görünüme büründü. İkisi de bir anda, aralık pencereden dışarıya uçtular.” (s.308).

Eserde “aniden belirme ve yok oluşlar” da söz konusudur. Aniden beliriveren insanlar, gizemli canlılar, birdenbire ortadan kaybolan, yok oluveren insan ya da insan dışı varlıklar dikkat çeker. Yuvaları incelemeye giden Ata, yuvalardan aşağıya doğru yuvarlanır, o anda tepesinde bir çift kanat belirir. Onu düşmekten kurtarır ve aniden yok olur:

“Aşağıya yuvarlanacak durumdayken, tepemde bir çift kanat belirmediğini sezinledim. Yok yok tepemde beliren kanat değil, bulut gibi bir şeydi. Beni sararak aşağıya kaymamı önledi. Siz ulaştığınızda, kurtarıcım yok olup gitti.” (s.90-91).

Aniden yok oluşlar ve ortaya çıkışlar, cansız varlıklarda da görülür. Ata, incelemeler esnasında Japonya’da çok az sayıda üretilen, gece karanlığında görmeyi kolaylaştıran gözlüğünü kaybeder. Gözlük, arabanın ön camında beliriverir (s.102-103).

Kuşlar, göz açıp kapayana dek belirir ve yok olurlar: “Evet, onlar geldi. Gümüş rengi ışıltılar saçan bulut kümeleri, başımızın üstünden geçerek, yuvalara yöneldi. Sonra göz açıp kapayınca kadar geçen sürede, yok oldu.” (s.247).

Akilopanta Tan aniden belirip yok olur: “İşte o anda birden karşılarında Akilopanta Tan belirdi.” (s.297).

Mo’nun Gizemi’nde Mo yaratığının vücudunun bir kısmında değişim görülür. Karada, denizde hatta havada yaşayabilen Mo yaratığında yüzerken, uçarken ya da karadayken birtakım değişiklikler meydana gelir. Denizde yüzmesine yarayan yüzgeçler, uçarken kanada dönüşür, Mo’lar, karada vücudunun bitiminde yar alan pençe görünümlü çıkıntıların yardımıyla ayakta durabilir. Vücudunu saran ipeksi pullar, denizde değişime uğrayarak sertleşir (s.103-104).

Mo’nun Gizemi’ndeki bir başka değişim-dönüşüm, Burç ve Defne’de görülür. Yuma’nın isteği Mo özellikleri taşıyan insanlar üretmek, denizde, havada, karada yaşayabilen olağanüstü insanlar yaratmak ve bu insanlara hükmederek dünyaya egemen olmaktır. Yuma tarafından kaçırılan gençlere, onun insan-Mo karışımı bir canlı üretme sevdasının, İN-MO-SAN planının, bir parçası olarak laboratuvar ortamında düzenli olarak Mo geni aşılanır. Bu aşılama sonunda gençlerde zamanla değişim meydana gelir. Gençler, birtakım özelliklerini yitirirken yeni özellikler kazanır:

“Defne ile Burç, her şeye karşın, kendilerini çok iyi duyumsuyorlardı. Hatta, giderek zihinsel ve bedensel güçlerinin arttığını sezinliyorlardı.” (s.255).

Bu değişim ve dönüşümlerin devam edeceği belirtilir:

“Oysa, gençlerin hücrelerine uyum sağlayan Mo genleri, giderek işlevsel bir konuma gelmeye başlamıştı. Özellikle beyin hücreleri üzerinde bu etki, daha da belirgindi. Elbette zamanla kendilerinde, olumlu olumsuz, daha başka değişimler de olacaktı.” (s.261).

*Mo'nun Gizemi 2 Otran'*da gençlerdeki değişim devam eder. Bu değişim, zamanla ve yavaş yavaş olur. Bu değişimde, Yuma'nın gençlere aktardığı Mo genlerinin etkisi vardır. *Mo'nun Gizemi* romanının sonunda ikinci kez Yuma tarafından gençlere, Mo geni verilmeye devam edilir. Kimi olumlu kimi olumsuz değişimler, gençlerin etrafındaki kişilerce de fark edilmeye başlanır. Gençler, Mo geni yüzünden zamanla cinsel dürtülerini kaybetmeye, bunun yanında zihinsel olarak gelişmeye başlarlar. “Gerçekten, Mo geni aşılandıkça Defne ile Burç'un cinsel dürtüleri köreliyordu.” (s.44).

“Gençler, laboratuvar çalışmalarına başlayınca rahatladılar. Çünkü, kendilerine Mo geni aşılandıkça zihinsel enerjileri doruklara yükseliyordu.” (s.46).

“Defne'nin sarıya çalan kumral saçları, şelale gibi beline akıyordu. Saçlarını tararken, Burç saçlarını çok sever, diye düşünmekten kendini alamadı. Yüzünün derisi, tıpkı Burç'ununki gibi kalınlaşıp eflatuna dönüşmüştü.” (s.112).

“Robert Dayı, Defne'yi görünce çok şaşırıldı. Çünkü, Defne'nin dış görünümü epey değişmişti. Cildi eflatuna çalıyordu. Kısık sesi dalga dalga gidip geliyordu. Bu durum ona ürkü verdi. Buna karşın sevgili yeğeninin gözbebeklerinden fıskıran büyüleyici ışık, dayının gözlerini kamaştırdı.” (s.102).

Gençlerdeki bu değişim ve dönüşümler devam eder. Zamanla gençlerin tüm duyularında, derilerinde kendini gösteren değişim, Mo'larla zihinsel iletişimde de kendini gösterir. Gençler, zihinsel iletişim becerileri de kazanırlar:

“Ancak son zamanlarda varlıklarında beliren değişimler iyiden iyiye belirginleşmeye başlamıştı. Sesleri Mo'larıncı gibi inceliyordu. Tüpleri epey bir sertleşip belli belirsiz pembemsi bir renge dönüşmekteydi. Görme, işitme, tat alma duyuları öylesine bilenikti ki!... Zihinsel düzeyleri de çok yükselmişti.” (s.54).

“Gençler ise son zamanlarda, Mo'larla buluştuklarında onlardan zihinsel titreşimler almaya başlamışlardı.” (s.55).

Burç, görünmezlik yetisine sahip olduğunu fark eder ve bu yetiyi kullanır: “Burç'un içine düştüğü yoğun duygu karmaşası, bir an yaşamsal enerji akışının seviyesini

düşürmüştü. İşte o anda, can güvenliğini sağlamaya yönelik olarak, görünmezlik yetisi tetiklenmişti.” (s.94).

Zamanla gelişen değişimlerden biri de gençlerin gözeneklerinde meydana gelen büyümedir. Gençlerin vücutlarında gümüş benekler belirir. Bu gümüş renkli benekler, göksel enerjiyle içsel enerjiyi dengelemeye yarayan ve deliklerden sızan ışınlardır. Bu benekler, Son Evrim’le birlikte kendilerini göksel enerjilere ulaşabilecek konuma getiren pek çok insanda da görülecektir. Derilerinde gümüş benekler görülen insanlar, kıyamet sürecinde zarar görmeyecek aksine ödüllendirilecek insanlardır. Bu insanlar, “Dinginlik Diyarı” denilen görkemli bir ortamda yaşayacaklardır. Bu evrimle Mo’lar da bir değişimin içine girecek, beyinlerinde olumlu bir değişim yaşanacaktır. Otran, bu konuda gençleri bilgilendirir:

“Son Evrim’e adım atanların derilerine önemli işlevler yüklendi. Bu yüzden, gözenekler büyümeye başladı. Deliklerden sızan ışınlar, atmosferdeki enerji akışıyla içsel enerjinizi dengeliyor.” (s.210).

“İnsanoğlu, kıyamet günlerinin acılarını yaşamaya başladı bile. Yaratılış planına göre, insanlar ikiye ayrılıyor. Genetik kodları ve şifreleri, insanı insan kılan ilkelerle uyumlu olan kişiler ve uyumlu olmayan kişiler.” (s.213).

“Gümüş benekli insanlar, genetik kodları, insanı insan kılan ilkelerle uyumlu olan kişilerdir. Son Evrim’e layık görülen bu insanlar, kıyamet acılarını yaşamayacaklar.” (s.213).

“Sizleri çok sevindirecek bir haberim var. Sayıları hızla çoğalacak olan Mo’lar da insanın Son Evrim sürecinden etkilenecekler. Gümüş benekli insanlardan yayılan ışınlar, onları da tetikleyerek yeni bir evrim aşamasına girmelerini sağlayacak. Özellikle beyin yapıları, zamanla olumlu yönde değişime uğrayacak.” (s.222).

Eserde dönüşüm yeteneğine sahip diğer varlık, Otran’dır. Çok özel ve farklı bir yapıya sahip olan Otran, dilediği zaman dilediği canlının görünümüne bürünebilir, dilediği yapıya girebilir (s.60-61).

Eserde bir başka dönüşüm olayı ise Otran'ın aktardığı bir bilgide verilir, bu bilgiye göre ölümsüz ruhlar turalara dönüşürler. Bu dönüşüm sayesinde ruhların sevdiklerini görmek için yeryüzüne gelebilmesi mümkün olur:

“Uzak geçmişte, ölümsüz ruhlar zaman zaman telli turalara dönüşürlerdi. O dönüşüm halindeyken, varlıklarını beslemek için yüksek bilinç sahibi, duyarlı ve seçkin insanlara yönelirlerdi. Hala da bazı kültürlerde, ruhların istedikleri zaman kuşa dönüştüklerine inanılır. Bu inanca göre, o tür kuşlar insan konumundayken sevdiği kişileri görmek için yeryüzüne gelirlermiş.” (s.342).

Mo'nun Gizemi 2 Otran'da aniden yok olma, görünmez olma, fantastiğin ortaya çıkmasını sağlar. Bu olay, Yuen, Burç, Defne ve yavru Mo'ların içinde bulunduğu uçakta meydana gelir. Uçağın tehlikeli bir yalpalama yaşamıyla yolcuların yaydığı tehlike dolu titreşimlerden etkilenen yavru Mo, kendini bu olumsuz enerjiden korumak için savunma konumuna geçer ve bedeninden, hızla ışınlar yayar. Bu ışınlar, uçağı kuşatarak görünmez hale getirir. Uçak, kule ve radarlar tarafından da algılanamaz olur. Tehlike ortadan kalkınca uçak yeniden görünür hale gelir (s.37).

Mo'nun Gizemi 3 İkizler'de değişim ve dönüşüm süreklidir. *Mo'nun Gizemi 2 Otran* romanının sonunda Otran tarafından Defne, Burç ve Ece'ye, Defne ve Burç'un laboratuvar ortamında Yuma tarafından oluşturulan bebekleri getirilir. Gülten Dayıoğlu, yazar anlatıcı olarak serinin üçüncü romanının ilk sayfalarında Defne'nin, günlüğünü kendisine gönderdiğini söyler ve günlükte yazılanları aktarmaya başlar. İkizlerin titreyerek, gerinip ıkınıp sıkılarak dönüşüme uğradığından bahseder:

“Defne, Burç ve Ece hayranlıkla onlara bakarken birden karşılarında çırılçıplak duran ikizler tir tir titremeye başlamışlar. Neredeyse kemikleri, kasları birbirinden ayrılacakmış. Neyse ki bu halleri uzun sürmemiş. Bu kez, yetişkin insanlar gibi gerinerek ıkınıp sıkınmaya girişmişler. Sonra, bir solukluk süre içinde akıl almaz bir değişime uğrayarak kocaman birer tırtıla dönüşmüşler.” (s.10).

İkizlerin bu değişimi anidir ve ikizler, kısa süre içinde eski hallerine dönüşür. Bu dönüşüm esnasında pek çok şekle girerler:

“Ece, tümcesini tamamlayamadan, kurtçuklar uzayıp kısalmaya başladılar. Kendi çevrelerinde dönerek, kromozom sarmalını andıran bir görünüme büründüler. Sonra birden sarmal çözüldü. Kurtçuklar pide gibi yassılıp yayıldılar. Ardından

deniz yıldızı gibi beş kollu bir hal aldılar. Bu görünümeleri de uzun sürmedi. Yıldızı oluşturan uzantıdan her biri, eğilip bükülerek şekil değiştirmeye başladı. Daha sonra çıkıntılardan biri başa, ikisi kollara, ikisi de bacaklara dönüştü. Ve kısa sürede gövdeleri oluşan bebekler, eski hallerine döndüler.” (s.12).

Bebekler, değişim, dönüşüm yeteneklerinin farkındadır, bebeklerin bu yetenekleri sınırsızdır ve bu yeteneklerinden çok memnundur:

“Bebekler değişim dönüşümü başarmanın onurunu yaşıyorlar. Üstelik çok mutlu oldular...” (s.13).

İkizlerin bu değişim ve dönüşüm becerileri zamanla daha da artar ve gelişir. Bu seviyeye gelinceye kadar bazen değişimde başarısızlık yaşarlar. Uçmak istedikleri halde kuşa dönüşemedikleri için zihinsel iletişim yoluyla kartalları davet ederek onlarla birlikte uçarlar:

“Canımız annemiz, neden korkuyorsun? Kartalları biz çağırdık. Karıncalarla haberleşirken bize yeraltıyla ilgili bilgiler verdiler. Hep karada ve yeraltında yaşamak zorunda olduklarını belirttiler. Kanatlı karıncalar bile çok yükseklere uçamazmış. Bize uçmayı bilip bilmediğimizi sordular. Kısacası onlar uçmayı düşünüyorlardı. Aynı anda biz de uçuş tutkusuna kapıldık. Değişimi denedik. Ama kuşa dönüşmeyi başaramadık.” (s.137).

İkizler, değişim-dönüşüm yeteneklerini geliştirmek için alıştırmalar yaparlar ve gün geçtikçe değişim yeteneklerinde önemli gelişmeler gösterirler. Zamanla, istedikleri her canlıya ya da cansız varlığa dönüşebilirler. Hatta güneş ışıklarına dönüşerek çok kısa sürede bir yerden bir yere seyahat edebilirler. Bu değişimlerden bazıları romanda şöyle aktarılır:

“Geçenlerde yaşamımız tehlikeye girmişti. O zaman da kediye dönüşmeyi başardık.” (s.165).

“Denizin derinliklerinde bir süre, hiç soluk almadan yaşayabildik. Bu da bir değişim-dönüşüm deneyiydi. Başardık.” (s.166).

“Bunun için sıklıkla uygun ortamlarda değişim-dönüşüm alıştırmaları yapıyoruz. Hepsinde de başarılı oluyoruz.” (s.209).

“Hızla yaşadığımız değişim aşamaları nedeniyle bizler de çok mutluyuz. Mo’ya dönüşüp okyanusları aşarak, Antarktika’dan buraya gelebilmek, özgüvenimizi öyle bir yükseltti ki!” (s.235).

“Gerekirse, sinek bile olabiliyoruz. Arılar, bizim arıya dönüşme hünerimizden öylesine etkilendiler ki!...” (s.236).

“Sabahtan beri, birkaç değişik canlıya dönüştük. Saatlerce yeni hallerimizle yaşadık. Çok başarılı olduk.” (s.237).

“İkizler art arda, memeli, kuş ve sürüngen türlerinden, canlılara dönüştüler. Akıllarından balığa dönüşmeyi geçiriyorlardı ki, iri iki sazan balığı olarak, kumda debelenmeye başladılar.” (s.321).

“Eve gitmeye karar verdiklerinde varlıklarında, karanlığı yırtan güneş ışıkları gibi insanüstülük özellikleri doruklara çıktı. O anda değişim-dönüşüm güçlerini tetikleyip Türkiye’ye doğru yola çıktılar.” (s. 327).

İkizler, Defne, Burç ve Ece kıyamete yakın zamanlarda değişim dönüşüm yetenekleri kazanacak insanoğluna öncülük edeceklerini açıklarlar:

“Önce oluşumumuzun nedenini belirtelim: İnsanoğlu kıyamete yakın zamanlarda değişim- dönüşüm yeteneği kazanmak üzere planlanmış. Ancak insanlar zamanla duyarlılıklarını yitirip kendilerini dünyadaki bin bir renkli yaşama kaptırmışlar. Bu nedenle değişim-dönüşüm yetenekleri varlıklarının derinliklerine gömülmüş. Başka bir deyişle biz ikimiz, işte o değişim-dönüşümün öncüleriyiz. İnsanlık adına ilk değişim-dönüşüm adımını bizler atmış oluyoruz.” (s.91).

Eserde değişim- dönüşüm becerilerine sahip diğer roman kişisi, gizemli bir varlık olan Otran’dır. Serinin daha önceki romanlarında değişim-dönüşüm becerilerini gösteren Otran, gizlice Yuma’nın laboratuvarına giren ikizleri korumak için tavşan kılığına girerek Yuma’nın karşısına çıkar, Yuma’nın laboratuvara ulaşmasını ve ikizleri bulmasını engeller (s.279).

Eserin sonunda Defne ve Burç, Maldiv’de kıyıda bir vatoz balığı görürler. Otran’ın bir vatoza dönüştüğünü, o balığın Otran olduğunu düşünürler; fakat onun Otran olup olmadığı eserde belirtilmez. Okuyucuda bırakılan bu kararsızlık duygusu, yaratılmak

istenilen gizemi oluşturur, bu gizem ve kararsızlık duygusu fantastik romanın en önemli özelliklerindedir (s.351).

Eserin gizemli canlılarından olan Şila, değişim-dönüşüm becerilerine sahip Yuma'nın kedisidir. Ataları başka bir gezegenden gelen Şila, insana da dönüşebilen gizemli bir canlıdır (s.261).

Şila'nın ataları, yeteneklerini kullanan ve bir buğday tanesine dönüşerek Arka gezegeninden dünyaya gelen Arkalılardır. Arkalılar, değişim-dönüşüm becerileri yüksek gizemli canlılardır, bu becerileri sayesinde ulaşım aracı kullanmaz, her yere ulaşırlar:

Arkalılar, Mısır'da Karnak Tapınağı'nın altındaki mağaralarda yeryüzüne alışmak için alıştırmalar yaparlar. Değişim-dönüşümle havaya, suya, doğa olaylarına uyum sağlamaya çalışırlar. Mağaralarda bazı Arkalılar kediye bazı Arkalılar insana dönüşür ve yeryüzüne çıkarak insanlar arasına karışırlar (s.301/307).

III.10. Mekânda Görülen Fantastik Özellikler

Gülten Dayıoğlu, romanlarında çok sayıda mekân kullanır. Hem yurt içinde hem yurt dışında pek çok mekâna yer veren yazarın eserlerinde, gerçek mekânların yanı sıra düşsel mekânlar da kullanılır. Mekânların çeşitlilik göstermesinde yazarın gezgin olmasının payı vardır. Yazar, gezgin olmasının eserlerine sıra dışılık ve özgünlük kazandırdığını belirtir. Yazar, buralarda edindiği bilgileri, serüvenleri eserlerinde yeri geldikçe kullanır (bk. Ek-1: Gülten Dayıoğlu ile Röportaj).

Türkiye, Maldivler, Japonya, Çin, Amerika, Avustralya, Tunus gibi ülkeler; İstanbul, Hakkâri, İzmir, Adıyaman, Sibiryaya gibi şehirler; Nemrut Dağı, Altaylar, Süphan Dağı, Taklamakan Çölü gibi pek çok coğrafi mekân; Çin Seddi, Tac Mahal gibi turistik ve tarihi mekânlar; Arka gezegeni, Ölüler Mağarası, ozon katmanları, uzay gibi hayali mekânlar yazarın romanlarındaki mekânlardan bazılarıdır. Gülten Dayıoğlu'nun romanlarında kullandığı tüm mekânlar, okuyucuda gerçeklik duygusu yaratır.

Yazarın romanlarında özellikle gerçek mekânlarda fantastik olaylar yaşanır. Gizemli, ürkütücü, olağanüstü olaylar sadece düşsel mekânlarda görülmez. Gerçek mekânlarda

da pek çok olağanüstü olay meydana gelir. Bu durum, okuyucunun yaşadığı kararsızlık durumunu daha da belirgin hale getirir. Gerçekçi bir mekânda meydana gelen bir doğaüstü olay, okuyucunun roman karşısında takındığı tavrı değiştirir. Düşsel mekânlar, gizemi, ürküntü ve korkuyu oluşturmak, bu duyguları okuyucuda tesis etmek üzere kurgulanır. Romanlardaki bu türden düşsel mekânların yarattığı tedirginlik duygusu, roman kahramanlarının tavır ve hareketleriyle desteklenir. Roman kahramanları, bu mekânlara şaşkınlık, ürperti ve korkuyla bakarlar.

Kıyamet Çiçekleri'nde dış dünya gerçekliğine uygun mekânlar tercih edilir. Olayların çoğu Türkiye'de geçer: Sagmana öreni, Gılgaç köyü, Harut köyü, Nemrut Dağı. Türkiye dışında Arjantin, Matuva Adası, İtalya'da Po Ovası, Ümit Burnu, Güney Kutbu, Everest'in dorukları, Pasifik Okyanusu, Amerika gibi yurt dışında pek çok ülke mekân olarak kullanılır. Gerçek mekânların yanında atmosfer, göğün katmanları gibi hayali, gerçek dışı mekânlar, Kaf Dağı gibi masalsi mekânlar da kullanılır. Mekânlar arasında hızlı geçişler, bir mekândan bir mekâna ani yolculuklar gerçekleştirilir. Olağanüstü olayların çoğunun gerçek mekânlarda ortaya çıktığı görülür.

Tarih öncesi dönemlerden gelen Yıldız Yutan Irmağı, bugünkü adıyla Fırat Nehri ve nehrin yakınındaki Mezopotamya, dünyanın gelmiş geçmiş en büyük uygarlıklarını barındıran önemli bir tarihi mekândır. Yazar, uygarlıkların kalıntılarını barındıran mekânları, romanlarında sıkça kullanır. Bunda kendisinin dünyayı gezen ve gezi kitapları da olan bir yazar olmasının yanı sıra bu tür tarihi güzelliklerin ön plana çıktığı coğrafyalardaki gizemli geçmişi esere dâhil etme isteği de yatar. Merak, korku, şaşkınlık, gizem gibi pek çok duyguyu da barındıran bu tür mekânlar, fantastik romanlar için vazgeçilmezdir. Yirmi birinci yüzyılın başında burada yapılan bir kazıda ürküntü veren sesler ve titreşimler yayan bir taş ortaya çıkarılır. Bu ören yerinde bütün tarihi buluntular bir depoda saklanır, bu taş da diğer tarihi eserlerle bu depoda muhafaza edilir. Bir yaz gecesi bu taş, dört adam tarafından çalınır. Bu çalınan taş, kıyamete dair çok önemli bilgiler içeren önemli bir tarihi belgedir (s.8/20).

Mezopotamya'nın önemli özelliklerinden biri de burada, dünyadaki enerji noktalarından biri olmasıdır. Bu bölgede insanlık tarihi boyunca meydana gelen savaşlar yüzünden zamanla buradaki enerji gözünün gücü azalır (s.85). Gizil enerji kaynakları, yazarın romanlarında önemli bir yer tutar. Yazarın seçtiği mekânların çoğu, gizil enerjiler

barındıran merkezlerdir. Bu enerji noktaları, insanoğlunun kaybettiği güzel özellikler özellikle sevgisizlik yüzünden çoğu zaman azalır veya yok olur.

Eserde çoğunlukla gerçek mekânlarda olağanüstü olaylar meydana gelir. Bu olaylardan biri, Afrika'nın en güneyinde Atlas Okyanusu ve Hint Okyanusu'nun birbirine karıştığı bölgede Ümit Burnu'nda meydana gelir. Burada Fuku'lar, Yenican'ın kimliğini pekiştirme çalışmaları yaparken çok korkunç bir kasırga kopar, dev dalgalar, yıldırımlar, şimşekler, rüzgârlar, yağmurlar, Matuva'yı ve diğer adaları, canlı cansız her şeyi yıkıp yok eder. Hortumdan sonra adada birtakım acı yüklü titreşimler alan Fuku'lar, çamurlara batmış, debelenmekte olan biri kız, biri erkek iki bebek bulurlar. Bu bebeklerin Yaradan tarafından kendilerine önemli bir görev için gönderildiklerini anlar ve bebekleri yanlarına alırlar. Kızın adını Fukuya, erkeğin adını Fukuyi koyarlar. Böylesine kötü bir kasırgadan iki küçük bebeğin sağ kalması daha da önemlisi bu adaya gizemli şekilde bırakılması fantastiğin ortaya çıkmasını sağlar (s.95/100).

Romanda insan kopyalama, genetik çalışmalar gibi bilim-kurgu romanlarda görülen konulara da yer verilir. İtalya'daki Po Ovası'nda yer alan laboratuvar, bilim-kurgu romanlarda görülen mekânlara benzer. Bilimsel çalışmaların yapıldığı, gizli, gizemli bir mekândır. Devlet tarafından korunan, etrafında tarım yapılmasına müsaade edilmeyen bu topraklarda dâhi bilim adamları kopyalanır ve bu kopyalar, özel tanklarda saklanır:

“İtalyan bilim kurulunun çalıştığı bilim evi, Po Ovası'nda bir yamaca kurulmuştu. Dışardan görünümü peynir, yoğurt, yağ yapılan mandıra idi. Laboratuvarlar, bu mandıra binalarının gerisindeki yamaç oyularak, dağın içinde geniş bir alana yayılmıştı. Yamaç, makilerle kaplıydı. Laboratuvardan yamacın yüzeyine açılan hava deliklerini bu bitki örtüsü, gözlerden gizliyordu. Zaten mandıraya süt getirenler de bilginlerin yardımcılarıydı. Aslında çevredeki köylülerin gözünü boyamak için, mandıraya arada bir süt geliyor, yoğurt, peynir üretimi bile yapıyordu. Ama, sürekli olarak, süt yerine, laboratuvar için araç gereç taşıyordu. Ovadaki köyler, mandıradan oldukça uzaktı. Yakına yerleşip, oralarda tarım yapmak isteyenlere, devlet izin vermiyordu. Dâhi kopyalarının saklandığı, özel donma tankları, yamacın derinliklerine oyulan, tünellere yerleştirilmişti. İtalyan bilimciler akıllıca kurulmuş olan bu düzende, güven içinde çalışıyorlardı.” (s.117).

Yenicanlar, Güney Kutbu'nda hücre zarları yandığı için oradan ayrılırlar. Burada, hücre zarlarının yanmasının nedeni ozon tabakasındaki delinmedir. Yenicanlar, bu delinmeden şikâyet ederek insanların dünyayı gerçekten sevmediklerini, bu sevgisizlik ve insanların

kullandıkları kimyasallar yüzünden ozon deliğinin gittikçe büyüdüğünü haber verirler (s.147-148).

Yenican'ın Nemrut Dağı'nda ana dediği meşe ağacına sarılması, ağacın onu koruması gerçek bir mekânda gerçekleşen olağanüstü olaylardandır. Fuku Yenican, bu köyden ayrıldıktan sonra tekrar bu köye dönerek ana ağacına sarılır, onu hücreleriyle sarar. Nemrut Dağı'ndaki bu meşe ağacı, Fuku Yenican ve arkadaşlarıyla iletişime geçer, onlara Ağrı Dağı ve geçmişiyle ilgili bilgiler verir (s.160-161). Romanda da ağaç, ana gibi bakan, büyüten, saklayan, kollayan güvenli bir ortamdır.³⁰

Fuku'lar, ozon deliğini tamir etmek için göğün katmanlarına yol alırlar. Gök katmanları, uzay ve ruhlar katmanı, romanın hayali mekânlarındandır. Bu mekân, belli bir bütünlüğü olmayan ruh kümelerinden oluşur. Dış dünya gerçekliğine uymayan bu ortam, fantastiğin akıl dışı yasalarına uygundur (s.205-206).

Gülten Dayıoğlu'nun romanlarında dağlar, önemli mekânlardır. Romanda Nemrut Dağı'ndan başka Everest dorukları da insanların yüksek yerlere çıkıp enerji sarmalları oluşturdukları, depremlerden sonra denizlerin yükseldiği zamanlarda insanların kaçtığı yerdir. Güvenlidir. Dağlar, Türk mitolojisine, inanışlarına göre önemli yerlerdir. Pek çok Türk destanında geçen dağlar, Türklerin bazen kaçıp aralarında yurt edindikleri, bazen bir kapı açarak dünyaya açıldıkları yerlerdir.³¹

Yazarın romanlarında, gerçek mekânlar dışında da olağanüstü olaylar meydana gelir. Şeytan'ın yaşadığı Kaf Dağı, masallarda sıkça kullanılan, mitolojide geçen gerçek dışı, hayali bir mekândır.³² Eserde Kaf Dağı, Şeytan'ın yaşadığı yerdir. Fuku'lar ve Şeytan

³⁰ Ağaç, Türk mitolojisinde yaratılışın sebebidir, hayat kaynağıdır. Altay yaratılış mitine göre Tanrı, dalsız budaksız bir ağaç görür ve dalsız budaksız bir ağaç olmanın hoş olmadığını söyleyerek ağaçtan, dokuz dal türemesini, dokuz dal kökünden dokuz kişi ve dokuz kişiden dokuz ulus türemesini ister (Seyidoğlu, 2011: 40).

³¹ “İster kozmik bir dağ olarak dünyanın ekseni, imparatorluğun merkezi olsun, ormanlık bir yer, karla kaplı, ulaşılmaz ve gizemli, isterse göğe daha yakın yüksekçe bir yer olsun dağ, Türklerin dinsel tasarımlarında her zaman önemli bir rol oynamıştır.” (Roux, 2011: 62).

³² Kaf Dağı, Müslüman Türk halklarının geleneğinde 'dağların anası' olarak düşünülür. Anadolu'daki bir efsaneye göre Tepegöz ve taifesinin yaşadığı yerdir. Bir başka efsaneye göre bu dağın arkasında Yecuc ve Mecuc denilen acayip insanlar yaşar (Beydili, 2005: 281-282).

burada yüz yüze gelirler. Şeytan, kendi yaşadığı yere onları çekerek yenmeyi düşünür; fakat bunda başarılı olamaz (s.316).

Eserde gizemli, gizemli olduğu kadar ürkütücü, korkutucu mekânlar da kullanılır. Matuva Adası'nda bulunan Zombi Adaları, yarı ölü yarı diri insanların yaşadığına inanılan adalardır. Ruhlar dünyasıyla iletişim kurabilen Şamanlar tarafından bu adaya bu ad verilir. Şamanlar, bu adalarda gözle görülmeyen bazı kötü ruhların yaşadıklarını sezinler. Halkına bu adadan uzak durmaları gerektiğini tembihler. O dönemde o yörede bazı büyücülerin, korkunç voodoo büyülerini, kara büyüler yaptığını inanılır. Zamanında zombileri topraktan çıkaran fakat geri gönderemeyen büyücü yüzünden adanın derinliklerinde zombilerin yaşadığına inanılır ve buralardan uzak durulur (s.69/72).

Yada'nın Gizilgücü'nde Beyin Avı Örgütü'nün kurduğu istasyonlar ve bu istasyonların ana merkezleri, düşsel mekânlardandır. Asya, Avrupa ve Amerika'da gizlice kurulan bu istasyonlar, uzaydaki uydularıyla birlikte ana merkeze bağlıdır. İstasyonların ana merkezi, Çin Seddi'nin altında on üçüncü kulenin altındadır. On yılda tamamlanan bu merkez, çok karışık güvenlik önlemleriyle korunur. Dış dünyada bilinen gerçek ülkelerde yaratılan bu düşsel mekânlar, gerçekte var olup olmadıkları konusunda okuyucuda bir şaşkınlık yaratır (s.352/364). Çok az kişinin bildiği bu merkezin yapısı eserde şöyle anlatılır:

“Ana beyin küre şeklinde bir odanın tam merkezine yerleştirilmişti. Kürenin daire şeklindeki kapısı basınçla çalışıyordu. Girişin açılması için kapı çerçevesini saran basıncın emilmesi gerekiyordu. Bu işlem ana beyine zarar gelmemesi için çok yavaş yapılıyordu. Emilim düzeneğinin harekete geçmesi, tek bir etkene bağlıydı. İçeriye girmek isteyen insan, gözlerini kapının orta yerinde duran dürbüne yerleştirmek zorundaydı. Ana beyin o kişinin göz bebeklerini tarayarak kimliğini saptıyordu. O kişinin kimliği, içeriye girebilecekler listesinde varsa emilim kolu harekete geçiriyordu. Ana beyine ulaşmayı sağlayan kapının bu yöntemle açılması bir saat sürüyordu.” (s.365).

Eserdeki düşsel mekânlardan biri de Yabguların yaşadıkları, uykuya daldıkları mağaralardır. Altay Dağları'nın doruklarında Yabguların yaşadığı Koytu Yaylası'nda irili ufaklı pek çok mağara vardır. Bu mağaraların duvarları, patlama sırasında renkli ışınlar saçarak parlamaya başlar. Bu saçılan ışınlar, Yada katmanlarından yayılan ışınlardır:

“O zamanlar, Altaylar irili ufaklı pek çok dağ topluluğundan oluşuyordu. Bilge Yabguların yaşadığı ortamın kuzeyinde, dört bin metre yükseklikte bir yanardağ ağzı bulunuyordu. Bu konuda anlatılan efsaneye göre, bir gün bu yanardağ ürkü verici gümbürtülerle etkinlik belirtileri göstermeye başladı. Hemen ardında kızgın lavlar püskürdü. Yayılda yaşayan Genç Yabgular lavların altında kaldılar. Mağaralarda kadınlı erkekli, dokuz yüz Bilge Yabgu yaşıyordu. Onlar, içlerinden gelen dürtü ve sezgilere uyararak, mağaraların derinliklerine çekildiler. Çok geçmeden kayalıklar, kızgın lav katmanlarıyla kaplandı. Efsaneye göre, lav altında kalan mağaralar zifiri karanlık kesileceğine, tersine apaydınlık oldu. Patlama sırasında mağara duvarları çatlayıp yarılarak, kırılıp ovuldu. Birdenbire ortaya, renkli taş katmanları çıktı. Bu taş katmanlardan, binbir renkli ışınlar saçılmaya başladı.” (s.106).

Alacakaranlık Kuşları'nda dünyanın değişik bölgelerinde yer alan Akiopanta yuvaları, romanın düşsü özellikler gösteren, olağandışı mekânlarındandır. Bu gizemli yuvalardan biri de Hurut Dağı'ndadır. Arabistan'daki Hurut Dağı, gizemli ve ürküntü veren mekânlardandır. Bu dağ, insanların pek de uğramak istemediği, korkunç dikitleriyle anayoldan, insanlardan uzak, yeşillikten yoksun bir dağdır. Kara, kupkuru kayalarla kaplı bu dağ, romanın korku veren mekânlarındandır. İçinde pek çok irili ufaklı delik deşik mağara barındıran bu dağdan çıkan kaynak suyu, çok acı olduğu için hayvanlar tarafından bile içilemez. Dağda putperestlik devrinde yaşayan bir de kral mezarı bulunur. Bu mezarda da kol kalınlığında kara yılanlar yaşar. Hurut Dağı'nı gören roman kişilerinden Defne, bu dağ karşısında duyduğu heyecanı ve korkuyu hal ve hareketleriyle gösterir (s.39).

Fantastik eserlerde çok sık kullanılan ürkütücü şatolar, gizemli ve korkunç mağaralar, bu romanda sık kullanılmıştır. Sibiry'a'daki kuş konakları, fantastik özellikler gösterir. Buraya giden yol da mekânın kendisi gibi korku vericidir. Gizli geçitlerle gidilen yol, esrarlı bir hava yaratır, yol üstündeki gizemli kuş konakları, bataklıklar, gizem yüklü bir havanın ve ortamın sağlanmasında önemlidir:

“At sırtında bir süre bozuk yollardan ilerlediler. İki kez çağıl çağıl akan çaydan geçtiler. Dağa tırmanmaya başladılar. Gizli geçitler, dağların arasındaki koyaklarda bulunuyordu.” (s.51).

Kuş konaklarına giden yolda ürkütücü bataklıklar yer alır. Ece, bu derin ve korkutucu bataklığa düşer ve oradan zorlukla kurtulur (s.66).

“Otlağa yaklaştıkça, sislerin ardında, korku filmlerindeki şatoları andıran kayalıklar belirdi.” (s.63).

Akilopanta yuvaları, büyüleyici bir güzelliğe sahiptir. Bu durum, roman kahramanlarının yuvalar karşısındaki tutumlarından ortaya çıkar:

“Ece, uzun süre büyülenmiş gibi, gözlerini bu gizemli kayalardan alamadı.” (s.64).

Tunus, romanda tarihi güzellikleriyle ünlü mekânlardan biridir. Yuvaları incelemek için Tunus Çölü’ne giden bilim ekibi, çölün ortasında bulunan kollozyumu ve bu kollozyumdaki dünyaca ünlü mozaikleri inceler, bu mozaiklerde Akilopanta resimlerine rastlar. Ören yeri masalsi ve büyüleyici bir güzelliğe sahiptir:

“Ören yeri, günbatımında oluşan kızılılıkta büyü bir masal kenti gibi görünüyordu. Bu görüntü ekipte kilerin yüreklerini hoplattı.” (s.79).

Bu büyüleyici güzelliğe sahip mekânın aynı zamanda insanı ürküten bir yanı da vardır. Gece karanlığında çölde insanı korkutan çakal sesleri belirir ve yine büyüleyici sessizlik ortama yayılır:

“Birden bu büyü sessizlik, uzaklardan gelen çakal ulumalarıyla yırtılıp parçalandı... Bir süre sonra ulumalar kesildi. Çölü büyü bir tül gibi kaplayan sessizlik, çevreye yeniden egemen oldu.” (s.80).

Mekânlarda büyü, sihirli, gizemli, korkutucu, ürpertici bununla beraber hayranlık uyandıran bir hava vardır. Bu mekânlardan biri de Madagaskar’dır. Burası büyüleyici ormanları, çok çeşitli ve değişik hayvanları, çiçekleri ve bitkileriyle cenneti andırır. Uzun yıllar önce Afrika kıtasından kopan bu adada, ilkel törenler devam eder. Cennet kadar güzel olmasının yanında burası, korku veren törenlerin yapıldığı gizemli bir mekândır. Özellikle bu dış dünyadan alınan gerçek mekânda gerçekleşen tören, gizem dolu ve korkutucudur:

“Fady denilen bu âdet ve törelerin, en önemlilerinden biri ölümlerle ilgili olanıydı. Bu töre uyarınca ölümler, kırk gün evde, aile arasında bekletiliyordu. Sonra bez ve hasırlara sarılarak, toprağa gömülüyordu. Bu cesetler, belli zamanlarda topraktan çıkarılıyor, törenlerle yeniden sarılıp sarmalanıyordu. Daha sonra ölü, yakınları tarafından sırtlanarak, kasaba içinde gezmeye çıkarılıyordu. Türü dua ve ilahilerle süren bu gezinin sonunda ceset yeniden toprağa gömülüyordu. Bilim ekibi, işte böyle bir ölü gezdirme töreninin, içine düşmüştü. Omuzlarda taşınan,

yarısı çürümüş cesetler, genç bilimcilerin önünden geçirilirken, hepsi de iyiden iyiye ürküye kapıldılar.” (s.106-107).

Madagaskar’daki gizemli Akilopanta yuvalarında, kızıl ötesi ışınlarla çalışan ve yeraltını da göstermesi gereken araçlar çalışmaz. Bu durum, olay kişileri tarafından anlaşılmaz, tuhaf bir durum olarak algılanır:

“Ata bu durumu pek yadırgadı:

Sanki yeraltına büyü bir perde çekilmiş gibi. Kızılötesi ışınlar, taşı, çeliği bile delip geçerek, görüntü verir. Nedense burada diplerin görüntüsü, bıçak gibi kesiliyor.” diye söylendi.” (s.110).

Burada diğer yuvalarda yaşanan olaylara benzer garip olaylar yaşanır. Gece boyunca yuvalardan garip sesler duyulur:

“Kuş konağından, arada bir yayılan garip sesler, uykularını bölüyordu.” (s.110).

Yağmur ormanlarından geçen bilim ekibi, bu orman ve ormandaki ağaçlar karşısında hayrete düşer. Bu orman, düşsel özellikler gösteren, korku verici bir mekândır. Mekânın bu özellikleri, olay kişilerinden Ece tarafından söylenir:

“Bu ağaçlar, sanki usta bir heykeltıraşın elinden çıkmış, düşsel ve hatta biraz da ürkü verici heykelleri andırırlar.” (s.131).

Borneo’daki Katabam yerlileri, bilim ekini kutsal saydıkları Kulaklı Kuşlar’ı rahatsız ettikleri gerekçesiyle esir alır ve cezalandırmaya karar verirler. Bunun için gençleri, korku verici bir ormana, Karanlık Orman’a göndereceklerini söylerler. Bu mekânda korkunç yılanlar ve canavarlar yaşar, ata ruhları ceza çekmesi gerekenlere cezasını burada verecektir (s.140). Eserde yer alan karanlık, kuytu mekânlar, korku verici, ürpertici yerler, fantastik eserlerde görülen mekânlardandır.

Bu karanlık, gizemli, ürküntü veren ortamlardan biri de Dayak Kabilesinin başkanının evidir. Bilim ekibindeki genç bilim adamları, bu evden ve bu evdeki kuru kafalardan korkarlar:

“Kabile başkanı, konukları savaşçı gençlerin kuşatması altında, evine götürdü. Burası ahşaptan yapılma, çadır gibi bir evdi. Orta yerinde kocaman bir ocak vardı. Ocağın üstündeki davlumbaza, kuru kafalar dizilmişti. Yumruk büyüklüğündeki bu kuru kafalar, geçmişte, Katabam'lara yenilmiş olan düşmanların, kafataslarıydı. Katabam'daki âdete göre, savaşta öldürülen düşmanın başı kesilir, beyin boşaltıldıktan sonra, dumanla tütsülenip kurutulur, bu hale getirilirdi. Sonra da iplere dizilip, ocak başlarına onur belgesi olarak asılırdı. Bilim ekibi, kuru kafaları görünce, ürperdiler.” (s.142).

Semer kand'daki Kurt Kayaları (s.188), Japonya'daki Tekinsiz Kayalar (s.170), Nevada'daki tepeler, kızıl kayalıklar (s.204), insanları ürküten, büyük, görkemli kayalardır. Bu kayaların sadece kendileri değil isimleri de ürkütücüdür. Peru'nun dağlarla çevrili Cusco kentindeki kayalıklar, uçaktaki yolcuların korkmasına hatta bazılarının korkudan bayılmasına neden olur (s.214).

Eserde ürküntü veren yerlerin yanında tarihi mekânlar, büyüleyici güzelliklere sahip mekânlar da yer alır. Fantastik eserlerde tarih, mitoloji, dini motifler önemli bir yere sahiptir. Tarihi İnka kenti, mermerden yapılma güneş saati ve anıtlarıyla fantastik mekânlardandır (s.222-223).

Cusco'daki Uçan Puma kalesi, romandaki tarihi mekânlardandır. Yörede yaşayanların bazılarına göre savunma kalesi, bazılarına göre tapınak olan bu kale, otuz bin işçinin yetmiş yıl aralıksız çalışarak yaptığı bir yapıdır. İlginç ve güzel olmasının yanında birtakım kutsal güçlerin, puma ruhlarının yaşadığına inanılan kalenin kutsallığı ve gizemi şöyle anlatılır:

“Uçan Puma, geometrik taşlardan yapılmış. Karşıdan bakarsanız, ileriye doğru uçarcasına atılan, dev pumayı algılayabilirsiniz. Kızılderili yerliler, geçmişte buralarda gizemli güçlere sahip kutsal pumaların yaşadığına inanıyorlar. Dahası, bu kutsal puma ruhlarının, hâlâ kendilerini koruduğunu sanıyorlar.” (s.224).

Japonya'daki Kamakura Tapınağı, hem tarihi hem de dinsel bir mekân olmasının yanında görkemli dev boyutlardaki Buda heykeliyle hayranlık vericidir (s.150).

Eserde Akilopanta'lar, yüksek yerleri, dağları, kayalıkları, tepeleri kendilerine yuva olarak seçer. Türkiye'deki Süphan Dağı, bu mekânlardandır. Bilim ekibi, doruklardaki yuvaları incelemek için dağa tırmanır, dağa tırmanırken zaman geçer ve gece olur. Göz

gözü görmez, tipi, sis derken kar yağmaya başlar. Geceyi burada geçirmek zorunda kalan gençler, kayalıklardaki inlere sokulup barınacak yerler bulurlar. Burada sabaha kadar soluk sesine ve rüzgâr uğultusuna benzer garip sesler duyarlar. Bu sesler korku verici seslerdir. Süphan Dağı ve kuş yuvaları, bu korku veren heybetinin yanında masalsı güzelliklere de sahiptir:

“Tepeye doğru zorlu bir tırmanış başladı. Çok geçmeden sisin içine daldılar. Uzun bir süre yürüdükten sonra, doruğun eteğine ulaştılar. Ekiptekiler, kayalığın üstündeki Akilopanta yuvalarını görünce heyecandan ağlamaklı oldular. Yuvalar, yoğun sis içinde, masallardaki gizemli saray kulelerini andırıyordu.” (s.252).

Değişik ülkelerdeki değişik Akiolopanta yuvalarının hepsi birbirine benzer özellikler gösterir. Bilim ekibinin elindeki aletlerle ölçülen gizil bir enerjiye sahip bu yuvalar, belli planlara göre yapılmış labirentler gibidir. Yuvaların derinliklerinde bulunan mağaralarda insanoğluna ait hiçbir alet çalışmaz. Mor rengin hâkim olduğu mağaralar, fantastik özellikler gösteren mekânlardır:

“Dipteki mağaraya vardıklarında karşılarında yirmi otuz metre yüksekten, tatlı şarıltularla dökülen, görkemli bir şelale çıktı. Şelale, mor renkli sularla dolu, bir göle akıyordu. Mor gölün bir yanında, dağın derinliklerine doğru uzanan, uçsuz bucaksız bir tünel vardı. Bu tüneldeki tüm tavan ve duvarlar, yarı saydam görümlü, mantarlarla kaplanmıştı. Burası sanki mantar tarlası gibiydi. Bu tüneli de morumsu ışık kaplamıştı. Tan ile Raman, şaşkın şaşkın çevreye bakarken, şelalenin ardında da büyük bir mağara girişi olduğunu fark ettiler. Tepeden dökülen sular, bu mağaranın önünde, adeta büyümlü bir perde oluşturuyordu.” (s.283).

Eserde fantastik özellikler gösteren hayalî mekânlardan biri de Alacakaranlık Gezegeni'dir. Ata Akilopanta'ların vatanı olan bu gezegen, onların, Nuh tufanından sonra Nuh peygamber tarafından gizil enerjilerle donatılarak gönderildikleri yerdir. Bu gizemli enerji sayesinde bir evrim sürecine girerek başkalaşıma uğrarlar ve olağanüstü güçlere sahip olurlar. Bu gezegen, Akilopanta yuvalarında bilim ekibinin aletleri tarafından belirlenen gizil enerji kaynağının da merkezidir. Bu merkez, bir yanardağ krateridir. Buradaki magmada dünyada bulunmayan ve bilinmeyen pek çok element mevcuttur. Bu gezegen, sevgi dolu insanların da zamanla evrim sürecine girip gelecekleri yerdir.

Mo'nun Gizemi, yazarın diğerk romanları gibi değişik mekânlarda geçer. Türkiye'de İstanbul, Bodrum, Türkiye dışında Maldivler ve buradaki Papağan Adası, Apraka Adası, Cennet Adası, Amerika gibi ülkeler mekân olarak kullanılır. Olağanüstü olaylar çoğunlukla gerçek mekânlarda meydana gelir. Bunların dışında tapınak ve müze gibi tarihi öneme sahip mekânlar da fantastiğın yaratılmasında kullanılır.

Olağanüstü olaylar, Gülten Dayıoğlu'nun, roman kahramanı olarak kendi eserinde yer aldığı ilk bölümde gerçekleşir. Yazar, Sidney'deki Dünya Yazarlar Birliği toplantısına katılmak üzere İstanbul'da uçağa biner. Uçakta garip olaylar yaşanır. Yazarın yanında oturan genç, yazarı tanır, ona hayranlıklarını dile getirir. Burç adındaki bu genç, bakışları ve davranışlarıyla tuhaf bir gençtir, yazara, insan kopyalamayla ilgili çalışmalarından bahseder ve onun adresine çok gizli bilgiler içeren bazı kasetler göndereceğini söyler. Yazar, Sidney'den döndükten bir süre sonra bir paket alır. Paket, bu gizemli gençten gelmektedir. Paketten çıkan kasetlerde insan kopyalamayla ilgili önemli bazı bilgiler vardır. Gençin verdiği adres, düzmecedir. Yazar, bu gençin yıllar önce gizemli bir şekilde kaçırılan genç olduğunu fark eder ve gençin verdiği bilgilerle bir roman yazmaya koyulur (s.9/35).

Mo yarattığının çizimlerinin olduğu tapınak, eserdeki efsanevi, gerçek dışı mekânlardandır. Tapınak, Apraka Adası'nda yer alır. Burç, Defne ve annelerini adaya getiren kaptan, tekneyi kayalıklara bağlar. Buralarda med cezir olayları fazla olduğu için fazla zamanlarının olmadığını da kendilerine hatırlatır. Kayalıklardan adaya ince bir yol uzanır. Bu yol, sular kabardığında ortadan kaybolur. Bu tehlikeli yoldan geçerek adaya ulaşılır. Tapınak, buraya gelip dua eden, ayin yapan Hintli rahiplerin ve çevredeki yerli halkın kutsal saydıkları bir yerdir. Adanın tepesinde yer alır. Kutsal Mo yarattığının yaşadığına inanılan bu tapınak, gizil göksel enerjilere sahiptir. Gençler ve anneleri, bu tapınakta nedenini anlayamadıkları bir korkuya kapılırlar. Fantastik romanlarda kahramanlar beklemedikleri, anlaşılmaz bir olayla karşı karşıya kaldıklarında tuhaf bedensel tepkiler verirler: “bedenleri taş kesilir”, “donup kalır”, “ağızları kurur”, “şakakları atar”, “yüzlerine kan yürür”, “rengi çekilir”, “kekeler” “tik edinir”, “sanrılar görürler” (Öztokat, 2006: 45). Bu tapınak, kişilerde yarattığı huzursuzluk duygusunun dışında şekli, rengi, her şeyiyle ilgi çekici ve gariptir:

“Sarmal biçimde göğe uzanan, koni şeklindeki tapınağın yüksekliği yirmi metreyi buluyordu. Görünümü gerçekten çok ilginçti. Geçen onca zamana karşın, hâlâ dimdik duruyordu. Pembeye çalar, eflatun renkli, yarı saydam görünümlü bu kule, ne demir ne tuğla, ne de taştan yapılmıştı. Tümüyle, sanki, ipekböceğinin salgısını andıran bir maddeden oluşmuş gibiydi. İçi loştu. Deniz minaresinin kavkısını da andıran bu tapınak, çember şeklinde, yekpare taştan oyulma bir tabana oturtulmuştu. Aşağıdan yukarıya doğru, düzgün ve uyumlu sarmallarla, kıvrıla kıvrıla uzanıyordu. Tepe noktası kırılmıştı. Orada, el kadar bir delik vardı. Gövdede de, yer yer, kurt yeniği gibi gözenekler oluşmuştu. Tabanı oluşturan, çember şeklindeki taşın iç çeperinde, silikleşmiş çizimler vardı.” (s.165).

Tapınağın altında bir de mağara vardır. Tabanda yer alan bir kapaktan inilen mağara, karanlık ve ürkütücüdür. Mağaranın orta yerinden bir kaynak suyu fişkırmaktadır (s.166). Yazarın romanlarında mağaralar, önemlidir. Mağaralar, gizemli ve karanlık oluşlarıyla fantastiğin ortaya çıkmasını sağlar. Korku ve gizem dolu bu mekânlar, Türk-İslam inanışları için de önemlidir.³³ Mağara, yazarın romanlarında sıkça kullanılır.

Mo'nun Gizemi 2 Otran, İstanbul, Aden Körfezi, Fil Adası, Büyük Okyanus, Yeni Zelanda, Antarktika, Cape Horne Burnu, Bombay Limanı gibi gerçek dünyaya ait gerçekçi mekânlar ile Antarktika'nın tabanında yer alan mağaralar gibi fantastik unsuru ortaya çıkaran hayalî mekânları içerir.

Gülten Dayıoğlu, eşiyile gittikleri Antarktika gezisi sırasında *Mo'nun Gizemi* romanının devamı niteliğinde bir roman yazmaya karar verir (2010: 204). Yazar, bu romanında da mağaraları güvenli bir mekân olarak kullanır. Yuma'dan kaçan yavru Mo'lar, Aden Körfezi'nde denizaltıyla şapka şeklindeki demir bir dağın içine sokulur. Burada bir

³³ Mağaraların, Türk mitolojisinde gizli dünyalarla bu dünya arasında köprü vazifesi gördüğüne inanılır. Yine Türk mitolojisinde Tanrı'ya verilen kurbanlar, mağarada kesilir. İlk şaman olarak bilinen Aşina, Tanrı Dağları'nın altındaki mağarada doğar ve Göktürk devletinin de kurucusu olur. (Beydili, 2005: 367-368) Mağaralar, ata hayvanın doğurduğu, yaşamın yavaş yavaş oluştuğu yerlerdir. Karanlık ve nemli oluşuyla ana rahmiyle özdeş görülür (Roux, 2011: 95).

Mağara, Kuran-ı Kerim'de de bahsi geçen mekânlardandır. Hz. Muhammed'e ve Müslümanlar'a yapılan baskıların artması üzerine 622'de Hz. Muhammed, kendisine inananlarla Medine'ye hicret eder. Bu yolculuk esnasında Hz. Muhammed ve ona inananlar bir mağaraya sığınır: “9/40. Eğer siz Muhammed'e yardım etmezseniz, bilin ki, inkâr edenler onu, iki kişinin ikincisi olarak yurdundan çıkardıklarında, Allah ona yardım etmiştir. Hani o mağarada arkadaşına: ‘Üzülme; Allah bizimledir’ diyordu. Allah da ona huzur ve güven (sekine) indirdi... Görmediğiniz askerlerle onu destekledi ve inkâr edenlerin sözlerini alçalttı. Allah'ın sözü en üstündür. Allah, yücedir, bilgedir.” (Özsoy, Güler, 1997: 625).

mağaraya sığınır. Demirden dağ³⁴, bütün denetim araçlarını engeller. Bu sayede yavru Mo'lar, Yuma'nın elinden kurtulur (s.78).

Eserde fantastik özellikler gösteren bir mekân da Dinginlik Diyarı'dır. Düşsel bir diyar olarak çizilen bu yer, ütopyik bir mekândır. Aslında var olan ama değişime uğrayarak evrimleşip güzelleşecek ve cennete dönüşecek düşsel tasarıdaki bir mekândır. Burası, Son Evrim'den sonra Gümüş Benekli İnsanların yaşayacakları yerdir. Gelecekte var olacağı söylenen bu yer aslında Antarktika'dır. Otran, buranın uzak geçmişte olduğu gibi buzullardan kurtulup yeşerip güzelleşeceğini büyümlü bir mekâna hatta cennete dönüşeceğini söyler. Otran, kendisine Dinginlik Diyarı'nın yerini soran gençlere yerini söyler:

“Burası olacak. Yani Antarktika. O zamanlar gelince, kıtayı kaplayan buz katmanları erimiş olacak. Burası, tıpkı uzak geçmişte olduğu gibi, öyle bir yeşerip güzelleşecek ki! Adeta, siz insanların cennet diye tanımladığı, görkemli ve gizemli bir ortama dönüşecek. Burada sadece ve yalnız, Gümüş Benekli İnsanlar yaşayabilecek.” (s.211).

Eserde mağaralar önemlidir. Antarktika kıtasının buzullarla kaplı yüzeyinin altında pek çok koy ve mağara vardır. Bu mağaralar, Mo'ların ata yurdudur. Mağaralar karanlık ve ürkütücü olmalarına karşın temiz havayla doludur. Bilge Mo'lar, buranın Defne, Ece ve Burç için en güvenilir yer olduğunu, korkulacak bir yer olmadığını kendi özlerine dönebilmelerini sağlayacağını ve burada kendilerine eğitim verileceğini zihinlerine akan bilgilerle anlatırlar. İnsanoğlunun teknoloji yüzünden özünden koptuğunu, buradaki dinginliğin bu güce yeniden kavuşmalarını sağlayacağını hatırlatırlar:

“Özünüzdeki içsel enerji kaynağıyla bağlantı kurunca, insanlığınızın bilincine varacak, bununla onur duyacaksınız. Yeryüzündeki her türden gürültü, siz insanların özleriyle iletişimini kopardı. Bu durumda sizler, teknoloji denilen azılı güce kolayca tutsak oldunuz. Yavaş yavaş içselliğinizden koptunuz. Biraz düşünürseniz, bu görüşlerimizi yaşamınızdaki örnekleri anımsayarak daha iyi kavrayabilirsiniz.” (s.120-121).

³⁴ Dağ, mitolojide dünyanın öz motifidir, dünyanın tam merkezinde yer alan güç kaynağıdır: “Dağ, mitolojik işlevine göre eski düşüncede, doğum yeri, mağara ve beşik gibi sözcüklerle birlikte bir anlam grubu yaratırdı.” (Beydili, 2005: 145).

Eserdeki bir başka mağara da Ölüler Mağarası'dır. Antarktika buzullarının altındaki bu mağaralar, insanoğlunu Son Evrim'e ulaştıracak Kutsal İştâ Taşları ile donanmıştır. Bu yüzden mağara bin bir renkli ışıklarla pırıl pırıl parlamaktadır. Hatta bu parıltı o kadar güçlüdür ki, gençler, ışığın şiddetinden gözlerini bir müddet kapalı tutarlar. Kahramanların "olağanüstü" ile karşılaşması sırasında tepkileri önemlidir. Gençler, Ölüler Mağarası'na inerken görkemli bir yaşam boyutunun eşiğine geldiklerini hissederler. Gençler, mağaraya indiklerinde mağaranın ortasında Bilge Mo'ların ve yavru Mo'ların halka şeklinde durduklarını, halkanın ortasında parlamakta olan taşları görürler. Gençler, ışıktan heykellere dönüşen Mo'lar karşısında büyülenirler (s.166).

Buzul Kubbeli Göl ve Yazılı Mağara, romandaki büyü, gizemli, düşsel mekânlardandır. Buzulların altında merdivenlerle inilen buzul kubbeli göl, kaynar suyla dolu göz kamaştırıcı bir göldür üstelik içinde bazı mavimsi renkli ışıklar saçan kabuklu canlılar yaşar. Sudan yükselen kurşuni renkli buharlar, gölü saran buzulları aşındırarak gölün üstünde çok büyük bir kubbe meydana gelmesini sağlar. Bu kubbede gökyüzündeki gibi değişik şekiller, görüntüler oluşur. Yazılı Mağara ise Buzul dönemlerinden önce oluşmuş yüksek tavanlı bir mağaradır. Gölle arasındaki hava köprüsü nedeniyle kaynar gölün sıcak buharları üst kata savrulur. Mağarada yaşayanlar bu düzen sayesinde ısınır ve solurlar. Duvarlarında Mu bilginleri tarafından yapılan bazı çizimlerin bulunduğu bu mağara, milyonlarca yıl önce meydana gelen bir patlamadan sonra oluşmuştur (s. 125/127).

Mo'nun Gizemi 3 İkizler'de olaylar İstanbul, Bombay, Tac Mahal, Amerika, Antarktika, Mısır, Karnak Tapınağı, Japonya, Maldivler ve oradaki Cennet Adası gibi gerçek mekânlarda veya Arka Gezegeni, Urbiga Gezegeni gibi hayalî mekânlarda geçer.

Eserde gerçek bir mekânda, bir uçakta, alışılmış bir zaman diliminde, olağandışı bir olay yaşanır. Uçakla Amerika'ya giden Öz ve Giz, birkaç kez zihinsel olarak geleceğe gidip gelirler. Durugörüyle bir gezegene ulaşırlar. Dünya dışında yer alan bu gezegenin insanoğlunun gelecekte ulaşacağı gezegen olduğunu sezgi yoluyla anlarlar. Böylelikle gündeliğin içine aniden gizem ve olağanüstü karışmış olur ve fantastik ortaya çıkar (s.218-219). Gördükleri bu gezegen pastel boylarla boyanmış gibidir ve burada

yaşayan insanların gözleri yüksek mumlu ampuller gibi parlamaktadır. Herkes büyük bir huzur ve dinginlik içindedir (s.224).

İkizler, Yeni Zelanda'daki çiftliğin yakınında Arılar Vadisi'ne giderler. Dış dünya gerçekliğine benzer bir ortamda yine sıra dışı bir olay yaşanır. İkizler, burada arılarla iletişime girerler. Arılar, insanlara hizmet için dünyaya geldiklerini, son zamanlarda değişen doğa koşulları nedeniyle yaşadıkları sıkıntıları anlatırlar. Otran'ın kendilerine anlattıkları Büyük Plan'dan bahsederler. Kıyamete gelindiğinde insanlara Yaradan tarafından yardım edileceğini anlatırlar (s.232-233).

İkizler, sadece geleceğe değil geçmişe de yolculuk ederek Eski Mısır'a gelirler. Sakkara Piramitleri'nde gezerler. Hatta sanal olarak gezdikleri bu yerde bekçiden bilgi bile alırlar. Sakkara Piramitleri'nin İlk firavunların mumyalarının korunması için yaptırıldıklarını öğrenirler. Burada Yuma'yı ve Şıla'yı takip ederler. İkizlerin gördükleri görüntüler Japonya'da Yuma'nın evine akar. Yuma'nın laboratuvarını ve orada yaptıklarını duru görüyle görürler (s.242/248).

Hayalî bir gezegen olan Arka Gezegeni, Arkalıların gezegenidir. Dünyadan görünmeyen bu gezegenin üzerine yıldızlardan sürekli ışın demetleri yağar, yağın ışın demetleri yüzünden bu gezegen asla görünmez. Akarsuları, bitki örtüsü ve tüm güzelliğiyle, Arka, cenneti andırır. Arkalılar, bu gezegene akan ışın demetlerindeki besin kaynaklarıyla beslenirler. Arkalılar bu gezegende huzur dolu bir yaşam sürerken birden bu dinginlik bozulur. Kaynağı belirsiz bir yerden gelen bir kötü koku ve ağır bir nem katmanı, atmosferlerini sarar. Arkalılar, bunun nedenini araştırır ve nedenin Dünya olduğunu fark ederler. Dünya'da meydana gelen Nuh Tufanı, Arka Gezegeni'ni bile etkiler. Arkalılar, değişim dönüşüm becerilerini kullanarak bir buğday tanesine dönüşüp Dünya'ya gelirler (s.286/297).

Urbiga Gezegeni, eserin düşsel mekânlarından biridir. Saldırgan, kötü yaratıklar tarafından istila edilen bu gezegende, Arkalıların bir kısmı, bu yaratıklar tarafından enerjileri emilmek suretiyle öldürülür (s.290).

Eserde yazarın diğer romanlarındaki gibi, mağaralar önemlidir. Arkalılar, Mısır'daki Karnak Tapınağı'nın altındaki yer altı mağaralarını bulurlar. Bu mağaralar yer altında kilometrelerce devam eder. Havası ılıman ve nemlidir. Mağarada sarkıtlar, sarkıtların

arasında oluşmuş göller vardır. Tüm bu özellikleriyle mağaralar, korunaklı, güvenli birer yaşama alanıdır. Mağaralar, yazarın romanlarında, havasıyla, suyuyla yaşanılacak, barınılacak, saklanılacak en güvenilir ortamlardır (s.301-302).

III.11. Zamanda Görülen Fantastik Özellikler

Gülten Dayıoğlu, romanlarında zamanı uzun uzadıya betimlemez. Zaman genellikle düz bir çizgi şeklinde ilerler; fakat olayların akışına uygun şekilde zamanda geri kırılmalar, ileri sıçramalar yaşanır. Bazen de zamanda tasarrufa gidilerek özetlemelere başvurulur:

“Yıllar öylesine hızla geçiyordu ki!...” (Dayıoğlu, 2011: 208).

“Sonunda yedi yaşlarına ulaştılar.” (Dayıoğlu, 2011: 208).

“Böylece aylar geçti.” (Dayıoğlu, 2011: 319).

“Yada ilköğretim yıllarını başarıyla geçmişti.” (Dayıoğlu, 2009 a: 23).

“Kış geçti, yeniden yaz geldi.” (Dayıoğlu, 2009 a: 44).

Fantastik kurgulu romanlarda karanlık, alacakaranlık, akşam veya gece vakitleri, zaman olarak fantastiği ortaya çıkaran vakitlerdir. Gizem dolu maceralara eşlik eden ürkütücü sesler, değişim ve dönüşümler, düş hali, rüyalar, karabasanlar okuyucuya bu vakitlerde daha ürkütücü, tekinsiz, olağanüstü görünür. Gülten Dayıoğlu'nun fantastik unsurlar içeren gençlik romanlarında gizem dolu olaylar, genellikle akşam vakitleri, gece saatleri, alacakaranlık, karanlık saatlerde meydana gelir. Bu saatlere eşlik eden garip sesler, kahramanların korku ve ürkü dolu duygu betimlemeleri, yine kahramanların ağzından dökülen heyecan ve korku dolu sözler, karanlık yollar, ormanlar, kararan sular, canavarı andıran köşkler, okuyucudaki gerilimi canlı tutar.

Kıyamet Çiçekleri adlı romanda Gizemli Esinti, insanoğluna dolunay zamanında yardım edeceklerini, onun için öncelikle dolunay döneminde olan ülkelerden yardıma başlayacaklarını söyler. Dolunay zamanı, genellikle korku ve gerilim romanlarında sık görülen vakitlerdendir. Kurt adamların, garip yaratıkların görüldüğü bu vakitler, insanlarda tedirginlik yaratır. Bu tedirginlik, fantastik kurgulu romanların okuyucuda

yaratmayı hedeflediği duygudur. Gizemli Esinti, kendisine neden bu vaktin seçildiğini soran Fuku Yenican'lara bu vakitte arınık ruhlardan bir kısmının ay yüzeyine akarak orada toplanacaklarını, orada siyah ve yoğun bir katmana dönüşeceklerini söyler. Bu görüntünün insanlarda büyük bir korku yaratacağını bu korkuyla dolan insanlara bu kara deliğin kendi olumsuz enerjileriyle yaratıldığını söyleyeceklerini bildirir:

“Bunu başardıklarında, ayın tam orta yerinde, simsiyah, göz şeklinde, kocaman bir delik oluşacak. Dolunay dönemlerinde belirginleşecek olan bu deliği görünce, insanlar öyle bir korkuya kapılacaklar ki!... Son depremlerde yaşanan, ürkü ve korkunun kat kat fazlası, tüm insanları saracak.” (s.232-233).

Yada'nın Gizil Gücü'nde Apam ve Ying, Amerika'da gizlice evlenir. Temir, gece yarısı yatağında aniden uyanır. Ata Yabgular tarafından kendisine, Apam'ın başının dertte olduğu bilgisi zihinsel iletişim yoluyla ulaştırılır. Apam'ın tehlikeye düşmesi, Ying'le evlenmesinin onun için pek de iyi olmamasını Ata yabguların hissetmesi ve zihinsel iletişimle eş zamanlı olarak Temir'e bildirmeleri fantastiğin ortaya çıkmasını sağlar (s.221).

Alacakaranlık Kuşları romanında Akilopanta kuşları yeryüzüne hep gece vakitleri, karanlık vakitlerde inerler. Romana adını veren bu “alacakaranlık”, “karanlık” vakitler okuyucudaki gerilimi, ürkü ve korkuyu artırır. Roman, kuşların gece vakti Hakkârî'ye gökyüzünden ışık topları halinde inmeleriyle başlar. Karanlıkta ışık topları biçiminde inen kuşlar, yere indikten sonra sönükleşir, birer kuş oldukları belirgin hale gelir (s.11).

Bilim ekibi, Tunus'ta çölde yol alırken geceyi geçirmek üzere Roma döneminden kalma bir kollozyumun kalıntılarının yakınlarında çadırlarını kurar. Çöldeki sessizlik, soğuk hava, uzaklardan gelen uluma sesleri özellikle gece vakti daha ürkütücü ve korkutucudur (s.79-80).

Romanda gece veya akşam vakitleri, yani karanlık vakitler tercih edilir. Bilim ekibi, Madagaskar'da ormanda yol alırken korkunç bir gök gürültüsünü takip eden bir yağmur başlar. Ormandaki tüm hayvanlar garip sesler çıkarmaya, bağırırmaya başlar. Hava kararır, karanlık gittikçe koyulaşır. Akşam, karanlık, garip hayvan çığlıkları, bağrıışmalar, yağmur ve gök gürültüsü birleşince ortaya korku verici bir manzara çıkar. Okuyucuda gerilimi artıran bu manzara, romanda da dile getirilir:

“Tüyleürperten hayvan sesleri, koyu karanlıkla birleşince, daha bir korkunçlaşıyordu. Bu arada, yakılan el fenerlerinin ölgün ışığı, ağaçları hatta insanları bile, korkunç hayaletler gibi gösteriyordu.” (s.114).

Mo'nun Gizemi'nde Burç ve Defne'nin tatil yaptıkları Matuva Adası'nda gizemle ilk karşılaşmaları bir akşamüstü vaktine tesadüf eder. Onları kaçıırıp laboratuvarında incelemeye alacak olan Yuma ve ekibi, uçaklarıyla adanın batı sahiline iner. O sırada gençler de burada kitap okumaktadır. Adanın gözlerden uzak, bomboş tarafına akşama yakın saatlerde inen bu uçak, gençlerde merak ve korku duyguları uyandırır. Vakit akşama yaklaşmıştır, etrafta kimse kalmamıştır, Defne bir cinayet romanı, Burç ise bir gerilim romanı okumaktadır. Burç'un okuduğu roman, kaçıırılma olayları üzerine kuruludur. Zaman ve uzam, gizemli ve etkileyici bir biçimde betimlenir:

“Bir akşamüstü, Defne ile Burç, Batı kumsalında kitap okuyorlardı. Çevrede onlardan başka kimse kalmamıştı. Naho-bi bile çöp toplama işini bitirip, başka kıyılara gitmişti. Günbatımının büyüü kızıllığı, olanca görkemiyle, yeri göğü, dağı ve taşı ve göz alabildiğine uzanan denizi sarmıştı. Bir süre sonra bu kızıllık, al kadifeden bir perde gibi, Batıya doğru çekilmeye başladı. Onun yerini, yavaş yavaş akşamın gri tülde kanatları kaplıyordu. Defne, ürperti verici bir cinayet romanı okuyordu. Burç ise kendini, önce bir çocuk, sonra da uçak kaçıran, fidyeci çetenin, gerilim dolu serüvenlerine kaptırmıştı.” (s.66).

Mo'nun Gizemi 2 Otran'da Defne ile Burç, Bilge Mo'larla zihinsel bir bütünleşme yaşarlar. Bu esnada gerçekte yaşadıkları zaman dilimiyle içine girdikleri yeni zaman kesiti arasında bir farklılaşmanın ayırımına varırlar. Bu durum, bir düşe benzer. Gençler, zihinsel bir yolculuğa çıkarlar. Böylece zamanda bir kırılma, bir değışme ve farklılaşma yaşanır, fantastik ortaya çıkar:

“Defne ile Burç, içine girdikleri bu yaşam ve zaman kesitinin hızla bilincine varıyorlardı. Buna karşın, önceki yaşamalarındaki zaman kavramı, belleklerinin derinliklerine itiliyordu. Üstelik, içlerine doyumsuz bir dinginlik yayılmıştı. Uyanmak istemedikleri bir düşte gibiydiler.” (s.125).

Mo'nun Gizemi 3 İkizler'de ikizleri kaçıırmaq için köşke gelen adamlar, akşam vaktini seçer. Kimselerin kendilerini görmeyeceğini düşündükleri zaman diliminde çiftlik karanlığa bürünmüştür, huş ağacına tüneyen puhukuşunun tüyleürperten sesi, bomboş

arazinin ortasında bir canavarı andıran köşk, kararan sular, her şey bu karanlık zaman dilimini güçlendiren, korkuyu ve gerilimi artıran öğelerdir (s.119/121).

İkizler Öz ve Giz, Yuma'nın laboratuvarına girmek ve Şıla'yla iletişime geçmek için yine gece karanlığını seçerler. Gecenin sessizliği, zihinsel iletişim ve kendilerine yoğunlaşmaları için en elverişli zamandır. Aynı zamanda gece, gizem, macera ve gerilimi artıran bir zaman dilimidir (s.254).

Eserin son bölümlerinde Defne ile Burç, Maldiv'deki Cennet Adası'na, tanışıp birbirlerine âşık oldukları yere giderler. Gizemin başladığı zaman dilimi gibi bir akşamüstü günbatımında düşler kurdukları yere gelirler. Birlikte kitap okurlar. Bu sırada yine Mo'nun Gizemi adlı eserde olduğu gibi sessizliği bozan bir uçağın adaya geldiğini görürler. Heyecanla uçağa odaklanırlar; fakat uçak, yönünü başka bir adaya doğru çevirir. Roman, yine gizemli bir sonla biter:

“İşte o anda birden, Defne ile Burç'un yüreklerinin tam üstüne rengârenk kanatlarıyla gözlerini kamaştıran bir kelebek kondu.” (s.352).

IV. BÖLÜM

IV. SONUÇ VE ÖNERİLER

Gülten Dayıoğlu'nun gençlik romanlarındaki fantastik unsurları belirleme amacını taşıyan bu çalışmada öncelikle fantastik, fantastik kurgu, fantastik edebiyat terimleri üzerinde durulmuş, fantastiğin tarihçesi verilmiş, fantastikle ilişkilendirilen türlerle fantastiğin benzer ve onlardan ayrılan yönleri belirlenmiştir. Yazarın fantastik unsurlar barındıran gençlik romanları özetlenmiş, materyal unsurlar bakımından incelenmiştir. Bahsi geçen romanlarda yer alan fantastik unsurlar belirlenen başlıklar altında incelenmiştir. Sonuç olarak, Gülten Dayıoğlu'nun gençlik romanları, içerdikleri fantastik unsurlar açısından incelendiğinde onun eserlerinde şu fantastik unsurlara yer verdiği tespit edilmiştir:

1. Düşsel Kahramanlar: Gülten Dayıoğlu'nun romanlarında düşsel kahramanlar fantastik özellikler gösterir. Alacakaranlık Kuşları'nda tüm dünyada değişik adlarla tanınan Akilopanta'lar, Kıyamet Çiçekleri'nde Fuku'lar, Fuku Yenicanlar, Mo'nun Gizemi'nde denizde, havada suda yaşayabilen Mo ve çok farklı özellikleriyle Otran, farklı bir gezegenden gelen Şila, Yada'nın Gizilgücü'nde Altay doruklarında yaşayan kutsal Yabgular, fantastik özellikler gösteren roman kahramanlarıdır. Bu kahramanların hepsinin ortak özellikleri dünyaya özel bir görevle gönderilmeleri, göksel ve yersel enerjileri kullanabilme yetileriyle donatılmaları, zihinsel iletişim kurabilmeleri, istedikleri her yere astral yolculuk yapabilmeleridir. Bu kahramanların yanında dış dünya gerçekliğiyle örtüşen insanlar da daha sonraları seçilmiş insanlar olarak fantastik özellikler kazanırlar. Burç ve Defne, laboratuvar ortamında Mo geni aktararak dönüşüme uğrar. Bu olaydan sonra zihinsel iletişim becerilerine sahip, zekâ düzeyleri gelişmiş, göksel enerjileri çekebilen gençler olurlar. Burç ve Defne'nin çocukları Giz ve Öz de değişim ve dönüşüm becerilerine sahip, her tür canlıyla iletişim kurabilen, duru görü yeteneklerine sahip farklı, seçilmiş çocuklardır. Gümüş Benekli İnsanlar “kıyamet” sürecinde kurtarılabilecek, insanca yaşamayı bilen, sevgi dolu insanlardır. Kıyamet sürecinden etkilenmezler, insanoğluna Yaradan tarafından düşünülen “Büyük Plan”da evrimi yaşayacak özel insanlardır. Apam, kızı Yada ve Temir Kâhya, Yabgular

tarafından seçilen özel insanlardır. Sezgileri güçlü, bilenik, zihinsel iletişim kurabilen, zeki insanlardır. Hörü, varlığındaki sevgiyi ve iyiliği iyi enerjilere dönüştürebilen, sonradan birtakım insanüstü özellikler kazanan ve bu yönüyle diğer roman kahramanlarına benzeyen kişilerdendir. Tan, değişime uğrayan bir Akilopanta'dır. Gülten Dayıoğlu'nun romanlarında fantastik eserlerin yer verdiği korkunç karakterlere sık rastlanmaz. Fakat “Şeytan”, “Şeytancıklar”, büyücüler, kâhinler, Düş Adamları, Beyin Avı Örgütü üyeleri, yaşlı Şamanlar, zombiler, voodoo büyücüler, kopyalanmış insan Profesör Buttler gibi gizemi ve olağanüstüyü güçlendiren kişilere rastlanır. Kimi zaman okuyucunun merakını canlı tutan kimi zaman fantastiği yaratan bu gizemli kahramanlar, kimi zaman da okuyucuda ürkü ve korkuya neden olur.

2. Olağanüstü İletişim ve Ulaşım: Gülten Dayıoğlu'nun incelenen romanlarında, “zihinsel iletişim, bilgi aktarımı”, “duru görü yeteneği”, “göksel ve yersel enerji, göksel dostlar, göksel bilgiler”, “bedensel, hücrel çözülme”, “bedensel, zihinsel, astral yolculuklar”, “enerji, bağışıklık enerjisi, gizil enerji, olumlu enerji, enerji noktaları”, “bilinç ışması”, gibi düşsel konulara sık sık değinilir. Yazarın roman kahramanları, zihinsel iletişim kurabilen, zihin yoluyla birbirlerine bilgi aktarımı yapabilen, sezgileri güçlü, yersel ve göksel enerji kaynaklarıyla iletişime geçebilen, kendi güçlerini fark edip bunları geliştirebilen kişilerdir. Yine bu kahramanların çoğu bedensel çözülme, hücrel çözülme yoluyla istedikleri yerlere gidebilen, astral yolculuklarla, ani mekân değişiklikleri yapabilen kişilerdir. Bu kahramanlar, “bilinç ışması” yaşayarak insanüstü özellikler kazanır, eşiği atlayarak “evrim” geçirir ve özlenen, yaşanması bir dünyayı yeniden inşa eder. Roman kahramanları, yozlaşmaya, çürüme ve bozulmaya son verirler.

3. Fantastik Özellikler Gösteren Hayvanlar: Yazarın eserlerinde hayvanlar önemli bir yere sahiptir. Her yöne dönebilen gözleriyle dünyayı çok farklı görebilen arılar, kedi, at, kaplumbağa, kelebek, kurt, yılan, kuşlar, albatros, kartal, karınca gibi pek çok hayvan hem fantastik özellikleriyle hem korkutucu ve ürkütücü yönleriyle, değişik nedenlerle romanlarda yer alırlar. Gizemli güçler tarafından anne karnında tıslımlandığına inanılan atlar, tıslımlı Yada taşlarının içinde saklandığı kutsal kaplumbağa kabukları, köylere inip köylülere saldıran kurtlar, farklı gezegenlerden gelen kediler, fantastiğin ve gizemin ortaya çıkmasını sağlayan unsurlardandır.

Kişileştirilen Şila, insana benzeyen Akilopanta'lar, Giz ve Öz'ün iletişim kurduğu karıncalar, kartallar, korkutucu yılanlar, romanlarda önemli bir yere sahiptir.

4. Fantastik Özellikler Gösteren Ağaçlar/Bitkiler: Yazarın romanlarında kişileştirilen ağaçlar, bitkiler, insanoğlunun acımasızlığına maruz kalan doğanın bu savunmasız canlıları da fantastiğin ortaya çıkarılmasında önemlidir. Tüm mitolojilerde, dünyanın yaratılış efsanelerinde yer alan hayat kaynağı kabul edilen ağaçlar, yazarın romanlarında insanlara kucak açan, onları saklayan, kıyamet sürecinde diğer canlılarla birlikte insanlara yardım eden bir görev üstlenir. Kesildiklerinde olumsuz titreşimler yayan ağaçlar, annelik yapan meşe ağacı, insanlarla iletişim kuran hatta Defne ve Burç'un bebeklerini buldukları huş ağacı, hem insana ait özellikler barındırmaları, kişileştirilmeleri, hem de doğanın önemli unsurları olmaları bakımından eserin fantastik unsurları arasındadır.

5. Olağanüstü Nesnelere: Yazarın romanlarında göksel enerjilerle iletişim kurmak için, dünyayı kurtarmak için veya değişik sebeplerle önemli görevler üstlenen cansız varlıklar yer alır. Özellikle taşlar, Yada taşı, kutsal İştâ taşı, Mo taşı, kıyamet taşı gibi taşlar, uğuruna inanılan ve büyü için kullanılan Akilopanta tüyleri fantastiğin ve gizemin yaratılmasında kullanılan cansız unsurlardandır.

6. Düş ve Gerçek Arasındaki Kararsızlık: Roman kahramanlarından biri ya da birkaçı tarafından, bazen de okuyucu tarafından hissedilen kararsızlık durumu, kahramanlarda yaşadıklarının düş mü gerçek mi olduğu, okuyucuda okuduklarının gerçek mi ya da kurmaca mı olduğu ikilemini yaratır. Bu kararsızlık durumu da fantastiğin belirmesine neden olur. Romanda olay kahramanlarının yaşadığı pek çok olay ve durum, okuyucuyu kararsız bırakır. Okuduklarının uydurma olduğunu bildiği türlerde metinleri rahatça alımlayan okuyucu, bu tür metinlerde bu duruşu kolaylıkla sergileyemez. Uyku ile uyanıklık arasında geleceği gören Yada'nın gördüklerinin hayal mi gerçek mi olduğuna karar verememesi; Ökkeş'in, Yenican'ın destanlarda görülen insanüstü özelliklere sahip bir yaratık olmasından kuşkullanması; Ece'nin uçakta yolculuk ederken uçağın etrafını saran Akilopanta'lar'ı gerçekten görüp görmediğine karar verememesi gibi tuhaf durumlar eserin ilgi çekici, esrarengiz olaylarından. Roman kahramanlarında başlayan bu durum onlardan okuyucuya geçer ve fantastiğin yaratmaya çalıştığı kararsızlık durumu ortaya çıkar.

7. Değişim/Dönüşüm: Başkalaşım, değişim, dönüşüm, bir roman kahramanın aniden veya zaman içinde tüm özelliklerini ya da sahip olduğu özelliklerin bir kısmını yitirmesi ve farklı bir biçime, canlıya, türe dönüşmesi şeklinde ifade edilir. Bu durum, Gülten Dayıoğlu'nun romanlarında sık sık görülür. Yazarın romanlarında dönüşüm, bir insanın evrimle insanüstü özellikler kazanması, zaman içinde bazı özelliklerini yitirip farklı özellikler kazanması, bir yaratığın insan şekline bürünmesi, insanüstü özellikler gösteren bir varlığın istediği her canlıya dönüşmesi, cansız varlıkların dönüşmesi, bir varlığın aniden ortadan kaybolması şeklinde görülür. İstedikleri her canlının şekline bürünebilen Akilopanta'lar, değişim ve dönüşümde süratle hareket edebilen ve kolaylıkla eski hallerine dönebilen Giz ve Öz, karada, havada ve suda farklı vücut şekillerine girebilen Mo'lar veya evrim sürecinde değişime uğrayarak insanüstü özellikler gösteren roman kişileri, romanın fantastik unsurlarındandır.

8. Mekân Değiştirme: Fantastik edebiyatı “kaçış edebiyatı” olarak nitelendirenler, bu tür eserlerin, insanları bu dünyanın kötülüklerinden, olumsuz enerjilerinden, bilim ve teknolojinin olumsuz etkilerinden kaçmak kurtulmak isteyenlere bir kapı açtığını belirtirler. Dünyada ve evrende yalnız olmama, bu dünyadan farklı gezegenlerde yaşayan farklı türlerle tanışma, dünyada yalnız kalmama ve o gezegenlere gitme arzusunda olan insanlara farklı evrenleri getirdiklerini ifade ederler. Fantastik eserlerin en önemli öğelerinden olan mekân değiştirmeler, aniden ortadan kaybolup farklı yerlere ve diyarlara yol alma halleri yazarın romanlarında da görülür. Bir ağaçta Akilopanta'yı sevmek için uzanan birinin gözlerini yatağında açması ya da uykudaki birinin uyandığında kendini farklı bir yerde bulması bu romanlarda olasıdır. Yabguların beden eşleri sayesinde zaman ve mekân tanımaksızın seyahat etmeleri, zamanlar arası yolculuklar, uzaya yolculuklar, geleceğe yolculuklar şeklinde kendini gösteren mekân değiştirmeler, romanda fantastiğin ortaya çıkmasına zemin hazırlar.

9. Fal/Büyü/Kehanet: Eserde fal, büyü, kehanet, korkunun yaratılmasında, gizemin aniden belirmesinde kullanılır. Köylerdeki yaşlı büyücüler, Şamanlar, voodoo büyücülere ve büyüleri, fal, okuyucuda tedirginlik ve ürküntü yaratır. Bu öğeler, romanlarda, güç elde etmek için de kullanılır. Kıyamete, dünyanın sonuna dair kehanetler, bunların kazındığı, yazıları aniden siliniveren ilginç, gizemli taşlar, uğursuz adalar, büyülerle yok edilen insanlar, insanları kötülüklerden koruması için boyunlarına asılan muskalar,

ayınlar, kutsal kabul edilen törenler, eserlere mistik, gizemli aynı zamanda korkunç bir atmosfer sağlar.

10. Korku/Gerilim: Gülten Dayıoğlu, tüm özellikleriyle bu dünyadan apayrı, bu dünyaya benzemeyen, farklı dilleri, dinleri, coğrafyaları, ırkları, alfabeleri olan başlı başına hayalî bir dünya yaratmaz. Bilinen dünya ile hayal ürünü olanı birleştirir ve okuyucusuna sunar. Yazarın incelenen gençlik romanlarında fantastik edebiyatın özellikleri görülür. Yazarın romanlarında sadece fantastik edebiyatın değil, bilim-kurgunun, serüven, gerilim, polisiye, casusluk romanlarının özellikleri de görülür. Eserlerinde bilimsel gelişmeleri sıkça işlemesi onun romanlarını bilim-kurguya yaklaştırır. Uyandırdığı korku ve gerilim duyguları, romanlarını gerilim romanlarına yaklaştırır. Beyin Avı Örgütü, SMZ gizli iletişim sistemleri, casuslar, devletlerin gizli planları gibi unsurlar, romanlarına casusluk ve polisiye roman özelliklerini kazandırır.

11. Mekânlar: Gülten Dayıoğlu, dünyayı gezen bir gezgin olarak romanlarında bunun ayrıcalıklarını kullanır. Yazar, romanlarında, Amerika'dan, Maldivler'e, Japonya'dan, Türkiye'ye, Çin'den Avustralya'ya, Orta Asya'dan Tunus'a kadar pek çok ülke ve şehri mekân olarak kullanır. Yazar, bu gerçekçi mekânlarda fantastiği aniden gündelik olanın içine dâhil eder. Gerçek mekânlarda okuyucu karşısına çıkarılan gizem, okuyucuda yaratılmak istenen tedirginlik duygusunu, korku ve ürküntüyü, karasızlık duygusunu da beraberinde getirir. Bu gerçek mekânların dışında düşsel mekânlar da kullanılır. Eserde Akilopanta yuvaları, Mo'ların kavkıları, Alacakaranlık Gezegeni, Arka Gezegeni, Urbiga Gezegeni gibi fantastik, gizemli mekânlar da yer alır. Eserde mağaralar önemli yer tutar. Gizemli bir görüntüye sahip olan hem İslam kültüründe hem de Türk kültüründe önemli bir yere sahip olan mağaralar, pek çok kez okuyucu karşısına çıkar. Antarktika'nın alt katmanlarındaki mağaralar, Yabguların sığındıkları mağaralar, Akilopanta yuvalarının derinliklerinde yer alan mağaralar, eserlerin fantastik özellikler gösteren mekânlarıdır. Mitolojide yer tutan dağlar, Nemrut dağı, Everest'in dorukları da hem büyüleyici güzellikleriyle hem de doğal güzellikleriyle fantastik bir ortamın yaratılmasına olanak sağlar. Eserde Kaf Dağı gibi masalsi mekânlar da yer alır.

12. Zaman: Gülten Dayıoğlu'nun fantastik özellikler gösteren gençlik romanlarında gizem dolu olaylar genellikle akşam vakitleri, gece saatleri, alacakaranlık, karanlık saatlerde meydana gelir. Bu saatlere eşlik eden garip sesler, garip ve ürkütücü birtakım

olaylar, kahramanların korku ve ürkü dolu duygu tasvirleri, yine kahramanların söylediği sözler, tüm bu anlatılanlara eşlik eden ürkütücü mekânlar, karanlık yollar, ormanlar, kararan sular, canavarı andıran köşkler okuyucudaki gerilimi canlı tutar.

13. Efsaneler/Kıssalar: Efsaneler, kıssalar, yazarın eserlerinde onun hayal gücüyle birleşerek yeniden yaratılır. Yabgu efsanesi, Akilopanta'larla ilgili efsaneler, voudu efsaneleri, Mo efsaneleri gibi yazarın hayal gücüyle oluşturulmuş pek çok efsanelerden; Tufan gibi kutsal kitaplarda yer alan kıssalardan, peygamberlik hikâyelerinden yararlanılır. Efsaneler, mitolojik öğeler fantastik eserlerin beslendikleri en önemli kaynaklardır. Gülten Dayıoğlu da eserlerinde efsanelere, kıssalara yer verir.

14. Kıyamet: Romanların tümünde “kıyamet” sürecinde insanoğlunun durumu, olumsuz gelişmelerle dengesi bozulan dünyanın sona yaklaşması teması üzerinde durulur. Bu süreçte bazı hayalî kahramanlar veya sonradan değişik nedenlerle insanüstü birtakım yeteneklerle donanmış, seçilmiş insanların önderliğinde dünya bu yok oluştan kurtulur. “Kıyamet” sürecinde “Yaradan” tarafından adeta bir nebi gibi görevlendirilerek dünyaya gönderilen bu düşsel yaratıklara, dünyada sonradan “değişim, dönüşüm” yoluyla insanüstü özellikler kazanan, iyi yürekli yine “Yaradan” tarafından seçilmiş insanlar yardımcı olur. Böylece dünya sadece yok oluştan ve kıyametten kurtarılmakla kalmaz, insanlar özlerinde, mayalarında bulunan güzel özellikleri yeniden keşfeder, kötü özelliklerini unuttur. İnsanoğlu, “Evrim” sürecine girerek insanüstü özellikler kazanırlar. “Alacakaranlık Kuşları”nda düşsel özellikler gösteren hayalî kuşlar Akilopanta'lar ve onlara yardımcı olan genç bilim ekibi, “Kıyamet Çiçekleri”nde Fuku'lar, Yenicanlar, Arınık Ruhlar ve onlara yardım eden Hörü, Mo'nun Gizemi serisinde Otran, Mo, Burç, Defne, Ece ve İkizler (Giz ve Öz), “Yada'nın Gizilgücü”nde Yabgular, Temir Kahya, Apam ve Yada, insanlığı “kıyamet” ve “evrim” sürecinde yalnız bırakmayan, onlara yol gösteren manevi önderlerdir. Böylece fantastik olanla gerçek olan sentezlenerek gerçek bir gezegen, “Dünya” kurtarılır. Gerçek dünyaya ait birtakım kahramanlara “değişim, dönüşüm” yoluyla fantastik, doğaüstü, alışılmamış özellikler kazandırılır. Gerçek olanın içine bir anda gizem ve doğaüstü sızmış olur.

15. Milli Unsurlar: Gülten Dayıoğlu'nun romanlarında ulusal değerlerin, inanışların, geleneklerin, mitolojinin izleri görülür. Yazar, “Altay Dağları”, “Orta Asya”, “Türkçe”, “Yada taşı”, “Şamanizm, Şaman”, “yabgu”, “Gök Tanrı”, “atasözleri, deyimler”,

“aşıklık geleneği”, “balbal”, “kıımız”, “Cumhuriyet, modernizm” gibi pek çok ögeden yararlanır. Fantastik eserler, mitolojilerden beslenir. Hayalî ve gizemli olanı anlatmaya çalışan fantastik eserler, gizemli pek çok ögeyi barındıran mitolojilerden oldukça sık yararlanır. Araştırmacı kişiliğiyle yazar, Türk tarihi ve kültürüyle ilgili pek çok unsuru, eserlerinde düşsel olanla sentezleyerek verir. Tüm eserlerinde Türklerin eski inanışlarına Şamanizm’e, Şamanlara, Şamanist geleneklere özel bir yer verir. Bunların yanı sıra “erkek evlat tutkusu”, “kan kardeş olma”, “törelere”, “aşiret büyükleri” gibi törelere de değinir. Tüm eserlerinde Türkçeye önem verilmesi gerekliliğinin altını çizer, atasözleri ve deyimlerden, yerel ağızlardan faydalanır.

16. Bilim: Gülten Dayıoğlu’nun romanlarında bilim, hem nesnel gerçeklik hem düşsel gerçeklik yazarın öznel gerçekliğiyle birleşerek okura aktarılır. Sadece fantastik değil bilim-kurgusal özellikler de içeren eserlerde, yazar, bilim ve teknolojiadaki ilerlemelerin insan yaşamıyla birlikte ele alınmasına dikkat çeker. İnsana, insan yaşamına hizmet etmeyen bilimin insanlığı felakete sürükleyeceğinin altını çizer. Bilim adamlarının her şeyden önce insanlığa hizmet etmek için var olmaları gerektiğini, onların dünyayı geliştirmek, güzelleştirmek, yaşanılır kılmak amacını taşımalarını şart koşar. Bilimsel ve teknolojik gelişmelerin karşısında olumsuz bir tutum sergilemez, dünyayı yaşanmaz hale getiren teknolojik gelişmelere, silaha, savaşımlara karşı çıkar; fakat insanlığa hizmet eden bilimsel çalışmaları, bilimsel düşünceleri destekler. Bilimi kötü emelleri için kullanan, gözlerini para, şöhret ve güç elde etme hırsı bürüyen bilim insanlarıyla dünyaya ve insanlığa hizmet etmeye, bilime kendilerini bile feda etmeye hazır bilim insanlarını karşı karşıya getirir. Bilim-kurgu türü romanlar, insanoğlunu gelecekte bekleyen gelişmelere karşı hem hazırlar hem de olabilecek tehlikelere karşı uyarır. Gülten Dayıoğlu da bilimin gelişmeleri karşısında insanoğlunun korku ve umutlarını dile getirir. Genetik biliminin Yuma ve Yuen gibi tehlikeli adamların elinde korkunç sonuçlar doğurabileceğini anlatırken, bir yandan da Burç, Defne, Ece, Güneş, Tan gibi kendilerini insanlığa adanmış bilim adamlarının insanlığa yeni umutlar getireceğini anlatır. Romanların sonunda kesin zafer, iyilerindir. Dünyayı yaşanması bir yer yapmaya kararlı, inançlı, azimli bilim insanları, kötülerini kesin bir yenilgiye uğratar. Böylece yazar, sonunda sevginin, iyinin ve manevi gücün kazanacağını vurgulayarak genç okurlarını karamsarlığa değil umuda davet eder. Yazar, eserlerinde bilim ve hurafeleri de karşı karşıya getirir. Yazarın romanlarında kahramanlar, özellikle de genç

kahramanlar, hurafelerle değil, bilimin ışığında, bilimsel verilerin önderliğinde hareket ederler.

17. Sevgiye İnanan Olağanüstü Varlıklar: Sevginin önemini tüm eserlerinde vurgulayan yazar, sevgisiz bir dünyanın sonunun kötü olacağını, dünyayı yine sevginin kurtaracağını vurgular. Romanlarındaki başkahramanlar, sevginin değerini bilen kişilerdir. Yada'nın Gizilgücü'nde, Yada, sevgiyi hava gibi su gibi gören, sevgiyle büyüyen ve büyütülen bir genç kızdır. Alacakaranlık Kuşları'nda genç bilim ekibi, dünyayı yok olmaktan kurtarmak ve insanlık için önemli bir evrimi gerçekleştirmek için dünyanın dört bir tarafında kendilerini tehlikeye atmaktan çekinmeyen gençlerdir. Alacakaranlık kuşları Akilopanta'lar, insanların sevgisizliği, yozlaşması yüzünden dünyayı terk etmeye karar vermiş, dünyada sevgiye önem veren insanların varlıklarını hissettikleri için tekrar dünyaya ve insanlığa yardıma karar vermiş hayali varlıklardır. Mo'nun Gizemi serisinde Burç, Defne ve Ece, aşkın, sevginin değerini iyi bilen, din, dil, ırk farkı gözetmeksizin herkesi kucaklayan kendilerini bilime ve insanlığa adayan kahramanlardır. İnsanoğluna hizmet etmek ve onları kıyametten kurtarmakla görevli Kıyamet Çiçekleri Fuku'lar, insanları sevginin gücüyle birleştirmeyi başaran varlıklardır. Roman kahramanlarının çoğu sevgi dolu, çalışkan, akıllı, duyarlılıkları gelişmiş, ülkesi ve dünyanın geleceği için çalışan, erdemli gençlerdir. Bu kahramanlar, hayal kurmayı seven, olaylara ve durumlara farklı pencerelerden bakabilen lider özelliğine sahip donanımlı, eğitilmiş gençlerdir. Yazarın eserlerinde yer alan karakterler, yazarın ülkesinde ve tüm dünyada görmek istediği gençliktir: Akıllı rehber edinen, bilime, eğitime önem veren, duyarlı, çalışkan, liderlik vasıflarına sahip, araştıran, hayal kuran; fakat ayakları yere basan, dünyaya “arı gözleriyle” yani çok geniş ve farklı yönlerden bakabilen bir gençlik.

Gülten Dayıoğlu, tezde incelenen gençlik romanlarında gençlerin ruhsal, ahlaki ve kişisel gelişimlerinde onlara örnek olabilecek olağanüstü kahramanlara, okurlarını insanlığa, dünyaya duyarlı hale getirecek olağanüstü olaylara, fantastik özellikte mekânlara, nesnelere, olağanüstü mekân değişimlerine, bedensel dönüşümlere, bilimsel yeniliklere, efsanelere, kıssalara, kehanetlere, millî unsurlara, gerilim ve merak unsuruna yer vermiştir.

Gülten Dayıoğlu'nun gençlik romanları içerdikleri fantastik unsurlar bakımından, gençlerin macera ve gerilim tutkularına cevap verebilecek niteliktedir. Okumaları için gençlere tavsiye edilmelidir.

KAYNAKÇA

AKDENİZ, Sıla (2010). “Asaf Hâlet Çelebi’nin Şiirlerinde Ara Konumda Fantastik”, Yüksek Lisans Tezi, Ankara: İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi, Ekonomi ve Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Edebiyatı Bölümü.

AKGÜN, Buket (2006). “Yüzüklerin Efendisi: Kehanetler ve Yarı Gerçeklik”, **Akşit Gökürk’ü Anma Toplantısı: Yazında ve Çeviride Fantastik**, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları.

Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu (1988). **Türkçe Sözlük**, Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.

ALPER, Yasemin (2008). “Gülten Dayıoğlu’nun Romanlarında Genç Kız”, Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı.

ATEŞ, Kemal (1997). “Gülten Dayıoğlu’nun Çocuk Romanları”, Doktora Tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

ATEŞ, Kemal (1998) **Gülten Dayıoğlu’nun Çocuk Romanları (Eğitim, Sanat ve Dil Özellikleriyle İncelenmesi)**, 1. Baskı, Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.

AYDEMİR, Abdullatif (2011). “Gülten Dayıoğlu’nun Çocuk ve Gençlik Edebiyatı ve Fantastik, Bilim-Kurgu Türü Bakımından İncelenmesi”, Yüksek Lisans Tezi, Erzurum: Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı.

BARIŞ, Gökçen (2011). “Gülten Dayıoğlu’nun Çocuk Romanlarındaki Eğitsel İletiler”, Yüksek Lisans Tezi, Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İlköğretim Bölümü, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı.

BARUT, İbrahim (2010). “Gülten Dayıoğlu’nun Çocuk Romanlarında Dil, Tema ve Eğitimbilimsel Göstergeler”, Yüksek Lisans Tezi, Van: Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı.

BAUDOU, Jacques (2005). **Bilim- Kurgu**, 1. Baskı, Çev: İpek Bülbüloğlu, Ankara: Dost Kitabevi Yayınları.

BAYRAM, Elif Güliz (2004). “Türkiye’de Polisiye Roman: Osman Aysu Romanları”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

BEYDİLİ, Celal (2005). **Türk Mitolojisi Ansiklopedik Sözlük**, 1. Baskı, Ankara: Yurt Kitap-Yayın.

BOZKAPLAN, Dilek İnneci (2010). “1990-2008 Arası Çocuk Edebiyatımızda Fantastik ve Bilim-Kurgu Romanlar Üzerinde Bir İnceleme”, Doktora Tezi, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı.

ÇEKER, Yasemin Olur (2011). “Cumhuriyet Dönemi Fantastik Türk Hikâyesi Üzerine Bir İnceleme”, Yüksek Lisans Tezi, Edirne: Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı.

ÇELOĞLU, Seda Sanlı (2007). “Gülten Dayıoğlu’nun Fadiş ve Dört Kardeşiler Adlı Öykü Kitaplarının Tümce Anlambilim Açısından İncelenmesi”, Yüksek Lisans Tezi, Elazığ: Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı.

ÇETİN, Nurullah (2008). **Roman Çözümleme Yöntemi**, 6. Baskı, Ankara: Öncü Kitap Yayınları.

ÇIĞ, Muazzez İlmiye (2011). **Kur’an, İncil ve Tevrat’ın Sumer’deki Kökeni**, 29. Basım, İstanbul: Kaynak Yayınları.

ÇILGIN, Alev Sınar (2007). **Çocuk Edebiyatı**, İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.

ÇINAR, Semiha Ceren (2010). “Gülten Dayıoğlu’nun Eserlerindeki Ebeveyn Çocuk İlişkisinin İletiler Açısından Değerlendirilmesi”, Yüksek Lisans Tezi, Elazığ: Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı.

ÇORUHLU, Yaşar (2002). **Türk Mitolojisinin Anahatları**, 1. Basım, İstanbul: Kabalıcı Yayınevi.

DAYIOĞLU, Gülten (2006). **Kıyamet Çiçekleri**, 5. Basım, İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.

DAYIOĞLU, Gülten (2009 a). **Yada’nın Gizilgücü**, 6. Basım, İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.

DAYIOĞLU, Gülten (2009 b), **Alacakaranlık Kuşları**, 5. Basım, İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.

DAYIOĞLU, Gülten (2009 c). **Mo'nun Gizemi**, 15. Basım, İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.

DAYIOĞLU, Gülten (2009 d). **Mo'nun Gizemi 2 Otran**, 4. Basım, İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.

DAYIOĞLU, Gülten (2010). **Yaşadıklarım ve Düşlediklerim Yetmiş İki Kitap Bir Hayat**, 2. Basım, İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.

DAYIOĞLU, Gülten (2011). **Mo'nun Gizemi 3 İkizler**, 2. Basım, İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.

DELLAL, Mehmet (2010). “Çocuk Edebiyatında Öykü Türünün Çocuğun Kavram Gelişimine Etkileri Üzerine Bir Araştırma (Gülten Dayıoğlu Örneği)”, Yüksek Lisans Tezi, Afyonkarahisar: Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı.

DİLİDÜZGÜN, Selahattin (1996). **Çağdaş Çocuk Yazını Yazın Eğitime Atılan İlk Adım**, 1. Baskı, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

EL-KAŞGARÎ Mahmūd (2007). **Dîvânü Lugâti't Türk**, Robert Dankoff ve James Kelly'nin katkılarıyla Türkçeye çeviren ve düzenleyen: Serap Tuba Yurteser, Seçkin Erdi, İstanbul: Kabalıcı Yayınevi.

ERGİN, Muharrem (1971). **Dede Korkut Kitabı**, 2. Baskı, İstanbul: Devlet Kitapları Milli Eğitim Basımevi.

ERTEM, Cengiz (2003). “Fantastik Edebiyat ve Aşk Giyinen Adam”, **Edebiyat ve Eleştiri**, nr. 66.

ERTEM, Cengiz (2006). “Fantastik Edebiyat ve Tekinsizlik Kavramı: Edebiyatımızdan Bir Örnekleme Denemesi”, **Akşit Göktürk'ü Anma Toplantısı Yazında ve Çeviride Fantastik**, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları.

ESEN, Nüket (2006). “Fantastik Bir Osmanlı Metni: Aziz Efendi’nin Muheyyelat’ı”, **Akşit Göktürk’ü Anma Toplantısı: Yazında ve Çeviride Fantastik**, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları.

“Fantastik Edebiyata Dair Kısacık Bir Yazı...” (26.08.2006).

<http://birgaripvampir.blogspot.com/2006/08/fantastik-edebiyata-dair-ksack-bir-yaz.html>.

GÖKÇE, Bekir (2008). “Gülten Dayıoğlu’nun Çocuk Öykülerinde Değer Eğitimi ve Öykülerin Türkçeye Katkısı”, Yüksek Lisans Tezi, Malatya: İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı.

GÖLBAŞI, Mehtap (2010). “Türk Edebiyatında Dış Göç ve Gülten Dayıoğlu”, Yüksek Lisans Tezi, İzmir: Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Edebiyatı Bölümü, Yeni Türk Edebiyatı Anabilim Dalı.

HAMİDİ, Elif Şahin (2010). “Nazlı Eray’la Roman Kahramanı Yaratmak Üzerine Söyleşi”, **Roman Kahramanları**, Temmuz-Eylül, nr.3.

İNAN, Abdülkadir (1986). **Tarihte ve Bugün Şamanizm Materyaller ve Araştırmalar**, 3. Baskı, Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.

JOURDE, Pierre; TORTORESE Paolo (2003). “Fantastik: Mantık İçin Bir Skandal”, **Kitap-lık**, nr.11.

KAFESOĞLU, İbrahim (1994). **Türk Millî Kültürü**, 11. Baskı, İstanbul: Boğaziçi Yayınları.

KARASAR, Niyazi (2012). **Bilimsel Araştırma Yöntemi (Kavramlar-İlkeler-Teknikler)**, 23. Basım, Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

KARATAŞ, Turan (2011). **Edebiyat Terimleri Sözlüğü**, 3.basım, İstanbul: Sütun Yayınları.

KARTAL, Seda Gül (2007). “Cumhuriyet Dönemi Türk Çocuk Roman ve Hikâyelerinde Fantastik Ögeler”, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

KAVCAR, Cahit (2004). **Yazılı ve Sözlü Anlatım**, Ankara: Anı Yayıncılık, 2004.

KAYMAZ, Betül (2010). “Çocuklar Fantastiğe Kurban! Gönül Utku Yonar ile Fantastik Öykü Üzerine Konuştuk”, http://www.haberkultur.net/HD1737_cocuklar-fantastige-kurban.html.

KOLEKTİF, (2010). **Başvuru Kitapları Mitoloji**, 3. Baskı, Çin: NTV Yayınları.

KORKMAZ, Mehmet (2011). **Mitoloji Sözlüğü**, 1. Baskı, Ankara: Alter Yayıncılık.

KÜTÜKÇÜ, Tamer (2002). “Gerçeğin Düşle Yoğrulduğu Bir Roman Aşkı Giyinen Adam” , **Hürriyet Gösteri**, nr. 243.

LE GUÏN Ursula Kroeber (2012). “Yetişkinler Ejderhalardan Neden Korkar?”, **Deneme Yazıları Yetişkinler Ejderhalardan Neden Korkar?**, Derleyen: İshak Reyna, İstanbul: Günışığı Kitaplığı.

LUKÂCS, Georg (1985). **Roman Kuramı**, Çev: Sedan Ümran, 1. Baskı, İstanbul, Say Yayınları.

MORAN, Berna (2003). “Türk Romanında Fantastiğin Serüveni”, **Türk Romanına Eleştirel bir Bakış** 3, 8. Baskı, Hazırlayan: Nazan Aksoy, Oya Berk, İstanbul: İletişim Yayınları.

MULL PALA, Çiğdem (2006). “Wielland: Amerikan Tarzı Gotik Roman”, **Akşit Göktürk’ü Anma Toplantısı: Yazında ve Çeviride Fantastik**, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları.

MÜSTECAPLIOĞLU, Barış (2003). “Fantastik Kurgu ve Bazı Tanımlar”, **Kitap-lık**, nr. 61.

MÜSTECAPLIOĞLU, Barış (13.03.2008). “Fantastik Edebiyat ve Hayal Gücü”, <http://www.gnoxis.com/fantastik-edebiyat-ve-hayal-gucu-17866.html>.

NEYDİM, Necdet (2006). “Fantastik Çocuk Edebiyatı Yazınsallığa Açılan Bir Kapı mı Yoksa Bir Tehlike mi?”, **Akşit Göktürk’ü Anma Toplantısı: Yazında ve Çeviride Fantastik**, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları.

OĞUZKAN, A.Ferkan (2001). **Yerli ve Yabancı Yazarlardan Örneklerle Çocuk Edebiyatı**, 7.Baskı, Ankara: Anı Yayıncılık.

ÖGEL, Bahaeddin (1971). **Türk Mitolojisi**, c. 2, 1. Basılış, İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

ÖNEL, Feyza (2009). “Gülten Dayıoğlu’nun Romanlarında Çocuklar”, Yüksek Lisans Tezi, Konya: Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Yeni Türk Edebiyatı Bilim Dalı.

ÖZDEMİR, Emin (2002). **Yazınsal Türler**, 5. Basım, Ankara: Bilgi Yayınları.

ÖZLÜK, Nuran (2010). “Türk Edebiyatında Fantastik Roman”, Doktora Tezi, İstanbul: İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Yeni Türk Edebiyatı Bilim Dalı.

ÖZMEN, Gamze (2010). “Gülten Dayıoğlu’nun Çocuk ve Gençlik Yapıtlarında Karakter İncelemeleri”, Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Edebiyatı Bölümü, Dilbilim Anabilim Dalı.

ÖZSOY, Ömer; GÜLER, İlhami (1997). **Konularına Göre Kur’an (Sistemik Kur’an Fihristi)**, 2. Basım, Ankara: Fecr Yayınları.

ÖZTOKAT, Nedret (2006). “Fantastiği Tanımlamak: Bir Tema Üzerine Çeşitlemeler”, **Akşit Göktürk’ü Anma Toplantısı Yazında ve Çeviride Fantastik**, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları.

PALA, İskender (1989). **Ansiklopedik Dîvân Şiiri Sözlüğü**, Akçağ Yayınları.

PÜSKÜLLÜOğLU, Ali (2009). **Edebiyat Sözlüğü**, 2. Basım, İstanbul: Can Sanat Yayınları.

ROUX, Jean Paul (2011). **Eski Türk Mitolojisi**, Çeviri: Musa Yaşar Sağlam, 1.baskı, Ankara: BilgeSu Yayıncılık.

SEYİDOğLU, Bilge (2011). **Mitoloji Üzerine Araştırmalar Metinler ve Tahliller**, 5. Baskı, İstanbul: Dergâh Yayınları.

SİPAHİOğLU, Başak (2006). “1980 Sonrası Fantastik Türk Romanı”, Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı.

STEİNMETZ, Jean-Luc (2006). **Fantastik Edebiyat**, 1. Baskı, Ankara: Dost Kitabevi Yayınları.

ŞİRİN, Mustafa Ruhi (1998). **Televizyon, Çocuk ve Aile**, İstanbul: İz Yayıncılık.

TAŞ, İnci (2009). “1980-2000 Arası Türk Hikâye Kitaplarında Fantastik Unsurlar”, Yüksek Lisans Tezi, Denizli: Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı.

TODOROV, Tzvetan (2004). **Fantastik Edebi Türe Bir Yaklaşım**, Çeviren: Nedret Öztokat, 1. Basım, İstanbul: Metis yayınları.

TOPÇU, Selin (2009). “Gülten Dayıoğlu’nun Fadiş Romanında Sözcük Gruplarının Tespiti ve Türkçe Öğretimi Bakımından Değerlendirilmesi”, Yüksek Lisans Tezi, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı.

TOZLU, Münevver (2010). “Gülten Dayıoğlu’nun Eserlerinde Temalar”, : Yüksek Lisans Tezi, Hatay: Mustafa Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı.

TOYMAN, Yeliz Özge (2006). “Nazlı Eray’ın Roman Dünyasında Düşü ve Büyülü Gerçekliğin Kurgusu ile Fantastik Unsurlar”, Yüksek Lisans Tezi, Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı.

TOZMAN, Faruk (2009). “Gülten Dayıoğlu’nun Çocuk Romanlarında Kullandığı Dil Üzerine Bir İnceleme (Cümle Türleri)”, Yüksek Lisans Üniversitesi, Hatay: Mustafa Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı.

TURAN, Osman (1993). **Türk Cihân Hâkimiyeti Mefkûresi Tarihi Türk Dünya Nizâmının Millî İnsânî Esasları**, 6.Baskı, İstanbul: Boğaziçi Yayınları.

TURGUT, Canan Öktemgil (2003). “Latife Tekin’in Yapıtlarında Büyülü Gerçekçilik”, Türk Edebiyatı Disiplininde Master Derecesi Kazanma Yükümlülüklerinin Bir Parçası, Ankara: Bilkent Üniversitesi, Ekonomi ve Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Edebiyatı Bölümü.

“Yaşam Öyküm”, <http://www.gultendayioglu.com/index.php>.

YILMAZ, Oylum (24.05.2010). “Fantastik Edebiyat: Kara Deliğin İçinde; Küçük, Oyuncu, Işık Toplarının Peşinde...”, <http://www.sabitfikir.com/dosyalar/fantastik-edebiyat-kara-deligin-icinde-kucuk-oyuncu-isik-toplarininpesinde&referer=81590>.

YONAR, Gönül (2010). “Türk Edebiyatında Fantastik Öykü”, **Kahramanmaraş Öykü Günleri Bildiriler**, Hazırlayanlar: Duran Boz, Erdoğan Aydoğan, Kahramanmaraş: Kahramanmaraş Belediyesi.

EKLER

EK 1: GÜLTEN DAYIOĞLU İLE RÖPORTAJ

-Merhaba Gülten Hocam, öncelikle röportaj talebimizi geri çevirmediğiniz ve kabul ettiğiniz için çok teşekkür ederim. Sizi aradığımda gösterdiğiniz yakın ilgi ve sıcaklık için ayrıca teşekkür ederim. Sorularımı değiştirip düzelterek size tekrar gönderiyorum. Şimdiden teşekkür ederim. Saygılarımla...

-Merhaba Hülya Sadiye Gökçek,

Eserlerimi ve edebiyatımı, dikkatle inceleyerek oluşturmuş olduğunuz, yoğun ve geniş kapsamlı sorularınızı, keyifle yanıtladım. Ancak epey zamanımı aldı. Bu nedenle yanıtlar size biraz geç ulaştı. Çalışmalarınızda başarılar diliyorum. Bu arada lütfen, tezinizden bir örnek gönderir misiniz? Gelecek kuşaklar için hazırladığım, zengin bir belgeliğim var. Sizin çalışmanız da öteki çalışmalarla birlikte orada yer alacak. Selamlar.

1. Çocuk Edebiyatımızın bugünkü durumunu nasıl değerlendiriyorsunuz?

Çocuk Edebiyatı, halen gelişim evresini sürdürüyor

2. Çocuk Edebiyatımız nasıl bir çizgide gelişecek?

Çocuk Edebiyatımızın nasıl bir çizgide gelişeceğini zaman gösterecek. Dilerim ilkeli, nitelikli, düzeyli bir gelişme gösterir.

3. Sizce Çocuk Edebiyatımızın kusuru, eksikliği var mı, varsa nedir?

Çocuk Edebiyatı, tecimsel kaygıların etkisi altında. Çocuk kitapları günümüzde geçer akçe konumunda. Bu nedenle, kimi yazarlar çalakalem, özensiz eserleri yayınlatabilme olanağı buluyor. Bu savruluk düşündürücü ve üzücü.

4. Çocuk Edebiyatı derslerinde sizce mutlaka verilmesi gereken önemli konular hangileridir?

Ben bu konuda kendimi yetkin görmüyorum. Eğitim uzmanları, pedagoğ ve psikoloğlar bu sorunun yanıtını daha doğru biçimde verebilirler.

5. İlköğretimde Türkçe eğitiminde gördüğünüz eksiklik ve yanlışlıklar var mı? Bunlar nelerdir, bunlar nasıl giderilmelidir? Gençlerimize ve çocuklarımıza nasıl bir Türkçe eğitimi verilmelidir?

İlköğretimde Türkçe dersleri kuramsal bilgilerin aktarımı konumunda. Uygulama pek az. Öğrenci kitap okuyarak bu açığı kapatabilir. Ancak, okullarda dayatılan kitaplarla değil. Çocuğun özgürce seçtiğı, kendi yaş düzeyine, ilgi alanına, çocuk gerçekliğine uygun, anadil tadını veren, özenle yazılmış vb. kitaplarla bu açık kapatılabilir.

6. Yeni çocuk edebiyatı ve gençlik edebiyatı yazarlarına neler tavsiye edersiniz?

Hiçbir sanatçıya tavsiyede bulunamam. Bunu yaparsam kendimi, o kişinin yeteneğine saygısızlık etmiş sayarım. Her yazar kendi edebi kimliğini oluşturmalı. Ödünç akıl cepten düşer, demiş atalarımız.

7. Türkiye’de gençlik edebiyatı denince akla ilk gelen yazarlardan birisiniz. Ülkemizde gençlik edebiyatı, çocuk edebiyatının bir köşesine sığınmış olarak yaşıyor. Gençlik edebiyatıyla ilgili dört başı mâmûr bir kaynak bulunmuyor ya da yeterli değil. Gençlerimize bu ilgisizliğin nedenleri nelerdir? Gençlik edebiyatı, çocuk edebiyatının bir bölümü olarak mı değerlendirilmeli yoksa başlı başına mı değerlendirilmelidir?

Çocukluk evresinin sınırı 18 yaşa kadar uzanıyor. Ama gençlik edebiyatını, çocuk edebiyatı içinde eritemeyiz. En azından yaş düzeyine, zihinsel, ruhsal, bedensel ve duygusal gelişimlerine haksızlık etmiş oluruz. Gençlik edebiyatının daha da yaygınlaşması gerektiğine ben de inanıyorum. Dilerim düşlerimiz gerçekleşir.

8. Fantastik türde eser vermenizin özel bir nedeni var mı?

Düş kurmayı seviyorum. Bu nedenle fantastik ve bilim kurgu yöntemiyle yazma eğilimim belirgin.

9. Çocukların ve gençlerin fantastiğe olan ilgilerinin temelinde neler vardır?

Çocuk ve gençler de düş kurmayı severler. Sanırım yazarın düş kurma sevgisiyle, çocuk ve genç okurların düş kurma sevgisi çokça örtüşüyor.

10. Size göre ‘fantastik’ ve ‘fantastik roman’ ne demektir?

Bu soruyu edebiyat tarihçileri yanıtlasa daha iyi olur. Ben yazarım.

11. Fantastik türe sınırlar konulabilir mi?

Fantastik türe sınır konulabilir. Örneğin ben, fantastik kurgular yaparken, konunun, kişilerin vb. bir yerlerde gerçeklere dokunması, değmesi, teğet konumunda olmasına özen gösteriyorum. Böylece kendimi sınırlamış oluyorum.

12. Fantastik edebiyat ve gençlik edebiyatı birleştirildiğinde gençlik için neler düşünüyorsunuz? Bu karışımın gençliğe ne gibi yararlar sağlamasını, onlarda ne gibi etkiler uyandırmasını bekliyorsunuz?

Gençlerin, kitaplarının içine girdiklerinde, rahat bir soluk alarak, kendilerini serüvenlere kaptırmalarını hedefliyorum. Düşsel dünyalara girince, düş kurma yetilerinin bileneceğine inanıyorum. Bu yolla hayal kurma yetileri gelişip yeşerince, bilimde, teknikte, sanatta, üretme, yaratma, keşfetme, icat etme gibi atılımlar yapacaklarını umuyorum.

13. Fantastik türe komşu olan türlerden de (bilim-kurgu, düşsü gerçeklik, büyülü gerçeklik...) yararlandığınızı gözlemliyoruz. Siz de bu görüşümüze katılıyor musunuz?

Elbette katılıyorum. Ancak büyü ve bunun gibi motiflerden uzak durmayı yeğliyorum. Fantastik kurgu ile bilim kurgu zaten iç içe...

14. Fantastiği Türk ve dünya edebiyatında bazı önemli yazar ve kuramcılar bir “kaçış edebiyatı” olarak niteliyor... Dünyanın kirlenişinden, bilim ve teknolojiden, savaş ve yıkımlardan, dünyanın tekdüzeliğinden, yeknesaklığından kaçış... Siz de fantastiği bir kaçış olarak mı görüyorsunuz, yoksa “insanın kendi özüne dönüş” “sevgiye, barışa dönüş” olarak mı değerlendiriyorsunuz?

Fantastiğin kaçış özelliği de var. Ama ben fantastik türde yazarken, kaçıştan çok okurlarımın düş güçlerini tetiklemeyi umuyorum. Düşsel yaratıları okurken, kendileri de

düş kurup yeni yaratılara kanat açabilirler diye düşünüyorum. Mo'nun Gizemi ve Mo'nun Gizemi 2 Otran'ı okuyan gençler arasında, üniversite sınavlarında genetik teknolojisini hedefleyenler var. Çünkü bu romanlar, çağımızın en önemli bilim dalı olan genetik bilimini konu alıyor. Gençler ilk adımda genetik mühendisi olmayı kuruyorlar. Mühendis olunca da genetik alanında kim bilir nice yaratılarda bulunacaklar! Bu gelişmelere çok seviniyorum. Şimdilerde Mo'nun Gizemi 3 İkizler adıyla dizinin üçüncü kitabını bitirmek üzereyim. Sonbahar'da okurlara sunulacak. Kitapta insanoğlu adına kocaman sevgi motifleri ve dünya barışı düşleri de var elbette.

15. Harry Potter, Yüzüklerin Efendisi, Narnia Günlükleri gibi son dönemlerin çok popüler fantastik romanları hakkında neler söylersiniz?

Yüzüklerin Efendisi çok sevdiğim eserler arasında yer alır. Harry Potter'ı etkilenmemek adına okumadım.

16. Dünyada Harry Potter, Yüzüklerin Efendisi, Narnia Günlükleri gibi son dönemlerin çok popüler fantastik romanları sinemaya da uyarlandı ve sinemada da çok iyi gişe yaptı. Sizin romanlarınızdan da sinemaya uyarlanması için bir teklif aldınız mı? Böyle bir projeye cevabınız ne olur? Hangi fantastik romanınızı beyaz perdede görmeyi istersiniz ve içinize sinebilecek bir projeyi hangi yönetmen veya oyunculara emanet edersiniz?

Mo'nun Gizemi dizisini, Akıllı Pireler'i, Parbat Dağının Esrarı'nı, kısacası tüm fantastik kitaplarımın film yapılmasını isterim. Ama hiçbir kitabımın film uğruna yozlaştırılmasına izin vermem. Bu yüzden eserlerimi film yapmak isteyenlere ilkelerimi söylediğimde, benden uzak duruyorlar. Reşat Nuri Güntekin ustamız, hayatta olsaydı, Yaprak Dökümü'nün, Dudaktan Kalbe'nin vb. eserlerinin, ekranlara yansıyan haliyle dizi film yapılmasına izin verir miydi? Örnekler çoğaltılabilir. Yeşil Kiraz adlı gençlik romanım, iznim olmadan (Adını Feriha Koydum) ismiyle dizi yapıldı. Halen mahkeme aşamasındayız.

17. Fantastik romanlarınızda oluşturmayı başardığınız "gerçeklik" duygusunu nasıl tesis ediyorsunuz? Pek çok röportajınızda belirttiğiniz gibi insan yaşadıklarının, okuduklarının gerçek mi, kurgu mu olup olmadığını sorguluyor ve bazen kararsız

kalıyor. Bu “kararsızlık” durumunu, gerçek-düş çatışmasını oluşturmayı nasıl başarıyorsunuz?

Fantastik kurguda gerçeklik vurgusunu nasıl sağladığımı yanıtlayamam. Çünkü her romanda her kurguda, her konuda bu motif farklı olarak ortaya çıkıyor. Reçetesi yok.

18. Dünya edebiyatındaki fantastik romanlarda Hristiyanlık’ın izlerine rastlıyoruz. Sizin eserlerinizde de İslamiyet’in, Şamanizm’in ve bunların yanı sıra İslamiyet öncesi Türk inanışlarının, Türk kültürünün, mit ve efsanelerin etkilerini görüyoruz. Katılıyor musunuz? Eserlerinizde dini ve ulusal kaynakların ne gibi etkileri var? Bu kaynaklardan beslenmenizin özel bir nedeni var mı?

Eserlerimde, çok saygın inanç kaynağım olan, Kur’an-ı Kerim’e göndermeler yapmıyorum. Çünkü bu tür bir tutum beni aşar. Ancak, İslâmiyet’ten kaynaklanan görkemli kültürü, görmezlikten gelmemeye özen gösteriyorum. Bu kültürde romanlarıma anlam kazandıran, okurları yaşamla ilgili olarak düşünmeye, düş kurmaya yönelten çok ilginç motifler var. Türk kültürü ve Şamanizm, Budizm, Hinduizm, Konfüçyüs öğretisi, Doğu, Uzak Doğu ve Kızılderili efsaneleri vb. kaynakları da göz ardı etmiyorum. Çünkü bu kaynaklar da düşünmeye, düş kurmaya yönelik, sınırsız zenginlik içeriyor. Oysa yabancı kitaplarda üstü kapalı da olsa, Hristiyanlık propagandası yapılıyor. Benim böyle bir kaygım ve tutumum yok. Bence gerçek inanç sahiplerinin propagandaya ihtiyacı yoktur.

19. Tüm dini ve milli değerlerin yanında gençlere ve çocuklara verdiğiniz mesajlar, eserlerinizin temalarında yer alan evrensel değerler, sevgi, barış, adalet, kardeşlik, hoşgörü, savaşız ve silahsız bir dünyaya özlem vb... pek çok değerden bahsediyorsunuz. Eserlerinizin tarzı ne olursa olsun onları eğitmek, onlara değer eğitimi vermek iddiasını, amacını taşıyor musunuz?

Çocuk ve gençlik kitaplarımda, öykülerimde, okurlara barış, kardeşlik, eşitlik vb. değerler de dâhil olmak üzere hiçbir görüşü dayatmak istemiyorum. İnsanı insan kılan ilkelere, konunun akışı içinde değiniyorum. Ama siz böyle olun, böyle yapın anlamı içeren tümceler kurmuyorum. Ben öğretmenlikten gelme bir yazarım. Didaktik nitelik içeren her görüşün, başta çocuklar olmak üzere, insanlarda TERS TEPTİĞİNİN

bilincindeyim. Bu nedenle sizin, mesaj olarak algıladığınız konular, serüvenlerin akışı içinde, sadece araç olarak kullanılan motiflerdir.

20. Türklerin kutsal saydığı değerler, at, dağ, orman, ağaç, Yada taşı vb... eserlerinizde büyük yer tutuyor. Bu değerlerimizin gençlere aktarılması gerekli mi? Siz bu değerlerin gençlerimize yeterince aktarıldığını düşünüyor musunuz?

Sözünü ettiğiniz değerler, eserlerimde tümüyle genel kültür bağlamında dile getirilmektedir. Romanın akışına ışık ve renk vermektedir.

21. Dünyayı gezen bir gezgin, pek çok gezi kitabının yazarı, bir kâşifsiniz. “Yaşadıklarım ve Düşlediklerim” adlı eserinizde size ilham veren mekânlardan bahsediyorsunuz. Gezgin olmak sizi nasıl besliyor ve fantastik romanlarınıza bu yönünüz nasıl yansıyor? Münazara yarışmalarının bir zamanlar vazgeçilmez konularından biriydi “Çok gezen mi bilir/ Çok okuyan mı bilir?” diye... Çok gezen biri neler biliyor? Çok gezen biri olmak bir yazara yer tasvirlerinin ve mekân bulma sıkıntısına son vermesinin dışında neler katıyor?

Gezgin olmam, eserlerime sıra dışılık ve özgünlük kazandırdı. Bu nedenle üç kez Türkiye’de en çok okunan yazar seçildim. Tömer (1998), Milli Eğitim Bakanlığı (2006), Türkiye Kütüphaneciler Birliği (2009) tarafından yapılan anketlerle Türkiye’de en çok okunan yazar seçildim. Ben bu başarıda, gezginliğimin etkisi olduğuna inanıyorum. Çünkü eserlerimde, konunun akışı içinde, gezdiğim yerlerde edindiğim bilgileri, serüvenlere yedirerek kullanıyorum. Bunu yaparken de kesinlikle bu romanda şu ülkenin değerlerinden yararlanayım demiyorum. Tüm gezilerden edindiğim bilgilerin bileşkesini (genel kültür olarak) belleğime kaydetmişim. Yazarken bu katkılar kendiliğinden akıp geliyor. Benim yazarlık yaşamımda eserlerimi üretirken, hiç mekân bulma ve betimleme sıkıntım olmadı.

22. Mo, Otran, Yenican, Fuku, Akilopanta, Yabgu ve diğerleri... Ne cin, ne peri, ne şeytan olduğunu söylediğiniz, çoğu zihinsel ve göksel iletişim becerileri olan fantastik romanlarınızdaki olağanüstü kahramanları nasıl kurguluyorsunuz? Yabancı fantastik romanlardaki gibi ne cin ne peri ne vampir ne şeytan... Hemen hemen hepsi dünyanın yok oluşunda insanlığa hizmet etmek, onları yok oluşun kötü etkilerinden korumak için

gönderilmiş, zihinsel ve göksel iletişim becerilerine sahip bu kişileri oluştururken size ilham veren kaynaklar var mı, varsa bu kaynaklar nelerdir?

Sözünü ettiğiniz kahramanları yaratırken her şey içimden geliyor. Elbette genel kültürümün de bu yaratılarda büyük rolü var

23. Eserlerinizde gizem dolu olaylar, kaçırılmalar, zihinsel yolculuklar, değişim ve dönüşümler, beden eşleri yoluyla seyahatler, hücre çözülmesi yoluyla seyahatler ve bunun gibi pek çok gizemli olaya da tanıklık ediyoruz. Gizemli olayların fantastik romanlara katkıları nelerdir?

Gizem ve her türden merak ögesi, fantastik kurgunun doğasıdır.

24. Eserlerinizde gerçek ve gerçek dışı kahramanların yanı sıra, hayvanlar (arı, at, kuş...) tabiat, canlı ve cansızlar evreni de önemli bir yer tutuyor? Bu varlıkların romanlarınızda önemli bir yer tutuyor olmalarının nedeni nedir?

Eserlerimdeki doğa ve tüm canlıların yaygın biçimde yer alması, hem doğa ve canlılara olan sevgim hem de eserime zenginlik katma isteğimden kaynaklanmaktadır.

25. Fantastik romanlarınızda yarattığınız mekânlar genellikle gerçek mekânlar ve çok gerçekçi mekânlar. Özellikle okyanuslar, adalar, Pasifik, Antarktika, Türkiye’de Fırat Nehri, Hakkâri, Ağrı Dağı, Nemrut Dağı gibi gizemli mekânlar seçmenizin nedenleri nelerdir?

Bu sorunun yanıtı 21.soruda verildi.

26. “Gökyüzüne kement atan bir yazar” olarak neler düşünüyorsunuz? Bundan sonraki hedeflerinizde neler var?

Bundan sonra da bu zamana kadar olduğu gibi, YAZMAK en önemli hedefim.

27. Tüm eserlerinizde Türkçe duyarlılığınız göze çarpıyor. Türkçeye verdiğiniz önemden biraz söz eder misiniz? Neden dil olgusu bu kadar önemlidir ve gençlere bu değer kazandırılmalıdır?

Tarihte pek çok örnek vardır. Dil bütünlüğünü yitiren uluslar, hızla çözülüp dağılarak, yok oluyorlar. O nedenle, Anadilimizi en iyi haliyle, çocuk ve gençlere aktarmayı görev

edindim. Fazıl Hüsnü Dağlarca'nın "Türkçem dil bayrağım..." dizeleri, benim dil konusundaki düşüncelerimi en iyi şekilde ifade ediyor.

28. Dünyanın yok edilmesini bile anlatırken "bindiği dalı kesmek" deyimini kullanmanız, eserlerinizde halk deyişlerini, deyim ve atasözlerini kullanmanız Türkçeye, deyişlere verdiğiniz önemin belirtileri. Gençlerde dil duyarlılığı oluşturmak, gençleri Türkçenin doğru ve düzgün kullanımına özendirmek nasıl mümkün olabilir? Siz bu konuda neler düşünüyorsunuz?

Gençlere, yazılı ve sözlü olarak, en iyi örnekleri sunarsak, onlarda dil bilinci oluşmasını sağlarız. Dilinin bilincinde olan kişi ona sahip çıkar.

29. Eserlerinizde Kur'an-ı Kerim'e göndermeler tespit ettiğimizi söylesek yanlış olur mu? Kıyamet, kıyamet alametleri, kader, hatta yedi uyuyanlar (Yada adlı romanınızda bir mağarada üç yüz yıl uyuyan Yabgular) vb. bazı konularda Kuran-ı Kerim'den yararlandığınızı söyleyebilir miyiz? Etkilendiyseniz etkilendiğiniz noktaları anlatır mısınız?

Bu sorunun yanıtı, 18.soruda verildi.

30. Dünya, yok oluş, kıyamet, manyetik kalkan, ozon, savaşlar, sevgisizlik, silahlar, büyük devletlerin sorumsuzlukları, dünyanın büyük sona doğru itilmesi, dünyanın kurtarılması ve bu görevi üstlenen zihinsel evrimi gerçekleştirmiş insanlar... Dünyanın yok oluşu, kıyamet ve kurtuluş tüm romanlarınızda işliyorsunuz. Bunun nedeni nedir?

Çünkü, yaşadığım çağın bilincinde olan bir yazarım. Uzak geçmişi, dünü, bugünü irdelerken, günümüzde olup bitenlerle, olacılara değgin bilimsel çalışmaları, dikkatle izliyorum. Elbette bu kimliğim eserlerime de yansıyor. Okurlarımı aynı konularda düşünmeye yöneltebiliyorsam, ne mutlu bana.

31. Romanlarınızda uzun bir araştırmanın izlerine rastlıyoruz. Bilim- teknoloji- genetik- tıp alanlarında bu araştırmaların eserlerinize katkıları nelerdir?

Araştırmalarım eserlerimin temelini oluşturuyor. Bu nedenle, kısa soluklu bir çocuk öyküsünü yazarken bile, çocuklara danıştığım oluyor.

32. Eserlerinizde Amerika, Çin, Japonya gibi devletlerin ve ülkelerin adlarının geçiyor olmasının özel bir nedeni var mı?

O ülkeler, olumlu ve olumsuz yönden, dünyadaki yaşamı en çok etkileyen ülkeler. Bu nedenle eserlerimde yer alıyorlar.

33. Tüm eserlerinizde “insanüstü insan”dan bahsediyorsunuz. ‘Büyük bir düş’ ten, beyin evrimini gerçekleştirmiş, silahları susturmuş, duyarlılıkları gelişmiş insan’dan bahsediyorsunuz. “beyin evrimi” düşü sizde neleri çağrıştırıyor, Tasavvufta “kâmil insan” olmakla yani beden isteklerine boyun eğmeyen, çeşitli mertebeleri geçerek kemale eren insan aynı anlama geliyor mu?

Benim düşlediğim Beyin Evrimi’nin tasavvufta örtüşen noktaları olduğu gibi, o sınırları aşan nitelikleri de var.

34. Fantastik romanlarınızda hep “gelecek” le ilgili kurgulamalarınızın özel bir nedeni var mı? Kurgularınız hep gelecekte olacak “kıyamet”le ilgili oluyor. Bunu yaparken ileri sıçramalar, geri kırılmalardan da yararlanıyorsunuz. Bunun nedeni nedir? Fantastik bir romanda zaman ve uzamın önemi nedir?

Fantastik kurgularında hem uzak-yakın geçmiş hem de gelecek yer almakta. Okura yaşam bu üç boyutta sunuluyor. Sadece geleceği işlediğimi düşünmeniz, gerçekte örtüşmüyor. Fantastik kurgularda zaman ve uzamın önemi nedir sorunuzu, yazık ki yanıtlayamıyorum. Çünkü bir müzik eserini irdelerken, bu ezgileri neden ve nasıl oluşturduğunu diyemiyoruz. Bildiğiniz gibi, yaratının şimdilik sınırları belirlenmiş bir tarifi yok. Kıyamet konusuna gelince, hangi dinden olursa olsun, yeryüzündeki tüm insanların, dünyanın sonuyla ilgili olarak yaratmış oldukları, çok ilginç kültür birikimleri var. İlkel bir kabilede bile kıyamet, yani dünyanın sonuyla ilgili inanç yer almakta. Kısacası kıyamet olgusu, eserlerimde yer almayı hak eden, evrensel bir düş ve evrensel bir kaygı.

35. Fantastik romanlarınızdan herhangi birinin devamı gelecek mi? Mesela Yada’nın Gizilgücü romanının devamı gelecek mi? Romanın sonunda Apam ve Yada mı geliyor? Toz bulutunun arasında beliren iki kişi kim? Roman soru işaretleriyle bitirilmiş. Bunun özel bir nedeni var mı? Bu bitiş, romanın devamının geleceğine mi işaretler?

Eserlerimde okurlarımı düşünmeye, düş kurmaya davet ederim. Bu nedenle sadece Yada'nın Gizilgücü'nde değil, başka romanlarımda da benzer sonlara rastlayabilirsiniz. Türkiye'mizin dört bir yanında davetli olarak katıldığım okul söyleşilerinde, öğrencilerle bu konuyu tartışıyoruz. Herkes, roman için kendi sonunu açıklasın, diyorum. Çoğunluk toz bulutu içinde beliren iki kişinin, Yada ile babası, diyor. Ben de, peki madem öyle, neden bana romanın sonunu soruyorsunuz? Diyorum. Sevgili okurlarım, tatlı gülüşlerle, yaklaşık olarak şu yanıtı veriyorlar: Gönlümüz baba kızın çiftliğe gelmesinden yana. Ama acaba doğru yolda mıyız? diye düşündüğümüz de oluyor. Bu yüzden sizin görüşünüzü de almak istiyoruz.

Yada'nın devam romanını yazmayı düşünmüyorum. Ama şimdi size hoş bir haberim var:

Mo'nun Gizemi adlı gençlik romanlarımda üçüncü kitabını yeni bitirdim. Sonbahar'da okurlarıyla buluşacak. Romanın adı: Mo'nun Gizemi 3 İkizler

Gülten Dayıoğlu